

Noor 92 Publications
og
Islamsk Litteraturforening

**De ti som fikk gledesbudet
om paradiset**

Abo Mahi Yasir Hussain

PUBLICATIONS

Islamsk
Litteraturoforening

© Noor 92 Publications 2021

© Islamsk Litteraturoforening 2021

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

ISBN 978-82-93517-18-4

Det må ikke kopieres fra dette manuset i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengselsstraff.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الصلاة والسلام على رسول الله

INNHOLD

Innledning	XI
<i>Ṣahābah</i> (صحابة)	XI
Følgesvennenes overlegenhet	XII
De ti følgesvennene	XIV
De første som skrev om følgesvennene	XIV
Tidsforskjell	XIV
Æresbetegnelser	XV
Om denne boken	XV
Vår mester Abō Bakr <small>ﷺ</small> (573–634 e.Kr.)	1
Troen	2
Sannhetsvitnet	3
Den fremste av de fromme	5
Den første til å tale	6
Utvandringen til Etiopia	6
Guds sendebuds <small>ﷺ</small> ledsager under utvandringen	7
Troen til sannhetsvitnet	9
Guds sendebuds <small>ﷺ</small> kalif	11
Kampen mot de frafalne	13
Vår mester Abō Bakrs <small>ﷺ</small> befaling	13
Vår velynder ‘Alī <small>ﷺ</small> lovpriste vår mester Abō Bakr <small>ﷺ</small>	16
Oppgave 1 – Husker du?	18
Oppgave 2 – Hva kan du?	18
Oppgave 3 – Presenter	19
Vår mester ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb <small>ﷺ</small> (583–644 e.Kr.)	21
Troen	22
Utvandringen til Medina	25

Skuddbønn mot alkohol	26
Den andre kalifen	26
Kalifen som tok seg av folket	27
Nilens brud	28
Vår mester Sāriyah ibn Ḥiṣn <small>رضي الله عنه</small>	29
Uåret	29
En ydmyk leder	30
Ka‘b al-Aḥbār	31
Martyrdommen	32
Oppgave 1 – Husker du?	35
Oppgave 2 – Hva kan du?	35
Oppgave 3 – Presenter	36
Vår mester ‘Othmān ibn ‘Affān <small>رضي الله عنه</small> (576–656 e.Kr.)	37
Troen	39
De første som utvandret for islam	41
Žon-nōrayn (ذو النورين – besitteren av de to lys)	43
Brønnen Rōmah	43
Profetens <small>صلى الله عليه وسلم</small> moské	45
Den vanskeligstilte hæren	45
Tilfredshetens ed (بيعة الرضوان – Bay‘ah ar-riḍwān)	46
Den anstendige og ydmyke	48
Småsteiner lovpriser Herren	49
Den tredje kalifen	50
Den osmanske korankopien	52
Martyrdommen	54
Opprør	54
Råd	56
Vår mester ‘Othmān <small>رضي الله عنه</small> blir omringet	56
Overlegenhet	60
Siste ord	61

Oppgave 1 – Husker du?	62
Oppgave 2 – Hva kan du?	62
Oppgave 3 – Presenter	63
Vår velynder ‘Alī ibn Abī Ṭālib ﷺ (599–661 e.Kr.)	65
Troen	67
Utvandringen til Medina	68
Rettledningens fane	70
Ekteskapet	70
Kallenavnet	71
Guds løve	71
Badr-slaget	71
Oḥod-slaget	72
Skyttergravsslaget	72
Khaybar-slaget	73
Ḥonayn-slaget	75
Ḥāṭib ibn Abī Balta‘ah	75
Ambassadør i Jemen	76
Profeten Moḥammads ﷺ bror og stedfortreder	76
Den gudhengivne og asketiske kalifen	76
Kalifen og loven	78
Kunnskapens port	78
Martyrdommen	79
Testamentet	81
Overlegenhet	82
Oppgave 1 – Husker du?	85
Oppgave 2 – Hva kan du?	85
Oppgave 3 – Presenter	86
Vår mester Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh ﷺ (594–656 e.Kr.)	87
Troen	89
To følgesvenner	90
Utvandringen til Medina	90

Slaget ved Badr	91
Slaget ved Oḥod	92
Den levende martyr	93
Sannferdige menn	94
Hyklernes straff	95
Vår mester Ṭalḥah ؓ den sjenerøse	95
Vår mester Ṭalḥah ؓ den rause	96
Vår mester Ṭalḥah ؓ og tyven	96
Frelsesord	97
Slaget ved Nahavand i Persia	97
Tragedien – kamelslaget	98
Rikdom	102
Overlegenhet	102
Oppgave 1 – Husker du?	104
Oppgave 2 – Hva kan du?	104
Oppgave 3 – Presenter	105
Vår mester az-Zobayr ibn al-‘Awwām ؓ (594–656 e.Kr.)	107
Troen	109
Den første	110
Utvandringen	111
Løvene	112
Guds ridder	113
Slaget ved Badr	113
Slaget ved Oḥod	114
Skyttergravsslaget	115
Slaget ved Khaybar	116
Mekka-erobringen	116
Slaget ved Ḥonayn	117
Slaget ved al-Yarmōk (Jarmuk)	117
Erobringen av Egypt	118

Den sjenerøse handelsmann	119
Gudfryktighet	120
Apostelens testament	120
Martyrdommen	121
Oppgave 1 – Husker du?	124
Oppgave 2 – Hva kan du?	124
Oppgave 3 – Presenter	125
Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf ؓ (579–652 e.Kr.)	127
Troen	128
Utvandringen	129
Et hjerte fylt med troen	131
Å avse for Gud	131
Gledesbudet om paradiset fra oven	132
Å kjempe for Guds sak	133
Dōmah al-Jandal-ekspedisjonen	133
Imamen	135
Muslimenes mester	135
Visdom	136
Den gode og sannferdige	136
Rådet	137
Den som befridde slaver	138
Oppgave 1 – Husker du?	142
Oppgave 2 – Hva kan du?	142
Oppgave 3 – Presenter	143
Vår mester Sa‘d ibn Abī Waqqāṣ ؓ (591–674 e.Kr.)	145
Troen	146
Problemer med moren	146
Den første til å stå opp for de troende	147
Ridderen	148
Den første til å skyte pil for Guds sak	149
Slaget ved Badr	149

Slaget ved Oḥod	150
Den rettskafne vokteren	151
Paradiset	151
Testamentet	152
Den som ble bønnhørt	153
Slaget mot perserne (Sasanideriket / det nypersiske riket)	154
Kadesia (636 e.Kr.)	155
Ktesifon (637 e.Kr.)	156
Den gledelige nyheten	157
Nahavand (642 e.Kr.)	158
Guvernør Sa‘d ibn Abī Waqqāṣ ﷺ	159
Den gudfryktige	160
Paradisets folk	160
Oppgave 1 – Husker du?	162
Oppgave 2 – Hva kan du?	162
Oppgave 3 – Presenter	163
Vår mester Sa‘īd ibn Zayd ﷺ (600–671 e.Kr.)	165
Monoteisten Zayd ibn ‘Amr ﷺ	166
Vår mester ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb ﷺ antar troen	169
På slagmarken	170
Slaget ved Badr	172
Slaget mot Banō Qorayzah	173
Slaget ved al-Yarmōk (Jarmuk)	174
Den asketiske	174
Rådet	175
Den løgnaktige kvinnen	175
De troendes mors siste vilje	176
De ti i paradiset	177
Oppgave 1 – Husker du?	178
Oppgave 2 – Hva kan du?	178

Oppgave 3 – Presenter	179
Vår mester Abō ‘Obaydah ibn al-Jarrāh ﷺ (584–639 e.Kr.)	181
Troen	182
Utvandringen	182
Den troverdige	183
På slagmarken	184
Slaget ved Badr	184
Slaget ved Oḥod	185
Žol-Qiṣṣah	186
En enorm hval	186
Ydmykhet	188
I bygningen til Banō Sā‘idah	189
Den milde	190
Al-Yarmōk (Jarmuk)	190
Ledernes leder	191
Vår mester ‘Omars ﷺ ønske	192
Tålmodighet	193
Pesten i Emmaus	194
Testamentet	196
Oppgave 1 – Husker du?	197
Oppgave 2 – Hva kan du?	197
Oppgave 3 – Presenter	198
Ordliste	199
Symboler	200
Translitterasjon	200
De fem daglige tidebønnene	201
De islamske månedene	201
Litteraturliste	203
Koranregister	207
Generelt Register	209

INNLEDNING

Gud den Ene og Allmektige utvalgte profeten Moḥammad ﷺ som Sin siste profet og Sitt siste sendebud for hele universet og alt som eksisterer i det. Profeten Moḥammad ﷺ var en profet og et sendebud sendt til alle mennesker og andre skapninger. Men Herren Gud utvalgte arabere som det folket Han lot profeten Moḥammad ﷺ bli født hos.

Det berettes at profeten Moḥammad ﷺ sa: «Sannelig, Gud utvalgte Ismael av Abrahams barn, så utvalgte Herren Kinānāhs barn av Ismaels barn, så utvalgte Herren Qoraysh av Kinānāhs barn, så utvalgte Herren klanen Hāshim av Qoraysh, så utvalgte Herren meg av klanen Hāshim.»¹

Profeten Moḥammad ﷺ var araber og snakket arabisk. Det var byen Mekka Hans Hellighet ﷺ ble født i, og det var her den første åpenbaringen kom til Hans Hellighet ﷺ. Det er i Mekka følgesvennenes historie begynner.

ṢAḤĀBAH (صحابة)

Det arabiske ordet for følgesvenn er *ṣaḥābī* (صحابي), flertallsformen er *ṣaḥābah* (صحابة). Ordet *ṣaḥābī* stammer fra verbalsubstantivet *ṣoḥbah* (صحبة), som betyr et trofast vennskap, kameratskap, fellesskap, selskap. Ordets grunnbetydning er å regelmessig søke en persons selskap og klamre seg fast til den personen, holde seg nær, fortsette å gjøre en ting, være konstant med noen, være noens fortrolige venn. Ifølge islamsk terminologi er *ṣaḥābī* den som møtte profeten Moḥammad ﷺ, antok troen på Hans Hellighet ﷺ og forble troende til døden.

Ṣaḥābah var ikke bare følgesvenner som regelmessig oppsøkte profeten ﷺ eller holdt seg nære som fortrolige venner. De var de følgesvennene som historien aldri har sett maken til. De ofret alt for sin mester ﷺ og elsket Hans Høyhet ﷺ mer enn alt. Det er takket være deres kjærlighet til profeten Moḥammad ﷺ at enhver troende vet hva det er å elske profeten Moḥammad ﷺ, og ikke minst hvordan. For å lære om og forstå denne kjærligheten er det viktig for de troende å lære mer om følgesvennene. Hadde det ikke vært for følgesvennene, ville ikke kunnskap om profeten Moḥammad ﷺ kommet til oss. De er det leddet i troen vår som har knyttet oss til bindeleddet mellom oss og Gud, nemlig profeten Moḥammad ﷺ.

Historikerne har ikke klart å fastslå følgesvennenes antall, men det sies at profeten Moḥammad ﷺ hadde over 100 000 følgesvenner (menn og kvinner).

Etter profeten Moḥammads ﷺ bortgang var det følgesvennene som spredde islam. Allerede på tiden til profeten ﷺ hadde følgesvennene begynt å utvandre til

¹ *Sonan at-Tirmizī*, 6:203#3932.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

andre land for å spre gudstroen. Beviset på at de utvandret til andre land for å kalle folk til islam er følgesvennenes grav i blant annet Egypt, Jordan, Palestina, Syria, Tyrkia, Irak, Etiopia, Tunisia, Pakistan, Kina.

(1) Mausoleet til vår mester Ja'far ibn Abī Ṭālib ؑ i Jordan. Foto: Richard Mortel, 2007. ©Richard Mortel

(2) Introduksjon av vår mester Ja'far ibn Abī Ṭālib ؑ ved mausoleet. Foto: Richard Mortel, 2007. ©Richard Mortel

FØLGESVENNENES OVERLEGENHET

De som følger profeten Moḥammads ؐ tradisjon, elsker profetens ؐ følgesvenner, og reduserer ikke kjærligheten til en eneste av dem og fornekter ikke noen av dem. Vi nevner dem kun med gode ord, og å elske dem er religionen og troen. En sann troende kan ikke hate dem.^I De troende mener at følgesvennene er de beste skapningene av Gud etter profetene. For å elske følgesvennene er å elske profeten Moḥammad ؐ, og å elske profeten ؐ er å elske Gud.

Gud sier i Koranen om følgesvennene:

«Foregangsmennene blant utvandrerne og hjelperne, de første til å anta troen, og de som fulgte dem på en fullkommen måte, tilfreds er Gud med dem alle, og de er alle tilfreds med Ham. Han har forberedt hager som det flyter elver under, for dem, de vil bo i dem i all evighet, dette er den kjempemessige seieren.»^{II}

«Uten tvil, Gud ble tilfreds med de troende da de sverget troskap til deg under treet.»^{III}

Følgesvennenes tro har stor verdi i Guds øyne. Herren Gud var tilfreds med

^I *Sharḥ al-'aqīdah aṭ-Ṭahāwīyyah*, 2:689.

^{II} Koranen 9:100.

^{III} Koranen 48:18.

dem for deres tro og kjærlighet til profeten ﷺ og takket være det skulle de få Guds evige belønning.

Profeten Moḥammad ﷺ sa: «De beste av menneskene er min generasjon, så er det de som kommer etter dem, og så de som kommer etter dem igjen.»^I

Med «min generasjon» menes det følgesvennene, de som kommer etter, var følgesvennenes disipler og de etter det var disiplenes disipler.

Ingen kan måle seg med det følgesvennene ofret for troen. Profeten Moḥammad ﷺ forklarte det: «Bann ikke til mine følgesvenner! Hvis noen av dere hadde avsett like mye gull som fjellet Oḥod, ville det ikke vært like mye som en *modd*^{II} eller halvparten av en *modd* avsett av følgesvennene.»^{III}

Vår mester Ibn ‘Omar ﷺ sa: «Ikke snakk stygt om Moḥammads følgesvenner! Følgesvennenes status er at deres et øyeblikk er bedre enn dere folks 40 års tilbedelse.»^{IV}

Forholdet mellom profeten ﷺ og følgesvennene var spesielt. Profeten ﷺ elsket dem, og de elsket profeten ﷺ. Vår mester ‘Obādah ibn aṣ-Ṣāmit ﷺ berettet: «En natt kunne ikke følgesvennene finne profeten ﷺ, for det var vanlig at Hans Høyhet ﷺ satt hos dem når følgesvennene satt et sted, derfor ble følgesvennene bekymret. De begynte å tro at Gud – den Allvelsignede og den Høyeste – hadde utvalgt andre følgesvenner for profeten ﷺ. Mens de satt der og tenkte på profeten ﷺ, ropte de ut Guds storhet da de fikk øye på Hans Hellighet ﷺ. De sa: 'Kjære Guds sendebud, vi fryktet at Gud – den Allvelsignede og den Høyeste – utvalgte andre følgesvenner enn oss for Dem!' Guds sendebud ﷺ sa: 'Nei, tvert imot! Dere er mine følgesvenner i denne verden og i den kommende. Sannelig, Gud den Høyeste vekket meg og sa: «Kjære Moḥammad, sannelig, Jeg har aldri sendt en profet eller et sendebud uten at han ber meg om en ting, og Jeg gir ham den. Spør, kjære Moḥammad, og du vil få.» Jeg svarte: «Det jeg ber om er forbønn for mitt samfunn på dommens dag!»' Abō Bakr spurte: 'Kjære Guds sendebud, hva er forbønn?' Profeten ﷺ svarte: 'Det vil være at jeg sier: «Herre, min forbønn som jeg holdt oppbevart hos Deg.» Herren – den Allvelsignede og den Høyeste – vil si: «Ja!» Herren – den Allvelsignede og den Høyeste – vil ta ut resten av mitt samfunn fra ilden og føre dem inn i paradiset.»^V

^I *Al-Bokhārī*, 3:171#2652.

^{II} مدّ – en gammel målenhet i islam, de skriftlærde er uenige om hvor mye det er, men det blir ansett som 2,4–3,3 kg av byggkorn eller noe annet.

^{III} *Al-Bokhārī*, 5:8#3673.

^{IV} *Faḍā’il aṣ-ṣaḥābah li-Aḥmad ibn Ḥanbal*, 1:60#20.

^V *Aṣ-Ṣaḥīḥ al-mosnad min al-aḥādīth al-qodsīyah*, 156#97.

DE TI FØLGESVENNENE

Det er mange følgesvenner som ble lovet paradiset av profeten Moḥammad ﷺ mens de levde, og Gud klargjorde også i Koranen at Han var tilfreds med følgesvennene under deres levetid. Men det er disse ti følgesvennene som har blitt mest kjent når det gjelder gledesbudet om paradiset: Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf ﷺ berettet: «Profeten ﷺ sa: 'Abō Bakr er i paradiset, ‘Omar er i paradiset, ‘Othmān er i paradiset, ‘Alī er i paradiset, Ṭalḥah er i paradiset, az-Zobayr er i paradiset, ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf er i paradiset, Sa‘d er i paradiset, Sa‘īd er i paradiset og Abō ‘Obaydah ibn al-Jarrāḥ er i paradiset!»^I

Blant disse ti som har blitt populærest om gledesbudet om paradiset, er fire av islams rettlede kalifer nevnt i denne beretningen. Derfor er det viktig for elevene å bli kjent med disse ti følgesvennene og særlig de rettlede kalifene som er nevnt i beretningen.

DE FØRSTE SOM SKREV OM FØLGESVENNENE

Det har blitt skrevet utallig mange bøker om profetens ﷺ følgesvenner. Det var alltid viktig for de skriftlærde å fortelle om følgesvennene, for det var ved dem troen kunne bevares i de troendes hjerte. Ifølge forskerne virker det som at det var disse tre som var de tidligste til å skrive et verk om profetens ﷺ følgesvenner:^{II}

- Abō ‘Obaydah Ma‘mar ibn al-Mothanná al-Baṣrī (728–823 e.Kr.), *Aṣ-Ṣaḥābah*
- Asad ibn Mōsá al-Omawī (750–827 e.Kr.), *Faḍā'il aṣ-Ṣaḥābah*
- Moḥammad ibn Sa‘d al-Baṣrī (784–845 e.Kr.), *Aṭ-Ṭabqāt al-kubrā*

Mest sannsynlig er det enten Abō ‘Obaydah al-Baṣrī eller al-Omawī som gjorde det først. Den førstnevnte baserte sitt verk generelt på livet til følgesvennene, mens al-Omawī gjenga om følgesvennenes overlegenhet.

TIDSFORSKJELL

Det er grunnleggende for elevene å vite at tekstene handler om en tid som var for omtrent 1500 år siden. De vil oppdage store forskjeller, som har sin forklaring i annerledes kultur, tid, samfunn, folks psykiske og fysiske tilstand; folk var rett

^I *At-Tirmizī*, 5:647#3747.

^{II} «الكتب التي ألفت في سير الصحابة والخلفاء الراشدين» www.islamstory.com, <https://www.islamstory.com/ar/artical/20972> (oppsøkt 07.03.2020).

og slett annerledes på den tiden. Livet krevde mer av folk på den tiden. Ting var alvorligere da, og krig var vanligere. Mye som oppfattes som normalt i vår tid, var unormalt på den tiden, og mye som oppfattes som unormalt på vår tid, var normalt på den tiden. Men selv om lover og regler utvikler seg med tiden, og de har behov for å utvikle og endre seg også, kan man aldri vike bort fra grunnprinsippet i islam, som er rettferdighet og generell forbedring for samfunnet.

Elevene kan stille seg spørsmålet: «Hvis det var en annen tid og så mye var annerledes, hva er da poenget med å studere følgesvennenes liv?» Det første elevene må forstå, er at å studere historie gir oss muligheten til å sammenligne vår tid med fortiden, og slik forstår vi vår tid bedre. Forståelsen for andres kultur og tradisjoner øker. Man ser også den gradvise utviklingen i forskjellige samfunn og land. Framgang og nedgang viser hvilke riktige steg og feil man kan lære av. Historie hjelper oss å ta kloke valg i livet. Forandring er alltid vanskelig å oppleve, for man vet aldri hva som venter, men av historien kan man trekke lærdom og være mer forberedt. Det viktigste med å studere følgesvennenes liv er likevel å lære hva troen og kjærlighet til profeten ﷺ er. Gjennom dette finner den troende sin sanne identitet og forstår hvem han/hun virkelig er.

ÆRESBETEGNELSER

Æresbetegnelser som «Hans Hellighet», «Hans Høyhet» og «Hans Nåde» er brukt i omtalen av profeten Moḥammad ﷺ og «De» og «Dem» i tiltale. Det er imidlertid gjort noen unntak, med hensyn til tekstens kontekst.

Æresbetegnelser som «vår mester» for profeten Moḥammads ﷺ følgesvenner og «de troendes mor» og «vår mor» for profeten Moḥammads ﷺ hustruer har blitt brukt.

Det er viktig for oss å lære å respektere profeten Moḥammad ﷺ og de som stod nær profeten Moḥammad ﷺ, og ikke omtale dem som vi gjør om folk generelt. Dette er en levende tradisjon blant muslimer, som vi også bør overføre til norsk.

OM DENNE BOKEN

Denne boken er skrevet som en fagbok ment for elever ved videregående skole (Vg1–3) som studerer ved forskjellige menigheter i Norge. Boken er delt opp i 10 livshistorier til følgesvenner, og er etterfulgt av oppgaver som elevene skal arbeide med individuelt og i grupper. Elevenes kunnskap vil bli utfordret gjennom interessante oppgaver, der viktig lærestoff blir repetert og oppsummert. Boken inneholder illustrasjoner som bygger opp under teksten og gir elevene en bedre

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

historisk oversikt.

Denne bokens hovedkilde er hefteserien *al-‘Asharah al-mobashsharōn bil-jannah*¹. Boken følger livshistoriene til følgesvennene ifølge den rekkefølgen som er nevnt i beretningen om gledesbudet. Jeg har forsøkt å ta med det viktigste i disse livshistoriene og tatt hensyn til elevenes alder.

Gjennom livshistoriene til følgesvennene vil elevene bli kjent med islams første generasjons innsats for troen. Det er et håp at boken skal vekke elevenes interesse for å studere islam videre og viderebringe livshistoriene om islams helter.

Fjellhamar, 02.09.2020

Abo Mahi Yasir Hussain

¹ Ashraf Moḥammad al-Waḥsh, *Al-‘Asharah al-mobashsharōn bil-jannah* (Kairo: Dār al-faḍīlah, 2003).

VÅR MESTER ABŌ BAKR ﷺ (573–634 E.KR.)

Han er kjent som Abō Bakr aṣ-Ṣiddīq ibn Abī Qoḥāfah ﷺ.

Navn og ættetavle: ‘Abdollaḥ ibn ‘Othmān ibn ‘Āmir ibn ‘Amr ibn Ka‘b ibn Sa‘d ibn Taym al-Qorashī at-Tamīmī.

Han var venner med profeten Moḥammad ﷺ før profetskapet ble offentliggjort. Han var av de første til å anta troen på profeten Moḥammad ﷺ. Han ble i Mekka helt til Hans Hellighet ﷺ selv utvandret fra Mekka. Han fikk æren av å være Hans Hellighets ﷺ følge under utvandningsreisen til Medina. Han var den heldige som var sammen med Hans Hellighet ﷺ i hulen Thaur. Han var også med under slaget ved Badr og Oḥod. Han deltok også i skyttergravsslaget. Vår mester Abō Bakr ﷺ var den som ledet folket i den første muslimske pilegrimsferden til Mekka i islams historie. Det var det niende året etter *hijrah*^I (631 e.Kr.). Etter profeten Moḥammads ﷺ bortgang ble han kalt «Guds sendebuds ﷺ kalif (خليفة رسول الله – *khalīfah rasōl Allāh*)».^{II}

Begge foreldrene til vår mester Abō Bakr ﷺ antok troen. Hans mor het Salmá bint Ṣakhr ibn ‘Āmir ibn Ka‘b ibn Sa‘d ibn Taym ibn Morrah^{III,IV}

Vår mester Abō Bakr ﷺ giftet seg fire ganger og hadde seks barn:

Kone	Barn
Qotaylah bint ‘Abd-il-‘Ozzá	‘Abdollaḥ og Asmā’
Omm Rōmān bint ‘Āmir	‘Abd-or-Raḥmān og ‘Ā’ishah
Asmā’ bint ‘Omays	Moḥammad
Ḥabībah bint Khārijah	Omm Kolthōm

Vår mester Abō Bakr ﷺ ble kalt *al-‘Atīq* (العتيق – den Gud har bevart). De troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ berettet: «Guds sendebud så på Abō Bakr og sa: 'Dette er den Gud har bevart mot ilden!'»^V

^I *Hijrah* (الهجرة) betyr utvandring. Ifølge islamsk fagspråk betyr det da profeten Moḥammad ﷺ utvandret fra Mekka til Medina.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:125–132; *Al-Iṣābah fī tamyīz aṣ-ṣaḥābah*, 4:144–145.

^{III} Morrah er også en av stamfedrene til profeten Moḥammad ﷺ.

^{IV} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:119.

^V *Sonan at-Tirmizī*, 5:616#3679.

TROEN

Vår mester Abō Bakr ﷺ var en elsket mann blant folket. Han var av de mest kunnskapsrike blant dem, særlig når det gjaldt kunnskap om ættetavlen til folk. Han var en handelsmann med ytterst god moral. Han var rettferdig, sjenerøs og ærlig. Folket kom som regel til ham for å be om råd når det gjaldt handel.

Vår mester Abō Bakr ﷺ tilba aldri avgudsstatuer. Han var den første mannen til å anta troen etter at profetskapet ble offentliggjort.^I

Koranens to første vers malt ved inngangen til hulen Hīrā', der profeten Moḥammad ﷺ fikk den første åpenbaringen, Mekka, Saudi-Arabia.
Foto: Sulayman Aziz, 2016.
©Tredex & Sound Vision

Det var en grunn til at profeten Moḥammad ﷺ betrodde seg til ham først av sine venner. Han var aktiv og begynte å kalle andre til troen, men han måtte gå varsomt fram. Han kunne bare invitere de som han stolte på, og det var som regel de som oppsøkte ham for å be om råd. Det var flere som antok troen takket være ham på den tiden: Våre mestere az-Zobayr ibn al-‘Awwām, ‘Othmān ibn ‘Affān, Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh, Sa‘d ibn Abī Waqqāṣ og ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf ﷺ – alle disse var av de ti som fikk det gledelige budskapet om paradiset.

Han tok dem med til profeten Moḥammad ﷺ. Hans Høyhet ﷺ fortalte dem om troen og resiterte Koranen for dem. De antok troen ved å høre Hans Høyhets ﷺ ord. Disse fem og våre mestere Zayd ibn Ḥārithah og ‘Alī ibn Abī Ṭālib ﷺ var de tidligste troende.^{II}

Profeten Moḥammad ﷺ sa: «Når jeg kalte noen til islam, nølte de som regel, de ble stående og se på og var usikre, men det gjaldt ikke Abō Bakr ibn Abī Qoḥāfah. Han verken nølte eller var usikker i det hele tatt da jeg nevnte troen for ham.»^{III}

Da vår mester Abō Bakr ﷺ antok troen, hadde han 40 000 sølvmynter. Han pleide å befri slaver ved pengene. Han støttet og styrket muslimene med pengene,

^I *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:26.

^{II} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:29; *As-Sīrah an-nabawīyyah li-Ibn Hishām*, 1:288–289; *Tārīkh al-islām liḥ-Zahabī*, 1:138.

^{III} *Tafsīr Ibn Kathīr*, 4:250; *As-Sīrah an-nabawīyyah li-Ibn Hishām*, 1:252.

og etter å ha utvandret til Medina hadde han igjen 5000 sølvmynter. Men det stanset ham ikke, han fortsatte å avse for Guds sak slik som han gjorde i Mekka.

Han befridde syv slaver som ble straffet for å tilbe én Gud. Blant dem var våre mestere Bilāl og ‘Āmir ibn Fohayrah ﷺ.

Guds sendebud ﷺ sa: «Ingens eiendom har gagnet meg som Abō Bakrs eiendom.» Vår mester Abō Bakr ﷺ gråt og spurte: «Tilhører da ikke jeg og min eiendom Dem, kjære Guds sendebud?»^I

Gud åpenbarte om ham: «Disse av dere er ikke like: De som avså og kjempet for Guds sak før erobringen av Mekka, for de som gjorde det, står høyere i rang enn de som avser og kjemper for Guds sak etter erobringen. Alt dette er det vakre løftet som Gud ga. Gud er allvitende om det dere gjør.»^{II}

SANNHETSVITNET

Da profeten Moḥammad ﷺ opplevde nattereisen fra Mekka til al-Aqṣá-moskeen i Jerusalem og himmelferden fra Jerusalem til Gud i himmelen, begynte folk å snakke om hvordan det var mulig. Folk trakk seg unna de som trodde. De henvendte seg til vår mester Abō Bakr ﷺ.

Folk: «Har du hørt om det din mester sier – han hevder å ha blitt tatt med på en nattereise til Helligdommens hus?»

Vår mester Abō Bakr ﷺ: «Sa Hans Hellighet virkelig det?»

Folk svarte i kor: «Ja!»

Vår mester Abō Bakr ﷺ så dem dypt i øynene og sa: «Hvis Hans Hellighet sa det, er det ikke noe tvil om at Hans Hellighet har talt sant!»

Forbauset spurte folk: «Og du stadfester hans ord?»

Vår mester Abō Bakr ﷺ: «Sannelig, jeg stadfester Hans Hellighet i det som er mer umulig enn det også! Jeg stadfester Hans Hellighet om den himmelske nyhet om morgenen og ettermiddagen (kvelden).»^{III}

Det var derfor vår mester Abō Bakr ﷺ fikk tittelen «sannhetsvitnet (الصّدِّيق – *aṣ-ṣiddīq*)».

^I *Sonan at-Tirmizī*, 5:609#3661; *Osd al-ghābah*, 3:326; *Al-Istī‘āb*, 3:94.

^{II} Koranen 57:10.

^{III} *Al-Mostadrak lil-Ḥākim*, 3:65#4407.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

Under nattereisen sa profeten Moḥammad ﷺ til engelen Gabriel ﷺ:
«Sannelig, folket stadfester ikke (tror ikke på) meg!» Engelen Gabriel ﷺ svarte:
«Abō Bakr vil stadfeste Dem, for han er sannhetsvitnet.»¹ Vi ser at han ble erklært
som «sannhetsvitnet» fra oven.

Klippedomen/Klippemoskeen (قبة الصخرة – *Qobbah aṣ-ṣakhrah*), Jerusalem. Det var herfra profeten Moḥammad ﷺ steg opp til himmelen. Foto: Anjum, 2019. ©Anjum

Al-Aqṣā-moskeen i Jerusalem, der profeten Moḥammad ﷺ ledet alle profetene i bønn. Foto: Yggdrasil Groutstone, 2015. ©Yggdrasil Groutstone

¹ *Majma' az-zawā'id*, 9:41#14291; *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:127.

DEN FREMSTE AV DE FROMME

Da profeten Moḥammad ﷺ knyttet brorskapsbånd blant følgesvennene, valgte Hans Høyhet ﷺ å knytte brorskapsbånd mellom våre mestere Abō Bakr og ‘Omar ﷺ.

En dag Hans Høyhet ﷺ så dem komme, og de holdt hverandre i hånden, sa Hans Høyhet ﷺ: «Den som ønsker å se mesterne til de voksne av paradiset folk blant de første og siste utenom profetene og sendebudene, bør se på disse to som kommer her!»^I

Vår mester ‘Omar ﷺ berettet: «Guds sendebud befalte oss å avse for Guds sak, og på den tiden var jeg velstående. Jeg sa: 'I dag skal jeg overgå Abō Bakr, hvis jeg noen dag skal klare å overgå ham.' Jeg kom med halvparten av det jeg eide. Guds sendebud spurte: 'Hva har du latt være igjen for familien?' Jeg svarte: 'Like mye som det.' Da kom Abō Bakr med alt han eide. Guds sendebud spurte: 'Abō Bakr, hva har du latt være igjen for familien?' Abō Bakr svarte: 'Jeg har latt være igjen Gud og sendebudet Hans for dem.' Jeg sa: 'Ved Gud, jeg kan aldri overgå deg i noe som helst.'»^{II}

En natt traff vår mester ‘Omar ﷺ en gammel, blind kvinne i en av Medinas gater. Han gikk for å hente noe å drikke til henne og gi henne noe mer om hun trengte det. Men da han kom tilbake, var det en annen som hadde kommet ham i forkjøpet. Vår mester ‘Omar ﷺ fulgte etter for å se hvem det var som hadde kommet ham i forkjøpet. Da han fikk øye på den mannen, var det ingen andre enn vår mester Abō Bakr ﷺ, og på den tiden var han faktisk kalifen i landet. Vår mester ‘Omar ﷺ utbrøt: «Ved mitt liv, det kunne ikke ha vært noen andre enn deg!»^{III}

Å hjelpe de trengende er en viktig del av islam. Imdad Relief i Bangladesh for å hjelpe flyktninger. Foto: Imdad Relief Foundation, 2017. ©Imdad Relief Foundation

^I *Sonan at-Tirmizī*, 5:610#3664; *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:130.

^{II} *Sonan at-Tirmizī*, 5:614#3675.

^{III} *Osd al-ghābah*, 3:327.

DEN FØRSTE TIL Å TALE

En dag gikk vår mester Abō Bakr ﷺ inn i den Hellige moskeen og holdt en tale for folket. Guds sendebud ﷺ satt også der. Han var den første til å kalle folk til Gud og sendebudet ﷺ Hans offentlig i en samling. Flergudsdyrkerne som var der, ble rasende. De angrep vår mester Abō Bakr ﷺ og alle de andre troende som var der. De begynte å slå og sparke de troende, og aller verst gikk det utover vår mester Abō Bakr ﷺ. De sparket og sparket ham, mens ‘Otbah ibn Rabī‘ah slo ham med en sko i ansiktet slik at nesen brakk.

Da det hele var over, syntes profeten Moḥammad ﷺ synd på ham og ble veldig lei seg over å se at bestevennen hadde blitt behandlet på denne måten. Hans Høyhet ﷺ omfavnet og kysset ham.¹

UTVANDRINGEN TIL ETIOPIA

I gamle dager het dette riket Abessiniah^{II}. Følgesvennene ble anbefalt av profeten Moḥammad ﷺ å utvandre til Etiopia, for kongen i det riket var en rettferdig og rettskaffen mann.

Den gang det ble uutholdelig for de troende å leve i Mekka og de ble torturert og mishandlet, var også vår mester Abō Bakr ﷺ blant dem som bestemte seg for å dra til Etiopia. Han ba om tillatelse til å få reise med de andre til Etiopia, og Hans Hellighet ﷺ tillot ham det. Vår mester Abō Bakr ﷺ satte av gårde for å dra fra Mekka. Han var på én eller to dagers avstand fra Mekka, der traff han på Ibn ad-Doghonnah, som var lederen av folket sitt. Han spurte ham: «Hvor har du tenkt deg hen, Abō Bakr?» Vår mester Abō Bakr ﷺ svarte: «Mitt folk har drevet meg ut, plaget meg og gjort det vanskelig for meg. Jeg ønsker å vandre videre på jorden slik at jeg kan tilbe Herren fritt.» Ibn ad-Doghonnah sa: «Sannelig, slike som deg utvandrer ikke og heller ikke blir de drevet ut! Abō Bakr, du gagner den som ikke har noe, knytter slektsbånd, du bærer den svakes byrde, du er sjenerøs mot gjestene og hjelper selv den som selvforskyldt har blitt rammet av ulykke. Jeg skal være din beskytter. Vend tilbake og tilbe Herren din fritt i Mekka!»

Vår mester Abō Bakr ﷺ vendte hjem til Mekka med Ibn ad-Doghonnah. Da ropte Ibn ad-Doghonnah ut: «Å, Qorayshs samfunn! Jeg gir Abō Bakr beskyttelse, vær gode mot ham!» Qoraysh tok hensyn til beskyttelsen Ibn ad-Doghonnah lovet vår mester Abō Bakr ﷺ. De sa til Ibn ad-Doghonnah: «Så lenge Abō Bakr tilber Herren sin i huset sitt og forretter bønn og resiterer det han vil der, skal vi ikke

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:30–31.

^{II} På arabisk het det *al-Habashah* (الحبشة), riket er mer kjent som kongeriket Aksum på norsk. Det varte fra omtrent 400 f.Kr. til 650 e.Kr.

skade ham, men han må ikke gjøre det offentlig. For vi frykter at våre barn og kvinner skal bli satt på prøve.» Ibn ad-Doghonnah ba vår mester Abō Bakr ﷺ å gjøre det. Vår mester Abō Bakr ﷺ lyttet til hans råd og holdt seg til sitt hjem. Han forrettet bønn og resiterte Koranen der. Han gjorde det ikke offentlig, men så oppdaget han at plutselig hadde huset hans blitt til et gudshus. Han forrettet bønn der og resiterte Koranen, og flergudsdyrkernes kvinner og barn samlet seg der og så på ham. De ble fascinert av det de så, for vår mester Abō Bakr ﷺ ble alltid rørt av å resitere Koranen slik at han ikke klarte å holde igjen tårene. Dette var det lederne i Qoraysh fryktet. De sendte bud på Ibn ad-Doghonnah. Han kom til dem. De sa til ham: «Vi skånet Abō Bakr på grunn av din beskyttelse mot at han bare skulle tilbe sin Herre hjemme, men han krysset den grensen! Nå har han gjort hjemmet sitt til et gudshus, og han forretter bønnen og resiterer Koranen offentlig der. Vi frykter at våre barn og kvinner skal bli fordervede. Gå til ham, hvis han ønsker å begrense seg til å tilbe sin Herre hjemme, så må han gjerne gjøre det. Men hvis han nekter at det ikke skal gjøres offentlig, så må du be ham å avstå fra din beskyttelse.»

Ibn ad-Doghonnah dro til vår mester Abō Bakr ﷺ. Han sa til ham: «Du kjente jo til det du lovet meg, derfor må du enten begrense deg til det, eller så må du trekke deg fra min beskyttelse. Jeg ønsker ikke å høre at araberne skal si at jeg svek mitt ord ved en mann jeg ga beskyttelse til.» Vår mester Abō Bakr ﷺ svarte: «Jeg trekker meg fra din beskyttelse – jeg er tilfreds med Guds beskyttelse!»

Da vår mester Abō Bakr ﷺ trakk seg fra Ibn ad-Doghonnahs beskyttelse, traff han på en mann fra Qoraysh. Vår mester Abō Bakr ﷺ var på vei til Kaba, og plutselig kastet mannen fra Qoraysh sand på vår mester Abō Bakrs ﷺ hode. I det øyeblikket gikk en av lederne i Qoraysh forbi. Han het al-Walīd ibn al-Moghīrah. Vår mester Abō Bakr ﷺ sa til ham: «Ser du ikke hva denne mannen gjorde?» Al-Walīd ibn al-Moghīrah svarte hånende: «Det var du som gjorde det mot deg selv!» Da utbrøt vår mester Abō Bakr ﷺ: «Herre, hvor overbærende Du er! Herre, hvor overbærende Du er!»¹

GUDS SENDEBUDS ﷺ LEDSAGER UNDER UTVANDRINGEN

Det kom en tid da det ikke lenger var trygt for de troende å bo i Mekka. Muslimene begynte å utvandre til Medina. Profeten Moḥammad ﷺ sa til bestevennen Abō Bakr ﷺ: «Jeg har blitt befalt å utvandre fra Mekka!» Av iver og ønske spurte bestevennen: «Vil jeg være Deres ledsager, kjære Guds sendebud?»

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:93–95; *Tārīkh al-islām liḥ-Zahabī*, 1:318–319.

Kjærlig svarte Hans Høyhet ﷺ: «Du kommer til å være min ledsager.»¹

Da profeten Moḥammad ﷺ bestemte seg for å utvandre fra Mekka til Medina, gikk Hans Høyhet ﷺ til vår mester Abō Bakr ﷺ. Begge gikk ut bakhjørn til vår mester Abō Bakrs ﷺ hus. Vår mester Abō Bakr ﷺ gikk både foran og bak profeten Moḥammad ﷺ, for å være på vakt slik at ingen skulle klare å skade Hans Høyhet ﷺ. Da Hans Høyhet ﷺ satte seg for å hvile, stod vår mester Abō Bakr ﷺ og skygget over Hans Høyhet ﷺ med sin kappe. Profeten Moḥammad ﷺ gikk så lenge at de hellige føttene hovnet opp. Da ledsageren Abō Bakr ﷺ så det, bar han profeten Moḥammad ﷺ på ryggen fram til hulen Thaur. Han ba Hans Høyhet ﷺ å vente og gikk først inn selv. Det var slangehull i hulen. Vår mester Abō Bakr ﷺ fryktet at en slange skulle komme ut og skade profeten ﷺ. Han la foten foran slangehullet for å stenge det. En slange hogg ham i foten, og tårene begynte å renne. Profeten ﷺ helbredet såret hans med sitt velsignede spytt, og smerten forsvant. Hans Høyhet ﷺ sa: «Vær ikke trist! Sannelig, Gud er med oss.»

Hulen Thaur, der profeten Moḥammad ﷺ og vår mester Abō Bakr ﷺ var. To pilegrimer på vei inn for å besøke hulen, Mekka, Saudi-Arabia. Foto: G. Nugraha, 2017. ©G. Nugraha

Ved Guds allmakt skjød et tre til værs ved huleåpningen. Det dekket profeten ﷺ og følgesvennen Abō Bakr ﷺ. En edderkopp spant spindelvev over huleåpningen, og et duepar bygget reir ved huleåpningen og satte seg der. Da mennene fra Qoraysh kom med blottede sverd idet de lette etter profeten Moḥammad ﷺ, så de på huleåpningen og antok at det ikke var noen der. Vår mester Abō Bakr ﷺ sa til profeten ﷺ: «Hvis en av dem ser på føttene sine, vil de se oss.» Hans Hellighet ﷺ sa til ham, helt rolig med et fredfylt hjerte: «Abō Bakr, hva mener du om de to som Gud er med som den tredje?»^{II}

Koranen nevner denne hendelsen:

Hvis ikke dere støtter profeten, vit at i sannhet støttet Gud ham, den gang han ble drevet ut av de vantro. Han var den andre av de to da begge var i

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:129–130.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:129–130; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:175–196.

hulen, og han sa til ledsageren: «Vær ikke trist! Sannelig, Gud er med oss.» Gud sendte sjelefred over ham og styrket ham med et mannskap som dere ikke kunne se. Gud gjorde de vantros ord underlegent, og Guds ord er alltid overlegent. Gud er allmektig, allvis.¹

Vår mester Abō Bakr ﷺ hjerte, som like før nesten hadde vært overmannet av uro og frykt, ble rolig. Profeten ﷺ så på ledsageren og sa: «Abō Bakr, er det noe du elsker som du kunne ønske deg utenom meg?» Han svarte: «Ja, Han som sendte Dem med sannheten.» Profeten ﷺ ba for ham: «Gud, la Abō Bakr være med meg på min grad på oppstandelsens dag.»

Gud åpenbarte for profeten ﷺ: «Sannelig, Gud har bønnhørt deg!»^{II}

Vår mester Abō Bakr ﷺ så mennene fra Qoraysh vandre rundt hulen idet de lette etter dem, men noe ved hulen forbauset mennene. Så vendte de tilbake i forbauselse, for de var sikre på at de kom til å finne noen der, men det gjorde de ikke.

Det var som om Herren Gud utvalgte vår mester Abō Bakr ﷺ til å være profetens ﷺ ledsager under utvandringen til Medina for å la hans øyne bevitne det mirakuløse synet. Det synet skulle gjøre troen til vår mester Abō Bakr ﷺ fullkommen og gjøre ham fullt forvisset i troen.

TROEN TIL SANNHETSVITNET

Da profeten Moḥammad ﷺ gikk bort, var det som om de troende hadde mistet alt. De var som faderløse barn og folk som raver rundt i mørket uten en fakkellampe som de kunne se veien med. I disse tilstandene reiste vår mester ‘Omar ﷺ seg og trakk sverdet. Han skrek: «Sannelig, Guds sendebud kan ikke gå bort før Gud tilintetgjør hyklerne!» På denne fryktelige dagen viste vår mester Abō Bakr ﷺ sin tros storhet. Han hadde vært utenbys den dagen. Han kom og gikk rett inn til datterens værelse, der profeten Moḥammads ﷺ velsignede kropp var dekket med et teppe. Han så på bestevennen, læremesteren og ledsageren ﷺ under utvandringen til Medina og sa: «Sannelig, Gud tilhører vi, og til Ham skal vi vende tilbake.» Han gikk nærmere og knelte. Han løftet teppet av fra det velsignede ansiktet og kysset Hans Hellighets ﷺ panne idet han gråt og sa: «Å, elskede profet!» Etter det kysset han den velsignede pannen en gang til og gråt og sa: «Å, den utvalgte!» Han kysset igjen pannen en tredje gang og gråt og sa: «Å, kjære hjertevenn!»

^I Koranen 9:40.

^{II} *Hilyah al-aulyā'*, 1:33.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

Han fortsatte: «Ved Han som har min sjel i Sin hånd, måtte Guds nåde være med Dem, kjære Guds sendebud. Hvor hellig De var både under det synlige livet og etter bortgangen. Måtte min far og mor bli ofret for Dem. Ved Gud, Gud kommer ikke til å la Dem dø to ganger. Den døden som var skrevet i Deres skjebne, har De opplevd.» Etter det dekket han til det velsignede ansiktet på nytt. Han var tynget av den voldsomme sorgen, men han hadde ikke mistet troen og måtte være sterk for de andre troende. For alle hadde blitt grepet av sorgen, og noen måtte samle dem. Han gikk ut av værelset og inn i moskeen. Han gikk mellom dem som var i moskeen. Folk stod rundt vår mester ‘Omar ؓ og hørte på hva han hadde å si. Vår mester Abō Bakr ؓ ba ham sette seg, men han nektet. Da folk så vår mester Abō Bakr ؓ, begynte de å gå mot ham og lot vår mester ‘Omar ؓ være. Han stilte seg ved siden av prekestolen. Han lovpriste Gud og sa:

Den av dere som tilber Moḥammad, så har i sannhet Moḥammad gått bort. Den av dere som tilber Gud, i sannhet lever Gud, og vil aldri dø! Gud sier: «Moḥammad er et sendebud! Mange sendebud har gått bort før ham. Hvis Moḥammad skulle gå bort eller lide martyrdøden, vil dere da snu på hælene. Den som snur på hælene, skader ikke Gud i det hele tatt. Gud belønner de takknemlige.»^I

Prekestolen i profeten Moḥammads ؓ moské, Medina, Saudi-Arabia. Foto: Asyiqul Huur, 2008. ©Asyiqul Huur

Folk hørte verset, og det virket som om det var første gang de hørte det. Vår mester ‘Omar ؓ sa at den gangen han hørte vår mester Abō Bakr ؓ resitere verset, klarte ikke beina å bære ham mer. Han falt ned på bakken idet han hørte verset, og forstod at Hans Høyhet ؓ hadde gått bort.^{II}

^I Koranen 3:144.

^{II} *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, 2:71#1241, 6:13#4452.

Vår mester Abō Bakr ﷺ talte videre til folket:

Sannelig, Gud lot Moḥammad være på jorden til profeten etablerte Guds utvalgte levemåte, gjorde Guds sak manifest, viderebrakte Guds budskap og kjempet for Guds sak, og i den tilstanden lot Gud profeten oppleve bortgangen. Frykt Gud, folk. Ta et fast grep rundt levemåten (islam) og forlat dere på Herren. Sannelig, Guds utvalgte levemåte er den som står og gjelder. Sannelig, Guds ord er fullkomment. Sannelig, Gud er Hjelperen til den som hjelper Hans sak, og Han er den som gir levemåten (islam) makt og styrke. Guds skrift er blant oss. Den er lys og helbredelse, og ved den ledet Gud Moḥammad. I den finnes det Gud har erklært lovlig og forbudt.

Etter det gikk vår mester Abō Bakr ﷺ.¹

GUDS SENDEBUDS ﷺ KALIF

Kalif betyr «etterfølger, stedfortreder». En dag da profeten Moḥammads ﷺ smerte ble uutholdelig under den siste tiden, kom vår mester Bilāl ﷺ for å opplyse om at tiden for tidebønnen var inne. Hans Høyhet ﷺ sa: «Gå til Abō Bakr, han skal lede folk i tidebønnen.» De troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ sa: «Kjære Guds sendebud, Abō Bakr (min far) er en følsom person, og når han stiller seg på Deres sted, vil ikke folk klare å høre ham på grunn av gråten hans.» Profeten ﷺ ble irritert og sa bestemt: «Gå til Abō Bakr, han skal lede folk i tidebønnen!»^{II}

Da Hans Høyhet ﷺ gikk bort, samlet en stor gruppe av følgesvennene seg i bygget til Banō Sā‘idah for å velge den som skulle være lederen til de troende etter profeten Moḥammad ﷺ. *Al-Anṣār* (الأنصار – hjelperne) var de som opprinnelig var fra Medina, og *al-Mohājirōn* (المهاجرون – utvandrerne) var de som utvandret fra Mekka.

Al-Anṣār sa til *al-Mohājirōn*: «Det skal være en leder fra oss og en fra dere.»

Vår mester ‘Omar ﷺ: «Dere *al-Anṣār*, vet ikke dere at Guds sendebud befalte Abō Bakr å lede folket i tidebønnen?!»

Al-Anṣār: «Jo!»

Vår mester ‘Omar ﷺ: «Hvem av dere mener at han er bedre og fortjener lederskapet mer enn Abō Bakr?»

^I *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 5:241–244.

^{II} *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, 1:133#664, 1:136#678; *Ṣaḥīḥ Moslim*, 1:313#418.

Al-Anṣār: «Måtte Gud verne oss mot å sette oss selv foran Abō Bakr!»

Alle ble enige om å velge vår mester Abō Bakr ﷺ etter at de la vekt på at profeten Moḥammad ﷺ valgte vår mester Abō Bakr ﷺ til å lede tidebønnen framfor alle. De sa seg tilfredse med at han skulle styre deres verdslige sak også, for det var han profeten ﷺ var tilfreds med at skulle lede dem i levemåten – islam. Det viser hvor viktig tidebønnen er, og hvilken høy grad den har i islam.

Valget var over i bygget til Banō Sā'idah. Muslimene hadde fått en ny leder, og det ble gjort på en fredelig og sivilisert måte. Gud ga de troende en ny leder som skulle lede dem i profeten Moḥammads ﷺ spor. Den samme dagen som profeten ﷺ gikk bort, avla folket en troskapsed til den nye kalifen på kvelden. Det var en mandag den 12. i måneden rabī' al-awwal det 11. året etter utvandringen til Medina (07.06.632 e.Kr.).

Første gang han talte til folket som kalif, sa han til dem: «Jeg har fått ansvaret over dere, men jeg er ikke den beste av dere, og det som ble åpenbart i Koranen og praktisert av profeten ﷺ, det var det Hans Hellighet ﷺ lærte oss, og det er det vi har lært. Den beste fornuften er gudfryktighet, og den verste dumheten er synd og umoral. Den sterkeste av dere i mine øyne er den svake, for jeg vil stå på til jeg har fått krevd det han har rett på. Den svakeste av dere i mine øyne er den sterke, for jeg vil stå på til jeg har krevd av ham det andre har rett på. Å, folk! Jeg er en som følger profetens ﷺ livsførsel, og er ikke en kjetter! Hvis jeg gjør noe godt, støtt meg, men hvis jeg avviker (fra islam), rett på meg!»¹

Inne i profeten Moḥammads ﷺ moské, Medina, Saudi-Arabia. Foto: Abdul Muqtadir, 2011.
©Abdul Muqtadir

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:133–138.

KAMPEN MOT DE FRAFALNE

Etter profeten Moḥammads ﷺ bortgang var det mange beduinstammer som valgte å ikke tro mer. Dette gjaldt særlig stammene som lå noe unna Medina. Blant dem var det også noen som hevdet å være profeter. Tidebønnen ble viket vekk fra og velferdsskatten ble hindret. Noen stammer angrep også Medina. Følgesvennene snakket med vår mester Abō Bakr ﷺ som var kalifen. De mente at det var greit å la velferdsskatten være inntil videre, men etter at de var blitt sterkere i troen, kunne man pålegge dem den på nytt. Men vår mester Abō Bakr ﷺ anså det som frafall fra troen, derfor måtte kalifen handle for at loven skulle være etablert. For velferdsskatt var de fattiges rett, tidebønnen var troens rett og profetskapets tilendebringelse (slutt) var kjernen i islam. Noen av følgesvennene var uenige med ham i at de burde kjempe mot de frafalne, men han var bestemt på at loven måtte håndheves.

Vår mester Abō Bakr ﷺ samlet troppene og ledet dem til der de gruppene var som hadde gjort opprør og ville ikke følge loven. På slagmarken seiret han takket være Gud.

Da hæren kom tilbake etter slaget, fikk de så vidt hvilt før kalif Abō Bakr ﷺ befalte at det var på tide å kjempe på nytt. Grunnen til det var at de frafalne gruppene hadde spredd seg flere steder i Arabia og de strevde for å få med seg flere til å bryte loven. Vår mester Abō Bakr ﷺ ville igjen være med og kjempe mot fienden, men det ble bestemt av de andre følgesvennene at han måtte bli igjen i Medina i sikkerhet. Han ville ikke, men var nødt til å høre på de andre. Hæren ble sendt til alle stedene der det var opprør og lovbrudd. Hæren kjempet taktisk og sporet opp fiendens alle hemmelige hovedkvarterer. Til slutt klarte de å bekjempe dem fullstendig.

Det var vår mester Abō Bakrs ﷺ ansvar å påse at loven ikke ble endret, og han gjorde sitt ytterste på å bevare den.

VÅR MESTER ABŌ BAKRS ﷺ BEFALING

Vår mester Abō Bakr ﷺ insisterte på at han ikke skulle få noe mer fra statens forråd (بيت المال – *bayt al-māl*) enn det som var nok for ham og familien å overleve på. Til tross for at han var kalifen i landet, spiste han og familien mat laget av korn.¹ Klærne de brukte, var ikke av den mest behagelige sorten, de var gjerne laget av grovt og stivt stoff.

¹ Det vil si at de spiste ikke luksuriøs mat. Noe som var vanlig for konger og keisere å gjøre.

Da døden nærmet seg, ble sjelen hans ivrig etter å stige opp til Herren for å møte Ham. Han sa til familien: «Se om min eiendom har steget mer siden jeg ble kalif, hvis dere finner det, så gi det som har steget over, til ‘Omar. Se på disse to tøystykkene mine, hvis jeg dør, så vask dem og svøp dem om meg.» De troendes mor ‘Ā’ishah ؓ sa: «Kjære far, Gud har forsynt deg og gitt deg mer til. Vi skal svøpe noe nytt om deg.» Vår mester Abō Bakr ؓ sa: «Sannelig, den levende har mer behov for det nye enn den døde.» Etter det befalte han datteren å begrave ham ved siden av Guds sendebud Moḥammad ؐ.

Vår mester Abō Bakr ؓ døde på tirsdag den 22. jomādā al-ākhirah det 13. året etter utvandringen til Medina (23.08.634 e.Kr.). Det sies at han var 63 år¹ da han døde og hadde vært kalif i to år, tre måneder og 10 dager. Vår mester ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb ؓ ledet begravelsebønnen. Han ble begravd ved siden av profeten Moḥammad ؐ. Han ble begravd slik at hodet hans var på linje med profetens ؓ velsignede skuldre.

Den siste tiden var vår mester Abō Bakr ؓ også opptatt med å sikre at muslimene skulle ha det bra etter hans død. Han sendte bud på vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf ؓ. Da han kom, sa han til ham: «Si meg hva du mener om ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb.» Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf ؓ svarte: «Du spør meg om noe som du selv vet bedre om enn meg!» Vår mester Abō Bakr ؓ sa: «Men allikevel ...» Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf ؓ sa: «Ved Gud, han er bedre enn det du tror om ham.»

Så ba vår mester Abō Bakr ؓ vår mester ‘Othmān ibn ‘Affān ؓ om å komme. Han spurte ham: «Si meg hva du mener om ‘Omar.» Han svarte: «Du vet bedre enn oss om ham!» Vår mester Abō Bakr ؓ insisterte: «Bare fortell meg!» Vår mester ‘Othmān ؓ sa: «Gud er mitt Vitne, min kunnskap om ham er at det han gjør i det skjulte, er bedre enn det han gjør åpenlyst. Det finnes ingen blant oss som er lik ham.»

Vår mester Abō Bakr ؓ hørte også med andre følgesvenner enn dem. Vår mester Osayd ibn al-Ḥoḍayr ؓ sa: «Gud vet best at han er den beste etter deg. Han er tilfreds med det Herren er tilfreds med, og blir vred på det Herren blir vred på. Han er den som er bedre i å utføre gode handlinger i det skjulte enn det åpenlyse. Det er ingen som er sterk nok for dette ansvaret som ham.»

Da vår mester Abō Bakr ؓ var blitt tilfreds med det alle følgesvennene som hadde blitt kalt inn til råd foreslo, kalte han vår mester ‘Othmān ؓ inn igjen. For han ville at vår mester ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb ؓ skulle bli kalif etter ham. Han sa til vår mester ‘Othmān ؓ:

¹ 63 år ifølge islamsk tidsregning, ifølge kristen tidsregning var han 61 år.

Skriv: «I Guds den Allbarmhertiges, den evig Nåderikes navn. Dette er hva Abō Bakr ibn Abī Qoḥāfah fremmer i sin siste tid idet han er i ferd med å forlate verden. Jeg utvelger ‘Omar ibn al-Khattāb som kalif over dere etter meg. Lytt til ham og vær ham lydige. Hvis han er rettferdig, er det det jeg mener om ham og vet om ham. Hvis han forandrer seg, tjener enhver person den handlingens synd selv. Jeg vil det beste for dere, men jeg kjenner ikke til det usette. De ondsinnede vil få vite om det stedet de skal vende tilbake til. Fred være med dere og Guds nåde.»

Dokumentet ble stemplet med et segl.

Vår mester ‘Othmān ﷺ gikk til folket og leste det opp for dem, så ropte han ut: «Vil dere avlegge troskapsed til den personen som det står om i dokumentet?» Alle svarte: «Ja!» Vår mester Abō Bakr ﷺ ba vår mester ‘Omar ﷺ komme til seg. Der snakket de sammen. Vår mester ‘Omar ﷺ var ydmyk og ville ikke ha et så stort ansvar, men sa seg enig til slutt. Da han gikk ut til folket sammen med vår mester Abō Bakr ﷺ, løftet vår mester Abō Bakr ﷺ hendene opp mot himmelen og ba:

Gud, jeg ønsker kun å forbedre for dem med dette. Jeg fryktet at de skulle bli satt på prøve. Jeg gjorde blant dem det Du vet best om. Jeg tenkte meg fram til en løsning for dem ved å presentere min mening. Jeg har gitt ansvaret for dem til den beste og sterkeste av dem. Han som er mest ivrig av dem til å følge det de ble rettleidet til. Det som kom til meg av Din sak, kom til meg. Våk over dem i mitt sted, for de er Dine tjenere. Gjør ting bedre for dem. Gjør ‘Omar til en av Dine rettleidede kalifer som følger rettleidningen til nådens profet ﷺ og de rettskafne som var etter Hans Høyhet ﷺ. Gjør hans flokk bedre for ham.¹

Det var hans siste vilje for muslimene som han var hyrde for.

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:148–150.

Abō Bakr-moskeen i Medina, Saudi-Arabia. Foto: Asyiqul Huur, 2008. ©Asyiqul Huur

VÅR VELYNDER ‘ALĪ ﷺ LOVPRISTE VÅR MESTER ABŌ BAKR ﷺ

Da vår velynder ‘Alī ﷺ kom inn til der vår mester Abō Bakr ﷺ lå – og hans sjel hadde forlatt denne verden – gråt vår velynder ‘Alī ﷺ og sa:

Vi tilhører Gud, og til Ham skal vi vende tilbake til. Abō Bakr, måtte Guds nåde være med deg. Du var den første i islam av folket og den mest sannferdige i troen, den sterkeste i forvissningen. Måtte Gud gi deg den beste belønningen for det du gjorde for oss, Guds sendebud ﷺ og alle muslimene. Du stadfestet Guds sendebud ﷺ når folk forsverget Hans Høyhet ﷺ. Du støttet Hans Høyhet ﷺ med din eiendom når andre var grådige. Du stod ved Hans Høyhet ﷺ når andre satte seg. Gud kalte deg «sannhetsvitnet (stadfesteren av sannheten)» i Koranen. Han sier: «Den som kommer med sannheten og den som stadfester den, disse, de er de gudfryktige.»¹ Du ønsket profeten Moḥammad ﷺ, og Hans Høyhet ﷺ ønsket deg. Du var som Guds sendebud ﷺ sa om deg: «Svak i kroppen, men sterk i levemåten (islam). Ydmyk som person, men storslagen i Guds øyne.

¹ Koranen 39:33.

Mektig på jorden og storartet i de troendes øyne.»¹

¹*Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 1:225–226.

OPPGAVE 1 – HUSKER DU?

Velg det rette alternativet ved å sette ✓.

1. Når ble vår mester Abō Bakr رضي الله عنه kjent med profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم?

Svar

a)	De ble kjent med hverandre i Medina.	
b)	De kjente hverandre før profetskapet ble offentliggjort.	
c)	De ble kjent med hverandre etter at profetskapet ble offentliggjort.	

2. Hva er *hijrah* (الهجرة)?

Svar

a)	Det er profeten Moḥammads <small>صلى الله عليه وسلم</small> utvandring fra Mekka til Medina.	
b)	Det er profeten Moḥammads <small>صلى الله عليه وسلم</small> reise til himmelen for å møte Gud.	
c)	Det er profeten Moḥammads <small>صلى الله عليه وسلم</small> vennskap med vår mester Abō Bakr <small>رضي الله عنه</small> .	

3. Hva var vår mester Abō Bakrs رضي الله عنه reaksjon da han ble invitert til troen av profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم?

Svar

a)	Han nølte og var forvirret.	
b)	Han sa at han skulle rådføre seg med slekten før han svarte.	
c)	Han verken nølte eller var usikker i det hele tatt.	

4. Hva lot vår mester Abō Bakr رضي الله عنه være igjen for familien da han en gang ga for Guds sak?

Svar

a)	Halvparten av det han eide.	
b)	Han lot være igjen for dem kjærlighet til Gud og sendebudet <small>صلى الله عليه وسلم</small> .	
c)	Litt mindre enn halvparten.	

OPPGAVE 2 – HVA KAN DU?

Svar på spørsmålene med fullstendige setninger.

- Hvilken tittel eller beskrivelse beskriver denne følgesvennen best og hvorfor mener du det?
- Hvorfor var vår mester Abō Bakr رضي الله عنه en sann venn?

- c) Hvem var følgesvennene som antok troen etter at vår mester Abō Bakr ﷺ kalte dem til troen, og hva var spesielt med dem?
- d) Sier Koranen noe om belønningen til de som gir for Guds sak?
- e) Hvorfor tror du at det var viktig for vår mester Abō Bakr ﷺ å bevare sannheten om at profetskapet tok slutt etter profeten Moḥammad ﷺ?
- f) Hvordan bør man velge en leder?
- g) Nevn noen punkter som du lærer av vår mester Abō Bakr ﷺ som kalif.

OPPGAVE 3 – PRESENTER

Jobb i grupper og lag en PowerPoint-presentasjon om følgende:

- Nevn 10 ting som dere mener er viktigst om vår mester Abō Bakr ﷺ.
- Prøv å finne ut mer om ham ved å bruke andre kilder enn læreboken.

Husk å oppgi kilder til både tekst og bilder. Presentasjonen skal ha en innledning og en konklusjon.

Navnet til vår mester Abō Bakr ﷺ i kalligrafi, Hagia Sofia-moskeen i Istanbul, Tyrkia.

Foto: Andrew Lim, 2014. ©Andrew Lim

VÅR MESTER ‘OMAR IBN AL-KHAṬṬĀB ﷺ (583–644 E.KR.)

Han ble født 40 år før profeten Moḥammads ﷺ utvandring til Medina (583 e.Kr.).

Navn og ættetavle: ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb ibn Nofayl ibn ‘Abd-il-‘Ozzā al-Qorashī al-‘Adawī. Teknonymet^I hans var *Abō Ḥafṣ* (Ḥafṣahs far).

Hans mor het Ḥantamah bint Hāshim ibn al-Moghīrah ibn ‘Abdillāh ibn ‘Omar ibn Makhzōm.

Vår mester ‘Omar ﷺ giftet seg seks ganger og hadde 14 barn:

Kone/mor	Barn
Zaynab bint Maz‘ōn Omm Kolthōm	‘Abdollāh, ‘Abd-or-Raḥmān al-Akbar og Ḥafṣah Zayd al-Akbar og Roqayyah
Omm Kolthōm bint Jarwal	Zayd al-Aṣghar og ‘Obaydollāh
Jamīlah ^{II} bint Thābit	‘Āṣim
Lohayyah (hun var en slavinne)	‘Abd-or-Raḥmān al-Ausaṭ og ‘Abd-or-Raḥmān al-Aṣghar
Fokayhah (hun var en slavinne)	Zayd og Zaynab
Omm Ḥakīm bint al- Ḥārith ibn Hishām ibn al-Moghīrah	Fāṭimah
bint Zayd ibn ‘Amr ibn Nofayl	‘Iyād

Vår mester ‘Omar ﷺ var av de adelige i Qoraysh. I uvitenhetstiden^{III} var han diplomatisk sendemann (ambassadør) for Qoraysh. Hvis det ble krig internt i Mekka blant Qorayshs forskjellige klaner eller de skulle kjempe mot noen utenfor Mekka, var han deres ambassadør som talte på vegne av folket.

Islam ble styrket da han antok troen, for kallet til islam fikk en stemme som de ikke hadde fra før. Han utvandret til Medina, han var av de tidligste til å utvandre. Vi ser hans navn blant de som var med på å kjempe under slagene ved

^I Teknonym (كنية – *konyah*) er et beskrivende tillegg. Det vil si et navn / en tittel gitt til en voksen, avledet av navnet til vedkommendes eldste barn.

^{II} Profeten Moḥammad ﷺ endret navnet hennes til Jamīlah (den vakre), for hennes opprinnelige navn ‘Āṣiyah hadde ikke noen fin betydning. Det betyr «den opprørske, den ulydige.»

^{III} Det er kjent som *jāhiliyyah* (الجاهلية) på arabisk. Det er tiden før islam kom.

Badr, Oḥod, skyttergravene, Khaybar, Mekka-erobringen og Ḥonayn. Han deltok i *bay‘ah ar-riḍwān* (بيعة الرضوان – troskapseden for Guds tilfredshet). Han var den som kjempet taprest mot fienden etter at han ble muslim, og den som ble kalif etter vår mester Abō Bakr رضي الله عنه. Troskapseden til hans kalifat ble avlagt den dagen vår mester Abō Bakr رضي الله عنه døde. Det var det 13. året etter utvandringen til Medina (634 e.Kr.) han ble utnevnt som kalif. Som kalif anså han seg ikke som høyere eller bedre enn folket. Han var én av dem. Gud forærte ham erobringen av Levanten, Irak og Egypt.

Vår mester ‘Omar رضي الله عنه var en ydmyk person som fryktet Herren Gud. Han avstod fra det å leve luksuriøst og var ikke av dem som lo mye. På ringen hans stod det: «Døden er tilstrekkelig som en forkynner, ‘Omar.» Han sa til folket: «Sannelig, dere var det mest vanærede folket, men så ga Gud dere ære ved sendebudet Sitt. Når enn dere ber om ære og styrke uten å få det gjennom Gud, vil Han gjøre dere vanærede.»^I

Guds sendebud صلى الله عليه وسلم sa om ham:

«‘Omar ibn al-Khaṭṭāb er lyset til paradisets folk.»^{II}

«Sannelig, Gud den Allmektige og den Allmajestetiske skryter generelt av folket på Arafat-dagen, men Han skryter særlig av ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb.»^{III}

«Hvis det skulle ha kommet en profet etter meg, ville det ha vært ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb!»^{IV}

«Solen gryr ikke over en bedre person enn ‘Omar.»^V

TROEN

Da Gud befalte profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم å forkynne troen, var vår mester ‘Omar رضي الله عنه av de som var mest imot troen. Han var også av de verste når det gjaldt å slå og plage de troende. Han gjorde alt for å hindre folk i å anta troen. Qoraysh tjente godt på det, og en dag hadde de klart å overtale ham til å drepe profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم. Vår mester ‘Omar رضي الله عنه dro av sted fra sitt hjem. Med seg hadde han sverdet sitt. På veien møtte han No‘aym ibn ‘Abdillāh an-Naḥḥām, som spurte ham: «Al-Khaṭṭābs sønn, hvor har du tenkt deg?» Vår mester ‘Omar رضي الله عنه svarte: «Jeg er på vei til Moḥammad! Han som har fornedret Qorayshs drømmer, spottet deres guder og stridt imot deres fellesskap.» Mannen sa hånende: «Skal jeg ikke heller fortelle deg noe merkelig? Din søsters ektemann og din søster har vendt

^I *Ḥilyah al-aulyā’*, 1:47.

^{II} *Ṣifah aṣ-ṣafwah*, 1:86; *Majma‘ az-zawā‘id*, 9:74#14461.

^{III} *Osd al-ghābah*, 4:163.

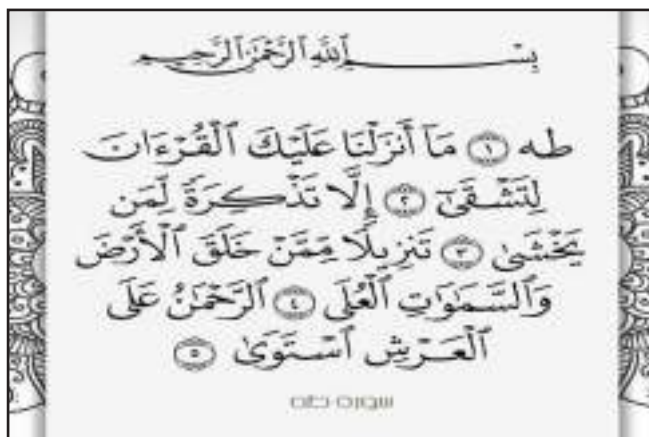
^{IV} *Mosnad Aḥmad*, 28:624#17405; *Sonan at-Tirmiḏī*, 5:619#3686.

^V *Sonan at-Tirmiḏī*, 5:618#3684; *Osd al-ghābah*, 4:160.

om. De har forlatt det du følger av forfedrenes religion!» Vår mester ‘Omar ﷺ ble fra seg av sinne. Han satte kursen mot søsterens hus.

Da han var framme, banket han på døren. Det ble spurt: «Hvem er det?» Full av raseri svarte vår mester ‘Omar ﷺ: «Sønn av al-Khattāb!» Akkurat i det øyeblikket satt de og resiterte Koranen som de hadde skrevet på en skriftrull. Da de hørte hans stemme, skyndte de seg å gjemme seg, men de glemte skriftrullen. Søsteren skyndte seg å åpne døren for broren. Vår mester ‘Omar ﷺ kom inn og skrek av sinne: «Du som er din egen fiende, jeg har fått høre at du har forlatt vår tro!» Så slo han henne, og hun begynte å blø. Søsteren sa gråtende: «Al-Khattābs sønn, gjør hva enn du vil gjøre! Jeg har overgitt meg til Gud alene og antatt troen!» Hun fortsatte: «‘Omar, hva om sannheten ligger i noe annet enn din religion? Jeg bevitner at ingen er tilbedelsesverdig unntatt Gud, og jeg bevitner at Moḥammad er Hans sendebud.» Disse ordene fylt av troens lys og forvisning stirret vår mester ‘Omar ﷺ i ansiktet. Han så også søsterens tårer og blod. Dette synet fikk hjertet hans til å skjelve av frykt, og han ble ydmyk. Han satte seg ned. Der så han skriftrullen ligge. «Hva er denne skriftrullen for noe?» spurte han. Han sa videre: «Gi meg den, så jeg kan lese den.» Søsteren svarte: «Nei, du kan ikke, det er bare de rene som kan røre den. Reis deg og rens deg.» Vår mester ‘Omar ﷺ reiste seg og rensset seg på den rituelle måten som søsteren viste ham. Så tok han skriftrullen og begynte å lese: «I Guds den Allbarmhjertiges, den evig Nåderikes navn [...]» Disse ordene som beskrev Herren som «den Allbarmhjertige» og «den evig Nåderike» gjorde et sterkt inntrykk på vår mester ‘Omar ﷺ. Det fikk ham til å tenke på at han slo sin søster. Han fortsatte å lese, det stod:

Tā-hā! Vi har ikke åpenbart Koranen for deg for at den skal være en byrde for deg, men for at den skal være en formaning for den som frykter Herren. Den er blitt åpenbart av Han som skapte jorden og de høye himlene. Den Allbarmhjertige steg over tronen.¹

De fem første versene i det 20. kapittelet i Koranen, som heter *Tā-hā*. ©Hekam 2015

¹ Koranen 20:1–5.

Han hadde ikke lest en slik tekst før, og den måten teksten var satt sammen på, fikk ham bare til å synke mer og mer inn i tekstens mystiske sjanger. Han nådde gudsordene:

Sannelig, Jeg er Gud, ingen er tilbedelsesverdig unntatt Meg, tilbe derfor Meg alene og forrett tidebønnen regelmessig for Min ihukommelse.¹

Dette mektige verset fikk ham til å utbryte foran dem som var hos søsteren hans: «Jeg bevitner at ingen er tilbedelsesverdig unntatt Gud, og jeg bevitner at Moḥammad er Guds sendebud!» De som var der, framsa Guds storhet og lovpriste Herren av glede. De fortalte vår mester ‘Omar ؓ: «Sønn av al-Khaṭṭāb, et gledelig budskap til deg! Guds sendebud ba i går: 'Gud, styrk islam med en av disse to mennene som Du elsker mest: ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb eller ‘Amr ibn Hishām!' Vi håper at Guds sendebuds skuddbønn var for deg.» Etter det fortalte de ham om det stedet der profeten Moḥammad ؐ var. Han gikk dit og banket på døren. Det ble spurt: «Hvem er det?» Han svarte: «Sønn av al-Khaṭṭāb!» De som var der, kjente til ham som en fiende, og var ikke klar over at han hadde antatt troen. Derfor ville de ikke åpne døren for ham. Men profeten Moḥammad ؐ sa: «Åpn døren for ham! Hvis Gud ønsker godt ved ham, vil Han rettlede ham.» Følgesvennene åpnet døren for ham. Profeten Moḥammad ؐ skyndte seg bort til ham og tok tak i kjortelen hans og holdt ham hardt og sa: «‘Omar, skal du også la det gå like langt at Gud åpenbarer om at du blir fornedret og straffet slik som det ble åpenbart om al-Walīd ibn al-Moghīrah? Gud, dette er ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb! Gud, gi islam styrke ved ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb.» Vår mester ‘Omar ؓ svarte: «Jeg bevitner at ingen er tilbedelsesverdig unntatt Gud, og jeg bevitner at De er Guds sendebud!» Alle som var der, begynte å rope ut Guds storhet, man kunne høre det runge gjennom Mekkas gater. Hans Hellighet ؐ slo vår mester ‘Omar ؓ tre ganger på brystet og sa: «Gud, driv ut det som er av hat i hans bryst, og bytt det med tro.» Hans Hellighet ؐ sa det ved hvert slag. Da steg engelen Gabriel ؑ ned. Engelen sa: «Kjære Moḥammad, himmelens folk fryder seg over ‘Omars tro.» Vår mester ‘Omar ؓ spurte: «Kjære Guds sendebud, er vi ikke på sannhetens sti om vi lever eller dør?» Guds sendebud ؐ svarte: «Jo, sannelig, ved Han som har min sjel i Sin hånd, dere er på sannhetens sti om dere lever eller dør!» Vår mester ‘Omar ؓ fortsatte: «Hvorfor skjule seg da? Ved Han som sendte Dem med sannheten, vi skal i sannhet ut!» Da så Guds sendebud ؐ hvilken styrke troen hadde fått, for to store personligheter fra Mekka hadde konvertert på den tiden: vår mester ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb og vår mester Ḥamzah ibn ‘Abd-il-Moṭṭalib ؓ. De troende var

¹ Koranen 20:14.

nå sterke nok til å kalle til Gud på åpen gate og kunne forsvare seg. Hans Hellighet godtok vår mester ‘Omars forslag.

Muslimene gikk ut av vår mester al-Arqam ibn Abī al-Arqams hus i to rekker. Den ene rekken var ledet av vår mester Ḥamzah ibn ‘Abd-il-Moṭṭalib, og den andre var ledet av vår mester ‘Omar. De gikk inn i helligdommen og stilte seg overfor Kaba. Qoraysh kunne ikke tro sine egne øyne. Den dagen fikk vår mester ‘Omar tittelen *al-Fārōq* (الفاروق) av profeten Moḥammad. Hans Hellighet forklarte hvorfor han fikk denne tittelen, og hva det betydde: «Sannelig, Gud har lagt sannheten på ‘Omars tunge og hjerte. Han er *al-Fārōq*, Gud skiller mellom sannheten og usannheten ved ham.»¹

Det at vår mester ‘Omar antok troen, styrket virkelig islam, for nå ble det kalt offentlig til Gud. Muslimene kunne be åpent ved det hellige huset Kaba.

Det hellige huset
Kaba i Mekka,
Saudi-Arabia.
Foto: Msolf, 2007.
©Msolf

UTVANDRINGEN TIL MEDINA

Vår mester ‘Omar var en dristig person. Han fryktet ikke for sitt liv. Da han var imot islam, var han det åpenlyst, og når han selv var blitt muslim, var han også det åpenlyst. Han likte ikke å skjule ting og var den som hadde gitt alle de andre troende mot nok til å forrette tidebønnen ved Kaba, og de hadde sluttet å frykte at Qoraysh ville straffe dem for det.

Da profeten Moḥammad tillot følgesvennene å utvandre til Medina, begynte de troende å utvandre fra Mekka til Medina i all hemmelighet. Men slik var det ikke i vår mester ‘Omars tilfelle. Da han skulle dra fra Mekka, tok

¹ *Sonan at-Tirmizī*, 5:617#3682; *Tārīkh Dimashq li-Ibn ‘Asākir*, 44:51.

han tak i sverdet sitt og puttet det i sliren, buen hadde han over skulderen og pilene i hånden. I den andre hånden holdt han et spyd. Han red mot Kaba. Der satt høvdingene i Qoraysh som vanlig. Han sirkulerte rundt det hellige huset syv ganger. Etter det gikk han til profeten Abrahams ståsted og forrettet to bønneenheter bak det. Alt det gjorde han med et fredfullt hjerte. Så rettet han seg mot høvdingene. Han skrek til dem: «Hvem er det som ønsker å gjøre sin mor barnløs, sitt barn faderløs og sin hustru til enke? Den som vil det, kan møte meg bak denne dalen!» Ingen våget å gjøre noe. Alle ble stående og se på. De sendte noen svake slaver etter ham, men vår mester ‘Omar var god mot dem. Han lærte dem om troen og ledet dem på den rette veien, så fortsatte han reisen for Guds sak.^I

Guds sendebud møtte følgesvennene i Medina og knyttet brorskapsbånd mellom *al-Anṣār* (hjelperne) og *al-Mohājirōn* (utvandrerne) slik at de som hadde utvandret og forlatt alt i Mekka, skulle få en rettferdig sjanse til å etablere et nytt liv.

SKUDDBØNN MOT ALKOHOL

Vår mester ‘Omar ba til Gud om at alkohol skulle bli forbudt. Herren Gud åpenbarte: «Å, dere troende! Alkoholdrikk, pengespill, avgudsstatuer laget for tilbedelse og spådomspiler er urene, sataniske verk. Hold dere fullstendig unna dem, slik at dere oppnår framgang. Satan ønsker kun å sette fiendskap og hat mellom dere ved alkoholdrikk og pengespill, og hindre dere fra å komme Gud i hu og tidebønnen. Vil dere da holde dere unna?»^{II}

Den dagen alkohol ble forbudt, fløt det alkoholholdige drikker i Medinas gater.^{III}

DEN ANDRE KALIFEN

Etter at profeten Moḥammad gikk bort, var det vår mester Abō Bakr som ble valgt til å være kalif. Han var kjent som «Guds sendebuds kalif». Da vår mester ‘Omar ble kalif, ble han kjent som «Guds sendebuds kalifs kalif». Muslimene ble enige seg imellom om at den kalifen som skulle komme etter vår mester ‘Omar , skulle bli kalt: «Guds sendebuds kalifs kalifs kalif». Det var en lang tittel å få, men de fleste var enige om det. Da var det noen følgesvenner som sa: «Vi er de troende, og ‘Omar er vår leder, derfor skal vi kalle ham 'de troendes leder'.» Han

^I *Osd al-ghābah*, 4:152–153.

^{II} Koranen 5:90–91.

^{III} *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, 6:54#4620.

var den første som ble kalt «de troendes leder».^I

Han var en rettferdig leder. En leder som ikke gjorde forskjell på folket og sin egen familie eller slekt. Når han steg opp på prekestolen, talte han til folket og lærte dem det som var rett og galt. Etter å ha talt ferdig gikk han til familien og sa: «Dere hørte hva jeg forbød dem. Hvis noen av dere gjør en av de forbudte tingene, vil jeg straffe dere dobbelt.»^{II}

Han fortalte at hjertet hans var mykere enn smør for Guds sak. Det vil si at han gjorde alt han kunne for at folket skulle få det bedre, men samtidig fortalte han at hjertet hans var hardere enn stein for Guds sak. Det vil si at han sørget for at Guds lov ble overholdt, og at det skulle være rettferdighet i landet.^{III}

Guds sendebud ﷺ sa: «‘Omar er den sterkeste av mine følgere når det gjelder Guds sak.»^{IV}

KALIFEN SOM TOK SEG AV FOLKET

Vår mester ‘Omar ﷺ pleide å vandre rundt i byen for å se om folket hadde det bra. En natt gikk han forbi et hus der han hørte noen barn gråte. Disse lydene kom fra huset til en kvinne. Hun hadde satt vann til koking i en kjele. Vår mester ‘Omar ﷺ gikk bort til døren hennes og spurte: «Du, Guds tjenerinne, hvorfor gråter barna?» Hun svarte: «De gråter av sult.» Han spurte: «Hva er denne kjelen på ilden for noe da?» Hun svarte: «Jeg har hatt vann i den for å distrahere dem til de sovner, for det får dem til å tro at det er noe av mel og olje i den.» Vår mester ‘Omar ﷺ begynte å gråte. Han løp til landets forråd og tok en tønne og la mel, olje, fett, dadler, klær og sølvmynter i den. Han fylte den helt. Etter det ba han tjeneren om å hjelpe ham med å sette den på ryggen hans, så han kunne bære den til damen. Tjeneren sa: «Jeg kan bære den for deg.» Vår mester ‘Omar ﷺ sa: «Skal du også bære min byrde på dommens dag? Jeg skal selv bære den, for jeg vil stå ansvarlig for deres tilstand, på dommens dag.» Så tok han den på ryggen og gikk til kvinnens hus. Han tok kjelen og helte mel, fett og dadler i den, og begynte å røre i det med hånden. Han blåste under kjelen for at ilden skulle bli sterkere. Han lagde ferdig maten for dem og brukte hånden som øse for å mate dem. Barna ble mette, og deres mor ba for ham – hun visste ikke hvem det var som hadde gjort alt dette for henne og barna. Etter at barna hadde spist, lekte vår mester ‘Omar med dem, og barna lo.

Da de dro derfra, spurte han tjeneren: «Aslam, vet du hvorfor jeg la meg ned

^I *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:213.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:219.

^{III} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 1:50–51.

^{IV} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:220.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

ved skoene deres for å leke?» Aslam svarte: «Nei, de troendes leder.» Vår mester ‘Omar رضي الله عنه sa: «Jeg så dem gråte, derfor ville jeg ikke dra derfra før jeg så dem le. Da de lo, ble jeg tilfreds.»¹

NILENS BRUD

Vår mester ‘Amr ibn al-‘Āṣ رضي الله عنه var den som erobret Egypt under kalifperioden til vår mester ‘Omar رضي الله عنه (640/641 e.Kr.). I den 10. måneden (paoni (juni–juli)) i oldtidens Egypts kalender kom egypterne til vår mester ‘Amr ibn al-‘Āṣ رضي الله عنه. De sa: «Hersker, Nilen har en vane, og den renner ikke uten den.» Han spurte dem: «Hva er så det?» De svarte: «Det er at når det har gått 12 netter av denne måneden, går vi til en ung jomfru som bor hos foreldrene sine. Vi gjør foreldrene fornøyde og tar henne med. Vi pynter henne med smykker og de fineste klærne. Så kaster vi henne i Nilen, og den begynner å renne.» Vår mester ‘Amr رضي الله عنه sa: «Sannelig, dette finnes ikke i islam, for islam har slettet alt det som var før.» Folket begynte å vente på at Nilen skulle renne, og månedene paoni, epip og mesori passerte (8. juni – 5. september). Men Nilen stod stille.

Folk gjorde seg klare til å forlate landområdet der de var. Da vår mester ‘Amr ibn al-‘Āṣ رضي الله عنه så det, skrev han brev til vår mester ‘Omar رضي الله عنه og fortalte om det som foregikk. Han svarte med å skrive: «Sannelig, du er rammet av det du gjorde. Jeg har sendt deg et kort som ligger i brevet, kast det kortet i Nilen.»

Nilen sett fra verdensrommet. Foto: Nasa-mannskapet ISS057, redigert av Stuart Rankin.
©Stuart Rankin

¹ *Osd al-ghābah*, 4:165–166; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:136.

Da han mottok brevet, tok han kortet i det og leste:

Fra Guds tjener, ‘Omar de troendes leder. Til Nilen av Egypt. Hvis det er slik at du renner av deg selv og på din egen bestemmelse, da trenger du ikke å renne, vi har ikke behov for deg. Men hvis det er ved Gud den Enes, den Enerådendes befaling du renner, og det er Han som får deg til å renne, ber Vi Ham om å få deg til å renne!

Vår mester ‘Amr kastet kortet i Nilen. Da de våknet på lørdagen (dagen derpå), så de at Gud hadde fått Nilen til å renne. Slik tok en meningsløs tradisjon slutt i Egypt.^I

VÅR MESTER SĀRIYAH IBN ḤIṢN

Et av undrene utført av vår mester ‘Omar , var den gang han holdt en fredagspreken. Han stod på profetens prekestol, og til folkets overraskelse sa han plutselig: «Sāriyah, sønn av Ḥiṣn, fjellet, fjellet! Den som tiltrekker seg ulven, har begått noe ondt!» Folk begynte å se seg rundt. Vår velynder ‘Alī sa: «Sant sier du! Ved Gud, de vil komme seg ut ved det du sier!» Da fredagstidebønnen var over, spurte vår velynder ‘Alī ham om det han sa. Vår mester ‘Omar sa: «Var det noe jeg sa?!» Vår velynder ‘Alī sa: «Ja, og alle hørte deg.» Vår mester ‘Omar sa: «Det var noe som fant sted i mitt indre. Flergudsdyrkerne angrep våre brødre og var i ferd med å overmanne dem. De kom fra fjellet, og hvis de troende kom seg gjennom der, kunne de drepe enhver fiende de hadde sett, og seiret. Men hvis fienden kom seg forbi, ville de troende ha blitt tilintetgjort. Det var derfor jeg utbrøt det du mener at du hørte.»

Etter noen måneder kom det en gledelig nyhet om at de troende hadde seiret på slagmarken. Vår mester Sāriyah fortalte at han hørte det som ble sagt i det øyeblikket. Det var stemmen til vår mester ‘Omar som nådde ham der, og han ledet de andre mot stemmen og seiret over fienden.^{II}

UÅRET

Da folk vendte hjem etter pilegrimsferden i det 18. året etter utvandringen (639 e.Kr.), ble Den arabiske halvøya rammet av tørke og hungersnød. Jordene tørket

^I *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:100.

^{II} *Osd al-ghābah*, 4:162–163; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:130–132.

ut og buskaper døde. Folk døde også av sult. Det året ble kalt «uåret (عام الرمادة – *‘ām ar-ramādah*)». Ordrett vil det bety «tørkeåret», men det ble også kalt det fordi ordet *ramād* (رماد) også betyr aske eller kull, og jordene var så svarte av tørke at det så ut som aske og kull.

En aften ledet vår mester ‘Omar رضي الله عنه folket i aftentidebønnen, og etterpå gikk han hjem. Han fortsatte å stå i bønn hjemme helt til nattens siste del. Det var like før dagen grydde, gråtende bønnfalte han Herren Gud: «Gud, la ikke Moḥammads tilhengere bli tilintetgjort ved min hånd (under mitt lederskap) ... fjern kvalen fra oss!»

En dag var vår mester ‘Omar رضي الله عنه ute og red. Plutselig oppdaget han at ridedyret spiste byggkorn. Han sa undrende: «Muslimene dør av sult og svakhet, mens dette dyret spiser byggkorn?! Nei, ved Gud, jeg kommer ikke til å ri på det før folket livner opp igjen (får det bedre).» Vår mester ‘Omar رضي الله عنه skrev brev til guvernøren i Egypt, vår mester ‘Amr ibn al-‘Āṣ رضي الله عنه. Han fikk beskjed om å frakte mat til muslimene på Den arabiske halvøya ved land og hav. Han sendte 10 båter med mat, korn, kjøtt og klær. I tillegg til det sendte han kameler lastet med korn via landveien. Vår mester ‘Omar رضي الله عنه hadde sendt noen utsendinger ved utkanten av Levanten. De tok over kamelene som var lesset med mat, så red de av gårde til alle kanter i Arabia for å dele ut mat. Slik ble folket reddet fra uårets vrede.

Etter solnedgangstidebønnen ropte vår mester ‘Omar رضي الله عنه: «Folk, be Herren om tilgivelse og vend dere i anger til Ham. Be fra Ham ved Hans velvilje. Søk om at det skal regne nåde over dere, og ikke pine!» Ikke lenge etter ble de troende berget, og uårets grep løsnet.¹

EN YDMYK LEDER

Keiseren i Østromerriket sendte en utsending til Medina for å observere muslimenes leder. Da utsendingen kom fram, spurte han etter vår mester ‘Omar رضي الله عنه. Han spurte: «Hvor er kongen deres?» De svarte: «Vi har ikke en konge, men vi har en leder. Han er i utkanten av byen.» Utsendingen fortsatte å lete etter det han hadde kommet for. Etter å ha lett en stund fant han vår mester ‘Omar رضي الله عنه. Han lå og sov i solens hete på bakken på stekende sand. Under hodet hadde han staven sin som pute. Svetten rant fra pannen og dryppet ned på bakken. Da utsendingen fikk øye på vår mester ‘Omar رضي الله عنه og hvor ydmyk han var til tross for at han var kalifen i landet, vekket det gudsfrykt i hans hjerte. Han følte at det var overraskende å se en kalif som hadde kongemakten, men ikke levde som en konge. Han var mer overrasket over at et overhode i landet kunne ligge og sove fredelig og trygg, mens keiseren i hans land alltid måtte holde et øye våkent og være på vakt. Han utbrøt: «Jeg bevitner at din religion er den sanne religionen! Hadde jeg ikke kommet som

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:235–240.

en utsending, ville jeg ha antatt troen, men jeg skal vende tilbake og anta troen.»^I

KA‘B AL-AḤBĀR

En dag kom vår mester ‘Omar ؓ hjem til hustruen Omm Kolthōm, og hun satt og gråt. Han spurte: «Hvorfor gråter du?» Hun svarte: «De troendes leder, den jødiske mannen sier at du står overfor en av portene til helvete!» Han svarte: «Det er som Gud vil! Ved Gud, jeg håper at Gud var glad da Han skapte meg.» Han sendte bud på Ka‘b al-Aḥbār – den jødiske mannen – som hadde sagt det. Da han kom, sa han: «De troendes leder, vær ikke rask til å dømme meg! Ved Han som har min sjel i Sin hånd, når måneden žol-ḥijjah er over, vil du gå inn i paradiset.» Vår mester ‘Omar ؓ spurte: «Hva er dette for noe, en gang i paradiset og en annen gang i ilden?!» Ka‘b al-Aḥbār svarte: «De troendes leder! Ved Han som har min sjel i Sin hånd, vi ser i sannhet om deg i Guds skrift at du står ved en av helvetes porter og nekter folk å havne i det. Når du dør, vil de fortsatt ikke havne i det til dommens dag.»^{II}

‘Omar-moskeen i Medina, Saudi-Arabia. Foto: Muslim World, 2009. ©Muslim World

^I *Akhbār ‘Omar*, 327–328.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:253.

MARTYRDOMMEN

Vår mester ‘Omar رضي الله عنه hevet hendene opp mot himmelen og ba under den siste pilegrimsferden i livet: «Gud, jeg har blitt en gammel mann og svak, og flokken min har spredd seg overalt. Ta ikke meg til Deg som en som sløser, eller en overtreder.»

Han ønsket seg inderlig å dø for Guds sak og oppleve martyrdøden. Profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم profeterte dette ønsket hans lenge før vår mester ‘Omar رضي الله عنه døde. En dag var Hans Hellighet صلى الله عليه وسلم sammen med våre mestere Abō Bakr, ‘Omar og ‘Othmān رضي الله عنه, og fjellet Oḥod begynte å skjelve. Hans Hellighet صلى الله عليه وسلم sa til det: «Oḥod, vær stø! Det står en profet, et sannhetsvitne og to martyrer på deg!»^I

En dag kom vår mester ‘Omar رضي الله عنه til profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم. Han bar en hvit kjortel. Hans Hellighet صلى الله عليه وسلم spurte ham: «Har du på deg en ny kjortel eller er den vasket?» Han svarte: «Den er vasket.» Profeten صلى الله عليه وسلم ba for ham: «Ha på deg det som er nytt, lev prisverdig og dø som martyr, og måtte Gud gi dine øyne svalende behag i det dennesidige og hinsidige.»^{II}

En skuddbønn som han ba ofte, var: «Gud, jeg ber deg om martyrdøden for Din sak og død i Ditt sendebuds land.»^{III} Gud bønnhørte vår mester ‘Omar رضي الله عنه og oppfylte profetien profetert av profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم. Herren lot ham oppleve begge tingene. En dag kom Abō Lo’lo’ah, som egentlig het Fayrōz. Han var slaven til al-Moghīrah ibn Sho‘bah. Abō Lo’lo’ah ble tatt til fange under slaget ved Nahavand i Persia, og det var der han kom fra. Han dolket vår mester ‘Omar رضي الله عنه tre ganger. Dolken hans hadde håndtak i midten så man kunne angripe med begge sidene. Det var da radene nettopp var blitt rettet opp for daggrytidebønnen. Vår mester ‘Omar رضي الله عنه ledet daggrytidebønnen, men falt på bakken og sa: «Guds befaling er den bestemte skjebnen.»^{IV} Abō Lo’lo’ah flyktet derfra. På vei ut angrep han med dolken hver eneste som kom i hans vei. Han hadde til slutt skadet 13 personer. Ni av disse led martyrdøden. Til slutt var det en person som klarte å ta tak i ham ved å kaste kappen sin over ham. Han overmannet ham bakfra, men Abō Lo’lo’ah var snar med å drepe seg selv med dolken.

På den andre siden tok vår mester Ibn ‘Abbās رضي الله عنه hånden til vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf رضي الله عنه og førte han fram for å fullføre daggrytidebønnen. Den ble forrettet kort. Etter det tok de vår mester ‘Omar رضي الله عنه med til hans bolig.

^I *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, 5:9#3675.

^{II} *Al-Istī‘āb*, 3:243.

^{III} *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, 3:23#1890.

^{IV} Koranen 33:38.

Da han våknet etter å ha vært bevisstløs en stund, spurte han etter mannen som angrep ham. Det ble fortalt at han tok sitt eget liv. Vår mester ‘Omar sa: «All lovprisning er for Gud alene som ikke lot min død være ved hendene til en som hevder å være muslim.» Så ba han om vann slik at han kunne rense seg for å be. Etter å ha gjort det forrettet han tidebønnen som han hadde gått glipp av, mens blodet rant fra såret hans. Han så på de andre og sa: «Den personen som ikke forretter tidebønnen, har ingen del i islam.»

Legen ble bedt om å komme for å se til ham. Han undersøkte ham og sa: «De troendes leder, si din siste vilje som du ønsker, for jeg ser ikke for meg at du overlever kvelden.» Folk som var rundt ham, sa: «De troendes leder, utnev den neste kalifen.» Vår mester ‘Omar svarte: «Jeg ser ikke noen mer verdig for denne oppgaven enn denne gruppen som Guds sendebud var tilfreds med ved bortgangen. Den av dem som blir utvalgt, kommer til å være kalif etter meg.» Følgende navn ble nevnt: ‘Alī ibn Abī Ṭālib, ‘Othmān ibn ‘Affān, Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh, az-Zobayr ibn al-‘Awwām, ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf og Sa‘d ibn Abī Waqqāṣ. Følgesvennene ba vår mester ‘Omar om å si sin siste vilje. Han sa til dem:

Jeg råder dere ettertrykkelig til å følge Guds skrift, dere vil i sannhet ikke fare vill hvis dere følger den. Jeg råder dere ettertrykkelig til å ta hensyn til *al-Mohājirōn*, for folk blir flere og færre. Jeg råder dere ettertrykkelig til å ta hensyn til *al-Anṣār*, for de er det fjellpasset som folket søkte tilflukt hos. Jeg råder dere ettertrykkelig til å ta hensyn til beduinene, for de er deres opprinnelse og bakgrunn og deres brødre. De er deres fiendes fiende. Jeg råder dere ettertrykkelig til å ta hensyn til de som betaler beskyttelsesskatt, for de er i sannhet under deres profets beskyttelse og er et middel for deres families forsyning.

Etter det sa han til sønnen ‘Abdollāh: «‘Abdollāh, gå til de troendes mor ‘Ā’ishah og si til henne at ‘Omar framsier fredshilsenen til deg. Ikke si de troendes leder, for jeg er ikke lederen deres i dag. Si at han ber om tillatelse til å bli begravd med sine to mestere.» Vår mester ‘Abdollāh gikk til henne. Han så at hun gråt. Han framsa fredshilsenen og fortalte det hans far hadde spurt om. De troendes mor svarte: «Ved Gud, jeg hadde valgt det stedet for meg selv, men i dag gir jeg ham fortrinn framfor meg selv.» Vår mester ‘Abdollāh vendte hjem til faren. Da han kom inn, spurte faren ivrig: «Hva har du å fortelle?» Han svarte: «Det du ønsket, har blitt deg tillatt.» Tilfreds sa faren: «All lovprisning er for Gud alene, ingenting var viktigere for meg enn den hvileplassen.»

Han tok støv i hånden og sa: «Om jeg var som dette støvet. Om jeg bare ikke var blitt skapt. Om min mor ikke hadde født meg. Om jeg bare var ingenting.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

Om jeg bare var blitt borte og glemt. Ve meg og min mor hvis ikke Gud tilgir meg.» Så overga han sin sjel til Herren.

Følgesvennene bar ham til profetens ﷺ moské. Det sies at der ble hans begravelsesbønn forrettet. Etter det begravde de ham i vår mor ‘Ā’ishahs ﷺ værelse. Vår mester ‘Abdollaḥ ibn Salām ﷺ stod ved graven og gråt. Han sa: «Du var den beste broren i troen, ‘Omar. Sjenerøs når det gjaldt sannheten, og smålig når det gjaldt usannheten. Du var tilfreds med det Herren gleder seg over, og vred på det Herren blir vred på.»¹

Vår mester al-‘Abbās ibn ‘Abd-il-Moṭṭalib ﷺ sa følgende om ham: «Jeg var ‘Omars nabo. Jeg har ikke sett noen som er bedre enn ham. Sannelig, nettene hans var å stå i bønn, og dagene hans var å faste og hjelpe folk.»

Han led martyrdøden den 1. al-Moḥarram i det 24. året etter utvandringen til Medina (11.11.644 e.Kr.). Han regjerte som kalif i 10 år og 6 måneder, ifølge den islamske kalenderen.

Det hellige gylne gitteret, bak det er det værelset der profeten Moḥammad ﷺ og våre mestere Abō Bakr og ‘Omar ﷺ ble begravd, Medina, Saudi-Arabia. Politiet fra Saudi-Arabia holder vakt. Foto: Ahmed Hamed, 2009. ©Ahmed Hamed

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:252–283; *Osd al-ghābah*, 4:173–180; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:137–138.

OPPGAVE 1 – HUSKER DU?

Velg det rette alternativet ved å sette ✓.

1. Hva var vår mester ‘Omars teknonym (<i>konyah</i>)?	Svar
a) Abō Fāṭimah.	
b) Abō Roqayyah.	
c) Abō Ḥafṣ.	
2. Hvor var det vår mester ‘Omar antok troen?	Svar
a) I Medina etter at muslimene utvandret dit.	
b) Hjemme hos søsteren.	
c) Hjemme hos vår mester Abō Bakr .	
3. Hvordan var vår mester ‘Omar mot muslimene før han selv ble muslim?	Svar
a) Han var av de som straffet muslimene hardest.	
b) Han hjalp dem og ga dem mat.	
c) Han brydde seg ikke om dem.	
4. Hvordan visste vår mester ‘Omar om folket hadde det bra eller dårlig?	Svar
a) Han sendte brev til folket i Medina.	
b) Han gikk selv rundt i Medinas gater.	
c) Han inviterte folk til palasset sitt og spurte dem.	

OPPGAVE 2 – HVA KAN DU?

Svar på spørsmålene med fullstendige setninger.

- Hva tror du hovedpoenget var ved hendelsen kjent som «Nilens brud»?
- Hva mener du var det viktigste profeten Moḥammad sa om vår mester ‘Omar , og hvorfor mener du det?
- Hvorfor antok vår mester ‘Omar troen?
- Hvorfor var vår mester ‘Omar streng med å overholde loven?
- Forklar hva medlidenhet er.
- Behandlet vår mester ‘Omar familien annerledes enn folket – hvordan?

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

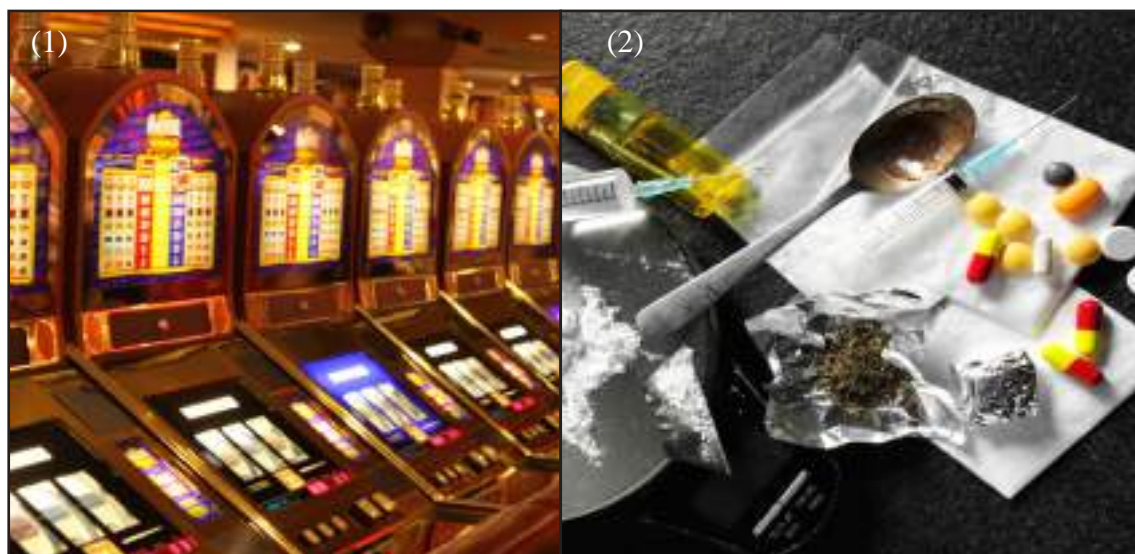
- g) Kjenner du til noen overtroiske tradisjoner fra Norge? Skriv og vis med bilder om noen norske overtroiske tradisjoner som har overlevd til vår tid.

OPPGAVE 3 – PRESENTER

Jobb i grupper og lag en PowerPoint-presentasjon:

- Forklar hvorfor alkohol (rus), lykkespill (gambling) og spådom er ansett som sataniske verk i islam.
- Undersøk mer om disse tingene og fortell om hvor skadelige de kan være for folk, ved hjelp av følgende begreper:
 - avhengighet, ulykker, drap, gjeld, konkurs, bedrageri, tap, mishandling.

Husk å oppgi kilder til både tekst og bilder. Presentasjonen skal ha en innledning og en konklusjon.

Rusmidler, lykkespill og spådom er forbudt i islam.

(1) Foto: Nazly El Shazly, 2011. ©Nazly El Shazly

(2) Foto: Banjar Baru, 2012. ©Banjar Baru

VÅR MESTER ‘OTHMĀN IBN ‘AFFĀN ﷺ (576–656 E.KR.)

Vår mester ‘Othmān ﷺ ble født 40 år før utvandringen til Medina.

Navn og ættetavle: ‘Othmān ibn ‘Affān ibn Abī al-‘Āṣ ibn Omayyah al-Qorashī.

Tittelen han var kjent ved, var *Ẓon-nōrayn* (ذو النورين – besitteren av de to lys). Det sies at han var en veldig vakker mann. Han hadde langt skjegg, lysebrun farge, middels lengde og brede skuldre, god moral og hans anstendighet var uten make. Det var ikke mange som var så sjenerøs som ham. Faren hans var handelsmann med mye gods, men en dag døde han brått under en handelsreise og etterlot seg veldig mye gods og eiendom. Vår mester ‘Othmān ﷺ var en ungdom på den tiden. Han ble født i byen Ṭā’if (Taif), som var det mest fruktbare området i Hijaz. Han var både rik og adelig og opplevde ikke noen vanskelige tider under oppveksten.

Hans mor het Orwā bint Korayz, moren til Orwā var Omm Ḥakam. Hun er kjent som al-Bayḍā’ bint ‘Abd-il-Moṭṭalib ibn Hāshim. Det vil si at hun var tanten (farsøsteren) til profeten Moḥammad ﷺ.

Teknonymet vår mester ‘Othmān ﷺ var kjent ved under uvitenhetstiden, var *Abō ‘Amr* (‘Amrs far). Etter at islam kom, fikk han en sønn med vår frue Roqayyah bint Moḥammad ﷺ, som de kalte ‘Abdollāh. Etter den tiden ble han kjent ved teknonymet *Abō ‘Abdillāh* (‘Abdollāhs far). Da ‘Abdillāh var seks år, ble han hakket av en hane i øynene. Han ble syk av det og døde i jomādā al-ōlā i det fjerde året etter utvandringen til Medina (625 e.Kr.). Guds sendebud ﷺ ledet barnebarnets begravellesbønn, og vår mester ‘Othmān ﷺ gikk ned i graven for å legge sønnen der.

Vår mester ‘Othmān ﷺ giftet seg åtte ganger og fikk 11 barn:

Kone/mor	Barn
Roqayyah bint Moḥammad ﷺ	‘Abdollāh
Omm Kolthōm bint Moḥammad ﷺ	
Fākhītah bint Ghazwān	‘Abdollāh al-Aṣghar
Omm ‘Amr bint Jondob	‘Amr, Khālid, Abān, ‘Omar og Maryam

Fāṭimah bint al-Walīd ibn ‘Abd Shams	Al-Walīd, Sa‘īd og Omm Sa‘īd
Omm al-Banīn bint ‘Oyaynah ibn Hiṣn al-Fazārī	‘Abd-ol-Malik
Ramlah bint Shaybah	‘Ā’ishah, Omm Abān og Omm ‘Amr
Nā’ilah bint al-Forāfiṣah	Maryam

Vår mester ‘Othmān رضي الله عنه arbeidet som handelsmann både i tiden før og etter islam. Han pleide å låne penger og eiendeler til folk.

Han er kjent for å ha berettet 146 beretninger etter profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم. Andre begivenheter som vår mester ‘Othmān رضي الله عنه er kjent for:¹

- Oḥod-slaget
- Skyttergravsslaget
- Al-Ḥodaybiyah – det var her Hans Hellighet صلى الله عليه وسلم krevde troskapsed fra de troende, alle avla det på hånden til Hans Hellighet صلى الله عليه وسلم, og Hans Hellighet صلى الله عليه وسلم la sin venstre hånd på sin høyre hånd og sa: «Denne er ‘Othmāns رضي الله عنه hånd!»
- Khaybar-slaget
- ‘*Omrah al-qada*’ (عمرة القضاء)^{II}
- Erobringen av Mekka
- Slaget mot Hawāzin og ved Taif
- Tabōk-slaget, han utstyrte den vanskeligstilte armeen under dette slaget
- Avskjedspilegrimsferden
- Den første til å utbygge moskeen al-Ḥarām i Mekka, og i hans kalifperiode ble også utbyggingen av profetens صلى الله عليه وسلم moské ferdigstilt
- Det var i hans kalifperiode at Koranen fikk sin endelige skriftlige form
- Han la til et bønnekall som er det første bønnekallet som ropes ut når tiden til fredagstidebønnen har begynt
- Han etablerte en domstol i landet, for før det var det vanlig å dømme saker i moskeen

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:39–44; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:2, 4:28, 5:2–4, 5:308–309, 5:351, 7:154, 7:192, 7:199–214; *Osd al-ghābah*, 3:586–595.

^{II} Det er den ‘*omrah* som profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم og følgesvennene utførte i det syvende året etter utvandringen til Medina (628 e.Kr.) etter å ha inngått fredspakt med Qoraysh ved al-Ḥodaybiyah.

- Armenia, Kaukasia^I, Khorasan^{II}, Kerman^{III}, Sijistan^{IV}, noen land i Afrika og Kypros ble erobret under hans kalifperiode
- På ringen hans stod det: «Jeg tror på Ham som skaper og former»

TROEN

Vår mester ‘Othmān ﷺ dro av gårde på en handelsreise til Levanten. Vår mester Talḥah ibn ‘Obaydillāh ﷺ var med ham under denne reisen. De strevde hardt og søkte etter gods som de kunne byttehandle. Etter å ha strevd lenge og stått på, vendte de tilbake til en hage. Der var det skygge å få, og de var slitne etter en lang dags strev. Det var like før de sovnet i den behagelige skyggen, da ble det ropt ut: «Dere som sover, våkn opp! Moḥammad er på vei til Mekka.» Dette ropet gjentok seg. Enhver som hørte ropet, tok seg i akt. Men det merkelige var at man ikke kunne se hvem som ropte det ut. Folk ble redde! Disse ordene gjorde dypt inntrykk på vår mester ‘Othmān ﷺ. Han kunne ikke forstå at han hadde hørt det han hadde hørt. Han gjorde seg klar og reiste tilbake til Mekka.

Da han var framme i Mekka, hadde han så vidt gått inn, klar til å legge seg, for han var helt utslitt av den lange og tunge handelsreisen. Tanten hans So‘dá bint Korayz, som var sannsigerske, så tilstanden han var i. Hun smilte og ga ham et gledelig budskap: «‘Othmān, du er vakker og taler vel. Denne profeten har med seg sannhetsbevis. Han som krever regnskap, har sendt ham med sannheten fra Seg, det kommer til ham åpenbaringer og det som skiller sannhet fra usannhet. Følg ham, og la ikke avgudsstatuene tilintetgjøre deg!» Vår mester ‘Othmān ﷺ sa forbauset: «Du nevner noe som har skjedd i Mekka!» Hun sa: «Moḥammad, sønn av ‘Abdollāh er et sendebud fra Gud. Han har kommet med Guds åpenbaring (Koranen). Ved den kaller han folk til Gud. Lampen hans er en skinnende lampe, hans religion er framgangen, og hans sak er suksessen.» Vår mester ‘Othmān ﷺ hørte på det hun sa, så gikk han ut. Da møtte han vår mester Abō Bakr ﷺ. Han fortalte ham hva som hadde hendt. Vår mester Abō Bakr ﷺ sa: «Ve deg ‘Othmān, du er jo en fornuftig mann, sannheten og usannheten er ikke skjult for deg! Hva er nå disse avgudsstatuene som folk tilber? Er ikke de av stein, døde som ikke evner å høre eller se, og heller ikke kan de skade eller gagne noen?» Vår mester ‘Othmān ﷺ svarte: «Jo, ved Gud, det er slike de er!» Vår mester Abō Bakr ﷺ sa: «Ved

^I Et område mellom Svartehavet i vest, Det kaspiske hav i øst, Manytsjsenkningen i nord og Tyrkia og Iran i sør.

^{II} Dette riket omfattet deler av dagens Iran, Afghanistan, Turkmenistan, Tadsjikistan, Kirgisistan og Usbekistan.

^{III} En by i Iran. Det er en uenighet, noen historikere mener at denne kom under muslimsk styre i kalifperioden til vår mester ‘Omar ﷺ.

^{IV} Et rike som omfattet deler av dagens Afghanistan, Iran og Pakistan.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

Gud, din tante har talt sant til deg! Det er Moḥammad, sønn av ‘Abdollāh, som er Guds sendebud. Uten tvil, Gud har sendt ham med Sitt budskap til skapningene. Bør ikke du oppsøke ham?» Vår mester ‘Othmān عليه السلام ble overbevist av ordene til vår mester Abō Bakr عليه السلام. Han dro til profeten Moḥammad عليه السلام sammen med vår mester Abō Bakr عليه السلام.

Da Hans Høyhet عليه السلام fikk øye på vår mester ‘Othmān عليه السلام, sa Hans Høyhet عليه السلام: «‘Othmān, svar Gud på det Han har rett til! Sannelig, jeg er Guds sendebud sendt til deg og alle Hans skapninger.» Vår mester ‘Othmān عليه السلام hadde allerede overgitt seg. Han framsa vitnesbyrdet og antok troen.

Kort tid etter at han antok troen, giftet profeten Moḥammad عليه السلام datteren Roqayyah عليها السلام med vår mester ‘Othmān عليه السلام. Det ble sagt om ekteparet: «Det beste ekteparet som en kan se, er ‘Othmān og Roqayyah.»

En handelskaravane. Foto: Chang Ju Wu, 2019. ©Chang Ju Wu

DE FØRSTE SOM UTVANDRET FOR ISLAM

Til tross for den høye statusen vår mester ‘Othmān ﷺ hadde i samfunnet, ble heller ikke han spart da han antok troen. Han ble straffet som de andre troende. Onkelen hans al-Ḥakam ibn Abī al-‘Āṣ ibn Omayyah bandt ham fast og sa: «Gir du opp religionen til dine forfedre for en ny oppfunnet religion? Ved Gud, jeg kommer ikke til å slippe deg løs før du gir slipp på den religionen du har begynt å følge.» Vår mester ‘Othmān ﷺ svarte: «Ved Gud, aldri skal jeg gi slipp på eller gå fra den!» Onkelen fortsatte å straffe ham for å gjøre ham til et eksempel for andre. Han ville vise at hvis noen andre antok troen på profeten Moḥammad ﷺ, ville vedkommende få straff på samme måte, men vår mester ‘Othmān ﷺ var standhaftig og holdt ut straffen. Til slutt ble onkelen oppgitt og lot ham gå. Han så ikke noen nytte i å holde ham bundet.

På denne tiden var det flere og flere som ble muslimer, og det gjorde at Qoraysh bare strammet grepet. De straffet de troende på verre og verre måter for hver dag som gikk. Profeten Moḥammad ﷺ så denne behandlingen og alt det følgesvennene måtte gå gjennom. Hans Hellighet ﷺ sa til dem: «Hvorfor utvandrer dere ikke til Etiopia, for der er det en konge som ingen lider urett hos. Det er et troens land. Bli der til Gud lager en utvei for dere fra den tilstanden dere er i.»

Følgesvennene valgte å utvandre fra Mekka til Etiopia for å redde seg fra den lidelsen som ble påført dem i Mekka. Det var den første utvandringen i islams historie. Det femte året etter at profetskapet ble offentliggjort i måneden rajab, satte 11 menn og 4 kvinner kursen mot Etiopia. Vår mester ‘Othmān ﷺ og hustruen Roqayyah ﷺ var blant disse 15 følgesvennene som utvandret til Etiopia.

De troende som var igjen hjemme, var bekymret for de andre som hadde reist. De håpet at det ville gå bra med dem i det fremmede landet. En dag kom en kvinne fra Qoraysh og sa til Hans Hellighet ﷺ: «Jeg så din svigersønn og datter.» Profeten ﷺ spurte: «I hvilken tilstand så du dem?» Hun sa: «Jeg så at hun satt på et esel og han holdt eselets rep.» Hans Hellighet ﷺ sa: «Måtte Gud være deres ledsager! Sannelig, ‘Othmān er den første til å utvandre med sin familie etter Lot.»

Etter en tid nådde et rykte Etiopia om at Qoraysh hadde sluttet å straffe og pine muslimene. De hadde faktisk skværet opp med profeten Moḥammad ﷺ. Det betydde bare én ting, og det var at de som hadde utvandret, kunne vende hjem til Mekka.

Da de kom hjem til Mekka i shawwāl det samme året, var ting like ille. Da bestemte muslimene seg igjen for å dra til Etiopia. Denne gangen var det 83 menn og 19 kvinner som dro. Vår mester ‘Othmān ﷺ og hustruen Roqayyah ﷺ dro også sammen med disse følgesvennene, men etter en stund ble det vanskelig for dem

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

å være i Etiopia, for de savnet Mekka og profeten Moḥammad ﷺ. I Mekka ble de til Gud tillot profeten Moḥammad ﷺ og følgesvennene å utvandre til Medina. Da utvandret de to også til Medina sammen med de andre troende. Vår mester ‘Othmān ﷺ bodde hos vår mester Aus ibn Thābit ﷺ, broren til vår mester Ḥassān ibn Thābit ﷺ. Det var i Banō an-Najjārs bydel. Vår mester Ḥassān ibn Thābit ﷺ elsket vår mester ‘Othmān ﷺ som en bror.

Da følgesvennene fra Mekka kom til Medina, ble det knyttet brorskapsbånd mellom de som utvandret fra Mekka med hverandre, og de som var fra Medina i tillegg til det. Profeten Moḥammad ﷺ bestemte at vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf ﷺ fra Mekka og Aus ibn Thābit ﷺ fra Medina skulle være brødrene til vår mester ‘Othmān ﷺ.

Det var en liten dør som gikk til vår mester ‘Othmāns ﷺ hus fra profeten Moḥammads ﷺ hus.¹

Negus-moskeen i Negash, Etiopia. Foto: Richard Mortel, 2013. ©Richard Mortel

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:40–41; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:66–67; *Osd al-ghābah*, 3:585.

ŽON-NŌRAYN (ذو النورين – BESITTEREN AV DE TO LYS)

Da Badr-slaget skulle kjempes, fikk vår mester ‘Othmān ﷺ ordre av profeten Moḥammad ﷺ om å bli hjemme for å ta seg av hustruen Roqayyah ﷺ, som var veldig syk.

Profetens ﷺ datter Roqayyah ﷺ døde den dagen da vår mester Zayd ibn Hārithah ﷺ kom til Medina for å fortelle den gode nyheten om at muslimene hadde seiret på Badr-slagmarken.

Hans Hellighet ﷺ ble veldig lei seg over dødsfallet til datteren Roqayyah ﷺ i ramadan i det andre året etter utvandringen til Medina (624 e.Kr.). Profeten Moḥammad ﷺ trøstet svigersønnen ‘Othmān ibn ‘Affān ﷺ, som hadde mistet hustruen som hadde vært ved hans side under utvandringene til både Etiopia og Medina. Hans Hellighet ﷺ erklærte ham som en del av hæren som kjempet på Badr-slagmarken, derfor fikk han også noe av krigsbyttet. Hans Hellighet ﷺ giftet datteren Omm Kolthōm ﷺ med vår mester ‘Othmān ﷺ. Det var derfor folk begynte å kalle ham *Žon-nōryan*. Han var den eneste i islamsk historie som giftet seg med to av døtrene til profeten Moḥammad ﷺ.

Vår mester ‘Othmāns ﷺ andre hustru Omm Kolthōm ﷺ døde i sha‘bān i det niende året etter utvandringen til Medina (630 e.Kr.). Profeten Moḥammad ﷺ sa: «Hadde jeg hatt en tredje ugift datter, ville jeg ha giftet henne med ‘Othmān!»¹

BRØNNEN RŌMAH

Det at vår mester ‘Othmān ﷺ ble troende, var en stor gave fra Gud til de troende. Han var alltid der for de troende hver gang de møtte på vansker. Det var en brønn kjent ved navnet brønnen Rōmah som var drikkevannskilde i byen.

Det var en jødisk mann som eide brønnen, og han solgte vannet til muslimene. Profeten Moḥammad ﷺ ville at en av muslimene skulle kjøpe den brønnen fra ham slik at folk fritt kunne drikke vann fra den brønnen. Hans Hellighet ﷺ spurte: «Hvem skal kjøpe Rōmah og gjøre den til en drikkeplass for muslimene, så de kan fylle sine bøtter ved botten til den som kjøper brønnen? For den personen vil det være en egen drikkeplass i paradiset.» Vår mester ‘Othmān ﷺ hørte det og skyndte seg til den jødiske mannen. Han spurte hva han ville ha for brønnen. Han nektet å selge hele brønnen. Han fikk kjøpe halve brønnen for 12 000 sølvmynter. De ble enige om at de skulle dele på den: En dag var den

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:41; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:303–304, 5:308–309, 7:200–213; *Osd al-ghābah*, 3:586.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

jødiske mannens tur, og en dag skulle være vår mester ‘Othmāns ﷺ tur.

Den dagen det var vår mester ‘Othmāns ﷺ tur, pleide muslimene å fylle vann slik at det var nok til to dager. Det fikk den jødiske mannen til å innse at han ikke tjente på brønnen som han pleide å gjøre. Derfor valgte han å selge resten av brønnen til vår mester ‘Othmān ﷺ. Han kjøpte resten av brønnen for 8 000 sølvmynter. Nå kunne alle nyte vannet uten å måtte betale for det.¹

En moské ved brønnen Rōmah. Foto: Nematullah, 2010. ©Nematullah

‘Othmān-hagen i Medina, der brønnen Rōmah ligger. Foto: Nematullah, 2010. ©Nematullah

¹ *Al-Istī‘āb*, 3:157.

PROFETENS ﷺ MOSKÉ

Profetens ﷺ moské var blitt trang for profeten Moḥammad ﷺ og følgesvennene, for antall muslimer hadde steget siden muslimene først kom til Medina fra Mekka. Hans Hellighet ﷺ ønsket at en av følgesvennene skulle kjøpe huset ved siden av moskeen og gjøre det til en del av moskeen slik at moskeen kunne bli videre. Hans Hellighet ﷺ sa til følgesvennene: «Hvem skal utvide denne bønneplassen for oss i moskeen, og få et palass i paradiset?» Det tente en flamme av iver i vår mester ‘Othmān ﷺ. Han skyndte seg til de som eide nabohuset. Han kjøpte det av dem for en dyr pris. Så ga han huset for Guds sak slik at det kunne bli en del av moskeen.^I

Det var vanlig at han kjøpte fri en slave hver fredag, og hvis det hendte at han av en eller annen grunn ikke klarte å kjøpe fri en slave en fredag, kjøpte han fri to slaver fredagen etter det.^{II}

En dag møtte vår mester ‘Othmān ﷺ vår mester Ṭalḥah ﷺ utenfor moskeen. Han sa til vår mester ‘Othmān ﷺ: «Dine 50 000 sølvmynter er hos meg. Send noen som kan hente dem.» Vår mester ‘Othmān ﷺ sa: «Jeg har gitt dem til deg for din godhet og sjenerøsitet.»^{III}

DEN VANSKELIGSTILTE HÆREN

Ørkenen i Tabōk (Tabuk), nordvest i dagens Saudi-Arabia. Foto: Nawaf Asulami, 2007.
©Nawaf Asulami

Keiser Heraklios av Østromerriket var en hovmodig person. Han bestemte seg for å angripe muslimene i Medina. Profeten Moḥammad ﷺ fikk høre om keiserens

^I *Osd al-ghābah*, 3:591.

^{II} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:211.

^{III} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:212.

plan. Hans Hellighet ﷺ ba følgesvennene gjøre seg klar til kamp mot østromerne. Det ble bestemt at de skulle dra nordvest i Arabia til stedet Tabōk (Tabuk) for å hindre østromerne i å komme lenger inn i Arabia.

Det var harde tider, det var ekstrem varme og tørke på den tiden. Det førte til at økonomien ikke var den beste i landet på den tiden. Derfor er denne hæren kjent som «den vanskeligstilte hæren». Profeten ﷺ oppmuntret følgesvennene til å avse for Guds sak for å ruste hæren. Den skulle tross alt ut for å beskytte folket og landet. Det var en stor hær, derfor var det en vanskelig oppgave. Guds sendebud ﷺ sa: «Gud vil tilgi den som ruster denne hæren.» Følgesvennene svarte på kallet, men en mann skilte seg ut. Han stod opp og sa: «Jeg gir 100 sadlede kameler, kjære Guds sendebud!» Guds sendebud ﷺ så på ham stolt og tilfreds. Hans Hellighet ﷺ ba folk igjen å avse for Guds sak. Da reiste vår mester ‘Othmān ﷺ seg på nytt og sa: «Jeg gir hundre sadlede kameler til, kjære Guds sendebud!» Hans Hellighet ﷺ strålte av glede. Hans Hellighet ﷺ sa en tredje gang til følgesvennene om å avse for Guds sak. Atter en gang reiste vår mester ‘Othmān ﷺ seg. Han sa: «Jeg gir 100 kameler til, kjære Guds sendebud!» Så gikk han hjem og hentet 100 gullmynter og la det i fanget til profeten Moḥammad ﷺ. Etter det snudde han og gikk. Profeten ﷺ snurret på pengesekken han ga, og så løftet Hans Hellighet ﷺ den og ba, og man kunne se Hans Hellighets ﷺ armhuler: «Gud har tilgitt deg alt du har gjort og noen gang kommer til å gjøre, alt det du gjorde i det skjulte og det åpenlyse, ‘Othmān! Det er slik det vil være til oppstandelsens dag. Ikke noe av det ‘Othmān gjør etter i dag, kan skade ham! Ikke noe av det ‘Othmān gjør etter i dag, kan skade ham!»¹

TILFREDSHETENS ED (بيعة الرضوان – BAY‘AH AR-RIDWĀN)

I det sjette året etter utvandringen til Medina i månedene *zol-qa‘dah* (628 e.Kr.) dro profeten Moḥammad ﷺ og følgesvennene til Mekka for å utføre *‘omrah*. Muslimenes mål var ikke å krige, de ville bare gjøre det de kom for, og så dra hjem igjen. De hadde til og med offerdyr med seg og var selv kledd i pilegrimsdrakten (to hvite sømløse tøyestykker), noe som var et tydelig tegn på deres intensjon.

Da muslimene nådde høyden Thinyah al-Morār like ved Mekka, satte kamelhoppen til profeten ﷺ seg. Folk sa: «Den har blitt sta!» Profeten ﷺ sa: «Nei, den har ikke blitt sta! Det er ikke en del av dens natur. Han som holdt igjen elefanten fra Mekka, har holdt igjen kamelhoppen. Qoraysh kommer til å be meg

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:177, 7:213; *Osd al-ghābah*, 3:588.

om en sak som vil gjelde å knytte slektsbånd, og jeg vil gi dem det.» Profeten Moḥammad ﷺ og følgesvennene slo leir på det stedet. Hans Hellighet ﷺ tenkte å sende vår mester ‘Omar ibn al-Khattāb ﷺ som ambassadør til Qoraysh for å diskutere med dem slik at partene kunne komme til enighet. Vår mester ‘Omar ﷺ sa: «Kjære Guds sendebud, Jeg frykter Qoraysh hvis De sender meg, for ingen av Banō ‘Adī i Mekka vil nekte meg, men Qoraysh kjenner til mitt fiendskap med dem og min avsmak for dem. Jeg kan vise Dem en annen mann som de setter mer pris på enn meg, og det er ‘Othmān ibn ‘Affān.»

Guds sendebud ﷺ kalte på vår mester ‘Othmān ﷺ og sendte ham til Qorayshs leder Abō Sofyān ibn Ḥarb. De andre opplyste ham om at vår mester ‘Othmān ﷺ ikke var kommet for å krige, men for å utføre ‘omrah. Vår mester ‘Othmān ﷺ hadde blitt utvalgt av profeten ﷺ til en vanskelig oppgave, men han beviste hvorfor han ble valgt. Den første han møtte av Mekka-folket før han gikk inn i Mekka, var Abān ibn Sa‘īd ibn al-‘Āṣ. Han fulgte ham inn i byen slik at han kunne levere brevet. Da han leverte brevet, sa de: «Hvis du vil sirkulere rundt Kaba, så kan du gjøre det.» Vår mester ‘Othmān ﷺ svarte bestemt: «Det kommer jeg ikke til å gjøre før Guds sendebud gjør det.»

En moské i al-Ḥodaybiyah ved grensen til Mekka. Foto: Sirojul Munir, 2015. ©Sirojul Munir

Qoraysh stanset vår mester ‘Othmān ﷺ hos dem, og profeten Moḥammad ﷺ og følgesvennene fikk høre at han var blitt drept. Da sa profeten ﷺ: «Vi skal ikke forlate dette stedet før vi har kjempet mot det folket!» Hans Hellighet ﷺ ba følgesvennene å sverge en troskapsed. Denne troskapseden er kjent som «Tilfredshetens ed (بيعة الرضوان – *bay‘ah ar-riḍwān*)», som ble sverget under et tre. De troende sverget på at de skulle stå støtt mot fienden, og ikke rømme. Hans Hellighet ﷺ sverget selv på vegne av vår mester ‘Othmān ﷺ og sa: «Sannelig,

‘Othmān er der for Guds og Hans sendebuds sak.» Så la Hans Hellighet ﷺ den ene hånden på sin andre hånd og sa: «Dette er ‘Othmāns ﷺ hånd!» Enhver følgesvenn ønsket den dagen at det var han som satt i Qorayshs varetekt og at hånden som ble kalt vår mester ‘Othmāns ﷺ hånd, var hans. For det var mye bedre å sverge troskapsed slik enn med sin egen hånd.

Gud sier følgende om denne troskapseden:

«Uten tvil, Gud ble tilfreds med de troende da de sverget deg troskapseden under treet. Han kjente svært godt til det som befant seg i deres hjerte, og Gud nedsendte sjelefred i deres hjerte og tildelte dem en nær forestående seier [...]»^I

«Sannelig, de som sverger troskapsed til deg, sverger egentlig troskapsed til Gud – Guds hånd er over deres hender.»^{II}

Da Qoraysh fikk vite at muslimene hadde sverget en slik troskapsed til sin profet ﷺ, satte de vår mester ‘Othmān ﷺ fri. Han kom uskadd tilbake. Det var da fredspakten ved al-Hodaybiyah ble inngått.^{III}

DEN ANSTENDIGE OG YDMYKE

De troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ berettet at en dag satt profeten Moḥammad ﷺ, og det ene låret til Hans Hellighet ﷺ var synlig. Vår mester Abō Bakr ﷺ kom og spurte om lov til å komme inn, og han fikk lov mens Hans Hellighet ﷺ satt der i samme stilling. Noe etter kom vår mester ‘Omar ﷺ og ba om lov til å komme inn, og han fikk lov mens Hans Hellighet ﷺ fortsatt satt i samme stilling. Etter det kom vår mester ‘Othmān ﷺ og ba om lov til å komme inn. Han fikk lov, men da dekket profeten Moḥammad ﷺ til låret sitt. Da de stod opp og gikk, spurte de troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ: «Kjære Guds sendebud, De tillot både Abō Bakr og ‘Omar mens De satt i den samme stillingen, men da De tillot ‘Othmān, dekket De Dem til med klesplagget.» Hans Hellighet ﷺ svarte: «Kjære ‘Ā’ishah, ved Gud, skal ikke jeg vise anstendighet overfor en mann som selv englene viser anstendighet overfor.»^{IV}

Han pleide å bespise de fattige med god, delikat mat, som bare de rike pleide å spise, og selv kunne han bare spise brød med olje og eddik. Han gikk ikke med de fineste klærne som fantes, men heller klær som ikke skilte ham ut fra folket. Folk så ham sove i moskeen noen ganger, og det var merker etter småstein på kroppen hans. Dette til tross for at han var kalifen i landet på den tiden.

^I Koranen 48:18.

^{II} Koranen 48:10.

^{III} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:28, 4:164–168, 7:207; *Osd al-ghābah*, 3:589.

^{IV} *Mosnad Aḥmad*, 40:387#24330.

En dag så folk kalif ‘Othmān sitte på muldyret, og tjeneren hans satt bak ham.

Han hentet selv vann for å rense seg om natten for å tilbe Gud. Folk spurte ham hvorfor han ikke bare vekker en av tjenerne til å gjøre det. Da sa han: «Natten er tjenernes hviletid!»¹

SMÅSTEINER LOVPRISER HERREN

En gang ble vår mester ‘Othmān nevnt foran vår mester Abō Zarr al-Ghifārī. Vår mester Abō Zarr al-Ghifārī sa:

Jeg så og vitnet noe spesielt når det gjelder ham, og jeg kommer ikke til å glemme det til jeg dør. Jeg pleide å følge etter Guds sendebud for å være alene med Hans Hellighet slik at jeg kunne høre noe fra Hans Hellighet eller oppnå noe. En dag så jeg Hans Hellighet sitte alene. Jeg grep muligheten – jeg gikk bort og satte meg med Hans Hellighet. Så kom Abō Bakr til Hans Hellighet og framsa fredshilsenen og satte seg til høyre for Guds sendebud. Etter det kom ‘Omar. Han framsa fredshilsenen og satte seg til høyre for Abō Bakr. Noe etter kom ‘Othmān. Han framsa fredshilsenen og satte seg til høyre for ‘Omar. Foran Guds sendebud lå det syv eller ni småsteiner. Hans Hellighet tok dem i hånden, og småsteinene begynte å lovprise Herren, og jeg kunne høre dem. De hadde den samme iveren som daddelpalmestammen hadde. Da Hans Hellighet la dem fra seg, ble de stille. Så tok Hans Hellighet småsteinene og la dem i Abō Bakrs hånd. Småsteinene begynte å lovprise Herren, og jeg kunne høre dem. De hadde den samme iveren som daddelpalmestammen hadde. Da han la dem fra seg, ble de stille. Hans Hellighet tok dem og la dem i ‘Omars hånd. Småsteinene begynte å lovprise Herren, og jeg kunne høre dem. De hadde den samme iveren som daddelpalmestammen hadde. Da han la dem fra seg, ble de igjen stille. Hans Hellighet tok dem og la dem i ‘Othmāns hånd. Småsteinene begynte å lovprise Herren, og jeg kunne høre dem. De hadde den samme iveren som daddelpalmestammen hadde. Da han la dem fra seg, ble de atter en gang stille. Profeten sa: «Dette er profetskapets stedfortredere.»^{II}

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:44; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:215.

^{II} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 6:132–133.

DEN TREDJE KALIFEN

En dag steg vår mester ‘Omar رضي الله عنه på prekestolen og sa: «Sannelig, jeg skal dø, og deres sak vil være i hendene til disse seks som Guds sendebud رسول الله var tilfreds med da de tok farvel med Hans Hellighet صلى الله عليه وسلم. De er: ‘Alī ibn Abī Ṭālib, az-Zobayr ibn al-‘Awwām, ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf, ‘Othmān ibn ‘Affān, Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh og Sa‘d ibn Mālīk. Ta dere i akt, jeg råder dere ettertrykkelig til å frykte Gud i en avgjørelse og være rettferdige ved et løfte.»

Rådet i byen overlot sin sak i vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Aufs رضي الله عنه hender, for han stod alltid på for de troende, og han kom til å velge den beste til å overta kalifatet etter vår mester ‘Omar رضي الله عنه. Hver gang han var alene med et av rådsmedlemmene, hintet han til dem om vår mester ‘Othmān رضي الله عنه. Etter det vandret han rundt i landet og samlet folkets mening om hvem som skulle lede dem. Han samlet stemmer fra både menn og kvinner. Han oppsøkte også de som studerte, og beduinene som holdt til i utkanten av Medina. Flertallet var enige om at vår mester ‘Othmān رضي الله عنه skulle være kalif etter vår mester ‘Omar رضي الله عنه. Folket sverget troskap til vår mester ‘Othmān رضي الله عنه på en mandag den siste dagen i måneden ḏul-ḥijjah i det 23. året etter utvandringen til Medina (644 e.Kr.). Han ble ønsket velkommen som kalif i måneden al-Moḥarram i det 24. året etter utvandringen til Medina (644 e.Kr.). Han stilte seg overfor folket og talte til dem etter å ha lovprist Gud og sendt velsignelser over profeten صلى الله عليه وسلم:

Sannelig, dere vil være i et forandrende hjem resten av livet. Derfor bør livet deres handle om å være engasjert i å gjøre det man klarer av det gode. Av det dere opplever om morgen og kveld, bør dere innse at verden er foldet sammen av bedrageri. Måtte ikke denne verdens liv friste og bedra dere og måtte ikke denne fristelsen og dette bedrageriet friste og bedra dere mot Gud. Lær en lekse av den som fullfører noe, men fortsetter å stå på og ikke forsømmer noe. Hvor er verdens sønner og brødre (de som søker verden) som priser verden, fyller den med liv og alltid nyter tiden i verden? Kastet ikke verden dem bort (de forsvant jo)?! Kast bort verden (slutt å søke etter den), for Gud har gjort den bortkastet (ulønnsom)! Søk heller det hinsidige! Sannelig, Gud har gitt en god lignelse om den: «Klargjør for dem lignelsen om jordelivet! Det er lik det vannet som Vi sender ned fra himmelen; ved det blir jordens vegetasjon frodig, og så blir den til tørre strå som vinden blåser av gårde. Gud har fullstendig makt over alle ting. Rikdom og barn er jordelivets pynt, men det som virkelig er evigvarende, er rettskafne handlinger, som er bedre i

Herrens øyne når det gjelder belønning og håp.»^I

Så skrev vår mester ‘Othmān ﷺ et brev og sendte det til alle byers generaler, imamer og finansministre. I brevet stod det at de måtte påby det rette og forby det urette. Han oppmuntret dem til å være Gud og sendebudet ﷺ Hans lydige. Han motiverte dem til å være de som følger i profetens ﷺ fotspor og ikke er kjetterske.

Det samme året sendte vår mester ‘Othmān ﷺ vår mester ‘Abd-or-Rahmān ibn ‘Auf ﷺ for å lede folket under pilegrimsferden. Det var det første året som kalif for vår mester ‘Othmān ﷺ – det vil si det 24. året etter utvandringen til Medina (645 e.Kr.). Vår mester ‘Othmān ﷺ ledet selv pilegrimene de kommende ni årene av kalifatet sitt, men fikk ikke gjort det det 10. året, for da var han omringet og kunne ikke forlate sitt hjem. Det året var det vår mester ‘Abdollāh ibn ‘Abbās ﷺ som ledet pilegrimene, det var det 35. året etter utvandringen til Medina (656 e.Kr.).

I vår mester ‘Othmāns ﷺ kalifperiode erobret muslimene mange byer og områder. Muslimenes lands grenser strakte seg lenger og lenger. Det var Herren Guds løfte gitt de troende: «Han er Den som sendte sendebudet Sitt med rettledning og den sanne religionen, slik at den skulle være alle religioner overlegen, selv om flergudsdyrkerne skulle mislike det.»^I Det beviste også at profetien profetert av Hans Høyhet ﷺ var sann: «Når keiseren dør, vil det ikke være noen keiser etter ham! Når Khusrou II Parvez dør, vil det ikke være noen Khusrou etter ham! Ved Ham som har min sjel i Sin hånd, begges skatter kommer i sannhet til å bli ofret for Guds sak.» Alt dette hendte i vår mester ‘Othmāns ﷺ kalifperiode.^{II}

^I Koranen 18:45–46.

^{II} Koranen 9:33.

^{III} *At-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:44–47; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:144–149, 7:201, 7:214–215.

DEN OSMANSKE KORANKOPIEN

Da vår mester Ḥozayfah ibn al-Yamān ؓ var ute og kjempet noen slag, oppdaget han at det var forskjell på hvordan noen vers ble resitert av muslimene i forskjellige land. Han skyndte seg tilbake til kalif ‘Othmān ؓ og opplyste om det han hadde bevitnet. Han sa: «De troendes leder, se til det muslimske samfunnet før det strides om skriften, slik som jøder og kristne strides om deres skrifter.» Kalif ‘Othmān ؓ nølte ikke et sekund. Han kalte inn følgesvennene som hadde ledende stillinger i samfunnet. Han ba om deres råd om å samle Koranen med samme skrift og uttalelse for alle. Slik kunne han samle alle muslimske land og folk til å resitere én og samme koran. En slik korankopi ville fjerne muligheten for uenighet blant muslimene og samtidig forbedre og forsterke samholdet. Vår mester ‘Othmān ؓ ba om den korankopien som ble samlet og nedskrevet av vår mester Zayd ibn Thābit ؓ under vår mester Abō Bakrs ؓ kalifperiode. Vår mester ‘Omar ؓ arvet den etter vår mester Abō Bakr ؓ. Etter at vår mester ‘Omar ؓ døde, arvet de troendes mor Ḥafṣah ؓ den. Da den korankopien ble hentet, beordret kalif ‘Othmān ؓ vår mester Zayd ibn Thābit ؓ til å skrive det som ble resitert for ham av vår mester Sa‘īd ibn al-‘Āṣ al-Omawī ؓ mens våre mestere ‘Abdollāh ibn az-Zobayr al-Asadī og ‘Abd-or-Raḥmān ibn al-Ḥārith ibn Hishām al-Makhzōmī ؓ var til stede som vitner. Det var for å vise hvor viktig og nødvendig oppgaven var. Hvis det skulle være slik at det oppstod uenighet under denne innføringen, skulle man alltid vende tilbake til Qorayshs språk, for det var profeten Moḥammads ؐ språk. Det er verdt å vite at det var én følgesvenn som skrev og én som dikterte ved å resitere den eksisterende korankopien fra vår mester Abō Bakrs ؓ kalifperiode mens to følgesvenner kontrollerte hele jobben, men i tillegg til det fantes det flere tusen muslimer som kunne hele skriften utenat ved hjertet. Slik vil det også være i vår tid. Hvis alle Koranens kopier skulle forsvinne, ville vi ha klart å samle den på nytt, for vi bevarer ikke Koranen i en bok, men i hjertet. Det er en levende tradisjon blant muslimer siden profeten Moḥammads ؐ tid. Hvis det skulle være feil eller mangler ved eller endringer i skriften, ville nok folk ha oppdaget det og rettet det.

Da korankopien var ferdig, sendte han en korankopi hver til Levanten, Egypt, Basra og Kufa i Irak, Mekka og Jemen, og en kopi forble i Medina. Disse korankopiene fikk tittelen *al-a’immah* (الأئمة – imamene). Det var for at det var den som skulle erstatte de andre og lede det muslimske samfunnet. Etter at alle guvernørene og de mest kunnskapsrike godkjente korankopien, fikk den tittelen «den osmanske korankopien (المصحف العثماني – *al-moṣḥaf al-‘Othmānī*)». Det var ikke for at det var en koran vår mester ‘Othmān ؓ hadde kommet med eller lagt til ting i, derimot var det den Koranen som profeten Moḥammad ؐ fikk, men tittelen på den ble knyttet til vår mester ‘Othmāns ؓ tidsperiode. Så ble det sagt

til alle at de skulle brenne de andre korankopiene de hadde, slik at det skulle være én korankopi som alle muslimene skulle resitere og følge.

Et eksemplar av korankopien fra vår mester 'Othmāns ﷺ tid i et museum i Saudi-Arabia.
Foto: Sulayman Aziz, 2016. ©Tredex & SoundVision

Korankopiens tekst. Foto: Sulayman Aziz, 2016. ©Tredex & SoundVision

Å brenne den hellige skriften (korankopien) hadde ikke samme kulturelle betydning som i dag. Man hadde heller ikke andre metoder for å makulere bøker/skriftruller på den tiden. Fra den tid til vår tid har den osmanske korankopien vært den gjeldende korankopien.

Da det var utført, kom følgesvennen Abō Horayrah رضي الله عنه til vår mester ‘Othmān رضي الله عنه. Han sa: «Du fullførte plikten, og du samlet den. Jeg bevitner at jeg hørte Guds sendebud صلى الله عليه وسلم si: 'Sannelig, de jeg elsker mest av mine følgere, er de som kommer etter min tid, de vil tro på meg, men de vil ikke ha sett meg, og de vil leve ifølge det som står på de fastsatte arkene.' Jeg spurte: 'Hvilke ark?' men så så jeg disse korankopiene.»

Vår velynder ‘Alī رضي الله عنه sa: «Folk, ta dere i akt! Dere overdriver beretningen om ‘Othmān og sier at han var alene om å brenne korankopiene, men ved Gud, han var ikke alene om å brenne dem. Faktisk var det en stor samling (ledere) av Moḥammads صلى الله عليه وسلم følgesvenner som brant dem. Hvis jeg hadde det ansvaret han hadde, ville jeg også ha gjort det samme som han gjorde.»¹

MARTYRDOMMEN

Når vår mester ‘Othmān رضي الله عنه stod ved en grav, pleide han å gråte til skjegget ble vått. Han sa: «Hvis jeg stod mellom paradiset og helvete, og ikke visste hvilket jeg skulle bli dømt til, ville jeg ha valgt å være aske før jeg fikk vite om hvilket av de to jeg skulle videre til.»²

De første seks årene av vår mester ‘Othmāns رضي الله عنه kalifperiode var fredelige og suksessrike. Mange byer og områder ble erobret. Det førte til at velstanden økte, og mange nye personer sluttet seg til troen. Det bar med seg både utvikling og utfordringer. Selv i Medina hadde mange folk utenfra bosatt seg og bygget palasser. Det sies at luksus og egoisme svekket samfunnet og båndet. Profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم sa: «Jeg frykter ikke fattigdom for dere, men frykter verden (luksus og egoisme) for dere!»

OPPRØR

Det var mange som ønsket å styrte det islamske kalifatet, og dette var ikke bare folk utenfra, men også fra innsiden. Slik innledet de hemmelige intriger i Medina sammen med jødene. Kalif ‘Othmān رضي الله عنه forsøkte å roe ned situasjonen. Ryktene om opprør spredde seg til Kufa, og der var det flere som ønsket at de også skulle få en del i kalifatet. Disse var mer aggressive enn dem i Medina.

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:217–218.

² *Hilyah al-aulyā’*, 1:60–61.

Guvernøren i Kufa ba om at kalifen måtte gjøre noe med de opprørske, for de gikk for langt. Vår mester ‘Othmān ﷺ landsforviste 10 av de opprørskes ledere til Levanten. Men før de ble landsforvist, hadde de klart å påvirke folk i Basra. Her ble også noen folk landsforvist, men til lite nytte. Egypt viste seg på sin side å være mest frampå. En jødisk mann ved navn ‘Abdollāh ibn Saba’, som opprinnelig var fra Jemen, hadde konvertert til islam. Han samlet mange folk og blandet en del tanker og meninger i islams lære. Så spredde han det blant folket. For å sette følgesvennene ytterligere opp mot hverandre, valgte de sine favorittkandidater fra følgesvennene som kommende kalif:

- Egypt: Vår velynder ‘Alī ﷺ
- Basra: Vår mester Ṭalḥah ﷺ
- Kufa: Vår mester az-Zobayr ﷺ

Her var det også en del som generelt hatet araberne og ønsket å ha sine egne guvernører. ‘Abdollāh ibn Saba’ spilte en sentral rolle, for han misjonerte selv for hatet og hadde folk som gjorde det på vegne av ham. Han framstod som en rettskaffen og gudfryktig mann, men hovedmålet hans var å fortelle folk hvor urettferdig kalifen var, og hvilken dårlig jobb han gjorde med å lede muslimene.

De som holdt til i andre land, gjorde alt de kunne for å svekke muslimenes hær og samhold. Guvernører ble beskyldt for korrupsjon, synd og umoral. Tidebønnen ble avbrutt for å skape forvirring. Men i det 35. året etter utvandringen til Medina (655/656 e.Kr.) var ting blitt så ille at opprørerne i Medina begynte å gå høylytt til personlige angrep på kalifen selv om de ledende følgesvennene var på hans side. En dag hendte det at vår mester ‘Othmān ﷺ stod på prekestolen og prekte. Han hadde så vidt innledet prekenen idet en mann stod opp og skrek ut: «‘Othmān, følg Guds skrift (Koranen)!» Vår mester ‘Othmān ﷺ ba ham rolig om å sette seg, men mannen reiste seg og gjorde det to ganger til. Vår mester ‘Othmān ﷺ ba ham fortsatt rolig om å sette seg. Så begynte han og flere av hans sammensvorne å kaste steiner på vår mester ‘Othmān ﷺ. De traff ham så han blødde og falt bevisstløs om på bakken.

Etter denne hendelsen begynte en nedgangstid. De opprørske fikk mer og mer makt. Mange følgesvenner mistet posisjonene, og folk som ikke egnet seg, fikk overta. Statens forråd (بيت المال – *bayt al-māl*) ble åpnet for korrupte folk som sløste penger som de ville. Visse prosenter av salg og krigsbytte ble gitt til enkelte folk som ble valgt ut av de opprørske. De som stod nær de opprørske, fikk gaver og penger fra statens forråd, enda det var folk som trengte det mer enn dem. Flere følgesvenner ble landsforvist etter å ha blitt vanæret offentlig. Det mest katastrofale var å bryte løftet til en egyptisk delegasjon, noe som førte til at vår mester ‘Othmān ﷺ led martyrdøden. Disse personene var såpass slue at de begikk alt det onde selv, men i dokumentene la de skylden på vår mester ‘Othmān ﷺ,

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

slik at godtroende folk skulle tro at det var kalifen som hadde befalt alt dette.¹

RÅD

Vår mester ‘Othmān ؓ samlet noen av følgesvennene. De holdt råd om hva som kunne gjøres for å skape fred i det islamske riket. Det ble foreslått noen løsninger:

- Vi bør konsentrere oss om å erobre et nytt og større område, slik vil folks oppmerksomhet vende bort fra opprøret.
- Det er bare én gruppe som er opprørere, de bør henrettes, og man blir kvitt problemet.
- Alle guvernørene bør få kontroll på hver sin landsdel og forsikre at det vil være ro og orden der.
- De er veldig glad i penger og eiendom – de bør få det slik at opprøret slutter.
- Enten handler man rettferdig, eller trekker seg fra kalifposisjonen.

Den som foreslo det siste punktet, var vår mester ‘Amr ibn al-‘Āṣ ؓ.

Vår mester ‘Othmān ؓ sa til ham: «Ve deg, er det det du mener om meg?» Vår mester ‘Amr ibn al-‘Āṣ ؓ ventet til alle i rådet hadde gått, så sa han: «De troendes leder, du er meg veldig kjær. Det jeg sa foran alle, var bare for å framlegge noe som skulle få opprørene til å tro at jeg er en av dem, slik at de ville dele sine hemmeligheter med meg. På den måten kunne jeg ha opplyst deg om opprørernes planer.»^{II}

Vår mester ‘Othmān ؓ valgte å sende noen delegasjoner til forskjellige steder i riket for å finne ut hvordan man kunne få slutt på opprøret.

VÅR MESTER ‘OTHMĀN ؓ BLIR OMRINGET

Det hjalp lite å snakke til de opprørske, for de var allerede fast bestemt på å fjerne kalifen. De ville at han skulle trekke seg. Hvis han ikke trakk seg, var deres mål å drepe ham. Vår mester ‘Othmān ؓ visste at å gi etter ville være verre enn å bøte med livet. Han var nødt til å tenke på religionen og muslimene framfor sitt eget liv. Det gjorde opprørerne sint, de omringet vår mester ‘Othmāns ؓ hus i 40 dager. Ingen hadde lov til å ha noe med ham å gjøre. Det var ikke engang tillatt å ta med vann inn til huset. De troendes mor Omm Ḥabībah ؓ forsøkte en dag å ta med mat og drikke til vår mester ‘Othmān ؓ, men opprørerne som kalte seg troende, viste

^I *Siyar aṣ-ṣaḥābah*, 1:189–199.

^{II} *Siyar aṣ-ṣaḥābah*, 1:208–209.

ikke engang respekt for profetens ﷺ hustru. De var respektløse mot henne og sendte henne tilbake. Til tross for faren var det likevel noen naboer som klarte å gi mat og drikke til vår mester ‘Othmān ﷺ i all hemmelighet. Mange av følgesvennene var blitt tvunget til å forlate Medina. Det var vanskelige tider for de troende. En liten skare ble dannet for å beskytte vår mester ‘Othmān ﷺ. Vår mester al-Ḥasan ibn ‘Alī ﷺ stod vakt foran døren hans, og andre menn ledet av vår mester ‘Abdollah ibn az-Zobayr ﷺ var klare til å ofre livet sammen med ham i huset.

Vår mester ‘Othmān ﷺ var en dag på taket av sitt hus og holdt en tale derfra:

Den gang profeten Moḥammad ﷺ kom til Medina, var denne moskeen trang. Hans Høyhet ﷺ spurte om hvem som kunne kjøpe dette jordstykket og avse det for Guds sak og få et bedre sted i bytte mot det i paradiset. Jeg gjorde det Hans Høyhet ﷺ ba om. Mens dere ikke lar meg forrette tidebønnen i den samme moskeen! Fortell meg for Guds skyld, er dere klar over at da profeten Moḥammad ﷺ kom til Medina, så fantes det ferskvann kun i brønnen Rōmah. Hans Høyhet ﷺ spurte om hvem kunne kjøpe den og avse den for Guds sak for muslimene og få bedre enn det i bytte i paradiset. Det var jeg som gjorde det, men i dag hindrer dere meg i å drikke fra den brønnen! Kjenner dere til at det var jeg som utrustet den vanskeligstilte hæren?!

Folk svarte at alt det han sa, var sant, men hatet sådd av opprørerne lot dem ikke forstå hvilken feil de var i ferd med å gjøre. Vår mester ‘Othmān ﷺ fortsatte: «For Guds skyld, er det noen av dere som husker at en gang steg profeten Moḥammad ﷺ opp i fjellet og det begynte å skjelve. Hans Høyhet slo fjellet og sa: 'Ḥirā'-fjellet, bli rolig! Det står en profet, et sannhetsvitne og en martyr på deg!' På det tidspunktet var jeg sammen med Hans Høyhet ﷺ.» Folket svarte: «Ved Gud, ja!» Han sa videre: «For Guds skyld, si meg, da profeten Moḥammad ﷺ sendte meg som ambassadør til Mekka på al-Ḥodaybiyah-dagen, sa ikke Hans Høyhet ﷺ at den ene hånden til Hans Høyhet ﷺ var min hånd, og avla troskapsed på vegne av meg.» Igjen svarte folket: «Ved Gud, det er sant!»

Opprørerne forstod at tiden begynte å renne ut for dem. For snart ville pilegrimene komme til Medina, og hvis kalifen holdt en tale foran dem, ville opprørerne miste makten i Medina. De måtte drepe kalifen, og det fort, tenkte de. Vår mester ‘Othmān ﷺ fikk høre om denne planen. Han spurte folket: «For hvilken synd er det dere egentlig ønsker å drepe meg? Jeg har ikke begått hor,

drept noen med vilje eller falt fra troen! Jeg bevitner den dag i dag at ingen er tilbedelsesverdig unntatt Gud, og Moḥammad er Hans tjener og sendebud!» Opprørerne var ikke villige til å høre etter.

De som stod ved vår mester ‘Othmān رضي الله عنه side, sa at enten kunne man gå ut og kjempe mot denne opprørske gruppen og drive dem ut av Medina. De mente at kalifen var på sannhetens side, og opprørerne var på usannhetens side. Derfor ville folket innse hvem de skulle stå med. Eller de kunne slå ned veggen på den andre siden av huset og ri til Mekka eller Levanten. Vår mester ‘Othmān رضي الله عنه sa:

Jeg kan ikke gå ut for å kjempe mot dem, for jeg ønsker ikke å være den første kalifen som kriger mot profeten Moḥammads صلى الله عليه وسلم følgere. Drar jeg til Mekka, er det ikke noe håp om at de vil respektere Helligdommen der og la være å krige. Jeg ønsker ikke å være den personen som profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم profeterte om skulle komme til å være årsaken til at Helligdommen ville bli skjendet. Jeg kan ikke dra til Levanten, for jeg kan ikke forlate det jeg utvandret til, og nabolaget til Guds sendebud صلى الله عليه وسلم.

Vaktene som var hos vår mester ‘Othmān رضي الله عنه, ville ut og kjempe mot opprørerne, men han ga dem tydelig beskjed om at han ikke ville at det skulle utgytes blod i Medina. Han ville ikke skjende Medinas helligdom.¹

Den dagen vår mester ‘Othmān رضي الله عنه led martyrdøden, hadde han fastet. Han drømte noe som gjorde ham glad. Han fortalte det til sine venner. Han sa: «Jeg så Guds sendebud صلى الله عليه وسلم, Abō Bakr og ‘Omar i natt. Guds sendebud صلى الله عليه وسلم sa til meg: ‘Othmān, bryt fasten med oss!’»² Etter å ha fortalt om drømmen ba han om å få en koran. Han konsentrerte seg fullstendig om å resitere den. Han begynte å resitere det andre kapittelet i Koranen. Mens han satt og resiterte Koranen, kom opprørerne inn i huset. De angrep vår mester ‘Othmān رضي الله عنه. Han bøyde seg over Koranen slik at de ikke skulle skade den. Han holdt seg til såret på venstre side av kroppen. Han sa: «Hellig er Gud den Store!» Så falt han på bakken og led martyrdøden idet han holdt Koranen trygt, trykket godt til seg. Han pleide å si: «Vårt hjerte blir rensset av Herrens ord som de fyller oss med. Sannelig, jeg hater å ha en slik dag i vente at jeg ikke ser Koranen den dagen!» Opprørerne, som var islams verste fiender, hadde tatt livet til en slik person som pleide å resitere hele Koranen i én bønnehet da han stod i bønn overfor Herren om natten. Han var den som:

- knyttet slektsbånd og skværet opp blant folk
- bespiste de sorgfulle og nødlidende

¹ *Siyar aṣ-ṣaḥābah*, 1:211–217.

² *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:182.

- bar de svakes byrde
- dømte rettferdig
- heller ofret seg selv enn å la krig utbryte i profeten Moḥammads ﷺ by

Denne hendelsen fant sted 18. zol-hijjah ved middagstidebønnen i det 35. året etter utvandringen til Medina (17.06.656 e.Kr.). På den måten godtok han invitasjonen til Hans Høyhet ﷺ. Vår mester ‘Othmān ﷺ brøt fasten den kvelden med sin elskede mester Moḥammad ﷺ. Han ble begravd i frukthagen til en mann som het Kaukab og var av *al-Anṣār*. Stedet er kjent som *Ḥaṣh Kaukab* (حش كوكب) på arabisk. Det ligger i dagens al-Baqī‘-gravlunden, og det var det eksakte stedet der vår mester ‘Othmān ﷺ sa at her kommer en rettskaffen mann til å bli begravd. Han kjøpte det stedet og gjorde det til en del av al-Baqī‘-gravlunden. Den første personen som ble begravd der, var vår mester ‘Othmān ﷺ.¹

I en slik vanskelig tid trengte muslimene en ny kalif som kunne lede dem og redde det islamske riket fra å kollapse totalt. Ingen mann var mer egnet enn vår velynder ‘Alī ﷺ.

Det sies at denne graven er vår mester ‘Othmāns ﷺ grav.

Foto: Ma‘ālim al-Madīnah an-nabawiyyah, 2018.

©Ma‘ālim al-Madīnah an-nabawiyyah

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:47–57; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:181–219.

OVERLEGENHET

Vår mester ‘Othmān ؓ var en gudfryktig person som var kjent for å være moralsk og anstendig. Han fastet ofte og stod i bønn om nettene. Guds sendebud ؑ sa: «Sannelig, enhver profet har en ledsager i paradiset av følgesvennene sine. Min ledsager i paradiset er ‘Othmān ibn ‘Affān.»^I

Vår mester Jābir ؓ berettet at profeten Moḥammad ؑ omfavnet vår mester ‘Othmān ؓ og sa: «Du er min hjertevenn på jorden og i paradiset!»^{II}

Hans Høyhet ؑ sa også: «‘Othmān er den mest anstendige og sjenerøse blant mine følgere.»^{III}

De troendes mor ‘Ā’ishah ؓ berettet at en dag satt vår mester ‘Othmān ؓ hos profeten Moḥammad ؑ. I det øyeblikket fikk profeten ؑ en åpenbaring, og Hans Høyhet ؑ sa: «Skriv, ‘Othaym (‘Othmān)!» Hun opplyste om at Gud ikke hadde åpenbart Koranen for profeten ؑ i det øyeblikket hvis ikke vår mester ‘Othmān ؓ var nobel i Guds og profetens ؑ øyne – det ble hun opplyst om av profeten Moḥammad ؑ.^{IV}

Vår mester Abō Sa‘īd al-Khodrī ؓ berettet: «Jeg så Guds sendebud ؑ holde hendene løftet i skuddbønn for ‘Othmān ؓ fra nattens første stund til morgengry. Hans Høyhet ؑ sa: 'Gud, jeg er tilfreds med ‘Othmān, vær Du også tilfreds med ham!'»^V

Liket til en person som egentlig var hykler og bare lot som han var troende, ble hentet til profeten Moḥammad ؑ. Hans Høyhet ؑ nektet å forrette begravelsebønnen hans. Følgesvennene sa: «Kjære Guds sendebud, vi har aldri sett Dem unnlate å forrette noens begravelsebønn før dette.» Hans Høyhet ؑ sa: «Sannelig, han hadde hat i seg for ‘Othmān, derfor hater Gud ham!»^{VI}

Vår mester Ibn ‘Omar ؓ mente at følgende vers handlet om vår mester ‘Othmān ؓ:^{VII} «Er ikke den som kneler med ansiktet ned og står i tilbedelse i nattens stunder, frykter det hinsidige og håper på Herrens nåde, bedre?»^{VIII}

^I *Mosnad Aḥmad*, 1:556#551.

^{II} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:213.

^{III} *Hilyah al-auliyā’*, 1:56.

^{IV} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:209.

^V *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:212.

^{VI} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:213.

^{VII} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:215.

^{VIII} Koranen 39:9.

SISTE ORD

Etter at vår mester ‘Othmān ﷺ led martyrdøden, åpnet noen følgesvenner en låst kiste i huset hans. I kisten lå det et ark. På det stod det:

Dette er ‘Othmāns ﷺ siste ord:

I Guds navn, den Allbarmhjertige, den evig Nåderike.

‘Othmān ibn ‘Affān bevitner at ingen er tilbedelsesverdig unntatt Gud den Ene som ingen er likestilt, og at Moḥammad er Hans tjener og sendebud, og at paradiset og helvete er sant. Gud skal gjenoppvekke de som er i gravene, for en dag som det ikke er noen tvil om. Sannelig, Gud bryter ikke Sitt løfte. På denne troen lever og dør den troende og blir gjenoppvekket med Guds – den Høyestes – vilje.¹

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:183–184.

OPPGAVE 1 – HUSKER DU?

Velg det rette alternativet ved å sette ✓.

1. Hvor mange beretninger berettet vår mester ‘Othmān ﷺ etter profeten Moḥammad ﷺ? Svar

a)	Han berettet 146 beretninger.	
b)	Han berettet 336 beretninger.	
c)	Han berettet 46 beretninger.	

2. Hvor var det første stedet vår mester ‘Othmān ﷺ utvandret til? Svar

a)	Somalia.	
b)	Etiopia.	
c)	Sudan.	

3. Hva er vår mester ‘Othmān ﷺ mest kjent for? Svar

a)	Å erobre mange byer og områder.	
b)	Å være den tredje kalifen.	
c)	Å ha samlet en korankopi.	

4. Hva het døtrene til profeten Moḥammad ﷺ som var gift med vår mester ‘Othmān ﷺ? Svar

a)	Roqayyah og Ramlah.	
b)	Roqayyah og Omm Kolthōm.	
c)	Roqayyah og Nā’ilah.	

OPPGAVE 2 – HVA KAN DU?

Svar på spørsmålene med fullstendige setninger.

- Nevn tre beskrivelser av vår mester ‘Othmān ﷺ?
- Hva er Rōmah?
- Hvorfor ble vår mester ‘Othmān ﷺ kalt *Zon-nōrayn*?
- Fortell kort om tilfredshetens ed.
- Hva er den osmanske korankopien, og hvordan ble den til?
- Fortell kort om vår mester ‘Othmāns ﷺ martyrdom.
- Hva mener du vår mester ‘Othmān ﷺ forsøkte å forklare folket da han talte til dem fra taket?

OPPGAVE 3 – PRESENTER

Jobb i grupper og lag en PowerPoint-presentasjon om Koranen ved hjelp av følgende:

- Hva er dens språk?
- Hvor ble den åpenbart?
- For hvem ble den åpenbart?
- Fakta om Koranen: deler, kapitler, vers.
- Koranens overlegenhet.
- Noen ting som Koranen omfatter.
- Hvordan har den blitt bevart av muslimene?

Husk å oppgi kilder til både tekst og bilder. Presentasjonen skal ha en innledning og en konklusjon.

Dette er en av de korankopiene som ble sendt til flere land i det islamske riket på vår mester ‘Othmāns ﷺ tid. Denne korankopien er i Kairo, Egypt. Foto: Mthhela, 2015. ©Mthhela

VÅR VELYNDER ‘ALĪ IBN ABĪ ṬĀLIB ﷺ (599–661 E.KR.)

Velynder betyr venn, verge, beskytter, verner, formynder. Det arabiske ordet er *maulá* (مولى – velynder), som betyr mester, herre, beskytter, leder, hyrde, verge, formynder.

Navn og ættetavle: ‘Alī ibn Abī Ṭālib ibn Hāshim ibn ‘Abd Manāf ibn Qoṣayy al-Qorashī al-Hāshimī. Teknonymet¹ hans var *Abō al-Ḥasan* (al-Ḥasans far). Vår velynder ‘Alī ﷺ far var profeten Moḥammads ﷺ onkel (farbror). Han var også svigersønn til profeten ﷺ – ektemannen til vår frue Fāṭimah ﷺ – og faren til våre mestere al-Ḥasan og al-Ḥosayn ﷺ. Det sies at han var den første i al-Hāshimī-klanen som hadde to foreldre fra samme klan (al-Hāshimī-klanen). Den første til å være kalif fra al-Hāshimī-klanen var også ham. Det største av alt var at han var den første til å anta troen som en liten gutt.

Hans mor het Fāṭimah bint Asad ibn Hāshim ibn ‘Abd Manāf.

Vår velynder ‘Alī ﷺ var den yngste sønnen til vår mester Abō Ṭālib ﷺ. Han ble født i Mekka den 13. rajab i år 23 før utvandringen til Medina (17.03.599 e.Kr.) og blir omtalt som en vakker mann med fin gange, og at han alltid smilte.

Vår velynder ‘Alī ﷺ giftet seg flere ganger og fikk 34 barn:

Kone/mor	Barn
Fāṭimah bint Moḥammad ﷺ	Al-Ḥasan, al-Ḥosayn, al-Moḥsin, Zaynab al-Kobrá og Omm Kolthōm al-Kobrá
Khaulah bint Ja‘far ibn Qays	Moḥammad al-Akbar (Moḥammad ibn al-Ḥanafīyyah)
Laylah bint Mas‘ūd	‘Obaydollāh og Abō Bakr
Omm al-Banīn bint Ḥizām	Al-‘Abbās al-Akbar, ‘Othmān, Ja‘far al-Akbar og ‘Abdollāh
Asmā’ bint ‘Omays Aṣ-Ṣahbā’ Omm Ḥabīb bint Rabī‘ah at-Taghlabīyyah	Yaḥyá, Moḥammad al-Aṣghar og ‘Aun
Omāmah bint Zaynab bint Moḥammad ﷺ	‘Omar al-Akbar og Roqayyah
	Moḥammad al-Ausaṭ

¹ Teknonym (كنية – *konyah*) er et beskrivende tillegg. Det vil si et navn / en tittel gitt til en voksen, avledet av navnet til vedkommendes eldste barn.

Omm Sa‘īd bint ‘Orwah ath-Thaqafiyah	Omm al-Ḥasan og Ramlah al-Kobrá
Forskjellige kvinner	Omm Hāni’, Maymōnah, Zaynab aṣ-Ṣoghrá, Ramlah aṣ-Ṣoghrá, Omm Kolthōm aṣ-Ṣoghrá, Fāṭimah, Omāmah, Khadījah, Omm al-Kirām, Omm Salamah, Omm Ja‘far, Jomānah, Nafīсах
Moḥayyāh bint Imri’ al-Qays ibn ‘Adī	Et pikebarn som ikke har blitt nevnt, hun døde tidlig.

Det er mye som gjør vår velynder ‘Alī عليه السلام overlegen over andre, blant annet at han:¹

- fikk æren av å bære den muslimske fanen under flere slag
- var av de som stod støtt på slagmarken ved profeten Moḥammads صلى الله عليه وسلم side da det ble kaos under Oḥod-slaget
- sverget troskapsed til profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم om at han skulle dø for troen
- ble sendt med 100 menn til Banō Sa‘d under Fadak-ekspedisjonen
- bar en av de tre fanene som *al-Mohājirōn* bar under Mekka-erobringen
- var med på alle slagene sammen med profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم, men ikke under Tabōk, da fikk han ansvaret for profetens صلى الله عليه وسلم familie i Medina
- fikk ansvaret av profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم for å skrive al-Ḥodaybiyah-fredspakten mellom muslimene og Qoraysh
- ble sendt til Mekka i det niende året etter utvandringen til Medina for å resitere det niende kapittelet i Koranen for pilegrimene; før utsendingen ble det sagt: «Den som skal gå for å gjøre det, er en person som er fra meg og jeg er fra ham.»
- var av profetens صلى الله عليه وسلم skribenter som skrev ned Koranens ord
- var en av de fire som samlet Koranen på profeten Moḥammads صلى الله عليه وسلم tid
- berettet direkte etter profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم, og mange følgesvenner gjenga etter ham og følgesvennenes disipler
- hadde en skriftrull der han hadde skrevet ned beretninger etter profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم^{II}
- var den profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم sa til at du er for meg som profeten Aron عليه السلام var for profeten Moses عليه السلام, men det vil ikke være en eneste profet etter meg

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 5:36–39.

^{II} *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, 1:33#111.

- var med på å utføre det rituelle badet på profetens ﷺ hellige kropp etter bortgangen. Han lente Hans Hellighet ﷺ inntil brystet sitt under det rituelle badet, og sa: «Måtte mine foreldre bli ofret for Dem, hvor hellig De er både under det synlige livet og etter bortgangen»
- var av dem som ga vår mester ‘Omar ﷺ ideen om at den islamske kalenderen skulle begynne etter utvandringen til Medina
- var en av de seks blant rådet utvalgt av vår mester ‘Omar ﷺ, og da han døde, skulle en av de seks overta etter ham som kalif
- er ansett som arabisk grammatikks (*an-naḥw* – النحو) far. Han engasjerte seg dypt i å tale korrekt med riktig grammatikk. Å engasjere seg dypt i noe er *naḥā* (نحا) på arabisk. Det sies at ordet *naḥw* (grammatikk) stammer fra denne roten. Det var etter hans befaling at dommeren i Kufa kjent som Abō al-Aswad ad-Do’alī, organiserte og strukturerte grammatikken
- fikk gravert i ringen sin: «Gud er Kongen»

Navnet til vår velynder ‘Alī ﷺ i kalligrafi i Hagia Sofia-moskeen, Istanbul, Tyrkia.

Foto: Antón Osolev, 2018. ©Antón Osolev

TROEN

Noe som skiller vår velynder ‘Alīs ﷺ skjebne fra andre skjebner, er at han ble oppdratt hjemme hos profeten Moḥammad ﷺ. Hans Hellighet ﷺ tok ham med seg hjem, for onkelen Abō Ṭālib ﷺ hadde det ikke bra økonomisk på den tiden. Det hendte slik at profeten Moḥammad ﷺ sa til sin onkel al-‘Abbās ﷺ, som var den rikeste av Banō Hāshim: «‘Abbās, din bror Abō Ṭālib har mange barn, folk lider på grunn av denne vanskelige situasjonen som du også ser. La oss gå og lette hans byrde ved å ta med oss noen av hans barn.»

Profeten Moḥammad ﷺ tok med seg vår velynder ‘Alī ﷺ, og vår mester al-‘Abbās ﷺ tok med seg vår mester Ja‘far ﷺ. Da vår velynder ‘Alī ﷺ flyttet hjem til profeten Moḥammad ﷺ og vår mor Khadijah ﷺ, var han 10 år gammel.

Han så at de ba, så han spurte: «Kjære Moḥammad, hva er dette?» Profeten ﷺ svarte: «Det er Guds utvalgte religion som Han sender Sine sendebud med. Jeg kaller deg til Gud og Hans tilbedelse og å fornekte al-Lāt og al-‘Ozzá.» Vår velynder ‘Alī ﷺ sa: «Dette er noe jeg ikke har hørt noe om før i dag, men jeg kan ikke ta en avgjørelse uten å ha forhørt meg med Abō Ṭālib (min far).» Hans Hellighet ﷺ ville ikke at innbydelsen vår velynder ‘Alī ﷺ fikk til troen, skulle bli avslørt før profeten ﷺ fikk befaling om å kunngjøre profetskapet. Hans Hellighet ﷺ sa: «‘Alī, hvis du overgir deg til Gud alene, så hold det skjult!» Dette hendte én dag etter at engelen Gabriel ﷺ kom i hulen Hirā’ med Koranens første ord.

Den natten begynte vår mester ‘Alī ﷺ å tenke på det som hadde blitt sagt til ham, og Gud gjorde så hans hjerte ble tiltrukket av troen. Om morgenen gikk han til profeten ﷺ og antok troen. Han holdt sin tro skjult. Det er kjent at han aldri tilba statuene før eller etter å ha antatt troen.¹

UTVANDRINGEN TIL MEDINA

Følgesvennene utvandret til Medina, mens profeten Moḥammad ﷺ ventet på Guds tillatelse. Qoraysh hadde i løpet av den siste natten før Hans Høyhet ﷺ utvandret fra Mekka til Medina, lagt en plan om å drepe Hans Høyhet ﷺ. De samlet en ung mann fra hver klan i Mekka slik at profeten Moḥammads ﷺ familie ikke skulle kunne vite hvem som var den skyldige, og kreve gjengjeld. Engelen Gabriel ﷺ kom til profeten ﷺ og opplyste om det som Qoraysh hadde planlagt. Hans Høyhet ﷺ ba vår velynder ‘Alī ﷺ: «Sov på min soveplass, ta over deg denne grønne kappen min fra Hadhramaut. Sov med den over deg, og ingen av dem vil kunne skade deg i det hele tatt. Sannelig, Qoraysh vil ikke merke at jeg er borte når de ser deg.»

Da Hans Høyhet ﷺ gikk forbi Qoraysh, som stod ved Hans Høyhets ﷺ dør, kunne de ikke se at profeten ﷺ gikk rett forbi dem. I mellomtiden hadde vår velynder ‘Alī ﷺ lagt seg på soveplassen til profeten Moḥammad ﷺ. Qoraysh så bare at noen lå og sov der profeten Moḥammad ﷺ skulle ligge og sove, derfor var de fornøyde og trodde at alt gikk som planlagt.

Gud sendte englene Gabriel og Mikael ﷺ for å beskytte vår velynder ‘Alī ﷺ mot fienden. Engelen Gabriel ﷺ stod ved hans hode, og engelen Mikael ﷺ

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:15; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 5:36–39; *Osd al-ghābah*, 4:92.

stod ved hans føtter. Engelen Gabriel ﷺ sa: «Hvor herlig, hvor herlig! Hvem er lik deg, sønn av Abō Tālib, Gud skryter av deg overfor englene!»

Før profeten Moḥammad ﷺ dro fra Mekka, ga Hans Høyhet ﷺ alt det folk i Mekka hadde betrodd Hans Høyhet ﷺ, og ba vår velynder ‘Alī ﷺ om å levere det tilbake. Derfor ble han værende i tre dager til i Mekka etter denne hendelsen. Etter å ha levert tilbake tingene dro han mot Medina – muslimenes nye hjem. Han gikk om nettene og holdt seg skjult om dagen. Han tok samme ruten som profeten Moḥammad ﷺ og vår mester Abō Bakr ﷺ.

Etter en lang vandring gjennom Arabias voldsomme hete og landskap kom han endelig fram. Profeten ﷺ sa til folket: «Be ‘Alī komme til meg!» De svarte: «Han makter ikke å gå, kjære Guds sendebud.» Profeten ﷺ gikk til ham, og da Hans Høyhet ﷺ fikk øye på ham, omfavnet Hans Høyhet ﷺ ham og gråt. Føttene var blitt skadde og hovne, det rant blod fra dem. Hans Høyhet ﷺ tok det velsignede spyttet sitt på hendene og salvet føttene hans. Profeten ﷺ ba en skuddbønn om at han skulle bli helbredet, og etter den dagen følte ikke vår velynder ‘Alī ﷺ smerter i føttene mer. Så la Hans Høyhet ﷺ hånden på skulderen hans og sa: «Du er min bror i det dennesidige og hinsidige.»¹

Moskeen i Qobā’ (Quba). Det var i Qobā’ profeten Moḥammad ﷺ og vår mester Abō Bakr ﷺ ventet på vår velynder ‘Alī ﷺ. Foto: Aurangzeb, 2016. ©Aurangzeb

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:15–16; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:174–177, 3:197, 3:226, 3:227; *Osd al-ghābah*, 4:91–109.

RETTLEDNINGENS FANE

En dag sa profeten Moḥammad ﷺ til sine følgesvenner: «Sannelig, Gud den Høyeste betrodde meg en betroelse om 'Alī. Jeg sa: 'Herre, klargjør det for meg.' Herren sa: 'Hør!' Jeg svarte: 'Jeg hører.' Herren sa: 'Sannelig, 'Alī er rettledningens fane, Mine hjertevenners imam, lyset til den som er Meg lydig, 'Alī er visdommen som Jeg har pålagt de gudfryktige. Den som elsker 'Alī, elsker Meg, den som har hat for ham, har hat for Meg. Gi 'Alī dette gledesbudet.'»

Da vår velynder 'Alī ﷺ kom, ga Hans Hellighet ﷺ ham gledesbudet. Vår velynder 'Alī ﷺ sa: «Kjære Guds sendebud, jeg er en Guds tjener og er i Hans allmakts grep. Hvis Han piner meg, vil det være på grunn av mine synder, og hvis Han oppfyller det gledesbudet De bebuder meg, så er Gud mer verdt det som De nevner, enn meg.» Hans Hellighet ﷺ ba for ham: «Gud, tøm hans hjerte (for alt Du ikke liker) og gjør det som blomstrer i hans hjerte, til troen.» Gud bønnhørte med å si: «Uten tvil, det har Jeg gjort.»¹

EKTESKAPET

Profeten Moḥammads ﷺ yndlingsdatter Fāṭimah ﷺ var blitt gifteferdig. Det var flere som ba om hennes hånd, men profeten Moḥammad ﷺ og vår frue Fāṭimah ﷺ hadde ikke godtatt frieriet til noen.

En dag kom tjenerinnen til vår mester 'Alī ﷺ og opplyste ham om at flere hadde bedt om vår frue Fāṭimahs ﷺ hånd. Hun sa: «Hva hindrer deg i å be om hennes hånd?» Vår velynder 'Alī ﷺ svarte: «Jeg har ikke noe å tilby slik at jeg kan gifte meg med henne.» Han var redd for å be om hennes hånd, for han hadde ikke god råd. Tjenerinnen fortsatte: «Hvis du drar og spør Guds sendebud, vil Hans Høyhet godta.» Hun fortsatte å si det til ham, så han stod opp til slutt og gikk til profeten Moḥammad ﷺ. Han satte seg hos profeten ﷺ, men klarte ikke å si et eneste ord. Hans Høyhet ﷺ spurte: «Hvorfor har du kommet? Er det ikke noe du vil?» Vår velynder 'Alī ﷺ forble stille. Hans Høyhet ﷺ sa: «Du har visst kommet for å be om Fāṭimahs hånd?» Han svarte: «Ja.» Profeten Moḥammad ﷺ sa: «Har du noe å gi henne i brudegave?» Vår velynder 'Alī ﷺ sa: «Ved Gud, nei, kjære Guds sendebud.» Profeten ﷺ sa: «Hvor er den rustningen din?» «Jeg har den, men den er ikke engang verdt fire sølvmynter», svarte vår velynder 'Alī ﷺ. Profeten ﷺ ba ham hente den og sa at Hans Høyhet ﷺ ville gi ham hennes hånd. Men før det ble bestemt, gikk profeten Moḥammad ﷺ til sin datter og fortalte henne at vår velynder 'Alī ﷺ ville gifte seg med henne, og hun smilte og så blygt ned. Hun godtok, og de giftet seg. Hun fikk rustningen i brudegave. Profeten Moḥammad ﷺ

¹ *Hilyah al-aulyā'*, 1:96–97.

ba for dem: «Gud, velsign båndet mellom dem.»^I De ble viet i rajab det første året etter utvandringen til Medina (623 e.Kr.) og flyttet sammen i ʒol-ḥijjah det andre året etter utvandringen til Medina (624 e.Kr.).

KALLENAVNET

En dag var vår velynder ‘Alī ﷺ og vår frue Fāṭimah ﷺ uenige om noe. Vår velynder ‘Alī ﷺ ble sint og gikk derfra og la seg på bakken i moskeen. I mellomtiden kom profeten Moḥammad ﷺ til vår frue Fāṭimah ﷺ og spurte etter vår velynder ‘Alī ﷺ. Hun fortalte om det som hadde hendt.

Hans Høyhet ﷺ gikk til moskeen, og der så Hans Høyhet ﷺ vår velynder ‘Alī ﷺ ligge på bakken, og kappen hans var ikke under ryggen. Han hadde fått støv på ryggen. Hans Høyhet ﷺ begynte å børste av støvet fra ryggen hans og lo og sa: «Sett deg opp, *Abō Torāb* (støvets far)!» Siden den dagen var det det kallenavnet vår velynder ‘Alī ﷺ likte best.^{II}

GUDS LØVE

Vår velynder ‘Alī ﷺ er kjent som «Guds løve (*asadollāh* – أسد الله)». Det var på grunn av at han var den tapreste av alle de troende. Han var den beste rytteren og den beste til å kjempe med sverd mann mot mann. Han var alltid stø på slagmarken. Han var til stede under store begivenheter som: Badr-slaget, Oḥod-slaget, skyttergravsslaget, tilfredshetens ed (*bay‘ah ar-riḍwān*), Khaybar-slaget, Mekka-erobringen. Han fikk ikke delta under Tabōk-slaget, for da fikk han ansvaret av profeten ﷺ for å vokte Medina. Mange ganger fikk han æren av å bære muslimenes fane under kamp.

BADR-SLAGET

Den dagen hadde vår velynder ‘Alī ﷺ en hvit fjær på hjelmen. Han kjempet først i en duell mot al-Walīd ibn ‘Otbah innledningsvis i kampen. Han var suveren i duellen og gjorde slutt på fienden veldig fort. Da han løftet sverdet og hogg til høyre og venstre, ble fiendens rekker motløse.^{III} Om Badr-kjemperne sa profeten Moḥammad ﷺ til vår mester ‘Omar ﷺ: «Sannelig, Gud så på Badr-kjemperne og

^I *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:342–347.

^{II} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:336.

^{III} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:16; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:247, 273.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

sa: 'Gjør som dere vil, for Jeg har i sannhet forordnet paradiset for dere.'^I

OHOD-SLAGET

Den gang det ble kaos på slagmarken og folk mistet oversikten over hvor profeten Moḥammad ﷺ var, på det tidspunktet så vår velynder 'Alī ﷺ på slagmarken, men kunne ikke se profeten Moḥammad ﷺ. Da sa han til seg selv: «Ved Gud, Hans Hellighet er ikke den som flykter sin vei, men jeg ser ikke Hans Hellighet blant martyrene heller. Gud må ha blitt vred på oss for det vi gjorde, derfor har Han løftet opp profeten. Ikke noe er bedre for meg enn å drepe fienden til jeg selv blir drept!»

Vår velynder 'Alī ﷺ kjempet tappert til sverdets tupp knakk. Så støttet han seg til sine egne medkjempere, og de dekket ham. Plutselig så han at Guds sendebud ﷺ stod omkranset av følgesvennene.

Etter at vår mester Moṣ'ab ibn 'Omayr ﷺ led martyrdøden på slagmarken, ga Hans Hellighet ﷺ vår velynder 'Alī ﷺ muslimenes fane. Denne dagen fikk vår velynder 'Alī ﷺ 16 slag mot kroppen, og hvert slag fikk ham til å falle på bakken, men hver gang løftet engelen Gabriel ﷺ ham.^{II}

SKYTTERGRAVSSLAGET

Pilegrimer besøker moskeen kjent som Salmān al-Fārisī-moskeen, der skyttergravsslaget ble kjempet. Det var vår mester Salmān ﷺ som lanserte ideen om skyttergravene for å beskytte muslimene mot fienden. Teltet hans stod der denne lille moskeen er avbildet i Medina, Saudi-Arabia. Foto: Marviikad, 2010. ©Marviikad

Det var et sted der skyttergravene ikke var så bred, derfor valgte fienden å utnytte den muligheten. De red mot den delen av skyttergravene. Vår velynder 'Alī ﷺ var med i troppen som gikk dit for å sperre det området for fienden. 'Amr ibn 'Abd Wodd utfordret de troende, han var en kriger som var kjent for å være dristig og nådeløs på slagmarken. «Hvem våger å kjempe mot meg?», brølte han. Vår velynder 'Alī ﷺ gjorde seg klar og sa: «Jeg skal kjempe mot ham, kjære Guds

^I *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, 8:57#6259.

^{II} *Osd al-ghābah*, 4:97–98; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:20.

profet!» Hans Høyhet ﷺ sa: «Det er 'Amr, sett deg!» «Finnes det ingen mann som våger å kjempe mot meg?» brølte 'Amr hovmodig. Han gjorde narr av de troende og sa: «Hvor er paradiset deres som dere påstår at den som dør i kamp av dere, skal få gå inn i?! Er det ingen mann som våger å kjempe mot meg?» Igjen stilte vår velynder 'Alī ﷺ seg klar og sa: «Jeg, kjære Guds sendebud!» Guds sendebud ﷺ sa: «Sett deg!» Da 'Amr utfordret til kamp den tredje gangen, stilte vår velynder 'Alī ﷺ seg atter en gang klar og sa: «Jeg, kjære Guds sendebud!» Guds sendebud ﷺ sa: «Du er klar over at det er 'Amr!» Han var fast bestemt og sa: «Det har ingenting å si om det er 'Amr!» Vår velynder 'Alī ﷺ fikk tillatelse, han gikk bort til 'Amr. 'Amr så på ham og sa: «Hvem er så du?» Han svarte: «'Alī, sønn av Abō Ṭālib!» 'Amr sa: «Nevø, heller en av dine onkler som er eldre enn deg, for jeg vil ikke like å drepe deg!» Han ville kjempe mot noen som var mer erfaren. Vår velynder 'Alī ﷺ svarte: «Ved Gud, men jeg derimot vil elske å drepe deg!» Det fikk 'Amrs blod til å koke, han ble illsint. Han hoppet av hesten sin og kappet av dens ben og hogg av dens hodet. Slik gjorde han det umulig for seg å rømme fra slagmarken og for å vise den han skulle kjempe mot, at han var fryktløs og vågal. Så rettet han sverdet mot vår velynder 'Alī ﷺ og løp mot ham. På den andre siden satte også vår velynder 'Alī ﷺ kursen mot ham. 'Amr hogg først, men traff skjoldet til vår velynder 'Alī ﷺ. Da hogg vår velynder 'Alī ﷺ og traff ham i skulderen, og sverdet boret seg gjennom. 'Amr falt der og da. De troende ropte ut Guds storhet!

KHAYBAR-SLAGET

Nord for Medina ligger byen Khaybar. I Khaybar hadde jødene mange fort. I disse dagene ble det smidd renker for å ta hevn. De ville hevne landsforvisningene fra Medina og dødsstraffen for å ha forrådt Medina. Jødene var klare til å drepe muslimenes profet ﷺ, for å kunne få tilbake makten i Medina. Profeten Moḥammad ﷺ dro til Khaybar for å møte fienden der.

Det tok ikke lange tiden før muslimene klarte å erobre mange av fortene i Khaybar, men ved det ene fortet ble det vanskelig. Det var fortet al-Qamōṣ. Den natten sa profeten Moḥammad ﷺ: «I morgen skal en person som elsker Gud og sendebudet, og som Gud og sendebudet elsker, få fanen. Gud vil la dette fortet bli erobret ved den personens hånd.» Alle ønsket å være den mannen som skulle få den æren.

Neste dag sa Hans Høyhet ﷺ: «Hvor er 'Alī, sønn av Abō Ṭālib?» Følgesvennene svarte: «Kjære Guds sendebud, han har smerte i øynene.» Hans Høyhet ﷺ ba om at han skulle bli hentet. Han ble hentet. Han hadde svie i øynene. Da han kom, smurte Hans Høyhet ﷺ sitt velsignede spytt på øynene til vår velynder 'Alī ﷺ og ba for ham. Han ble med det samme frisk. Det var som om han

aldri hadde hatt den smerten. Han fikk fanen av profeten Moḥammad ﷺ, og han spurte: «Skal jeg kjempe mot dem til de blir troende som oss?» Profeten Moḥammad ﷺ sa: «Gå fram varsomt til du når deres åpne område! Kall dem til islam og opplys dem om det som er dem pålagt av Guds rett. Ved Gud, hvis én person blir veiledet ved deg, er det bedre enn de mest verdifulle kamelene!»^I

Khaybar i Saudi-Arabia, der Khaybar-slaget fant sted. Foto: Ibn Dzerir, 2019. ©Ibn Dzerir

Vår velynder ‘Alī ؑ tok fanen og skyndte seg av sted. De andre følgesvennene ropte til hverandre: «Bli med ham!» Han plantet fanen i bakken ved fortets fot. En jødisk mann så på ham og spurte: «Hvem er du?» Han svarte: «‘Alī, sønn av Abō Ṭālib!» Den jødiske mannen sa: «Skal dere overmanne det som ble åpenbart for Moses?» Vår velynder ‘Alī ؑ kalte jødene til troen, men de nektet. De sendte heller ut sin tapreste kriger, som het Marḥab. Han kom gående på en arrogant måte med sverdet i hånden og hjelm på hodet. Han brølte: «Min mor kalte meg Marḥab – jeg er en modig og erfaren kriger!» Vår velynder ‘Alī ؑ kalte ham til kamp: «Min mor kalte meg løve – løven som alle i jungelen frykter!» Marḥab hogg med sverdet to ganger, men begge gangene stanset vår velynder ‘Alī ؑ angrepet med sverdet sitt. Den tredje gangen var det vår velynder ‘Alī ؑ som hogg først, og det hogget gjorde slutt på Marḥab. Etter det erobret muslimene Khaybar.^{II}

^I *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, 5:18#3701, 5:134#4210.

^{II} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:185–189; *Osd al-ghābah*, 4:466–467.

HONAYN-SLAGET

Hawāzin og deres allierte ville kjempe mot muslimene etter Mekka-erobringen. Til å begynne med ledet muslimene på slagmarken, men plutselig endret kampbildet seg, og fienden fikk overtaket. Profeten Moḥammad ﷺ ropte ut for at muslimene skulle være standhaftige og viljesterke: «Hvor er dere, folk! Kom til meg, jeg er Guds sendebud, jeg er Guds sendebud, jeg er Moḥammad, sønn av ‘Abdollāh!» I det øyeblikket kom en mann fra Hawāzin. Han red på en rød kamel og holdt en lanse, og på toppen av lansens svarte fane festet. Han red foran alle, og de andre var rett bak ham. Vår velynder ‘Alī ﷺ og en følgesvenn fra *al-Anṣār* tok opp jakten på ham. Vår velynder ‘Alī ﷺ tok ham igjen og angrep ham bakfra og kappet av beinet på kamelen, og kamelen skrek. Følgesvennen fra *al-Anṣār* hoppet på mannen og hogg med sverdet og fikk ham ned på bakken. Denne kampen var hard og vanskelig for muslimene, men de seiret til slutt ved Guds hjelp.¹

HĀṬĪB IBN ABĪ BALTA‘AH

Den gang Qoraysh brøt fredspakten med profeten Moḥammad ﷺ, gjorde Hans Hellighet ﷺ klar en armé for å marsjere mot Mekka. Hāṭīb ibn Abī Balta‘ah skrev et brev til Qoraysh i Mekka. Han fortalte dem at muslimene hadde gjort seg klare til å angripe Mekka. Han sendte brevet med en kvinne og lovet henne ekstra lønn hvis hun fikk fram brevet. Hun skjulte brevet i håret under flettene. Kvinnen visste ikke hva som stod i brevet. Profeten ﷺ ble opplyst av Gud om brevet og sendte vår velynder ‘Alī ﷺ og vår mester az-Zobayr ibn al-‘Awwām ﷺ etter henne. De tok henne igjen ved et sted kalt Ḥalīfah Banī Abī Aḥmad. De stanset henne og ransaket tingene hennes, men de fant ikke brevet. Vår velynder ‘Alī ﷺ sa: «Jeg sverger ved Gud at Guds sendebud lyver ikke, og heller ikke gjør vi det! Få fram brevet, ellers kommer vi til å måtte kle av deg.» De måtte finne brevet slik at hun ikke fikk gitt den viktige informasjonen til fienden. Hun forstod at de kom til å ransake hennes klær og kropp for å finne det skjulte brevet hvis hun ikke samarbeidet. Hun sa: «Jeg skal vise det, jeg skal vise det.» Hun åpnet flettene sine som hun hadde viklet rundt hodet, og der var brevet. Hun ga det til dem, og de leverte det til profeten Moḥammad ﷺ.^{II}

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:326.

^{II} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:280–284.

AMBASSADØR I JEMEN

Profeten Moḥammad ﷺ sendte vår velynder ‘Alī ﷺ som ambassadør til Jemen. Han fikk med seg et brev som skulle leveres til Hamadān-klanen, det var en invitasjon til dem at de skulle anta troen. Da vår velynder ‘Alī ﷺ og de som var med ham, kom fram til Jemens grense, fikk folket vite om det, så de samlet seg for å møte ham. Muslimene forrettet daggrytdebønnen under vår velynder ‘Alī ﷺ ledelse. Etter det satte alle som var fra Jemen og de som hadde kommet fra Medina, seg på en rekke foran vår velynder ‘Alī ﷺ. Han lovpriste Gud og leste opp brevet profeten Moḥammad ﷺ hadde sendt til dem. Hele Hamadān-klanen antok troen den dagen. Vår velynder ‘Alī ﷺ sendte et brev til profeten Moḥammad ﷺ om det. Hans Høyhet ﷺ leste den gode nyheten og knelte med ansiktet ned for å takke Herren Gud. Så løftet Hans Høyhet ﷺ hodet og sa: «Fred være med Hamadān! Fred være med Hamadān!»¹ Siden den dagen har Jemen vært en kunnskapskilde for de skriftlærde.

PROFETEN MOḤAMMADS ﷺ BROR OG STEDFORTREDER

Muslimenes armé gjorde seg klar til å dra til Tabōk for å kjempe mot østromerne, men vår velynder ‘Alī ﷺ kunne ikke bli med, for han fikk ansvaret for å vokte profeten Moḥammads ﷺ familie. Han klagde overfor profeten ﷺ, for han ville ikke være som dem som ble gjenværende i byen, mens modige menn kjempet på slagmarken: «Kjære Guds sendebud, De drar av sted, men lar meg være igjen?!» Hans Høyhet ﷺ smilte og så på ham og sa: «Er da ikke du tilfreds med at du skal være for meg som Aron var for Moses, med det unntak at det ikke vil være noen profet etter meg!» Vår velynder ‘Alī ﷺ svarte: «Selvfølgelig, kjære Guds sendebud!» Profeten ﷺ sa: «Sannelig, slik er det.»^{II}

DEN GUDHENGIVNE OG ASKETISKE KALIFEN

En dag sa profeten Moḥammad ﷺ til vår velynder ‘Alī ﷺ: «‘Alī, sannelig, Gud den Allmektige og den Allmajestetiske har forskjønnnet deg med en slik forskjønnelse som Han elsker mest at Hans tjenere forskjønnner seg med, og det er: Å forsake verden! Herren har gjort deg til en som ikke vil få noe av verden, og verden vil ikke få noe av deg. Herren har gitt deg kjærlighet til de nødlidende,

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 5:105.

^{II} *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, 6:3#4416; *Ṣaḥīḥ Moslim*, 4:1870#31; *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:16–17.

de vil være tilfreds med deg som anfører, og du er tilfreds med dem som følgere. Gledens nyhet til den som elsker deg dypt og mener at du er sannferdig! Ve den som hater deg og mener at du er en løgner! Når det gjelder de som elsker deg og mener at du er sannferdig, vil de være dine naboer i ditt hinsidige hjem og dine ledsagere i ditt hinsidige palass. Og de som hater deg og mener at du er en løgner, dem vil det være Guds plikt å stille der løgnerne vil stå på oppstandelsens dag.»¹

Vår velynder ‘Alī ﷺ ble valgt som kalif, og folket sverget troskapsed til ham i profetens ﷺ moské etter at vår mester ‘Othmān ﷺ led martyrdøden i måneden zol-hijjah i det 35. året etter utvandringen til Medina (656 e.Kr.). Til tross for å ha blitt kalif var vår velynder ‘Alī ﷺ like gudhengiven og asketisk som før. Når det kom penger og andre verdifulle ting til ham, delte han det ut til folket slik at de skulle ha det godt. Han samlet ikke på skatter eller verdier for seg selv. Alt som kom i kalifatets forråd, tilhørte riket og folket, og ikke kalifen personlig. Han sa ofte: «Verden, bedra noen andre enn meg!»

Han vandret ofte på markedsplassene uten noen livvakter. Han rettleidet de som gjorde noe galt, og hjalp de som trengte hjelp. Han befalte folk å være gudfryktige, tale sant og gjøre ærlig handel.

‘Alī-moskeen i Medina, Saudi-Arabia. Foto: Poetro Prakoso, 2019. ©Poetro Prakoso

En dag gikk han for å kjøpe en kjortel, men hadde ikke med seg penger. Han var villig til å selge sverdet for å kjøpe kjortelen. Han sa: «Hvem skal kjøpe dette sverdet av meg?» Det sverdet hadde han brukt for å kjempe for Gud og sendebudet

¹ *Osd al-ghābah*, 4:101.

ﷺ. Det hadde ikke vært til salgs hvis han hadde penger nok til å kjøpe kjortelen. En mann tilbød ham lån: «De troendes leder, du kan låne til du har nok til å gi tilbake summen.» Han lånte fire sølvmynter av ham, så gikk han til en selger og spurte: «Kjenner du meg?» Selgeren sa: «Ja, du er de troendes leder!» Vår velynder ‘Alī ﷺ gikk fra den selgeren til en annen selger og spurte: «Kjenner du meg?» Selgeren sa: «Nei!» Han kjøpte kjortelen av ham for fire sølvmynter. Han tok på seg kjortelen og sa: «All lovprisning er for Gud alene, som bekledde ‘Alī, sønn av Abō Ṭālib.» Da kom en vismann blant araberne og sa: «Ved Gud, de troendes leder, du har gjort kalifatet vakrere, og det har ikke gjort deg vakrere. Du har gjort det opphøyd, det har ikke opphøyet deg. Det trenger deg, mens du ikke trenger det!»^I

KALIFEN OG LOVEN

Vår velynder ‘Alī ﷺ fant en rustning som han hadde mistet hos en kristen mann. Han tok den med til dommeren i byen, som het Shorayḥ. «Denne rustningen tilhører meg», sa vår velynder ‘Alī ﷺ. Dommeren sa til den kristne mannen: «Hva har du å si til det de troendes leder sier?» Den kristne svarte: «Den er min!» Dommeren så på vår velynder ‘Alī ﷺ og spurte: «Har du bevis, de troendes leder?» De troendes leder lo og sa: «Shorayḥ har rett, jeg har ikke bevis.» Dommer Shorayḥ dømte i den kristnes favør. Den kristne mannen tok rustningen og gikk et langt stykke før han kom tilbake. Han sa: «Jeg bevitner at dette er profeters dom. De troendes leder brakte meg til dommeren, men dommeren dømte mot ham! Jeg bevitner at ingen er tilbedelsesverdig unntatt Gud, og jeg bevitner at Moḥammad er Hans tjener og sendebud. Ved Gud, rustningen er uten tvil din, de troendes leder. Jeg tok den fra kamelen din da du var på vei til Ṣiffīn-slaget.» Vår velynder ‘Alī ﷺ sa: «Da du omfavnet islam, ble den din.»^{II}

KUNNSKAPENS PORT

Alle de tidligere årene da åpenbaringene kom til profeten Moḥammad ﷺ, var vår velynder ‘Alī ﷺ til stede. Han bevitnet disse merkverdige og mirakuløse ordene komme til profeten ﷺ. Vår velynder ‘Alī ﷺ sa til folk: «Spør meg! Ved Gud, spør meg om hva dere vil, og jeg skal opplyse dere om det. Spør meg om Guds skrift, ved Gud, det er ikke et eneste vers i den som jeg ikke kjenner til når det ble

^I *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:20; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 8:3, 8:5; *Osd al-ghābah*, 4:102, 4:113; *Hilyah al-auliā’*, 1:81–86.

^{II} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 8:4–5.

åpenbart – om det var om dagen eller natten, om det ble åpenbart på bakken eller i fjellet.»^I

Guds sendebud ﷺ sa: «Jeg er kunnskapens by, og ‘Alī er dens port. Den som ønsker kunnskap, bør komme gjennom porten!»^{II}

Vår mester ‘Omar ﷺ ba ofte om Guds vern mot at han skulle bli rammet av et problem og vår velynder ‘Alī ﷺ ikke skulle være der for å hjelpe ham med sin visdom, derfor sa han: «Hadde det ikke vært for ‘Alī, hadde ‘Omar blitt ruinert.»^{III}

MARTYRDOMMEN

En dag sa profeten Moḥammad ﷺ til vår velynder ‘Alī ﷺ: «‘Alī, hvem er den mest ugudelige av de første og siste?» Han svarte: «Gud og sendebudet vet best!» Hans Høyhet ﷺ sa: «Den mest ugudelige av de første var han som drepte kamelhoppene, og den mest ugudelige av de siste vil være han som kommer til å hogge mot deg, ‘Alī.» Det var en profeti om det som skulle hende.

‘Abd-or-Raḥmān ibn Moljam al-Morādī var den profeten Moḥammad ﷺ profeterte om. Han hadde rømt fra sitt hjemland etter å ha begått drap. Han allierte seg med Shabīb ibn Bajah al-Ashja‘ī i Kufa. De la en plan om hvordan de skulle angripe kalifen og gjøre slutt på ham.

Om natten tok de et sverd hver og gikk mot målet som planlagt. Det var den 21. ramadan i det 40. året etter utvandringen til Medina (28.01.661 e.Kr.). De satte seg foran den døren vår velynder ‘Alī ﷺ skulle komme ut fra. Vår mester al-Ḥasan ibn ‘Alī ﷺ gikk inn til sin far ‘Alī ibn Abī Ṭālib ﷺ for å spise før fasten skulle innledes. Vår velynder ‘Alī ﷺ sa til ham: «Jeg tilbrakte natten ved å advare familien, men jeg sovnet mens jeg satt der. I drømmen så jeg Guds sendebud ﷺ. Jeg sa: 'Kjære Guds sendebud, hvorfor har jeg opplevd så intenst hat fra Deres følgere?' Hans Høyhet ﷺ sa: 'Be Gud forbanne dem!' Jeg ba: 'Gud, erstatt dem med noe som er bedre for meg, og erstatt meg med noen som er verre for dem.'» Så kom bønneutroperen Ibn at-Tayyāḥ inn og sa at det var tid for daggrytidbønnen. Vår mester al-Ḥasan ﷺ ga sin hånd til faren og hjalp ham opp. De gikk derfra. Bønneutroperen gikk foran, vår velynder ‘Alī ﷺ i midten og vår mester al-Ḥasan ﷺ bak. Da de kom ut av døren, ble det ropt: «Folk, tidebønn!» Plutselig angrep de to mennene som hadde planlagt å drepe ham. De hadde smurt gift på sverdene slik at det ikke skulle være mulig å overleve angrepet. De troendes leder ‘Alī ﷺ falt skadet på bakken. Alle skyndte seg å fange de to som

^I *Al-Iṣābah fī tamyīz aṣ-ṣaḥābah*, 4:467; *Al-Istī‘āb*, 3:208.

^{II} *Al-Mostadrak lil-Ḥākim*, 3:137#4638; *Majma‘ az-zawā‘id*, 9:114#14669.

^{III} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:360; *Osd al-ghābah*, 4:100.

angrep ham. Shabīb ibn Bajah al-Ashja‘ī klarte å stikke av, mens Ibn Moljam al-Morādī ble tatt. De tok ham med inn til vår velynder ‘Alī عليه السلام. Vår velynder ‘Alī عليه السلام sa: «Han er en fange! Behandle ham godt og hold ham et ordentlig sted. Hvis jeg overlever, kan jeg enten drepe eller tilgi ham. Men hvis jeg dør, så drep ham for å ha drept meg. Ikke kryss lovens grenser. Sannelig, Gud liker ikke de som krysser lovens grenser.» Etter det kom legen som skulle bandasjere hodet til vår velynder ‘Alī عليه السلام, for det var der det ene sverdet traff ham. Han ba om å få se såret, vår velynder ‘Alī عليه السلام sa: «Det er bare en skramme, men jeg forlater dere.» Hans datter Omm Kolthōm عليها السلام gråt bak forhenget. Han sa til henne: «Bli stille, hadde du sett det jeg ser, ville du ikke ha grått!» Legen som var der, spurte: «De troendes leder, hva ser du?» Han svarte: «Denne engleflokken og profeter. Det er Moḥammad صلى الله عليه وسلم som sier: '‘Alī, gledesbudet til deg, det du skal til, er bedre enn det du er i.'» Det ble spurt: «Skal du ikke utvelge en kalif for oss?» Han sa: «Guds sendebud صلى الله عليه وسلم utvalgte ingen etter seg, hvorfor skal jeg? Men hvis Gud vil folk godt, vil Han samle folk under ledelsen til den beste av dem etter meg. Slik som Han samlet folk under ledelsen til den beste av dem etter profeten.» Så led han martyrdøden den 21. ramadan i år 40 etter utvandringen til Medina (28.01.661 e.Kr.). Kalifatet hans varte i fire år og ni måneder. Den dagen han gikk bort, var han 63 år, ifølge islamsk tidsregning. Den skyldige – Ibn Moljam – som stod bak angrepet, ble henrettet.

Etter at vår velynder ‘Alī عليه السلام var begravd, stilte vår mester al-Ḥasan ibn ‘Alī عليه السلام seg for å tale til folket: «Folk, uten tvil, en slik mann har forlatt dere som ingen av de tidligere overgikk og ingen av de seinere vil overgå i kunnskap. Guds sendebud صلى الله عليه وسلم pleide å utsende ham og gi ham fanen. Gabriel عليه السلام var til høyre for ham og Mikael عليه السلام til venstre for ham. Han ga seg ikke før Gud ga ham seieren. Han etterlot seg kun 700 sølvmynter.»¹

Vår velynder ‘Alī عليه السلام moské i Najaf, Irak. Det er også her mausoleet hans er.
Foto: Zaid al-Wattar, 2015.
©Zaid al-Wattar

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:24–28; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 5:251, 7:326–331, 8:12–13; *Osd al-ghābah*, 4:116–122; *Ḥilyah al-aulyā*, 1:65.

TESTAMENTET

Våre mestere al-Ḥasan og al-Ḥosayn ﷺ stod ved sin fars hode. Han sa til dem:

I Guds navn, den Allbarmhjertige, den evig Nåderike.

Dette er ‘Alīs siste vilje: Han bevitner at ingen er tilbedelsesverdig unntatt Gud som er Én, og ingen er Ham likestilt, og at Moḥammad er Hans tjener og sendebud. Herren sendte profeten Moḥammad ﷺ med rettledningen og den sanne levemåten slik at den skulle være over alle levemåter selv om flergudsdyrkerne skulle mislike det. Sannelig, min tidebønn og alt det jeg ofret, og mitt liv og min død er bare for Gud – Herren over all verden som ingen er likestilt – og det var det jeg befalte andre. Jeg er den første til å overgi meg til Gud.

Jeg råder deg ettertrykkelig, al-Ḥasan, og alle mine barn som mitt testament kommer til å nå, om å frykte Gud som er deres Herre, og dø ikke som noe annet enn å ha overgitt dere til Ham. Hold Guds rep fast alle sammen samlet og skap ikke splid. For jeg hørte i sannhet Abō al-Qāsim (profeten Moḥammad) ﷺ si: «Å skvære opp mellom to personer er generelt bedre enn å forrette tidebønnen eller faste.» Se til deres slektninger, knytt bånd til dem og gjør det bedre for dem, og Gud vil lette på deres regnskap. For Guds skyld, for Guds skyld se til de foreldreløse, la dem ikke sulte og anse dem ikke som noe verdiløst. For Guds skyld, for Guds skyld se til naboene deres, for de er deres profets ﷺ testament, Hans Hellighet ﷺ befalte oss ettertrykkelig om naboene hele tiden at vi trodde at de skulle også ha en andel i arven. For Guds skyld, for Guds skyld ta dere i akt vedrørende Koranen, for måtte det ikke bli slik at andre overgår dere i å handle ifølge Koranen. For Guds skyld, for Guds skyld ta dere i akt vedrørende tidebønnen, for den er i sannhet deres levemåtes søyle! For Guds skyld, for Guds skyld ta dere i akt vedrørende Herrens hus, for måtte ikke dere la det være tomt så lenge dere lever, for hvis dere lar det være, har dere oversett plikten. For Guds skyld, for Guds skyld ta dere i akt vedrørende ramadan, for sannelig er fastene i den et skjold mot helvetes ild. For Guds skyld, for Guds skyld ta dere i akt vedrørende det å kjempe for Guds sak med deres eiendom og liv. For Guds skyld, for Guds skyld ta dere i akt vedrørende profetens ﷺ følgesvenner, for i sannhet befalte Guds sendebud ﷺ ettertrykkelig om dem. For Guds skyld, for Guds skyld se til de fattige og nødlidende, la dem få en del av det dere tjener! For Guds skyld, for Guds skyld ta dere i akt vedrørende deres slaver, for i sannhet, det siste Guds sendebud ﷺ talte om, var: «Jeg befaler dere ettertrykkelig om de to svake: kvinnene og slavene deres!»

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

Tal vennlig og godt til folk slik som Gud har befalt dere. Gi ikke opp det å befale det gode og forby det onde. Dere må skvære opp mellom hverandre og avse for Guds sak. Ta dere i akt mot fiendskap, å kutte bånd til hverandre og splittelse! Støtt hverandre i fromhet og gudfryktighet, og støtt ikke hverandre i synd og ondskap. Frykt Gud! Sannelig, Gud er streng med straffen! Måtte Gud bevare dere, min familie, dere må bevare profetens ﷺ lærdom. Jeg overlater dere i Guds varetekt og sier: «Fred være med dere og Guds nåde».

Etter at han var ferdig med å si sin siste vilje, sa han ikke noe annet enn: «Ingen er tilbedelsesverdig unntatt Gud!»¹ Så ble hans sjel tatt.¹

Det islamske riket under de fem rettlede kalifene. ©History Stack 2016

OVERLEGENHET

Imam Aḥmad ibn Ḥanbal sa: «Det har ikke blitt gjengitt så mye om noen andre av følgesvennene som det har blitt gjengitt om ‘Alī ﷺ.»^{II} Disse overlegenhetene kan ikke samles i en bok, men vi forsøker å nevne noen:

- Herren Gud åpenbarte for profeten Moḥammad ﷺ: «Sannelig, Gud ønsker å fjerne fra dere syndens urenheter, dere profetens familiemedlemmer, for å gjøre dere fullstendig rene.»^{III} Da kalte Hans Høyhet ﷺ på familien: Vår

^I *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:328–329.

^{II} *Al-Iṣābah fī tamyīz aṣ-ṣaḥābah*, 4:464.

^{III} Koranen 33:33.

velynder ‘Alī, vår frue Fāṭimah, våre mestere al-Ḥasan og al-Ḥosayn ﷺ. Hans Høyhet ﷺ sa: «Gud, dette er min familie, fjern fra dem syndens urenhet og rens dem fullstendig!»^I

- Profeten ﷺ sa: «Uten tvil, englene sendte velsignelser over meg og ‘Alī i syv år. Det var en tid da det ikke var noen annen person (gutt) enn ‘Alī som forrettet bønnen med meg.»^{II}
- Profeten ﷺ sa:
 - «Sannelig, ‘Alī er fra meg, og jeg er fra ‘Alī. Han er velynderen til enhver troende etter meg [...]»
 - «Den jeg er velynderen til, er ‘Alī også velynderen til. Gud, vær vennen til den som er ‘Alīs venn, og vær fienden til den som er ‘Alīs fiende!» Vår mester ‘Omar ﷺ sa: «Gratulerer, sønn av Abō Ṭālib, i dag har du blitt erklært som enhver troendes velynder!»^{III}
- Profeten ﷺ sa til vår velynder ‘Alī ﷺ: «Det er bare en troende som elsker deg! Det er bare en hykler som hater deg!» Vår mester Jābir ﷺ pleide å si: «Vi gjenkjente hyklere ved at de hadde hat for ‘Alī, sønn av Abō Ṭālib.»^{IV}
- Profeten ﷺ sa: «Jeg er visdommens hus, og ‘Alī er dets dør.»^V
- Profeten ﷺ slo mellom skuldrene til vår velynder ‘Alī ﷺ og sa: «‘Alī, du har syv kvaliteter som ingen andre kan utfordre deg om på oppstandelsens dag: Du er den første til å tro på Gud, du er den påliteligste av dem til å oppfylle løftet gitt til Gud, den sterkeste av dem vedrørende Guds befaling, den nådigste av dem mot flokken (folket), den rettferdigste av dem til å gi likt til alle, den mest skriftlærde av dem til å dømme og den største av dem i kvaliteter på oppstandelsens dag.»^{VI}
- Profeten ﷺ sa om ham: «Hvis ‘Alī leder dere, vil dere oppleve ham som en rettlevende anfører som leder dere på den rette veien.»^{VII}
- En dag sa profeten ﷺ: «Kall på arabernes mester for meg!» Overrasket spurte de troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ: «Er da ikke De arabernes mester?» Profeten ﷺ svarte: «Jeg er mesteren til alle Adams barn, og ‘Alī er arabernes mester!»^{VIII}

^I *Al-Istī‘āb*, 3:204.

^{II} *Osd al-ghābah*, 4:94.

^{III} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:35; *Osd al-ghābah*, 4:107–109.

^{IV} *Al-Istī‘āb*, 3:204, 3:210.

^V *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:359.

^{VI} *Hilyah al-aulyā’*, 1:66.

^{VII} *Mosnad Aḥmad*, 2:214#858.

^{VIII} *Hilyah al-aulyā’*, 1:63.

- Vår mester Ibn ‘Abbās ؓ sa: «‘Alī har fire kvaliteter som ingen andre enn ham har: Han er den første av araberne og ikke-araberne som forrettet bønn sammen med Guds sendebud ؑ, han bar profetens ؑ fane i hver eneste armé (kamp), han var standhaftig på slagmarken den gang andre flyktet fra profeten ؑ, og han var den som utførte den rituelle renselsen på profetens ؑ velsignede kropp og la den i graven.»^I
- Vår mester Ibn ‘Abbās ؓ sa om verset «De som avser sin eiendom om natten i all hemmelighet og åpenlyst»^{II} at det ble åpenbart om vår velynder ‘Alī ؑ. Han hadde fire sølvmynter, og han avså en sølvmynt om natten, en sølvmynt om dagen, en sølvmynt i all hemmelighet og en sølvmynt åpenlyst.^{III}
- Vår mester Anas ؓ berettet: «Profeten ؑ fikk fuglekjøtt. Hans Hellighet ؑ sa: 'Gud, la den Du elsker mest av Dine skapninger, komme til meg.' ‘Alī kom og spiste sammen med profeten ؑ.»^{IV}

^I *Al-Istī‘āb*, 3:197.

^{II} Koranen 2:274.

^{III} *Osd al-ghābah*, 4:104.

^{IV} *Osd al-ghābah*, 4:111.

OPPGAVE 1 – HUSKER DU?

Velg det rette alternativet ved å sette ✓.

1. Hvilken klan tilhørte vår velynder ‘Alī ﷺ? Svar

a)	Al-Ḥārithī-klanen.	
b)	Al-Hāshimī-klanen.	
c)	Al-Ḥalīmī-klanen.	

2. Når ble vår velynder ‘Alī ﷺ født? Svar

a)	13. rajab i år 23 etter utvandringen til Medina (17.03.599 e.Kr.).	
b)	19. rajab i år 21 etter utvandringen til Medina (17.03.599 e.Kr.).	
c)	11. rajab i år 23 etter utvandringen til Medina (17.03.599 e.Kr.).	

3. Hvor gammel var vår velynder ‘Alī ﷺ da han antok troen? Svar

a)	16 år.	
b)	40 år.	
c)	10 år.	

4. Hvilken tittel fikk vår velynder ‘Alī ﷺ fordi han var modig? Svar

a)	Guds sverd.	
b)	Guds skjold.	
c)	Guds løve.	

OPPGAVE 2 – HVA KAN DU?

Svar på spørsmålene med fullstendige setninger.

- Hvem var vår velynder ‘Alīs ﷺ første hustru?
- Hva het deres to sønner, og hva er de kjent for?
- I hvilke land er arabisk det offisielle språket?
- Fortell kort om hvorfor det arabiske språket er viktig for muslimer.
- Fortell kort om Knud Knudsen og hva han er mest kjent for.
- Tegn vår velynder ‘Alīs ﷺ sverd og finn ut hva det heter.
- Hva slags våpen hadde vikingene, og kjenner du til en spesiell lov om våpen som gjaldt alle frie menn i vikingtiden?
- Oppsummer det du mener er viktigst i testamentet til vår velynder ‘Alī ﷺ.

OPPGAVE 3 – PRESENTER

Jobb i grupper og lag en PowerPoint-presentasjon om det å være ung og muslim i Norge ved hjelp av følgende:

- Intervju 2–3 personer som kom til Norge som barn eller ungdom på 1980-/1990-tallet, slik at dere kan sammenligne hvordan det er nå, med da muslimene først kom til Norge, når det gjelder:
 - språk
 - skole
 - venner
 - familie/slekt
 - idrett
 - klær
 - mat
 - moskeer
 - høytid
 - bøker/artikler om islam
 - rasisme eller muslimhat

Husk å oppgi navn og alder på informantene (de dere intervjuer) og dato på bilder dere bruker av dem. Husk også å få samtykke fra dem til å bruke bildene. Presentasjonen skal ha en innledning og en konklusjon.

Til venstre CJAS-moskeen på Grønland, Oslo og til høyre WIM-moskeen på Tøyen, Oslo.

(1) Foto: Olve Utne, 2008. ©Olve Utne

(2) Foto: Unni, 2012. ©Unni

VÅR MESTER ṬALḤAH IBN ‘OBAYDILLĀH ﷺ (594–656 E.KR.)

Navn og ættetavle: Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh ibn ‘Othmān ibn ‘Amr ibn Ka‘b ibn Sa‘d ibn Taym ibn Morrah al-Qorashī at-Taymī al-Makkī. Teknonymet¹ hans var *Abō Moḥammad* (Moḥammads far).

Moren hans var Aṣ-Ṣa‘bah bint ‘Abdillāh al-Ḥaḍramī. Mormoren hans var ‘Ātikah bint Wahb. Verken moren eller mormoren var av Qoraysh.

Han var kjent for å være en modig, godhjertet og sjenerøs mann som alltid ga for Herrens sak. Vår mester Ṭalḥah ﷺ var av de åtte første som antok troen. Hudfargen hans var brun, han hadde hår på hodet, et vakkert ansikt, rask gange, og dette forandret seg ikke da han ble gammel.

Blant Qoraysh hadde han høy status, for han var av deres lærde og vismenn. Byttehandel drev han i Irak og tjente veldig mye på det. Slekten hans, Banō Taym, fikk alltid støtte av ham. Han tok seg ikke bare av den som ba ham om hjelp, men også vedkommendes familie.

Vår mester Ṭalḥah ﷺ var standhaftig og ofret mye for Guds sak. Han var med dem som gikk gjennom plage og pine i Mekka, og etter det utvandret han til Medina. Profeten Moḥammad ﷺ var tilfreds med denne mannen. Martyrdøden led han i *al-Jamal*-krigen (kamelslaget) og ble begravd i Basra.

Vår mester Ṭalḥah ﷺ giftet seg fire eller fem ganger og hadde 10 barn:

Kone/mor	Barn
Ḥannah bint Jaḥsh bint Omaymah bint ‘Abd-il-Moṭṭalib ibn Hāshim	Moḥammad ^{II} og ‘Imrān
Khaulah bint al- Qa‘qā’ ibn Ma‘bad at-Taymī	Mōsá

¹ Teknonym (كنية – *konyah*) er et beskrivende tillegg. Det vil si et navn / en tittel gitt til en voksen, avledet av navnet til vedkommendes eldste barn.

^{II} Det var ved denne sønnen han var kjent som Moḥammads far (*Abō Moḥammad*). Sønnen var selv kjent som *as-sajjād* (السَّجَّاد – tilbederen), for han var en person som tilba Gud veldig mye. Han ble født på tiden til profeten Moḥammad ﷺ, og det var Hans Hellighet ﷺ selv som ga ham navnet da han ble født. Sønnen led martyrdøden på slagmarken sammen med sin far under *al-Jamal*-krigen (kamelslaget).

Omm Kolthōm bint Abī Bakr aṣ-Ṣiddīq ﷺ	Ya‘qōb, Ismā‘īl og Ishāq
So‘dá bint ‘Auf al-Morrī	‘Īsá og Yaḥyá
Hun var en slavinne	Aṣ-Ṣa‘bah
Al-Far‘ah bint ‘Alī (hun var en fange fra Banō Taghlib)	Ṣāliḥ

Vår mester Ṭalḥah ﷺ deltok i Oḥod-slaget, skyttergravsslaget og al-Ḥodaybiyah-slaget, og han var med på å sverge tilfredshetens ed (بيعة الرضوان – *bay‘ah ar-riḍwān*).

Vår mester Ṭalḥah ﷺ ble rammet av en kraftig smerte på Oḥod-dagen. Han beskyttet profeten Moḥammad ﷺ med sin egen kropp. Han tok imot en pil med hånden for å beskytte profeten ﷺ, noe som gjorde at han ble lam i fingeren. Han ble slått i hodet, men bar likevel profeten ﷺ på sin rygg da de klatret opp en klippe. Den dagen fikk han tittelen «Ṭalḥah den gode (طلحة الخير – *Ṭalḥah al-khayr*)» av profeten Moḥammad ﷺ.

På Badr-dagen ga profeten Moḥammad ﷺ ham en del av krigsbyttet.

Han ble kalt «Ṭalḥah den sjenerøse (طلحة الفياض – *Ṭalḥah al-fayyāḍ*)» under zol-‘Ashīrah-slaget.

På Ḥonayn-dagen ble han kalt «Ṭalḥah den rause (طلحة الجود – *Ṭalḥah al-jōd*)». Disse titlene fikk han for at han var en meget sjenerøs mann, som ga til de troende i tykt og tynt.^I

En gang sa profeten Moḥammad ﷺ om ham: «Den vakre som gleder andre, den skjønne og den veltalende!»^{II}

Han berettet 38 beretninger etter profeten Moḥammad ﷺ.

Da vår mester ‘Omar ﷺ lå for døden, valgte han et råd på seks personer som profeten ﷺ var tilfreds med, og det var de som skulle ta seg av kalifatets anordning. De seks var våre mestere ‘Alī ibn Abī Ṭālib, az-Zobayr ibn al-‘Awwām, ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf, ‘Othmān ibn ‘Affān, Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh og Sa‘d ibn Mālik ﷺ.^{III}

^I *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:248; *Osd al-ghābah*, 3:86; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:30.

^{II} *Ar-Riyāḍ an-naḍīrah fī manāqib al-‘asharah*, 2:335.

^{III} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:144.

TROEN

Vår mester Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh ﷺ dro med en av Qorayshs handelskaravaner til Levanten. Da de kom fram til byen Bosra, gikk han sammen med noen av de andre handelsmennene til den mest befolkede markedsplassen for å selge og kjøpe noen varer. Etter å ha drevet litt handel satte han seg for å hvile og spise. Der satt også de handelsmennene som hadde vært mest suksessfulle den dagen.

Da var det en munk som sa: «Spør de som har kommet for å handle, er noen av dem fra Helligdommen (Mekka)?»

Vår mester Ṭalḥah ﷺ gikk bort til ham og sa: «Ja, jeg!»

Munken: «Har Aḥmad stått fram?»

Vår mester Ṭalḥah ﷺ: «Hvem er Aḥmad?»

Munken: «Det er sønn av ‘Abdollāh, sønn av ‘Abd-ol-Moṭṭalib. Dette er måneden hans, hvori han skal stå fram! Han er den siste profeten, og der han skal stå fram, er Helligdommen. Stedet han skal utvandre til, er der det er daddelpalmestammer, et steinområde med sorte steiner og ufruktbar jord. Du bør skynde deg dit.»

Det romerske teateret i Bosra, Syria. Foto: Islas, 2008. ©Islas

Munkens ord var merkelige, men vår mester Ṭalḥah ﷺ ble påvirket av det han sa. Han vendte hjem til Mekka. Da han var framme i Mekka, spurte han folk om noe nytt hadde skjedd i byen. Folk fortalte ham: «Ja, Moḥammad den troverdige, sønn av ‘Abdollāh, påstår å være en profet, og Abō Bakr, sønn av Abō

Qoḥāfah, har valgt å følge ham!» Vår mester Ṭalḥah sa til seg selv: «Moḥammad og Abō Bakr! Ved Gud, de to har aldri stått sammen om villfarelse ...» Han fortet seg til vår mester Abō Bakr ﷺ hus og banket på. Han gikk inn og spurte: «Har du valgt å følge den mannen?» Vår mester Abō Bakr ﷺ svarte: «Ja, gå til ham og følg ham du også, for han kaller til sannheten!» Han ville at vår mester Ṭalḥah ﷺ skulle bli troende, så han fortalte ham om det profeten Moḥammad ﷺ sa og kalte til. Vår mester Ṭalḥahs ﷺ hjerte åpnet seg for troen. Han fortalte om det han hadde hørt munken i Bosra si. Vår mester Abō Bakr ﷺ tok ham med seg til profeten Moḥammad ﷺ, der bekjente han troen og fortalte det munken i Bosra hadde sagt. Det gjorde profeten Moḥammad ﷺ glad.¹

TO FØLGESVENNER

Både vår mester Abō Bakr ﷺ og vår mester Ṭalḥah ﷺ var rike, suksessfulle handelsmenn og innflytelsesrike i Mekka-samfunnet. Derfor var det ikke Arabias urettferdige væremåte mot de fattige som fikk dem til å bli troende. Det eneste som fikk dem til å anta troen, var personligheten til profeten Moḥammad ﷺ. Den gode moralen og karakteren, sannferdigheten, rettferdigheten, smilet og den personligheten som alltid trøstet den som hadde det tungt og vanskelig, var årsaken til at de ble troende. Derfor tok ikke Qorayshs straff og pine mot de troende knekken på dem.

En dag så Naufal ibn Khowaylid ibn al-‘Adawiyyah dem. Han var kjent som Qorayshs løve. De to kom ut fra profeten Moḥammads ﷺ hus, han tok tak i dem og bandt dem fast med et tau slik at de ikke kunne tilbe Herren ved å forrette bønner. Men disse to følgesvennene var standhaftige, de lot seg ikke overtale av tortur. De viste at de var tålmodige for Guds sak. Da han forstod at han ikke kunne ta knekken på deres tro, ga han opp og lot dem være. Profeten Moḥammad ﷺ ba for de troende: «Gud, bevar oss mot Ibn al-‘Adawiyyahs ondskap!»^{II}

UTVANDRINGEN TIL MEDINA

Profeten Moḥammad ﷺ utvandret fra Mekka til Medina, og vår mester Abō Bakr ﷺ fikk æren av å være ledsageren. På veien traff de vår mester Ṭalḥah ﷺ, som var på vei tilbake fra Levanten til Mekka etter å ha fullført en handelsreise. Han ga dem noen klær fra Levanten slik at det skulle bli vanskeligere for folk å kjenne dem igjen. Han fortalte at muslimene i Medina var bekymret for profeten ﷺ, for reisen fra Mekka til Medina hadde gått for langsomt. Det fikk Hans Hellighet ﷺ

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:161; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:29; *Al-Iṣābah fī tamyīz aṣ-ṣaḥābah*, 3:430–431.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:161; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:29, 7:247; *Osd al-ghābah*, 3:86.

og vår mester Abō Bakr ﷺ til å forte seg til Medina, mens vår mester Ṭalḥah ﷺ red tilbake til Mekka.

Da han hadde fullført sine handelstransaksjoner i Mekka, dro han også fra Mekka til Medina. Familien til vår mester Abō Bakr ﷺ utvandret sammen med vår mester Ṭalḥah ﷺ. I Medina bodde han hos vår mester As‘ad ibn Zorārah ﷺ til profeten Moḥammad ﷺ ordnet et sted å bo for ham.^I

SLAGET VED BADR

Handelskaravanen til Qoraysh var på vei fra Mekka til Levanten, men den måtte forbi Medina selv om de valgte å ta en annen rute. Qoraysh la alltid til side en del av fortjenesten for å kjøpe våpen og ridedyr til krig når de byttehandlet og tjente på det. Derfor var det viktig for muslimene å hindre at all den fortjenesten nådde Mekka. Profeten Moḥammad ﷺ sendte våre mestere Ṭalḥah og Sa‘īd ibn Zayd ﷺ nordover for å holde øye med handelskaravanen.

Da de nådde fram til havnen al-Ḥaurā’, ble de der, og Qorayshs handelskaravane ledet av Abō Sofyān ibn Ḥarb kom den veien. De to skyndte seg med å vende hjem til Medina for å fortelle om det de hadde sett. Nyheten nådde profeten Moḥammad ﷺ før våre mestere Ṭalḥah og Sa‘īd ﷺ hadde ankommet. Hans Høyhet ﷺ satte av gårde med en tropp for å ta igjen handelskaravanen, men lederen Abō Sofyān var på vakt. Han og handelskaravanen trakk seg lenger vestover og tok ruten langs kysten. De kom seg unna den muslimske troppen som var på vei. Han sendte en mann til Qoraysh for at de skulle komme for å hjelpe ham hjemover slik at handelskaravanen ikke ble angrepet av muslimene.

Våre mestere Ṭalḥah og Sa‘īd ﷺ kom fram til Medina den dagen muslimenes hær kjempet mot Qorayshs hær på Badr-slagmarken. Da de fikk høre om at hæren allerede hadde satt av gårde, skyndte de seg for å delta i kampen. Men da de kom fram, var det hele over, og muslimene hadde seiret ved Guds hjelp. På den ene siden var de to så glade at det ikke kunne beskrives, for de troende hadde seiret, men på den andre siden var de to lei seg for at de ikke fikk deltatt. Profeten Moḥammad ﷺ trøstet dem med at de skulle få samme belønning som de som hadde kjempet på slagmarken, for de hadde vært på ekspedisjon før slaget ved Badr, og etter det kom de så fort de kunne til slagmarken. Derfor fikk de også sin del av krigsbyttet.^{II}

^I *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:161–162; *Osd al-ghābah*, 3:86; *Al-Istī‘āb*, 2:317; *Al-Iṣābah fī tamyīz aṣ-ṣaḥābah*, 3:431.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:162; *Osd al-ghābah*, 3:86.

SLAGET VED OĤOD

Alt Mekka-folket tenkte på, var hevn etter det som skjedde på Badr-dagen. De ville hevne sine høvdinge som falt på slagmarken, ta tilbake det krigsbyttet muslimene fikk, og mest av alt bygge opp sitt rykte. De kunne ikke vise tegn til svakhet, de hadde til og med forbudt folk å gråte over de som falt på Badr-slagmarken. Det var heller ikke lov å framskynde løskjøpingen av de som ble tatt til fange av muslimene. Alt dette var for at andre ikke skulle få se tegn på svakhet hos Qoraysh. Qoraysh holdt råd og ble enige om at de måtte hevne seg, og en stor krig mot profeten Moĥammed ﷺ og muslimene var den eneste utveien.

En stor hær ble gjort klar, og de satte av gårde mot Medina for å kjempe mot muslimene. På den andre siden var også muslimene ankommet og klare til å forsvare seg mot Qoraysh. Profeten Moĥammad ﷺ beordret noen bueskyttere til å holde posisjonene sine uansett hva som skjedde, om muslimene hadde overtaket eller led tap. Men da muslimene var overlegne innledningsvis i slaget, så flere av bueskytterne at krigsbyttet ble samlet, og tenkte at slaget var over, og at de kunne samle inn krigsbyttet sammen med de andre. Det skulle vise seg å være en stor tabbe som ble begått av de følgesvennene som hadde fått ordre om å holde posisjonene sine. Det ga Qoraysh en gyllen mulighet til å angripe den muslimske hæren bakfra, og slik tapte den muslimske hæren mange menn, og slaget tok en ny vending. Den muslimske hæren ble spredd, ingen visste hvor de var, og det aller verste var at de mistet oversikten over hvor deres leder profeten Moĥammad ﷺ var. Hans Hellighet ﷺ fikk flere angrep rettet mot seg og ble skadet. Til slutt klarte 12 menn å omkranse Hans Hellighet ﷺ og føre Hans Hellighet ﷺ i sikkerhet. De trakk seg mot et fjell for å komme høyere opp og i sikkerhet. Blant disse 12 følgesvennene var også vår mester Ṭalĥah ibn ‘Obaydillāĥ ﷺ. Noen menn fra Qoraysh var rett bak for å ta profeten Moĥammad ﷺ. Da sa Hans Hellighet ﷺ: «Den som fjerner disse mennene fra oss, vil være min ledsager i paradiset!» Vår mester Ṭalĥah ﷺ ropte ut: «Jeg, kjære Guds sendebud!» Profeten ﷺ sa: «Hold din posisjon, Ṭalĥah!» En annen følgesvenn kom fram og sa: «Jeg, kjære Guds sendebud!» Profeten ﷺ sa: «Du!» Han kjempet til han led martyrdøden. Hans Hellighet ﷺ snudde seg, og fienden kom bare nærmere og nærmere. «Hvem skal kjempe mot disse?» sa profeten Moĥammad ﷺ. Igjen sa vår mester Ṭalĥah ﷺ: «Jeg, kjære Guds sendebud!» Men profeten ﷺ sa: «Hold din posisjon, Ṭalĥah!» Da sa en mann fra *al-Anṣār*: «Jeg!» Profeten ﷺ sa: «Du!» Han kjempet til han led martyrdøden. Slik fortsatte de oppover fjellet til bare vår mester Ṭalĥah ﷺ var igjen sammen med profeten Moĥammad ﷺ. Profeten ﷺ sa: «Hvem skal kjempe mot dette folket?» Vår mester Ṭalĥah ﷺ sa like ivrig som den første gangen: «Jeg, kjære Guds sendebud!» Her sverget han en troskapsed om å dø for profeten Moĥammad ﷺ. Vår mester Ṭalĥah ﷺ hoppet på fienden. Selv om det var flere

menn mot ham, fjernet han dem og fikk med seg profeten Moḥammad ﷺ høyere opp i fjellet. Da forsøkte Mālik ibn Zohayr å skyte profeten ﷺ med en pil, men vår mester Ṭalḥah ﷺ stanset pilen med hånden. Det gjorde at lillefingeren hans ble lam. Han skrek av smerte: «Å, nei! Akk og ve!» Profeten ﷺ sa: «Hadde du sagt: 'I Guds navn!', hadde englene løftet deg, og folk ville ha sett dem fly med deg opp i himmelen.»¹

Oḥod-moskeen med fjellet Oḥod i bakgrunnen, Medina, Saudi-Arabia.

Foto: Irwin Day, 2017. ©Irwin Day

DEN LEVENDE MARTYR

Han klarte å fjerne fiendene og fikk tatt med seg profeten Moḥammad ﷺ langt nok opp i fjellet til at det var trygt. Han la Hans Hellighet ﷺ på bakken. På dette tidspunktet var profeten Moḥammad ﷺ hardt skadet – det var sår på nesen, en sidefortann knakk delvis, hjelmen var blitt slått inn, leppene skadet og blodet rant nedover ansiktet. Vår mester Ṭalḥah ﷺ var også blitt skadet i hodet, for han hadde beskyttet profeten ﷺ med sin egen kropp. Han stod foran spyd og piler som kom mot profeten Moḥammad ﷺ. Han hadde flere sår etter slag fra sverd, spyd og piler. Men han ga seg ikke, han førte profeten ﷺ i sikkerhet og fortsatte å kjempe. Hver gang en av Qorayshs menn kom nærme, drepte han vedkommende eller drev den personen ned igjen. Profeten ﷺ forsøkte å komme seg litt lenger opp i fjellet,

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:26.

men klarte det ikke på grunn av skadene. Da var vår mester Ṭalḥah ؓ rask med å sette seg slik at Hans Hellighet ؓ trakk på ham og kom lenger opp. Etter det sa Hans Hellighet ؓ: «I dag har paradiset blitt påbudt for Ṭalḥah!» Så pekte profeten Moḥammad ؓ på noe og sa til vår mester Ṭalḥah ؓ: «Dette er Gabriel, han opplyser meg om at han vil bevare deg mot enhver vanske på oppstandelsens dag.»

Vår mester Abō Bakr ؓ fortalte at da han og vår mester Abō ‘Obaydah ibn al-Jarrāḥ ؓ kom opp til profeten ؓ for å se til Hans Hellighet ؓ, sa Hans Hellighet ؓ: «Dere må heller se til deres venn!» Hans Hellighet ؓ mente vår mester Ṭalḥah ؓ. Han lå der mer eller mindre bevisstløs og utslitt. Det sies også at han hadde opp imot 70 sår etter slag fra sverd, spyd og piler, og at lillefingeren hans var blitt kuttet av. Blodet bare rant og rant fra alle sårene og skadene. Følgesvennene tok seg av ham. Da så Hans Hellighet ؓ på sine følgesvenner og sa: «Den som ønsker å se en martyr som vandrer på jordens overflate, bør se Ṭalḥah!» Derfor ble han kjent som «den levende martyr (الشهيد الحي – *ash-shahīd al-ḥayy*)».

Når enn Oḥod-dagen ble nevnt for vår mester Abō Bakr ؓ, sa han: «Den dagen var bare Ṭalḥahs dag!»ⁱ

SANNFERDIGE MENN

Da muslimene vendte hjem fra Oḥod-slagmarken, steg profeten Moḥammad ؓ på prekestolen og lovpriste Gud og resiterte gudsordene: «Mange menn blant de troende har holdt sin pakt sann som de inngikk med Gud. Noen av dem har oppfylt sitt løfte, og andre av dem avventer. Men de har ikke forandret seg i det hele tatt.»ⁱⁱ

Da spurte en beduin profeten Moḥammad ؓ om hvem de var som hadde oppfylt sitt løfte, men Hans Høyhet ؓ vendte seg bort fra ham. Han spurte igjen, og Hans Høyhet ؓ vendte seg bort fra ham igjen. Han spurte atter en gang, og Hans Høyhet ؓ vendte seg atter en gang bort fra ham. Men da fikk Hans Høyhet ؓ øye på vår mester Ṭalḥah ؓ foran seg. Han satt der i grønne klær. Hans Høyhet ؓ spurte: «Hvor er han som spør om det å ha oppfylt løftet?» «Her er jeg, kjære Guds sendebud», svarte beduinen. Hans Høyhet ؓ pekte på vår mester Ṭalḥah ؓ og sa: «Denne mannen er en av dem som har oppfylt løftet!»ⁱⁱⁱ

ⁱ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:162–163; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:23–36; *Osd al-ghābah*, 3:86–87; *Al-Iṣābah fī tamyīz aṣ-ṣaḥābah*, 3:431; *Hilyah al-auliya’*, 1:87; *Siyar a’lām an-nobalā’*, 1:26–32, *Ṣifāh aṣ-ṣafwah*, 1:106; *Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 2:237.

ⁱⁱ Koranen 33:23.

ⁱⁱⁱ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:248; *Osd al-ghābah*, 3:89; *Hilyah al-auliya’*, 1:87–88; *Siyar a’lām an-nobalā’*, 1:28.

HYKLERNES STRAFF

I det niende året etter utvandringen til Medina (630 e.Kr.) fikk man høre rykter om at keiseren i Østromerriket var i ferd med å angripe Medina. De skulle en gang for alle få en slutt på den nye troen som hadde spredd seg i Midtøsten. Profeten Moḥammad ﷺ bestemte seg for at muslimene heller skulle møte den hæren utenfor Medina. Hans Hellighet ﷺ ba følgesvennene gjøre seg klare til kamp. Det ble også sendt bud til alle muslimene rundt i Arabia og muslimenes allierte, for hæren trengte både menn som kunne kjempe og avse våpen og ridedyr for dette slaget. Mens muslimene gjorde seg klare, fikk profeten Moḥammad ﷺ vite at en gruppe hyklere hadde samlet seg hos en jødisk mann som het Sawaylim. Der drev de og oppfordret folk til å ikke adlyde profeten Moḥammad ﷺ. Hans Hellighet ﷺ sendte vår mester Ṭalḥah ﷺ sammen med en tropp til dem. De fikk ordre om å sette fyr på det huset, for det islamske riket var i fare mens de drev og sådde splid i og smidde renker mot riket.

Vår mester Ṭalḥah ﷺ og følgesvennene som ble sendt med ham, dro dit og satte fyr på huset. Da hyklerne fikk øye på brannen, rømte de ut bakveien.^I

VÅR MESTER ṬALḤAH ﷺ DEN SJENERØSE

Badr-slaget var det eneste slaget vår mester Ṭalḥah ﷺ gikk glipp av, for etter det slaget var han med profeten Moḥammad ﷺ under hvert eneste slag. Han var ved profetens ﷺ side under skyttergravsslaget, og var av de mest kjente rytterne og tapreste kjemperne til den muslimske armeen. Under forberedelsen til Tabōk-slaget møtte han opp med mye av det han eide for å ofre for Guds sak. Han kjempet for Guds sak, både med kropp og eiendom. Vår mester Ṭalḥah g reiste mye på handelsreiser og tjente veldig mye og var av de rikeste blant muslimene, men han var også den som avså for Guds sak uten å regne på hvor mye han avså. Vår mester Ṭalḥah ﷺ mente at en mann heller bør streve enn å bli sittende hjemme og heller ofre for Guds sak enn å fylle sine egne lommer.^{II}

Vår mester Ṭalḥah ﷺ var med profeten Moḥammad ﷺ i et slag, han kjøpte en brønn ved et fjell. Han slaktet en kamel og ga folk kjøtt å spise og vann å drikke fra brønnen. Profeten ﷺ sa til ham: «Du er Ṭalḥah den sjenerøse!»^{III}

^I *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 5:3–4.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:165–166.

^{III} *Al-Iṣābah fī tamyīz aṣ-ṣaḥābah*, 3:165; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:30; *Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 2:335.

VÅR MESTER ṬALḤAH DEN RAUSE

Vår mester Ṭalḥah satte et stort eksempel for de kommende generasjonene når det gjaldt å være raus og vennlig. En kveld kom han hjem til sin hustru So‘dá bint ‘Auf al-Morriyyah og følte seg tynget og trist. Hun spurte hva som var i veien, og om det var noe hun hadde gjort som forårsaket det, og hva hun kunne gjøre for å hjelpe ham. Han svarte: «Nei, ved Gud, du er den beste ledsageren en troende person kan få.» Hun spurte: «Hva er det, da?» Han sa: «Eiendommen og velstanden min har økt, og det plager meg.» Hun sa: «Hva er det du bekymrer deg for, bare del det ut!» Han skyndte seg ut og begynte å dele ut til folket og familien. Han tømte et av sine kamre der han oppbevarte penger. Da det kammerets bestyrer ble spurt om hvor mye han ga bort den kvelden, sa han: «400 000 sølvmynter!»^I

En annen gang solgte vår mester Ṭalḥah et jordstykke til vår mester ‘Othmān ibn ‘Affān for 700 000 sølvmynter. Da han fikk med seg pengene og gikk inn i huset sitt, tenkte han at disse pengene kom til å oppta ham og gjøre ham søvnløs. Vår mester Ṭalḥah gikk ut igjen og vandret rundt i Medinas gater og delte ut pengene til de fattige i byen. Han holdt på helt til det grydde av dag, og ikke en eneste sølvmynt ble igjen hos ham.^{II}

Fortjenestene og inntektene hans var store i Irak. Han tjente så mye som 400–500 000 gullmynter i Irak, og ved fjellet as-Sorāh fikk han en inntekt på 10 000 gullmynter. Banō Taym ble forsørget av ham. Han hjalp den som ikke hadde råd til å gifte seg, og han nedbetalte slektningenes gjeld. Hvert år ga han 10 000 sølvmynter til de troendes mor ‘Ā’ishah når hans fortjenester kom til Medina.^{III}

VÅR MESTER ṬALḤAH OG TYVEN

En dag gikk vår mester Ṭalḥah med en veldig dyr og fin kappe. Mens han gikk, var det en mann som løsnet den og løp sin vei med den uten at vår mester Ṭalḥah merket det. Men det var andre som så tyven, og de fakket ham og tok fra ham kappen. Vår mester Ṭalḥah så på tyven og sa: «Gi den tilbake til ham.» Tyven så på ham og bøyde nakken i skam. Vår mester Ṭalḥah la kappen rundt skuldrene på tyven og sa vennlig: «Ta den, måtte Gud gjøre den velsignet for deg.» Han sa til tyven at han ville føle seg skammelig overfor Gud hvis en person satte

^I *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:165; *Ḥilyah al-auliyyā*, 1:88; *Siyar a‘lām an-nobalā*, 1:32.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:165; *Ḥilyah al-auliyyā*, 1:89.

^{III} *Ḥilyah al-auliyyā*, 1:88.

sitt håp til vår mester Ṭalḥah ﷺ og han stod i veien for det håpet.¹

FRELSESORD

Etter at profeten Moḥammad ﷺ hadde gått bort, kom vår mester ‘Omar ibn al-Khattāb ﷺ til vår mester Ṭalḥah ﷺ. Han så at vår mester Ṭalḥah ﷺ var veldig trist, så han sa: «Jeg ser at du ikke steller deg og er støvete (tar ikke hensyn til deg selv) siden Guds sendebud ﷺ gikk bort?!» Vår mester Ṭalḥah ﷺ svarte: «Jeg hørte Guds sendebud ﷺ si: 'Sannelig, jeg vet om ord hvis en tjener sier dem på dødsleie, så vil sjelen hans oppleve glede ved dem når den forlater kroppen og ordene vil bli til lys for ham på oppstandelsens dag.' Guds sendebud ﷺ gikk bort, og jeg spurte aldri Hans Hellighet ﷺ om dem, og heller ikke opplyste Hans Hellighet ﷺ meg om dem. Det er derfor jeg er trist.» Vår mester ‘Omar ﷺ ga ham gledesbudet: «Jeg kan dem!» Vår mester Ṭalḥah ﷺ sa: «All lovprisning er for Gud! Hva er de ordene?» «Det er ordene som Hans Hellighet ﷺ sa til sin onkel: 'Ingen er tilbedelsesverdig unntatt Gud'», sa vår mester ‘Omar ﷺ. Vår mester Ṭalḥah ﷺ sa: «Sant sier du.»^{II}

SLAGET VED NAHAVAND I PERSIA

Vår mester Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh ﷺ levde et rikt og nobelt liv. Til tross for å være så velstående satset han alt for Guds sak og fortsatte å kjempe for Herren på slagmarken under de rettlejede kalifene også. Han hadde høy rang under kalifperiodene til våre mestere Abō Bakr og ‘Omar ﷺ.

På Nahavand-dagen stanset vår mester ‘Omar ﷺ og ba om råd av profeten Moḥammads ﷺ følgesvenner i hæren. Skulle de kjempe mot perserne som hadde en hær på 150 000 menn som var ledet av en stor kriger som het al-Fayrazan? Disse mennene hadde inngått en pakt om å kjempe mot muslimene, beseire dem og overta det muslimske riket. Vår velynder ‘Alī ﷺ sa: «Du er den beste av oss og vet mest!» Da reiste vår mester Ṭalḥah ﷺ seg, framsa vitnesbyrdet og sa:

De troendes leder! Du er den som gjorde det godt for oss og fjernet vanskene, og du gjorde oss visere ved din erfaring. Alt det var ved deg og din status og mening. Denne saken er opp til deg. Befal oss, og vi skal adlyde! Rop på oss, og vi skal svare! Be oss om å sette oss på ridedyrene, og vi vil ri! Led oss, og vi skal følge deg! Sannelig, du har ansvaret for disse tingene.

^I *Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 2:345.

^{II} *Mosnad Aḥmad*, 1:319#187.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

Test oss, og du vil erfare! Bare de beste av folk vil bli synlige for deg som vil utrette følgen av Guds dom!¹

De troende seiret suverent på slagmarken takket være Herrens hjelp og deres mot.

Slottet i Nahavand av Eugène Napoléon Flandin (1809–1889), malt i 1851.

©History Stack, 2017

TRAGEDIEN – KAMELSLAGET

Det var et slag som ble kjempet ved Basra i Irak i det 36. året etter utvandringen til Medina (656 e.Kr.). I dette slaget kjempet uheldigvis muslimene mot hverandre. Da vår mester ‘Othmān ibn ‘Affān ؓ ble drept av hyklere og islams fiender, ble muslimene splittet i to. Ingen av partene ville skade islam eller muslimene, men uenighetene ble så store at det førte til krig. Det hele begynte med at vår mester ‘Othmān ؓ ble drept, og de som drepte ham, skjulte seg blant folket. Den ene gruppen av muslimene ville ta hevn ved å drepe de som drepte vår mester ‘Othmān ؓ, og hvis de som var imot stod i veien, ville de også få møte sin skjebne. På den andre siden stod vår velynder ‘Alī ؓ, som ikke ville kjempe mot dem som fysisk ikke hadde drept vår mester ‘Othmān ؓ, for de som drepte ham, skjulte seg blant andre som var imot, men ikke var med på å drepe ham. Vår velynder ‘Alī ؓ ville ikke at det skulle bryte ut borgerkrig, der muslimene ville ende opp med å drepe

¹ *Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 2:346–347.

hverandre. Han forsøkte å holde ro og orden i riket.

Våre mestere Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh og az-Zobayr ibn al-‘Awwām ﷺ sverget troskapsed til vår velynder ‘Alī ﷺ. De besøkte vår velynder ‘Alī ﷺ og sa at tiden var inne for å ta seg av de som drepte den tredje kalifen vår mester ‘Othmān ﷺ. Men vår velynder ‘Alī ﷺ utsatte det, og de to kom til ham flere ganger. Han sa til dem at dette ikke var en sak han overså, men han ville ikke krige mot muslimer og gjorde dem klar over hvilken sterk gruppe de som var imot vår mester ‘Othmān ﷺ, var. Hvis de fant de skyldige, skulle han være den første til å straffe dem.

På den tiden var de troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ i Mekka, for hun hadde reist for å utføre pilegrimsferden i kalifperioden til vår mester ‘Othmān ﷺ. Hun reiste ikke tilbake på grunn av alt kaoset som hadde oppstått i Medina. Våre mestere Ṭalḥah og az-Zobayr ﷺ ba om å få dra fra Medina til Mekka for å utføre ‘omrah, og vår velynder ‘Alī ﷺ, som var kalif på den tiden, tillot dem det.

I Mekka traff de de troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ, og hun var enig med dem, så de dro av gårde til Basra for å få støtte av militærstyrkene som var der, for da kunne de kjempe mot opprørerne i Medina, som vår velynder ‘Alī ﷺ ikke hadde mulighet til å gjøre. Da de dro fra Mekka, var de omtrent 500–600 menn, men da de kom fram til Basra, var de blitt omtrent 30 000 menn. Grunnen var at da folk så at de troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ selv kom ridende på en kamel for å samle støtte, sluttet de seg til dem uten å måtte overtales. Med disse styrkene ville de vise at de var klare til å kjempe mot opprørerne i Medina. Det er viktig å vite at målet deres var å hevne vår mester ‘Othmān ﷺ, og ikke krige mot andre muslimer, og i hvert fall ikke imot vår velynder ‘Alī ﷺ. Da denne karavanen var på vei til Basra, stanset de ved en oase som het Ḥau’ab, der var det hunder som bjeffet mot dem. De troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ spurte: «Hvilken oase er dette?» Folk fortalte henne at det var Ḥau’ab. Hun sa at hun ville snu, men våre mestere Ṭalḥah og az-Zobayr ﷺ sa til henne at den hæren som de hadde samlet, ville bli påvirket hvis hun snudde. Hun fortalte at en gang sa profeten Moḥammad ﷺ til sine hustruer: «Hvordan vil det stå til med den av dere som hundene ved Ḥau’ab kommer til å bjeffe på!»

Karavanen nådde Basra i rabī‘ al-awwal i det 36. året etter utvandringen til Medina (656 e.Kr.). Det var omtrent fire måneder etter vår mester ‘Othmans ﷺ martyrdøm. Guvernøren i Basra, som var under vår velynder ‘Alī ﷺ kommando, ble skremt av å se en så stor hær komme til hans by. Han sendte noen menn for å snakke med dem, og situasjonen ble anspent, og noen menn ble drept. Guvernøren ville ikke gjøre noe mer her, han ba vår velynder ‘Alī ﷺ om å komme til Basra og ta seg av det som hadde oppstått der. Vår velynder ‘Alī ﷺ var i de dager opptatt med å kjempe mot noen andre som ikke ville godta at det ikke ble gjort noe med

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

de som drepte kalifen før ham.

Vår velynder ‘Alī ؑ kom til Basra med hæren som allerede var ute og kjempet. En utsending ble sendt til de troendes mor ‘Ā’ishah ؑ slik at man kunne forstå hva som foregikk. Hun sa at hun var der for å samle folk slik at de kunne hevne kalif ‘Othmān ؑ, og på den måten ville hun også klare å få slutt på kravet til følgesvennen Mo‘āwiyah, som kjempet mot vår velynder ‘Alī ؑ på den andre siden, for han hadde det samme kravet: å hevne kalif ‘Othmān ؑ. I tre dager gikk utsendingen fram og tilbake for at situasjonen ikke skulle forverre seg. De kom til enighet om at vår velynder ‘Alī ؑ skulle kvitte seg med alle som var imot vår mester ‘Othmān ؑ, og etter å ha fjernet dem fra deres stillinger finne de skyldige og henrette dem. Begge sidene var nå enige og fornøyde, men de som stod bak drapet på vår mester ‘Othmān ؑ, la en ond plan for å så splid. De var 2000 menn som delte seg og angrep begge gruppene til muslimene om natten sånn at det skulle virke som den ene hæren hadde angrepet den andre hæren. Under angrepet hevdet de å være fra den motsatte gruppen, for at den som ble angrepet, skulle tro at den andre gruppen stod bak. Dette ble ansett som svik og en feig og forrædersk handling. Begge de muslimske gruppene kom ut på slagmarken og begynte å kjempe mot hverandre. 10 000 muslimer skal ha blitt drept den dagen. Vår mester al-Ḥasan ؑ berettet: «Min far (vår velynder ‘Alī ؑ) gråt og sa: 'Om jeg bare hadde dødd for 20 år siden!」»

Begge våre mestere Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh og az-Zobayr ibn al-‘Awwām ؑ led martyrdøden den dagen. Det var sannelig et stort tap for muslimene.

Vår mester Ṭalḥah ؑ red faktisk rundt på slagmarken og ba begge partene om å legge ned våpnene, men plutselig kom det en pil som traff ham i låret, og han blødde i hjel. Vår velynder ‘Alī ؑ fant kroppen hans seinere og holdt den og børstet bort støvet fra hans ansikt og sa: «Jeg klager til Gud om det jeg opplever, om jeg bare var død før denne dagen!» Han ble begravd i Basra ved en oase. I tre netter så slektningene hans ham i drømmen, der han sa: «Flytt min grav, vannet plager meg.» Slektingene hans gikk til vår mester Ibn ‘Abbās ؑ, som hadde ansvaret der. De fortalte ham om drømmen og fikk ham gravd opp. Kroppen hans var ikke forandret i det hele tatt, det var som om han ble begravd den dagen. Slektingene kjøpte et sted for 10 000 sølvmynter og flyttet graven hans dit.

Vår mester az-Zobayr ؑ fikk en beskjed fra vår velynder ‘Alī ؑ: «Husker du ikke at en dag profeterte Guds sendebud ؑ at du kommer til å kjempe mot meg, men du vil være den som tar feil?!» Vår mester az-Zobayr ؑ la fra seg sverdet og sa: «Det er som om jeg ikke husket denne profetien før nå!» Etter det forlot han slagmarken. Han ble drept av en av dem som var fremst i rekkene til opprørerne. Han het ‘Amr ibn Jarmōz. Han så at han dro derfra, og den natten drepte han vår mester az-Zobayr ؑ mens han forrettet nattebønn.

Dette viser faktisk at disse følgesvennenes ikke hadde til hensikt å kjempe mot hverandre.

Vår velynder ‘Alī ﷺ fikk overtaket, og det ble gitt ordre om at den som forlater slagmarken, ikke skal forfølges, og den som slutter å kjempe imot, skal ikke drepes. Alt krigsbyttet som ble tatt under kamelslaget, ble satt i moskeen, og den som eide det, skulle komme og hente det, beordret vår velynder ‘Alī ﷺ. Til slutt besøkte vår velynder ‘Alī ﷺ de troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ og sa til henne at måtte Gud tilgi henne, og hun sa det samme til ham og at hun aldri ville at noe sånt skulle skje. Etter det ble et hus gjort klart for henne i Basra. Hun ble der i noen dager, og vår velynder ‘Alī ﷺ besøkte henne der. Folk begynte å beskyldte henne for at det hele var hennes feil, men da ga vår velynder ‘Alī ﷺ ordre om at den som snakket dårlig om de troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ, kom til å få 100 piskeslag i straff.

Vår velynder ‘Alī ﷺ fikk valgt ut 40 kvinner fra de adelige familiene i Basra til å være med og eskortere de troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ tilbake til Medina. Disse kvinnene ble igjen beskyttet av menn. Hun ble fulgt hjem og fikk den ærverdige eskorten hun fortjente.

En gang satt vår velynder ‘Alī ﷺ sammen med profeten Moḥammad ﷺ i vår mor ‘Ā’ishahs ﷺ værelse. Hans Hellighet ﷺ sa til vår velynder ‘Alī ﷺ: «Sannelig, det kommer til å oppstå en situasjon mellom deg og ‘Ā’ishah.» Han spurte: «Med meg, kjære Guds sendebud?» Hans Hellighet ﷺ svarte: «Ja!» Han spurte igjen: «Med meg, kjære Guds sendebud?» Hans Hellighet ﷺ svarte: «Ja!» Vår velynder ‘Alī ﷺ sa: «Da er jeg den verste (jeg kommer til å ta feil), kjære Guds sendebud!» Hans Hellighet ﷺ sa: «Nei, men når den situasjonen finner sted, så bring henne tilbake til der hun er trygg.»

Hjemme i Medina sa hun tydelig til folk at de ikke skulle si noe dumt eller dårlig om vår velynder ‘Alī ﷺ og vite at han var av de rettskafne. I ettertid hver gang de troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ tenkte på kamelslaget, gråt hun så mye at sjalet hennes ble vått.¹

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 1: 456, 7:248; *Osd al-ghābah*, 3:87–89; *Al-Istī‘āb*, 2:318–319; *Şifah aṣ-ṣafwah*, 1:106; *Al-Iṣābah fī tamyīz aṣ-ṣaḥābah*, 3:432; *Siyar a’lām an-nobalā’*, 1:35–36, 3:453; *Mosnad Aḥmad*, 45:175#27198.

Vår mester Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāhs ﷺ mausoleum i Basra, Irak.
©Republic of Iraq Sunni Endowment Diwan 2018

RIKDOM

Den sanne arven etter vår mester Ṭalḥah ﷺ er kjærlighet til profeten Moḥammad ﷺ og det å være sjenerøs og raus mot de trengende, men han etterlot seg også en stor sum. Da han led martyrdøden, hadde han 2 200 000 sølvmynter og andre eiendommer som jordstykker, slaver, handelsvarer og lignende verdt 3 000 000 sølvmynter. Vår velynder ‘Alī ﷺ overrakte alt dette til vår mester Ṭalḥahs ﷺ to sønner da de kom til byen Kufa. Han sa til dem: «Min brors sønner, gå til jordene deres og overta dem. Jeg har holdt dem i forvaring kun for at folk ikke skulle ta dem fra dere på ulovlig vis. Sannelig, jeg ønsker at jeg og deres far skal være av dem som Gud nevner i skriften: 'Vi skal fjerne alt nag fra hjertet, de vil sitte på troner som brødre overfor hverandre.'»^{II}

OVERLEGENHET

- Vår mester Anas ibn Mālik ﷺ berettet: «Guds sendebud ﷺ sa til Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh: 'Ta imot et gledelig budskap, Moḥammads far (Ṭalḥah)!

^I Koranen 15:47.

^{II} *Osd al-ghābah*, 3:89; *Al-Istī‘āb*, 3:320–321.

Sannelig, Gud har tilgitt dine tidligere og kommende synder, og navnet ditt har blitt risset inn i boken der navnet til de Guds nærstående står.»^I

- Profeten Moḥammad ﷺ var ved hulen Ḥirā’ sammen med våre mestere Abō Bakr, ‘Omar, ‘Othmān, ‘Alī, Ṭalḥah og az-Zobayr ﷺ, og plutselig skalv fjellet. Guds sendebud ﷺ sa: «Rolig! Det er ingen andre enn en profet, et sannhetsvitne og martyrer som står på deg!»^{II}
- Vår velynder ‘Alī ﷺ sa på kamelslagets dag: «Mine ører hørte Guds sendebud ﷺ si: 'Ṭalḥah og az-Zobayr er mine naboer i paradiset.»^{III}
- Vår mester Ibn ‘Abbās ﷺ berettet: «Guds sendebud ﷺ sa til Ṭalḥah: 'Du er i Guds varetekt og under Hans tilsyn til du møter Ham.»^{IV}
- Vår mester Abō Horayrah ﷺ berettet: «Guds sendebud ﷺ sa: 'Jeg så på Oḥod-dagen, ingen var med meg utenom Gabriel til høyre for meg og Ṭalḥah til venstre for meg.»^V

^I *Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 2:342.

^{II} *Ṣaḥīḥ Moslim*, 4:1880#2417; *Sunan at-Tirmizī*, 5:624#3696.

^{III} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:249; *Osd al-ghābah*, 3:87; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:29.

^{IV} *Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 2:343.

^V *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 3:152.

OPPGAVE 1 – HUSKER DU?

Velg det rette alternativet ved å sette ✓.

1. Vår mester Ṭalḥah var av de	Svar
a) åtte første som antok troen.	
b) tre første som antok troen.	
c) fem siste som antok troen.	
2. I hvilket slag ble vår mester Ṭalḥah martyr?	Svar
a) Skyttergravsslaget.	
b) Oḥod-slaget.	
c) Kamelslaget.	
3. Hvem fortalte vår mester Ṭalḥah om en profet som skulle framstå i Mekka?	Svar
a) En handelsmann.	
b) En munk.	
c) En konge.	
4. Hvilken tittel fikk vår mester Ṭalḥah ?	Svar
a) Sannhetsvitnet.	
b) Guds løve.	
c) Den levende martyr.	

OPPGAVE 2 – HVA KAN DU?

Svar på spørsmålene med fullstendige setninger.

- I hvilket slag utmerket vår mester Ṭalḥah seg mest?
- Hva var det som egentlig fikk vår mester Ṭalḥah til å anta troen?
- Hvorfor kunne ikke vår mester Ṭalḥah delta i Badr-slaget?
- Hvorfor ble hyklerne straffet?
- Fortell kort om kamelslaget ved å svare på: bakgrunn, målet, resultatet.
- Hvordan behandlet vår mester Ṭalḥah en tyv som stjal fra ham?
- Nevn det du mener er vår mester Ṭalḥahs største overlegenhet?

OPPGAVE 3 – PRESENTER

Jobb i grupper og lag en PowerPoint-presentasjon om å gi for Guds sak ved hjelp av følgende:

- Hva er *zakāh* (الزكاة – velferdsskatt)?
- Hva er *ṣadaqah* (الصدقة – almisse)?
- Hva sier Koranen?
- Hva lærer vi av profetens ﷺ *sonnah* (السنة – livsførsel)?
- Nevn noen av vanene til de rettskafne.
- Hvordan hjelper det å bygge opp et samfunn?

Husk å oppgi kilder til både tekst og bilder. Presentasjonen skal ha en innledning og en konklusjon.

Zakāh (velferdsskatt) skal betales av det overskuddet man har beholdt i løpet av et år.

Foto: Ben Andreas Harding, 2012. ©Ben Andreas Harding

VÅR MESTER AZ-ZOBAYR IBN AL-‘AWWĀM ﷺ (594–656 E.KR.)

Navn og ættetavle: Az-Zobayr ibn al-‘Awwām ibn Khowaylid ibn Asad ibn ‘Abd-il-‘Ozzā ibn Qoşayy.

Moren hans het Şafiyyah bint ‘Abd-il-Moţţalib – tanten til profeten Moḥammad ﷺ – ibn Hāshim ibn ‘Abd Manāf ibn Qoşayy.

Teknonymet¹ hans var *Abō ‘Abdillāh* (‘Abdollāhs far).

Han var også kjent som «profeten Moḥammads ﷺ apostel» (حواري رسول الله – *ḥawārī rasōlillāh* (Guds sendebuds apostel)). Denne følgesvennen var en av de som skrev ned åpenbaringene som profeten Moḥammad ﷺ dikterte, det vil si Koranens vers. Vår mester az-Zobayr ﷺ var den første til å blotte sverdet fra sliren for Guds sak. Moren hans antok troen og utvandret til Medina. Hun oppdro sønnen som en kriger og ga ham en streng oppdragelse, for hans far al-‘Awwām ibn Khowaylid ble drept, og hun ville at han skulle være en som kunne forsvare seg og kjempe godt på slagmarken. Hun pleide å slå ham for at han skulle være en herdet kriger.

En dag så onkelen hans Naufal ibn Khowaylid moren slå sønnen og si ting til ham. Han kjeftet på henne og sa: «Du kommer til å drepe ham! Hvorfor slår du gutten slik?» Hun svarte at hun gjorde det for at gutten skulle være disiplinert og knuse fiendens hær og bringe med seg krigsbytte. Det var tøffe tider og krig og drap var ingen fremmed ting på den tiden i denne byen.

En gang sloss vår mester az-Zobayr ﷺ mot en mann i Mekka mens han bare var en ung gutt. Han brakk hånden på fienden og ga ham mange heftige slag. Mannen ble båret forbi vår mester az-Zobayrs ﷺ mor, hun spurte: «Hva er det med denne karen?» Folk svarte: «Han sloss mot az-Zobayr!» Moren ble stolt av det sønnen hadde gjort.

Vår mester az-Zobayr ﷺ giftet seg fem ganger og fikk 20 barn:

Kone/mor	Barn
Asmā’ bint Abī Bakr aş-Şiddīq ﷺ	‘Abdollāh, ^{II} ‘Orwah, al-Monżir, ‘Āşim, al-Mohājir, Khadījah al-Kobrā, Omm al-Ḥasan og ‘Ā’ishah

¹ Teknonym (كنية – *konyah*) er et beskrivende tillegg. Det vil si et navn / en tittel gitt til en voksen, avledet av navnet til vedkommendes eldste barn.

^{II} Vår mester ‘Abdollāh ibn az-Zobayr ﷺ var det første barnet som ble født hos muslimene etter utvandringen til Medina. Han ble hentet til profeten Moḥammad ﷺ, og Hans Hellighet ﷺ tygget litt på en daddel og la den i munnen til det nyfødte barnet. Det nyfødte barnet sugde på daddelen, slik ble det første som gikk i barnets mage, Hans Hellighets ﷺ velsignede spytt. Etter det strøk Hans Hellighet ﷺ over barnet, ba for barnet og ga det navnet «‘Abdollāh».

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

Omm Khālid som var en slavinne	Khālid, ‘Amr, Ḥabībah, Saudah og Hind
Ar-Rabāb bint Onayf ibn ‘Obayd al-Kalbiyyah	Moş‘ab, Ḥamzah og Ramlah
Zaynab bint Marthad ibn ‘Amr ibn Tha‘labah	‘Obaydah og Ja‘far
Omm Kolthōm bint ‘Oqbah ibn Abī Mo‘ayṭ	Zaynab
Al-Ḥalāl bint Qays ibn Naufal fra Banō Asad	Khadijah aṣ-Ṣoghrá

Vår mester az-Zobayr ؓ sa: «Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh at-Taymī oppkaller barna sine etter profeter, for han vet at det ikke er noen profet etter Moḥammad ؐ, og jeg oppkaller mine barn etter martyrene for at de skal oppleve martyrdøden. Jeg har oppkalt:

- ‘Abdollāh etter ‘Abdollāh ibn Jaḥsh
- Al-Monẓir etter al-Monẓir ibn ‘Amr
- ‘Orwah etter ‘Orwah ibn Mas‘ūd
- Ḥamzah etter Ḥamzah ibn ‘Abd-il-Moṭṭalib
- Ja‘far etter Ja‘far ibn Abī Ṭālib
- Moş‘ab etter Moş‘ab ibn ‘Omayr
- ‘Obaydah etter ‘Obaydah ibn al-Ḥārith
- Khālid etter Khālid ibn Sa‘īd,
- ‘Amr etter ‘Amr ibn Sa‘īd ibn al-‘Āṣ»

Noen historikere mener at våre mestere az-Zobayr, Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh og Sa‘d ibn Abī Waqqāṣ og vår velynder ‘Alī ibn Abī Ṭālib ؓ skal alle ha blitt født det samme året.

Vår mester az-Zobayr ؓ opplevde Badr-slaget og al-Ḥodaybiyah-dagen. Guds sendebud ؐ sa: «Den som bevitnet Badr og al-Ḥodaybiyah, vil ikke gå inn i ilden.»

Han stod også støtt på slagmarken sammen med profeten Moḥammad ؐ under slaget ved Oḥod. Denne følgesvennen var av de som sverget troskapsed på å dø for Guds sak. Vår mester az-Zobayr ؓ bar den ene fanen for *al-Mohājirōn* under Mekka-erobringen. Han var med på enhver kamp som Hans Hellighet ؐ kjempet for Guds sak.

Profeten Moḥammad befaltet at et brev skulle bli skrevet og sendes til Banō Mo‘āwiyah ibn Jarwal. Det var vår mester az-Zobayr som skrev det. Vår mester az-Zobayr valgte å ikke bli guvernør, være skatteinnsamler eller innsamler av skatt av innhøstning noen gang. Han valgte kun å kjempe for Guds sak. Det gjorde han på tiden til profeten Moḥammad og fra den første kalifens til den tredje kalifens tid.

Vår mester az-Zobayr sa til sønnen ‘Abdollah: «Sønn, jeg var gift med din mor, mens Guds sendebud var gift med din tante ‘Ā’ishah. Det er et slektsbånd og en nærhet (gift i samme familie) mellom meg og Guds sendebud. Kanskje du ikke vet, men min fars tante Omm Ḥabīb bint Asad er bestemoren til Hans Hellighet, og min mor er Hans Hellighets tante. Hans Hellighets mor Āminah bint Wahb ibn ‘Abd Manāf og min bestemor Hālah bint Wahb ibn ‘Abd Manāf er søstre, og Hans Hellighets hustru Khadījah bint Khowaylid var tanten min.»^I

TROEN

Vår mester Abō Bakr var handelsmann og veldig respektert i samfunnet. Han hadde begynt å kalle dem som han stolte på, til gudstro. Disse var de som besøkte ham og ba om hans råd. Vår mester az-Zobayr antok også troen takket være vår mester Abō Bakr. Vår mester Abō Bakr tok ham med seg til profeten Moḥammad, der omfavnet han islam og sverget troskapsed til profeten Moḥammad. Det sies at han var den fjerde eller femte frie mannen til å anta troen på profeten Moḥammad. Faktisk var han bare en ungdom – 12 år – på den tiden.

Da han omfavnet islam, begynte onkelen hans å straffe ham. Han bandt ham fast hengende over en stråmatte og tente på den. Onkelen sa: «Kom tilbake til dine forfedres tro!» Men vår mester az-Zobayr svarte: «Jeg skal aldri fornekte Herren!»^{II}

^I *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:73–84; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 5:344, 7:249–251; *Osd al-ghābah*, 2:249–252; *Al-Iṣābah fī tamyīz aṣ-ṣaḥābah*, 2:457–461; *Al-Istī‘āb*, 2:89–93; *Ḥilyah al-auliya’*, 1:89–92; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:41–68; *Ṣifāh aṣ-ṣafwah*, 1:107–109.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:75; *Osd al-ghābah*, 2:250; *Ḥilyah al-auliya’*, 1:89; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:44, 1:85.

Forfedrene til araberne tilba avgudsstatuer, blant dem var disse tre gudinnene, som også er nevnt i Koranen (53:19–20). Det hevdes at avgudsstatuen i midten, som står på løven, er gudinnen al-Lāt, og de to på sidene er gudinnene al-‘Ozzá og Manāh. Disse avgudsstatuene ble oppdaget i oldtidsbyen Hatra, Irak. ©Arab Nation 2013

DEN FØRSTE

Vår mester az-Zobayr ﷺ vokste opp i en familie som hadde høy status hos Qoraysh og var kjent for sin tapperhet gjennom mange generasjoner.

Den første perioden av islam holdt muslimene sin tro skjult og var noen få personer som samlet seg i vår mester al-Arqams ﷺ hus. Der hadde de hemmelige samlinger og lærte mer om gudstroen. Vår mester az-Zobayr ﷺ fikk høre at noen fiender hadde tatt profeten Moḥammad ﷺ ved høydene i Mekka for å drepe Hans Hellighet ﷺ. Uten å nøle satte han av gårde til tross for at han bare var en ungdom på den tiden – 12 år. Han gikk gjennom folkemengden i byen med blottet sverd. Alle som så ham, undret seg: «En guttunge med sverd?!» Da han kom til høydene i Mekka, traff han på profeten Moḥammad ﷺ. Hans Hellighet ﷺ spurte: «Az-Zobayr, hva er det med deg?» Han svarte: «Jeg kom for å hogge fienden som tok Dem, med sverdet mitt!» Hans Hellighet ﷺ smilte og ba for ham og sverdet hans. Engelen Gabriel ﷺ steg ned i det øyeblikket og sa til profeten ﷺ: «Sannelig, Herren framsier fredshilsenen til Dem, og sier til Dem: 'Framsi på Mine vegne fredshilsenen til az-Zobayr' og bebud ham det gledelige budskapet om at Gud vil gi ham belønning uten å minske på den i det hele tatt for hver gang noen trekker sverdet for Guds sak, fra De er blitt sendt (som profet), til timen vil stå, for han

er den første til å blotte sverdet for Guds den Allmektiges og den Allmajestetiskes sak.»¹

UTVANDRINGEN

Vår mester az-Zobayr ﷺ var med på å utvandre til Etiopia (riket Abessinia) begge gangene.

Mens muslimene levde i Etiopia, var det en høvding som utfordret negus' kongemakt og ville overta riket. Muslimene som var der, ble svært bekymret og triste av den nyheten, for de fryktet at den høvdingen kom til å overgi dem til Qoraysh.

På slagmarken inntok høvdingens hær og negus' hær plassene og stod overfor hverandre. Følgesvennene i Etiopia spurte hverandre om hvem som kunne dra til slagmarken og bringe tilbake nyheter om hva som foregikk. Vår mester az-Zobayr ﷺ påtok seg dette livsfarlige oppdraget og dro av sted. Det sies at han var den yngste av dem som var der. Begge hærene hadde møtt opp på den ene siden av Nilen, og for å komme seg dit måtte vår mester az-Zobayr ﷺ svømme langt for å se hva som foregikk. Følgesvennene blåste opp en lærsekk og bant den rundt brystet til vår mester az-Zobayr ﷺ. Han svømte over til den andre siden der hærene drev og kjempet. Han så at negus' hær seiret over fienden, så han svømte tilbake til følgesvennene som ventet spent på ham. Han fortalte at negus hadde seiret, og de troende jublet over denne nyheten. De bodde trygt og godt i riket til negus.

Mausoleet til vår mester negus ﷺ i Negash i Etiopia.

Foto: Richard Mortel, 2013. ©Richard Mortel

¹ *Osd al-ghābah*, 2:250; *Hilyah al-aulyā'*, 1:89; *Siyar a'lām an-nobalā'*, 1:41–42.

Etter å ha bodd en stund i Etiopia, valgte vår mester az-Zobayr ﷺ å vende hjem til Mekka sammen med noen andre som også ville vende hjem.

I Mekka hadde profeten Moḥammad ﷺ lagd brorskapsavtale mellom noen følgesvenner slik at man kunne se til hverandre. Profeten ﷺ valgte vår mester ‘Abdollāh ibn Mas‘ūd ﷺ for vår mester az-Zobayr ﷺ.

Vår mester az-Zobayr ﷺ holdt ut den torturen som Qoraysh påførte de troende. Så kom den dagen da profeten Moḥammad ﷺ ba de troende om å utvandre fra Mekka til Medina. Vår mester az-Zobayr ﷺ utvandret helt alene. Han stanset hos vår mester al-Monzir ibn Moḥammad ibn al-Jolāh ﷺ. Hans Hellighet ﷺ valgte å lage brorskapsavtale mellom ham og Salamah ibn Salāmah ibn Waqsh ﷺ da Hans Hellighet ﷺ lagde brorskapsavtale mellom *al-Anṣār* og *al-Mohājirōn*. Hans Hellighet ﷺ ga også etter hvert et stort landområde i byen Medina til vår mester az-Zobayr ﷺ.

LØVENE

Fienden hadde tatt vår mester Khobayb ibn ‘Adī ﷺ for å henrette ham. Han ba om å få forrette to bønneenheter før de henrettet ham. De sa det var greit. Han forrettet to bønneenheter og sa: «Hadde det ikke vært for at dere kommer til å si at han er redd, ville jeg ha bedt lenger.» Etter det korsfestet de ham, og han sa: «Gud, Du vet at ingen er med meg her for å la Ditt sendebud få vite om der jeg dør, la min fredshilsen nå Hans Hellighet!» Så begynte fienden å kaste spyd og skyte piler på ham, og han led martyrdøden.

Profeten Moḥammad ﷺ fikk høre om ham og spurte følgesvennene: «Hvem av dere skal hente Khobayb fra korset, og den som gjør det, vil få paradiset i gjengjeld?» Vår mester az-Zobayr ﷺ nølte ikke, han sa: «Jeg og min venn al-Miqdād!» De dro av sted og fortsatte om natten og dagen og kom endelig fram til målet. Der så de at det lå 40 menn og sov rundt korset de hadde naglet vår mester Khobayb ﷺ til. De kunne se følgesvennen Khobayb ﷺ ligge på bakken, det var som om han nettopp hadde blitt martyr, men det hadde gått 40 dager. Vår mester az-Zobayr ﷺ tok ham opp på ridedyret sitt, så snudde han og vennen som var med. Før de var kommet særlig langt, kom det 70 menn fra fienden og tok dem igjen. Vår mester az-Zobayr ﷺ la fra seg martyrens kropp som han bar på. Jorden åpnet seg og tok vår mester Khobaybs ﷺ kropp ned i seg. Fienden så på vår mester az-Zobayr ﷺ, men han sa: «Hvilket mot har dere mot oss, Qoraysh?» Så løftet han turbanen og sa: «Jeg er az-Zobayr, sønn av al-‘Awwām, og min mor er Ṣafiyyah, datter av ‘Abd-ol-Moṭṭalib, og vennen min er al-Miqdād, sønn av al-Aswad. Vi er to løver med utstrakte forbein! Hvis dere vil, så kom igjen og kjemp. Og hvis dere vil, så utfordrer dere, og hvis dere vil, så gir dere vei!» Qorayshs

menn ga dem vei til å forlate stedet.

Begge følgesvennene az-Zobayr og al-Miqdād kom tilbake til profeten Moḥammad. Engelen Gabriel var hos Hans Høyhet og sa: «Kjære Moḥammad, sannelig, englene skryter av disse to følgesvennene Deres.»^I

GUDS RIDDER

Vår mester az-Zobayr var av islams fremste riddere. Han var blitt oppdratt av sin mor til å kjempe og være standhaftig og viljesterk på slagmarken, derfor gikk han aldri glipp av et eneste slag kjempet av muslimene sammen med profeten Moḥammad. Han hadde mange skader på kroppen etter sverd og spyd. Sønnen hans, historikeren ‘Orwah ibn az-Zobayr, gjenga: «Az-Zobayr hadde tre skader etter sverd, en av dem var på skulderen, og jeg kunne putte fingrene mine i den (den var såpass dyp). To av dem fikk han på Badr-dagen og en fikk han på al-Yarmōk-dagen.»^{II}

En av disiplene til følgesvennene, som var en skriftlærd fra Mosul, så kroppen til vår mester az-Zobayr, som hadde mange skader etter sverd. Han sa til ham: «Ved Gud, jeg har sett spor etter skader på kroppen din som jeg aldri har sett hos noen andre.» Vår mester az-Zobayr svarte: «Ved Gud, disse skadene har jeg bare fått sammen med Guds sendebud og det for Guds sak.»^{III}

En gang ble vår velynder ‘Alī spurt mens han var i profetens moské: «Hvem er den modigste av alle, al-Ḥasans far?» Han svarte med å peke på vår mester az-Zobayr: «Den mannen, han som blir rasende som leoparden og angriper som løven.»^{IV}

SLAGET VED BADR

Profeten Moḥammad sendte en gruppe menn sammen med vår mester az-Zobayr for å spionere og komme tilbake med nyheter om fienden ved vannet i Badr. De fant vannbærerne til fienden og arresterte dem og tok dem med til profeten Moḥammad. Fangene ble avhørt, og de troende fikk vite hvor fienden holdt til, og hvor mange de var. Under Badr-slaget var han alltid noen skritt unna profeten Moḥammad. Den dagen hadde han på seg en gul turban som han hadde tullet rundt hodet. Profeten Moḥammad sa: «Sannelig, englene stiger

^I *Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 2:358–359.

^{II} *Ḥilyah al-auliya’*, 1:90; *Siyar a’lām an-nobalā’*, 1:52.

^{III} *Ḥilyah al-auliya’*, 1:89–90; *Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 2:362.

^{IV} *Qādah faṭḥ ash-shām wa miṣr*, 226.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

ned med samme tegn som az-Zobayr!» Det vil si at de steg ned med gule turbaner på hodet. Den dagen steg det ned engler for å kjempe mot de troendes fiender, og de gule turbanene de hadde på seg, var for å ære vår mester az-Zobayr ﷺ. Han kjempet tappert den dagen og løp alene inn i rekkene til fienden. Da han vendte tilbake, hadde han fått to dype skader.¹

Al-ʿArīsh-moskeen på Badr-sletten der Badr-slaget ble kjempet. Moskeen er bygget der profeten Moḥammads ﷺ telt stod, Medina, Saudi-Arabia.

Foto: Omar Alsubhi, 2011. ©Omar Alsubhi

SLAGET VED OḤOD

Året etter møttes hærene fra Medina og Mekka på nytt. Denne gangen var det på Oḥod-slagmarken. Ṭalḥah ibn Abī Ṭalḥah al-ʿAbdarī kom fram fra Mekka-hærens rekker og utfordret de troende til kamp. Han holdt Mekka-hærens fane. Folk som stod der, fryktet ham, for de visste at han var en sterk og barbarisk kriger. Han var ikke vant til å vise nåde. Vår mester az-Zobayr ﷺ godtok utfordringen hans og red bort til ham og hoppet over på hans kamel og dro ham med seg ned på bakken. Der gjorde han slutt på fienden. Profeten Moḥammad ﷺ sa: «Hadde ikke az-Zobayr duellert mot ham, hadde jeg selv gjort det, for jeg så at folk unngikk å kjempe mot ham.»

Da bueskytterne begikk den taktiske tabben de begikk under slaget, var vår mester az-Zobayr ﷺ blant de følgesvennene som slo ring rundt profeten

¹ *Siyar aʿlām an-nobalāʾ*, 1:46–47, 1:62–63; *Osd al-ghābah*, 2:251.

Moḥammad og brukte egen kropp som skjold for å beskytte Hans Hellighet. Han sverget også den dagen troskapsed på at han skulle dø for Hans Hellighet.

Da fienden forlot slagmarken og de troende hadde mange som var hardt skadet, var profeten Moḥammad bekymret for at hvis fienden vendte tilbake, ville det bli tøft å kjempe for de som var skadet. Hans Hellighet sa: «Hvem kan følge etter fienden slik at de vet at det fortsatt finnes krefter i oss!» Våre mestere Abō Bakr og az-Zobayr red av gårde med 70 menn. De fulgte etter Mekka-hæren. Mekka-hæren fikk høre om dem og trodde at det var en fortropp og at det bak dem ville komme en større tropp. Fienden satte opp farten og red fortere mot Mekka. De 70 mennene og deres ledere våre mestere Abō Bakr og az-Zobayr vendte tilbake til profeten Moḥammad. De slapp å kjempe mot fienden, og Gud åpenbarte for profeten: «De troende vendte tilbake uten å bli utsatt for noen skade. De fulgte Guds glede. Gud er Herren av stor velvilje.»¹ De troendes mor ‘Ā’ishah sa til ‘Orwah ibn az-Zobayr: «Nevø, ved Gud, dine to fedre (morfar Abō Bakr og far az-Zobayr) var av: 'De som stilte seg i tjeneste for Gud og sendebudet selv etter å ha blitt skadet [...]»^{III}

SKYTTERGRAVSSLAGET

Under dette slaget var det mange grupper blant de troendes fiender som slo seg sammen og omringet Medina. Det var en tøff tid for de troende, for det var mange som forrådte Medina. De troende var avhengige av å få vite om hva fiendens planer og posisjoner var. Profeten Moḥammad spurte om hvem som kunne påta seg et slik farlig oppdrag. Vår mester az-Zobayr stod fram og sa at han ville gjøre det. Profeten Moḥammad spurte på nytt, og vår mester az-Zobayr svarte på nytt. Hans Høyhet gjentok spørsmålet en tredje gang, og atter en gang kom vår mester az-Zobayr fram og meldte seg frivillig. Da tok Hans Høyhet hånden hans og sa: «Enhver profet har en apostel^{IV}, og az-Zobayr er min apostel!»^V

Vår mester ‘Abdollāh ibn az-Zobayr så sin far vår mester az-Zobayr kjempe mot Banō Qorayzah som en helt. Han sa til ham: «Kjære far, jeg så deg på

¹ Koranen 3:174.

^{II} Koranen 3:172.

^{III} *At-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:77; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:20; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:47.

^{IV} Det arabiske ordet er *ḥawārī* (الحواري), som betyr en som blir utmerket eller utvalgt, en hjertevenn, hjelper. Ordet brukes for å kjennetegne profeten Jesu disipler. Apostel vil si en forkjemper, altså var vår mester az-Zobayr en som alltid kjempet og stod på i den forreste rekken for profeten Moḥammad.

^V *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*, 5:111#4113; *Ṣaḥīḥ Moslim*, 4:1879#2415; *Mosnad Aḥmad*, 2:98#679.

den blonde hesten din på skyttergravsdagen.» Vår mester az-Zobayr ﷺ spurte: «Så du meg, kjære sønn?» Han svarte: «Ja!» Vår mester az-Zobayr ﷺ sa: «Sannelig, Guds sendebud ﷺ samlet sine foreldre for din far den dagen. Hans Høyhet ﷺ sa: 'Skyt, måtte min far og mor bli ofret for deg!」

Under denne kampen slo vår mester az-Zobayr ﷺ på hjelmen til ‘Othmān ibn ‘Abdillāh ibn al-Moghīrah. Han skar gjennom den og helt ned til setet på ridedyret hans.^I

SLAGET VED KHAYBAR

Etter at jødernes store kriger Marḥab ble drept av vår velynder ‘Alī ibn Abī Ṭālib ﷺ, var det hans bror Yāsir som utfordret de troende. Han var også kjent for å være sterk og modig. Hovmodig sa han: «Finnes det noen som våger å kjempe mot meg?» Vår mester az-Zobayr ﷺ tok utfordringen. Det sies at hans mor Ṣafiyyah bint ‘Abd-il-Moṭṭalib ﷺ skal ha spurt: «Kommer han til å drepe min sønn, kjære Guds sendebud?» «Nei, det er din sønn som kommer til å drepe ham hvis Gud vil!» svarte Guds sendebud ﷺ.

De begynte å kjempe mot hverandre. Mange sverdbygg ble forsvart og stanset – de kjempet lenge, men til slutt fikk vår mester az-Zobayr ﷺ overtaket og drepte fienden.^{II}

MEKKA-EROBRINGEN

Før muslimenes hær dro til Mekka, skrev Ḥāṭib ibn Abī Balta‘ah et brev til Qoraysh for å fortelle dem at profeten Moḥammad ﷺ hadde planer om å komme til Mekka med sin hær. Så ga han brevet til en kvinne, som skjulte det i håret sitt og begynte sin reise mot Mekka. Guds sendebud ﷺ fikk vite om det ved guddommelig opplysning, derfor sendte Hans Høyhet ﷺ vår velynder ‘Alī og vår mester az-Zobayr ﷺ etter kvinnen for å få tak i brevet. De tok henne igjen og hentet brevet og leverte det til Hans Høyhet ﷺ.

Da hæren posisjonerte seg og hadde byen i sikte, var vår mester az-Zobayr ﷺ i venstre flanke av hæren. Vår mester al-Miqdād ibn ‘Amr ﷺ var i høyre flanken av hæren. Profeten Moḥammad ﷺ ga vår mester az-Zobayr ﷺ fanen til vår mester Sa‘d ibn ‘Obādah ﷺ. Derfor entret han byen med to faner. Da profeten Moḥammad ﷺ gikk inn i byen Mekka, ga Hans Hellighet ﷺ veiledning til folket. Vår mester az-Zobayr ﷺ kom ridende på hesten sin, da reiste Hans Hellighet ﷺ

^I *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:78–79; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:249; *Osd al-ghābah*, 2:250; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:47–51.

^{II} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:189.

seg opp og tørket støvet bort fra ansiktet til vår mester az-Zobayr ﷺ med kappen sin og sa: «Sannelig, jeg satte av to deler for en hest og én del for rytteren, den som mangler disse delene, Gud vil la ham mangle dem.»^I

SLAGET VED ḤONAYN

Vår mester az-Zobayr ﷺ hadde stor suksess under dette slaget. Hans tapperhet og måten å kjempe på var noe fienden aldri kom til å glemme.

Da Hawāzin og deres allierte tapte på slagmarken, stanset høvdingen deres Mālik ibn ‘Auf an-Nadrī i fjellpasset og sa til de andre at de måtte stanse der til de svake og skadde av dem kom seg til dem. En ridder kom til syne, høvdingen spurte de andre: «Hva ser dere?» De sa: «Vi ser en enestående ridder som kommer langt borte fra. Han har lansen på skulderen og et rødt bånd bundet på hodet.» Høvdingen sa med det samme: «Det er az-Zobayr, sønn av al-‘Awwām! Jeg sverger ved gudinnen al-Lāt. Han kommer til å angripe dere, vær stødige nå mot ham!» Da han kom nærmere der de var, fikk han øye på dem og gikk til angrep. Han var alene mot flere av fienden, men han kjempet til han drev dem vekk fra det stedet.^{II}

SLAGET VED AL-YARMŌK (JARMUK)

Jarmuk-dalen ligger mellom Syria og Jordan.
Foto: Ali al-Hosayn, 2009. ©Ali al-Hosayn

^I *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:77; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:283, 5:344, 7:249; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:51.

^{II} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:336–337.

Denne følgesvennens liv fortsatte som ridder for Guds sak. Han fortsatte å tjenestegjøre på slagmarken under de tre første rettlejede kalifene. Han var med og kjempet mot de frafalne under vår mester Abō Bakrs ﷺ kalifperiode. Han kjempet også under erobringen av landområder i Levanten.

Al-Yarmōk stod også skrevet i hans skjebne, og igjen var han av de som kjempet taprest og best på slagmarken. En gruppe menn kom ridende til ham og sa: «Skal du ikke kjempe, for vi skal kjempe med deg?» Vår mester az-Zobayr ﷺ sa: «Dere kommer ikke til å være stødige på slagmarken!» De svarte: «Jo!» Etter det gjorde han klar ridedyret og red rett mot fiendens (østromernes) rekker og mennene red sammen med ham. Da de fikk øye på østromernes rekker, stanset de og trakk seg, men vår mester az-Zobayr ﷺ red rett inn i rekkene og skar seg gjennom til den andre siden mens han hogg rundt seg med sverdet. Fra den andre siden satte han opp farten og red igjen gjennom østromernes rekker og hogg rundt seg og kom tilbake til der han først hadde ridd inn i østromernes rekker. Der stod de mennene som sa de skulle kjempe med ham. Så fortsatte han å kjempe mot østromerne. Den dagen fikk han en stor skade mellom skuldrene.¹

EROBRINGEN AV EGYPT

Da vår mester ‘Amr ibn al-‘Āṣ ﷺ red av gårde for å erobre Egypt sammen med en hær på bare 3500 menn, skrev han til kalif ‘Omar ibn al-Khattāb ﷺ og ba om støtte. Han sendte 4000 menn ledet av vår mester az-Zobayr ﷺ. Da kalifen sendte ham av gårde, spurte han ham: «‘Abdollāhs far (az-Zobayr), ønsker du å være guvernør i Egypt?» Han svarte: «Nei, jeg har ikke behov for det, men jeg skal dit for å kjempe for Guds sak og hjelpe muslimene! Hvis jeg møter ‘Amr, og han allerede har erobret Egypt, skal ikke jeg legge til noe i hans sak. Da vil jeg sette kursen mot noen kystområder og forplikte meg til ham. Men hvis jeg finner ham kjempende for Guds sak, da kommer jeg til å kjempe med ham.»

Vår mester az-Zobayr ﷺ red av gårde sammen med troppen sendt av kalifen. På veien fikk han en nyhet med anbefaling om å ikke gå inn i Egypt, for det var brutt ut byllepest der. Men vår mester az-Zobayr ﷺ var bestemt og sa at troppen skulle innta Egypt og møte angrep og byllepest om det så var det de måtte.

Da han endelig kom fram til vår mester ‘Amr ibn al-‘Āṣ ﷺ, så han at han hadde omringet fortet Babylon i Egypt. Dette området er i dag kjent som det koptiske Kairo. Vår mester ‘Amr ﷺ satt fast, for det var gravd skyttergrav rundt hele fortet. Han red rundt det, men fant ingen god nok løsning. Muslimene holdt fortet beleiret i syv måneder. Vår mester az-Zobayr ﷺ lengtet etter å ofre seg for Guds sak for å oppnå martyrdommen. Han sa til vår mester ‘Amr ﷺ: «Jeg ofrer mitt liv for Gud, jeg håper at Gud lar muslimene erobre fortet.» Han stilte opp en

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:336–337.

stige på en side av fortet og klatret. Han hadde gitt ordre til de andre om at når han ropte ut Guds storhet, måtte de angripe alle mann. Han klatret til toppen av fortet, og med sverdet i hånden skrek han ut: «Gud er størst!» Alle mennene i hæren løp mot stigen på en gang og begynte å klatre, men vår mester az-Zobayr nektet dem og sa at den kom til å knekke, de måtte være strategiske. Da fienden så at de troende hadde kommet seg på toppen av fortet, trakk de seg ut fra det. Slik erobret de troende fortet Babylon, og etter det lå Egypt åpent for dem.

Vår mester ‘Amr ibn al-‘Āṣ inngikk en fredspakt med al-Moqauqis, som var østromernes guvernør i Egypt. Vår mester az-Zobayr var en av de som kontrollerte at denne fredspakten ble overholdt, og at folket i Egypt ikke led noen urett av de som hadde erobret landet.¹

DEN SJENERØSE HANDELSMANN

Byttehandel var et yrke som de fleste jobbet med på den tiden. Vår mester az-Zobayr var også handelsmann, og han var vellykket. Handelsreisene gikk ofte til Levanten for å gjøre byttehandel der. Folk spurte om hvordan han var blitt så vellykket, og hvor dette hellet kom fra. Han sa at han aldri kjøpte noe som var defekt eller mangelfullt, og heller ikke søkte han profitt ved slike ting, utenom det gjorde han ærlig handel, og Gud velsignet ham og ga ham framgang. En oppfordring og et råd som han ga til folk, var at hvis de klarte å oppnå fortjeneste ved gode handlinger (gjennom ærlighet), så var det best å gjøre det.

Han var ikke bare en vellykket handelsmann, men også en sjenerøs handelsmann. En gang sendte han pengesekker fylt med 180 000 sølvmynter til de troendes mor ‘Ā’ishah . Å avse for Guds sak til de trengende var hans vane. En dag kjøpte han et hus for 600 000 sølvmynter. Noen sa til ham at han hadde gjort en dårlig handel, men han sa at han ikke hadde gjort det, for det kjøpet var blitt gjort for Guds sak.

Vår mester az-Zobayr hadde 1000 slaver, det førte til at de som samlet velferdsskatten, kom til ham, men han hadde ikke noe å gi dem. De fikk vite at det han tjente om dagen, delte han ut til de trengende i løpet av kvelden.

Å nyte respekt og tillit er det ikke alle som opplever, men vår mester az-Zobayr var ansett som en troverdig person, derfor ga flere følgesvenner sine penger til ham, så han kunne oppbevare dem etter deres død og gi til deres barn når de trengte noe. Det gjaldt følgesvenner som ‘Othmān ibn ‘Affān, al-Miqdād ibn al-Aswad, ‘Abdollāh ibn Mas‘ūd og ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf .^{II}

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:79; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:97–101; *Siyar a’lām an-nobalā’*, 1:55.

^{II} *Osd al-ghābah*, 2:251–252; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:251; *Ḥilyah al-aulyā’*, 1:90; *Siyar a’lām an-nobalā’*, 1:55–57; *Ṣifah aṣ-ṣafwah*, 1:108.

GUDFRYKTIGHET

Vår mester az-Zobayr ؓ var en svært gudfryktig og from mann. Hver eneste handling ble overveid om det ville glede Gud eller ikke. Da det følgende verset ble åpenbart: «Sannelig, dere vil krangle dere imellom på oppstandelsens dag hos Herren.»^I spurte vår mester az-Zobayr ؓ profeten Moḥammad ؑ: «Kjære Guds sendebud, kommer vi til å krangle til tross for det som har hendt mellom oss på jorden?» Hans Hellighet ؑ svarte: «Ja!» Vår mester az-Zobayr ؓ sa: «Da er denne saken veldig vanskelig!»^{II}

En dag spurte vår mester ‘Abdollāh ibn az-Zobayr ؓ vår mester az-Zobayr ؓ: «Hvorfor hører jeg deg ikke berette etter Guds sendebud ؑ slik som de andre følgesvennene gjør?» Vår mester az-Zobayr ؓ svarte: «Jeg vek aldri fra Hans Hellighets ؑ side siden jeg omfavnet islam. Det jeg oppnådde blant Guds sendebuds ؑ følgesvenner, oppnådde ikke noen av dem. Det var et slektsbånd og nærhetsbånd (gift i samme familie) mellom meg og Hans Hellighet ؑ, noe du kjenner til. Men jeg hørte også Guds sendebud ؑ si: 'Den som lyver om meg, han bør vite at hans sitteplass (værested) vil være i helvete!」 Det var derfor han berettet få beretninger etter Hans Hellighet ؑ.^{III}

APOSTELENES TESTAMENT

Følgesvennen az-Zobayr ؓ var en betrodd og elsket følgesvenn av profeten Moḥammad ؑ. Hans Høyhet ؑ ga ham et jordstykke med daddelpalmer, det var krigsbytte etter stammen Banō an-Naḍīr.

Etter profeten Moḥammads ؑ bortgang hadde vår mester az-Zobayr ؓ samme opphøyde status hos vår mester Abō Bakr ؓ. De kjente hverandre før de omfavnet islam, han var en av rådmennene til vår mester Abō Bakr ؓ. Vår mester az-Zobayr ؓ fikk jord av ham tre mil nord for Medina, det stedet er kjent som al-Jorf.

Da vår mester ‘Omar ؓ tok over som kalif, hadde vår mester az-Zobayr ؓ fortsatt en like viktig rolle i samfunnet. Han fikk til og med tilbud om å være guvernør i Egypt, men han foretrakk å være en ridder heller enn en hersker. Han fikk jord på grensen av Medina i dalen al-‘Aqīq. Han ble valgt til å være med i rådet som skulle velge kalifen etter vår mester ‘Omar ؓ. Vår mester ‘Omar ؓ kalte ham «en av islams søyler».

^I Koranen 39:31.

^{II} *Sonan at-Tirmizī*, 5:370#3236.

^{III} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:79; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:42–43.

Det samme opplevde han under den tredje kalifens tid, på den tiden var han også en av rådsmennene. Det ene året ble kalif ‘Othmān ؓ veldig syk og folk ba ham velge ut en stedfortreder i tilfelle han ikke overlevde sykdommen. Han sa: «Ja, jeg velger az-Zobayr. Ved Han som har min sjel i Sin hånd, az-Zobayr er den beste av dere slik som jeg vet. Han var også den Guds sendebud ؓ elsket mest.»^I

Da vår velynder ‘Alī ؓ ble utvalgt som kalif, nølte ikke vår mester az-Zobayr ؓ med å sverge troskap til ham. Men da tragedien kamelslaget fant sted, ba han sønnen ‘Abdollāh ؓ komme om morgenen den dagen begge partene skulle til å begynne å kjempe. Han sa til sønnen: «Sønn, hvilken kroppsdel har jeg som ikke har blitt skadd sammen med Guds sendebud? Sønn, i dag kommer bare den onde og den undertrykte til å bli drept. Jeg ser at jeg skal bli drept som undertrykket, men det som bekymrer meg mest, er de pengene jeg er forpliktet til.» Han ble betrodd en sum av en mann, og vår mester az-Zobayr ؓ fryktet at de pengene skulle gå tapt. Han sa til sønnen at det var hans siste vilje og testament til sønnen at han måtte påse at det ble betalt tilbake til den mannen. Om han så måtte selge farens eiendom for å gi tilbake de pengene, så måtte han gjøre det. Han sa til sønnen at hvis han ikke maktet å levere tilbake en del av den summen, måtte han be az-Zobayrs ؓ Herre om hjelp. Sønnen spurte: «Kjære far, hvem er denne herren du mener?» Han svarte: «Gud, den Allmektige og den Allmajestetiske!» Vår mester ‘Abdollāh ؓ gjorde som faren sa, og hver gang han følte at det var vanskelig å levere tilbake den summen, sa han: «Az-Zobayrs Herre, tilbakebetal summen han har ansvaret for», og den ble tilbakebetalt.^{II}

MARTYRDOMMEN

Da begge hærene gikk løs på hverandre under kamelslaget, red vår velynder ‘Alī ؓ på muldyret til profeten Moḥammad ؓ bort til den andre hæren. Han ba dem kalle på vår mester az-Zobayr ؓ. De nærmet seg hverandre sånn at ridedyrenes nakke var inntil hverandre. Vår velynder ‘Alī ؓ sa: «Jeg ber deg sverge ved Gud! Husker du den dagen da jeg hvisket noe til deg, og i det øyeblikket kom Guds sendebud ؓ til oss og sa: 'Az-Zobayr, elsker du ‘Alī?’ Du svarte: 'Hvorfor skulle jeg ikke elske min fetter, og han følger samme religion som meg?' Guds sendebud ؓ sa: '‘Alī, elsker du ham?' Jeg svarte: 'Kjære Guds sendebud, hvorfor skulle jeg ikke elske min fetter, og han følger samme religion som meg?' Guds sendebud ؓ sa: 'Az-Zobayr, ved Gud, du kommer til å kjempe mot ham, og være den som tar feil!'» Vår mester az-Zobayr ؓ sa at det var som om han hadde glemt denne

^I *Osd al-ghābah*, 2:250–251; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:54–55; *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:76–77.

^{II} *Osd al-ghābah*, 2:250; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:65–67; *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:80–81; *Ḥilyah al-auliya’*, 1:90–91.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

samtalen i alle år, men nå husket han den. Alt han kunne si, var: «Ved Gud, jeg skal ikke kjempe mot deg!» Så slo han ridedyret og fikk det til å ri tilbake. Han red derfra og forlot slagmarken. Han ville ri tilbake til Medina, og en mann fra Banō Tamīm så ham. Han skyndte seg til al-Aḥnaf ibn Qays og sa: «Det er az-Zobayr i dalen as-Sibā' .» Det sies at denne dalen ligger mange kilometer fra Basra. 'Omayr ibn Jormōz at-Tamīmī, Foḍālah ibn Ḥābis og Nofay' ibn Ḥābis at-Tamīmī hørte det. De red etter ham, og 'Omayr ibn Jormōz tok ham igjen. Han klarte å skade ham lett bakfra. Vår mester az-Zobayr ﷺ snudde seg mot ham, og da trodde han at vår mester az-Zobayr ﷺ kom til å drepe ham. Han ropte på vennene sine, og så tryglet han for livet: «For Guds skyld, az-Zobayr! For Guds skyld!» Vår mester az-Zobayr ﷺ lot være å gjøre ham noe, og red videre. Men da de to andre kom dit, red de alle tre etter vår mester az-Zobayr ﷺ og drepte ham. Det var en torsdag den 20. i jomādā al-āḥirah i det 36. året etter utvandringen til Medina (14.12.656). Han ble 64 år gammel ifølge islamsk tidsregning. Graven hans er i byen Basra i Irak.

Vår mester az-Zobayr ibn al-'Awwāms ﷺ mausoleum i Basra, Irak.

©Republic of Iraq Sunni Endowment Diwan 2018

Vår mester az-Zobayrs ﷺ sverd ble hentet til vår velynder 'Alī ﷺ. Da han så det, gråt han utrøstelig og sa at dette sverdet kjempet alltid for å fjerne problemer for Guds sendebud ﷺ. Han sa etter det at den som begikk denne udåden, hadde helvete i vente, for profeten Moḥammad ﷺ profeterte: «Den som

dreper az-Zobayr, vil havne i helvete!»¹

¹ *Osd al-ghābah*, 2:252; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 5:344; *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:81–84; *Ḥilyah al-auliā'*, 1:91.

OPPGAVE 1 – HUSKER DU?

Velg det rette alternativet ved å sette ✓.

1. Hva var vår mester az-Zobayr ﷺ kjent som?	Svar
a) Guds sendebuds apostel.	
b) Guds sendebuds kalif.	
c) Guds sendebuds nabo.	
2. Hva het det første barnet som ble født hos muslimene i Medina?	Svar
a) ‘Alī.	
b) ‘Othmān.	
c) ‘Abdollāh.	
3. Hvem var det vår mester az-Zobayr ﷺ oppkalte barna sine etter?	Svar
a) Profetene.	
b) Martyrene.	
c) Høvdingene.	
4. Vår mester az-Zobayr ﷺ var den første til å	Svar
a) utvandre for Guds sak.	
b) blotte sverdet for Guds sak.	
c) be ved Kaba.	

OPPGAVE 2 – HVA KAN DU?

Svar på spørsmålene med fullstendige setninger.

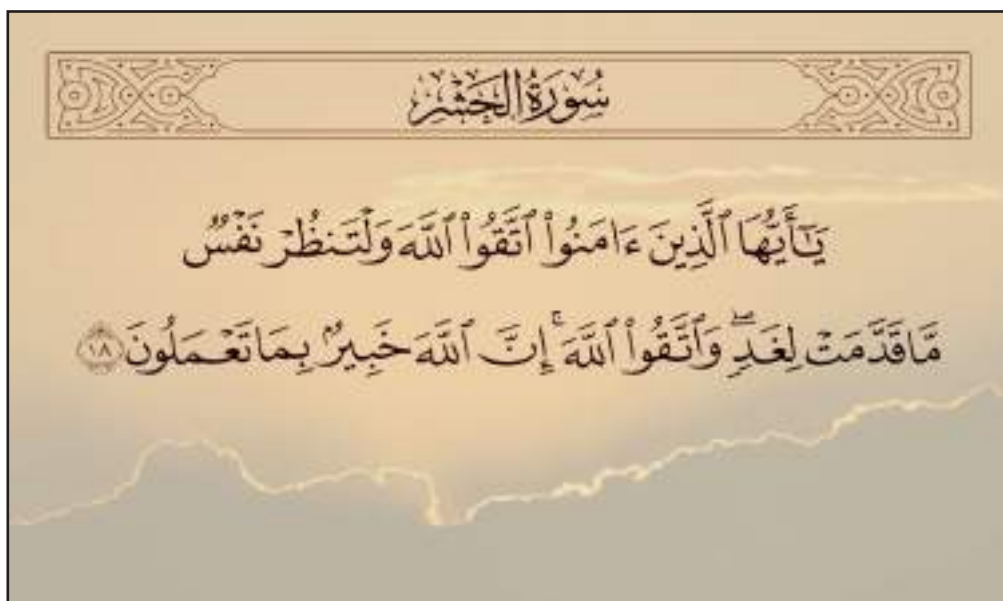
- Hva var slektsbåndet og nærhetsbåndet mellom vår mester az-Zobayr ﷺ og profeten Moḥammad ﷺ?
- Fortell kort om vår mester az-Zobayrs ﷺ barndom.
- Hvorfor tror du vår mester az-Zobayr ﷺ ikke ville være kalif eller guvernør?
- Hvorfor ville ikke vår mester az-Zobayr ﷺ berette etter profeten ﷺ slik andre følgesvenner gjorde?
- Hva var vår mester az-Zobayrs ﷺ siste vilje (testament)?
- Hvordan ble vår mester az-Zobayr ﷺ martyr?
- Skriv kort om hvorfor du mener vår mester az-Zobayr ﷺ var viktig for islam.

OPPGAVE 3 – PRESENTER

Jobb i grupper og lag en PowerPoint-presentasjon om hva «gudfryktighet (التقوى – taqwá)» er ved hjelp av følgende:

- Hva betyr ordet *taqwá* (gudfryktighet)?
- Definer hva *taqwá* (gudfryktighet) er.
- Hva sier Koranen?
- Hva lærer vi av profetens ﷺ *sonnah* (السنة – livsførsel) om *taqwá* (gudfryktighet)?
- Finn noen utsagn av de skriftlærde om *taqwá* (gudfryktighet).
- Spiller *taqwá* (gudfryktighet) en rolle i deres hverdag med tanke på: tilbedelse, hjemme (foreldre/søsken), skole (lærere/medelever), trening, jobb, mat og drikke, helse, klær, tv, internett, sosiale medier?
- Hva tenker dere om *taqwá* (gudfryktighet), er det lett eller vanskelig? Begrunn hvorfor.

Husk å oppgi kilder til både tekst og bilder. Presentasjonen skal ha en innledning og en konklusjon.

Koranen 59:18: «Dere troende, frykt alltid Gud! Enhver person bør være klar over det vedkommende sender i forveien for morgendagen. Frykt alltid Gud! Sannelig, Gud er vel opplyst om det dere gjør.» ©Saleh Badrah, 2018

VÅR MESTER ‘ABD-OR-RAḤMĀN IBN ‘AUF ﷺ (579–652 E.KR.)

Navn og ættetavle: ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf ibn ‘Abd ‘Auf ibn ‘Abd ibn al-Ḥārith ibn Zohrah ibn Kilāb ibn Morrah al-Qorashī az-Zohrī.

Teknonymet^I hans var *Abō Moḥammad* (Moḥammads far).

Moren hans het ash-Shifā’ bint ‘Auf ibn ‘Abd ibn al-Ḥārith ibn Zohrah ibn Kilāb. Hun antok troen og utvandret sammen med de troende til Medina.

I uvitenhetstiden^{II} het vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ ‘Abd ‘Amr, og det sies også at han het ‘Abd-ol-Ka‘bah, men profeten Moḥammad ﷺ ga ham navnet ‘Abd-or-Raḥmān. Han ble født 10 år etter elefantåret, det vil si at han var 10 år yngre enn Hans Høyhet ﷺ, ifølge islamsk tidsregning.

Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ var en høy mann med et vakkert utseende, hudfargen var lys med rødt skjær, skjegget og hodehåret var svart, og han farget det ikke, og det ble heller ikke grått.

Han giftet seg 13 ganger og fikk 25 barn:

Kone/mor	Barn
Omm Kolthōm bint ‘Otbah ibn Rabī‘ah	Sālim al-Akbar ^{III}
Ibnato (datter av) Shaybah ibn Rabī‘ah	Omm al-Qāsim
Omm Kolthōm bint ‘Oqbah ibn Abī Mo‘ayṭ	Moḥammad ^{IV} , Ibrāhīm, Ḥomayd, Ismā‘īl, Ḥomaydah og Amat-or-Raḥmān
Sahlah bint ‘Āṣim ibn ‘Adī	Ma‘n, ‘Omar, Zayd og Amat-or-Raḥmān aṣ-Ṣoghrá
Baḥriyyah bint Hāni’ ibn Qobayṣah	‘Orwah al-Akbar
Sahlah bint Sohayl ibn ‘Amr al-‘Āmirī	Sālim al-Aṣghar

^I Teknonym (كنية – *konyah*) er et beskrivende tillegg. Det vil si et navn / en tittel gitt til en voksen, avledet av navnet til vedkommendes eldste barn.

^{II} Uvitenhetstiden er tiden som var før islam i Arabia. Det arabiske navnet på denne tiden er *jāhiliyyah* (الجاهلية).

^{III} Han døde i uvitenhetstiden.

^{IV} Det var sønnen han fikk teknonymet «Moḥammads far» etter.

Omm Ḥakīm bint Qārīz	Abō Bakr
Ibnato Abī al-Ḥīs ibn Rāfi‘ ibn Imri‘ al-Qays	‘Abdollāh
Tomādir ^I bint al-Aṣḥab ibn ‘Amr ibn Tha‘labah	Abō Salamah (‘Abdollāh al-Aṣghar)
Asmā’ bint Solāmah	‘Abd-or-Raḥmān
Omm Ḥorayth	Moṣ‘ab, Āminah og Maryam
Majd bint Yazīd ibn Solāmah al-Ḥimyariyyah	Sohayl
Ghazāl bint Kisrá, hun var en slavinne ^{II}	‘Othmān
Zaynab bint aṣ-Ṣabbāḥ ibn Tha‘labah, hun var en fange	Omm Yaḥyá
Bādiyah bint Ghaylān ibn Salamah ath-Thaqafī	Jowayriyah

Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ var en av de adelige i Mekka.^{III}

TROEN

Han antok troen før profeten Moḥammad ﷺ begynte å holde samlinger hjemme hos vår mester al-Arqam ibn Abī al-Arqam ﷺ. Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ var av de første åtte som antok troen. Det var vår mester Abō Bakr ﷺ som ledet ham til troen på samme tid som fire andre personer. Han kalte vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ og våre mestere ‘Othmān ibn ‘Affān, az-Zobayr ibn al-‘Awwām, Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh og Sa‘d ibn Abī Waqqāṣ ﷺ sammen til troen. Disse mennene nølte ikke med å godta kallet og sverge troskapsed til Hans Høyhet

^I Hun var fra stammen Kalb og var den første fra den stammen som giftet seg med en fra Qoraysh.

^{II} Hun ble tatt til fange under slaget ved Ktesifon og var opprinnelig fangen til vår mester Sa‘d ibn Abī Waqqāṣ ﷺ. Ktesifon ligger sør for Bagdad, men tilhørte det persiske riket på den tiden.

^{III} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:92–101; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:163–164; *Osd al-ghābah*, 3:480–485; *Hilyah al-auliya’*, 1:98–100; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:68–92; *Ṣifah aṣ-ṣafwah*, 1:109–112.

ﷺ. Sammen med noen andre følgesvenner utgjorde de den indre kjernen i islam.¹

UTVANDRINGEN

Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ måtte gjennomgå Qorayshs straff og tortur for Guds sak på samme måte som alle de andre troende måtte gjøre på den tiden, men han var viljesterk og holdt ut alt, tålmodig og standhaftig. Han oppfylte det han hadde inngått med Gud og sendebudet ﷺ. Han utvandret begge gangene til Etiopia fra Mekka, men kom tilbake til Mekka da noen av følgesvennene valgte å dra hjem.

Da befalingen om å utvandre til Medina ble gitt, var vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ en av dem som utvandret til Medina for Guds sak. Han etterlot alt han eide, i Mekka.

Da vår mester ‘Othmān ﷺ så vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ, sa han: «Ingen kan overgå denne gamle mannen når det gjelder overlegenhet i å ha utvandret begge gangene.»

Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ kom til Medina som en fattig mann. Profeten Moḥammad ﷺ ordnet et brorskapsbånd mellom ham og følgesvennen Sa‘d ibn ar-Rabī’ al-Anṣārī ﷺ. Vår mester Sa‘d ﷺ sa til ham: «Jeg er den rikeste i Medina, ta halve velstanden min! Jeg har to hustruer, se hvem av dem du liker, så skal jeg skille meg fra henne, og du kan gifte deg med henne.» Dette var hans måte å vise hvor mye han var villig til å ofre for Guds sak, på, men vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ nektet og sa heller: «Måtte Gud velsigne din familie og velstand for deg, vis meg heller veien til markedsplassen.» Han viste ham veien. Der begynte han sakte, men sikkert å gjøre noen byttehandler og tjente på det og fikk muligheten til å spare. Det var ikke mye, det han hadde, men da han fikk nok til en brudegave, giftet han seg. Han møtte på profeten Moḥammad ﷺ, og vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ berettet at Hans Hellighet ﷺ så tegn på den gleden en nygift mann har.

Hans Hellighet ﷺ: «Giftet du deg?»

Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ: «Ja, med en kvinne fra *al-Anṣār*.»

Hans Hellighet ﷺ: «Hva ga du henne i brudegave?»

Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ: «Fem gullmynter.»

Hans Hellighet ﷺ: «Hold en bryllupsbankett om det så bare er en sau.»

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:92; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:163; *Osd al-ghābah*, 3:480.

Ofte sa vår mester ‘Abd-or-Rahmān ﷺ at Gud åpnet velstandens porter for ham. Mange ganger var det slik at han var sikker på å finne gull og sølv under steiner.

Al-Anṣār tok imot *al-Mohājirōn* med et åpent hjerte. De ga dem et sted å bo, hjalp dem med å finne jobb, de gjorde alt for at de kunne etablere seg og starte et nytt, godt liv. *Al-Mohājirōn* sa til profeten Moḥammad ﷺ at de aldri noen gang hadde sett noen lik *al-Anṣār* og nevnte alt det gode de gjorde for dem. De var spesielt takknemlige for at *al-Anṣār* hjalp dem, selv om de selv kunne ha lite. Noen ganger fryktet *al-Mohājirōn* at all belønning i det kommende livet skulle bli reservert for *al-Anṣār*.

Gud åpenbarte om kjærligheten mellom *al-Mohājirōn* og *al-Anṣār*: «De som allerede var godt etablert i hjemlandet og i troen før de andre kom, de føler kjærlighet for dem som har utvandret til dem, og de finner intet begjær i hjertet om det som blir gitt til utvandrerne. De gir dem fortrinn framfor seg selv, enda de selv kunne ha sterkt behov for det. De som blir bevart fra sitt eget jags grådighet, det er de som er de framgangsrike.»^I

Slik var forholdet mellom de troende på den tiden.^{II}

Daddelmarkedet i Medina, Saudi-Arabia. Foto: Aitsam Altaf Tarar, 2020.

©Aitsam Altaf Tarar

^I Koranen 59:9.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:92–94; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:66, 3:226–229, 7:163; *Osd al-ghābah*, 3:480–481; *As-Sīrah an-nabawīyah li-Ibn Hishām*, 1:479, 1:505; *Ḥilyah al-auliya*’, 1:98–100; *Siyar a’lām an-nobalā*’, 1:75–91.

ET HJERTE FYLT MED TROEN

Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān var en gudfryktig person. Når en person resiterte Koranen hos profeten Moḥammad, var det vanlig at andre som var der gråt, men vår mester ‘Abd-or-Raḥmān gråt ikke. Profeten Moḥammad sa: «‘Abd-or-Raḥmāns øyne gråter ikke, for hjertet hans gråter.»^I

Å AVSE FOR GUD

En dag ba profeten Moḥammad de troende om å avse for Guds sak og samle almisser av andre. Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān kom med 4000 sølvmynter. Han la dem foran Hans Høyhet og sa: «Jeg hadde 8000 sølvmynter. Jeg har beholdt 4000 for meg og familien, og 4000 avser jeg for Herren den Allmektige og Allmajestetiske.» Hans Høyhet sa: «Måtte Gud velsigne det du beholdt, og det du avså.»

Gud åpenbarte: «Lignelsen om dem som avser av rikdommen for Guds sak, er lik det kornet som det skytes fram syv aks fra, så bærer ethvert aks hundre korn. Gud ganger på mer for den Han vil. Gud er altomfattende, allvitende. De som avser av rikdommen for Guds sak og så ikke følger opp det de har brukt, ved å påminne om velviljen eller ved å såre, det er belønning for dem hos Herren. Det vil ikke være noen frykt over dem, og heller ikke vil de være sørgmodige.»^{II}

Følgesvennene var alltid klare til å avse for Guds sak, de bekymret seg ikke om de hadde mye eller lite. Gud lærte dem en viktig lekse ved dette verset, og det var at man avser ikke for å glede seg selv eller for å vise andre at jeg har hjulpet noen, men heller det at man avser for å gjøre Gud glad og for å hjelpe den som trenger hjelp, uten å påminne vedkommende om hjelpen i etterkant eller såre den personen.^{III}

Da vår mester ‘Abd-or-Raḥmān avså halvparten av de pengene han hadde, sa hyklerne i Medina at han var en som likte å vise seg fram, men da ble det åpenbart av Gud: «Hyklerne kritiserer de troende som gir almisser med glede og nestekjærlighet. Hyklerne gjør også narr av de fattige troende som intet annet finner enn å tilby sitt strev. Gud vil straffe hyklerne for deres hån, og dem venter det en smertelig pine.»^{IV} Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān var av de troende som frivillig avså for Guds sak.^V

^I *Hilyah al-auliyā*, 1:100.

^{II} Koranen 2:261–262.

^{III} *Ar-Riyāḍ an-naḍīrah fī manāqib al-‘asharah*, 2:378–379.

^{IV} Koranen 9:79.

^V *As-Sīrah an-nabawīyah li-Ibn Hishām*, 2:551; *Siyar a‘lām an-nobalā*, 1:80.

Islamske mynter fra forskjellige tider. Foto: Maria Queralt, 2017. ©Morton and Eden Ltd

GLEDESBUDET OM PARADISET FRA OVEN

Profeten Moḥammads ﷺ skuddbønn ble hørt, og vår mester ‘Abd-or-Raḥmāns ﷺ penger og eiendom ble velsignet. Han ble en vellykket handelsmann. Han stod på og tjente penger på en ærlig og lovlig måte. Han unngikk alt som var ulovlig. Forretningene hans vokste for hver dag som gikk. Handelskaravanene hans kom alltid med de varene som byen trengte av mat og klær, og han eksporterte ut av byen det folket hadde mye av. Han dyrket og høstet åkrene som han hadde nord for byen Medina i al-Jorof. Der høstet han så mye at han kunne forsørge familien med den høsten i et helt år. Profetens ﷺ skuddbønn varte livet ut for vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ, for det kom en tid da han var den rikeste av følgesvennene.

En dag ba profeten Moḥammad ﷺ ham å komme. Hans Hellighet ﷺ sa: «Sønn av ‘Auf! Sannelig, du er av de rike, du kommer til å gå inn i paradiset krypende. Avse for Guds sak, og Han vil la deg gå inn på føttene.» Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ spurte: «Hva skal jeg avse for Guds sak, kjære Guds sendebud?» Hans Hellighet ﷺ sa: «Forsak alt det du hadde om kvelden.» Han spurte: «Alt sammen, kjære Guds sendebud?» Hans Hellighet ﷺ svarte: «Ja!» Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ gikk derfra og gjorde som han ble befalt. Han samlet alt han hadde, og var klar til å avse det for Guds sak. Profeten Moḥammad ﷺ sendte en person til ham før han rakk å gjøre det. Hans Hellighet ﷺ hadde sendt følgende beskjed: «Sannelig, Gabriel sier: 'Gå til sønn av ‘Auf, be ham være gjestfri mot gjesten, bespise den trengende og gi den spørrende. Han må begynne med den som er fattig. Hvis han gjør det, vil det rense det han eier.'»¹

Han begynte å gjøre som det som ble sagt til ham, og slik ble alt han eide, noe Gud og sendebudet ﷺ Hans var tilfredse med. Han avsa for Guds sak både åpenlyst og skjult. En gang da en stor handelskaravane av ham kom til Medina fra

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:97; *Ḥilyah al-aulyā*, 1:99; *Siyar a‘lām an-nobalā*, 1:81, 1:92.

Levanten, tok han den med for å avse all fortjeneste for Gud. Hans Hellighet ba for ham at han skulle være av paradiset folk. Da steg engelen Gabriel ned og bebudet: «Sannelig, Gud framsier fredshilsenen til Dem, og Han sier: 'Framsi fredshilsenen til ‘Abd-or-Raḥmān også og gi ham gledesbudet om paradiset.」^I

Å KJEMPE FOR GUDS SAK

På samme måte som de andre følgesvennene kjempet vår mester ‘Abd-or-Raḥmān for Guds sak på slagmarken. Han var med i alle slagene som Hans Hellighet kjempet. Badr-slaget, som var den første store prøven for alle de troende, var ingen lett kamp, men vår mester ‘Abd-or-Raḥmān kjempet tappert med de andre følgesvennene. Profeten sa om de som kjempet på Badr-dagen: «Uten tvil, Gud har gjort det tydelig for Badr-folket ved å si: 'Gjør hva dere enn vil, paradiset har blitt påbudt for dere.」^{II}

Neste år var det slaget ved Oḥod som ble kjempet. Han var av de fryktløse følgesvennene som stod støtt ved profetens side på slagmarken da de muslimske rekkene var blitt rystet og uorganisert. Etter at kampen var over, hadde han 21 skader. Den ene skaden gjorde at han haltet på det ene beinet resten av livet, og to av fortennene hans ble knekt.^{III}

På al-Ḥodaybiyah-dagen, da Qoraysh holdt igjen vår mester ‘Othmān, var vår mester ‘Abd-or-Raḥmān også en av de følgesvennene som sverget tilfredshetens ed under treet.^{IV}

DŌMAH AL-JANDAL-EKSPEDISJONEN

Under denne ekspedisjonen var vår mester ‘Abd-or-Raḥmān lederen til de troende. Han ble utvalgt som leder fordi han hadde vist tapperhet under flere slag og blitt kjent for sin vishet og tapperhet. I måneden sha‘bān i det sjettede året etter utvandringen til Medina (627 e.Kr.) sendte profeten Moḥammad ham med 700 menn. Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān hadde på seg en svart turban av bomull. Profeten Moḥammad kom til ham og tok den av, åpnet den og tullet den på nytt rundt hodet hans og lot den nedre delen av den henge – den var fire fingre lang. Hans Hellighet sa til ham at det var bedre og så finere ut. Så fikk vår mester Bilāl ordre om å gi ham en fane. Profeten sa til ham: «Ta fanen, sønn av

^I *Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 2:379–385.

^{II} *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:78.

^{III} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:35; *As-Sīrah an-nabawīyyah li-Ibn Hishām*, 2:83; *Osd al-ghābah*, 3:480.

^{IV} *As-Sīrah an-nabawīyyah li-Ibn Hishām*, 2:319.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

‘Auf, og sett av gårde i Guds navn. Kjemp alle mann for Guds sak. Kjemp mot de som forneker Gud! Ikke vær uoppriktige på grunn av krigsbyttet! Ikke skamfer og skjend likene til fienden! Ikke drep barn! Dette er Guds pakt og måten til profeten Hans blant dere.»

Han tok fanen og dro av gårde med de andre til Dōmah al-Jandal. Da han kom dit, kalte han folket til troen i tre dager. Deres høvding antok troen. Han het al-Aṣṣbagh ibn ‘Amr ibn Tha‘labah al-Kalbī, og hadde vært kristen. Han sendte bud til profeten ﷺ om at Gud hadde latt ham seire ved at høvdingen antok troen. Hans Hellighet ﷺ ba ham å be om hånden til høvdingens datter Tomādir bint al-Aṣṣbagh. Høvdingen godtok det, og de giftet seg og dro tilbake til Medina. På hodet hadde han festet fanen til profeten Moḥammad ﷺ.¹

‘Omar-moskeen i provinsen al-Jauf (Al Jawf) i det nordlige Saudi-Arabia. I gamle dager var dette stedet mer kjent som Dōmah al-Jandal.

Foto: Mansour Al-Fayez, 2013. ©Mansour Al-Fayez

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:179, 5:220; *As-Sīrah an-nabawiyyah li-Ibn Hishām*, 2:632; *Osd al-ghābah*, 3:480; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:80.

IMAMEN

Det er bare to følgesvenner som har opplevd å lede en tidebønn mens profeten Moḥammad stod bak dem og ba.

Den gang muslimenes hær var på vei til Tabōk, fikk vår mester ‘Abd-or-Raḥmān oppleve noe stort som bare han og vår mester Abō Bakr fikk oppleve. Det var blitt tid for daggrytidebønnen, og det ble ropt ut at tidebønnssamlingen var klar til å bli forrettet, men Hans Hellighet var ikke til stede i det øyeblikket. Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān fikk æren av å lede muslimene i tidebønn. Etter at første bønneenhet var over, kom profeten. Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān merket at Hans Hellighet var kommet, han tenkte å flytte seg, men Hans Hellighet ba ham fortsette å lede tidebønnen. Hans Hellighet forrettet tidebønnen bak ham. Etter at tidebønnen var ferdig, reiste Hans Hellighet seg og fullførte tidebønnen sin. Profeten sa til følgesvennene: «Det dere gjorde, var rett og godt!» Hans Hellighet sa også: «En profets sjel blir ikke tatt før han har forrettet tidebønnen bak en rettskaffen mann av hans følgere.»¹

MUSLIMENES MESTER

Vår mester ‘Omar møtte vår mester ‘Abd-or-Raḥmāns hustru Omm Kolthōm bint ‘Oqbah. Han spurte henne: «Sa Guds sendebud til deg at du skulle gifte deg med muslimenes mester ‘Abd-or-Raḥmān, sønn av ‘Auf?» Hun svarte: «Ja! Profeten sendte bud på Bosrah, datter av Ṣafwān, og spurte henne: 'Hvem har fridd til Omm Kolthōm?' Bosrah, datter av Ṣafwān, svarte: 'Den og den og ‘Abd-or-Raḥmān, sønn av ‘Auf.' Hans Høyhet sa: 'Be henne gifte seg med ‘Abd-or-Raḥmān, sønn av ‘Auf, for han er av de beste blant muslimene, og de beste av muslimene er den som er lik ham.'» Omm Kolthōm bint ‘Oqbah fortsatte: «Jeg sendte bud til min bror al-Walīd at han da skulle gifte meg bort med ‘Abd-or-Raḥmān.»^{II}

Profeten Moḥammad sa: «‘Abd-or-Raḥmān, sønn av ‘Auf, er mesteren til mesterne blant muslimene!»^{III}

En gang hadde våre mestere ‘Abd-or-Raḥmān og Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh blitt uvenner, men så ble vår mester Ṭalḥah syk. Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān dro for å besøke ham, og da sa vår mester Ṭalḥah: «Ved Gud, min bror, du er bedre enn meg!» Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān sa: «Nei, bror, ikke si sånn!»

^I *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:95; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:164; *Osd al-ghābah*, 3:480–484; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:78–80.

^{II} *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:84.

^{III} *Al-Iṣṣabah fī tamyīz aṣ-ṣaḥābah*, 2:296; *Al-Istī‘āb*, 2:388; *Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 2:380.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

Vår mester Ṭalḥah ؓ sa: «Jo, ved Gud, hadde du vært syk, ville jeg ikke ha besøkt deg.»^I

Under et slag oppstod det uenighet mellom våre mestere ‘Abd-or-Raḥmān og Khālīd ibn al-Walīd ؓ, og vår mester Khālīd ؓ brukte noen sterke ord mot ham. Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ؓ klagde til profeten Moḥammad ؓ over det. Hans Høyhet ؓ sa: «Khālīd, ikke sår en mann av Badr-folket! Hvis du hadde avsett like mye gull som Oḥod-fjellet, ville du fortsatt ikke nådd hans handling!» Vår mester Khālīd ؓ trakk tilbake ordene og angret. Da vendte profeten ؓ seg mot følgesvennene og sa: «Ikke sår Khālīd heller, for i sannhet er han et av Guds sverd som Gud har sendt over de vantro!»^{II}

VISDOM

Da det var vanlig å ruse seg i Mekka, i uvitenhetstiden, var vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ؓ av de som holdt seg unna det. Han var av dem som forbød andre å gjøre det. Det skyldtes nok en anstendig og moralsk oppdragelse han fikk, for han involverte seg heller ikke i utukt og baksnakking.

Visdommen hans var den at han var av de som hadde tillatelse til å uttale seg om sakkyndige uttalelser om islamsk lov på profeten Moḥammads ؓ tid. Han hadde samme rolle under de tre første kalifene i islam. Vår mester ‘Omar ؓ ba ham å berette etter profeten Moḥammad ؓ, for vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ؓ var en ærlig og oppriktig person som folk stolte på.^{III}

DEN GODE OG SANNFERDIGE

Vår mester ‘Omar ؓ berettet at han så profeten Moḥammad ؓ hjemme hos vår frue Fāṭimah ؓ, og våre mestere al-Ḥasan og al-Ḥosayn ؓ gråt av sult. Hans Hellighet ؓ spurte: «Hvem kan hente oss noe?» Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ؓ kom med et fat med dadler, ost, fett og olje. Mellom disse tingene lå det lyst brød. Profeten Moḥammad ؓ sa til ham: «Måtte Gud oppfylle dine behov på jorden, men når det gjelder det hinsidige, skal jeg være ansvarlig for deg.»^{IV}

Profeten Moḥammad ؓ sa til hustruene sine: «Sannelig, den som passer på dere etter meg, han vil være den gode og sannferdige. Gud, gi ‘Abd-or-Raḥmān,

^I *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:88–89.

^{II} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:314, 7:163; *Osd al-ghābah*, 3:483–484; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:82–83.

^{III} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:94; *Osd al-ghābah*, 3:484; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:72.

^{IV} *Ar-Riyād an-naḍīrah fī manāqib al-‘asharah*, 2:380.

sønn av ‘Auf, å drikke fra paradisetts kilde Salsabīl.»^I

Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān var den som tok seg av profetens hustruer, han reiste på pilegrimsferden med dem, og når de ellers skulle ut til ett eller annet, så var han med for å påse at de var trygge. Han solgte en eiendom som han eide, for 400 000 gullmynter og delte ut de pengene til de fattige i Banō Zohrah og andre trengende blant muslimer og til de troendes mødre – profetens hustruer. Da de troendes mor ‘Ā’ishah fikk sin del, spurte hun: «Hvem sendte dette?» Det ble sagt til henne: «Det var ‘Abd-or-Raḥmān, sønn av ‘Auf.» Hun fortalte at det var bare de rettskafne som kom til å passe på de troendes mødre etter Hans Hellighets bortgang. Så ba hun den samme skuddbønnen for ham som profeten Moḥammad gjorde.

Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān testamenterte en hage verdt 400 000 til de troendes mødre.^{II}

RÅDET

I sine siste dager valgte vår mester ‘Omar et råd på seks menn som skulle hjelpe folket med å velge den kommende kalifen. For disse seks mennene var de som profeten Moḥammad var tilfreds med da Hans Hellighet gikk bort. Han befalte også vår mester ‘Abd-or-Raḥmān å lede folket i tidebønnen.

Rådet samlet seg i et hus som var langt unna folk flest, der diskuterte de. De hadde alle mye å si og var ivrige og hevet stemmene. Det hendte slik at vår mester az-Zobayr ibn al-‘Awwām ga sin stemme til vår velynder ‘Alī, mens vår mester Sa’d ibn Abī Waqqāṣ ga sin stemme til vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf, og vår mester Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh ga sin stemme til vår mester ‘Othmān ibn ‘Affan. Da var det slik at det stod mellom våre mestere ‘Othmān, ‘Abd-or-Raḥmān og vår velynder ‘Alī. De fortsatte å diskutere, og vår mester ‘Abd-or-Raḥmān endte med å få oppgaven å høre med folket hva de mente om hvem som skulle være den neste kalifen. Vår velynder ‘Alī sa: «Jeg hørte Guds sendebud si: ‘Abd-or-Raḥmān, sønn av ‘Auf, er en troverdig person blant himmelens og jordens folk.»

Han dro av gårde for å høre hva folket mente om vår mester ‘Othmān og vår velynder ‘Alī. I tre dager vandret han rundt i byen. Han fikk ikke mye tid til å hvile og sove.

Den fjerde dagen møtte han vår mester ‘Othmān og vår velynder ‘Alī, og fortalte dem at han hadde spurt folk om dem begge. Han fikk dem til å love ham at den som fikk ansvaret, skulle høre og følge det han sa. Etter det gikk han sammen

^I *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:98.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:98–99; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 5:355; *Hilyah al-aulyā*, 1:98–99; *Ṣifah aṣ-ṣafwah*, 1:110; *Siyar a’lām an-nobalā*, 1:85–87.

med dem til profetens ﷺ moské. På hodet hadde han den samme svarte turbanen som profeten ﷺ hadde kronet ham med en gang, og med seg hadde han også sverdet sitt. Herolden ropte ut i byen at folket skulle samle seg i moskeen. Moskeen ble helt full. Da steg vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ på prekestolen til profeten Moḥammad ﷺ og ba en lang skuddbønn som folk ikke kunne høre. Så talte han til folket: «Folk, jeg har spurt dere åpenlyst og hemmelig om hva dere ønsker. Men jeg har ikke opplevd at dere foretrekker den ene for den andre av disse to mennene.» Etter det ba han vår velynder ‘Alī ﷺ om å reise seg, han tok hans hånd og sa til ham: «Sverg troskap til at du skal følge Guds skrift, profetens ﷺ livsførsel og handlingene til Abō Bakr og ‘Omar?» Vår velynder ‘Ali ﷺ sa ydmykt at han ikke maktet det, kanskje var det fordi han anså vår mester ‘Othmān ﷺ som mer egnet, da han hadde mer livserfaring enn ham. Da slapp vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ hånden til vår velynder ‘Alī ﷺ. Så tok han hånden til vår mester ‘Othmān ﷺ og stilte det samme spørsmålet, og han svarte: «Ved Gud, ja!» Da løftet vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ hodet opp mot moskeens tak mens han holdt hånden til vår mester ‘Othmān ﷺ. Han sa: «Gud, hør og vær vitne! Gud, hør og vær vitne! Gud, hør og vær vitne! Gud, jeg har løftet ansvaret som lå på min nakke og lagt det på ‘Othmāns ﷺ nakke.» Han satt selv på plassen til profeten Moḥammad ﷺ på det tredje trinnet av prekestolen, så satte han vår mester ‘Othmān ﷺ på det andre trinnet under seg. Folk kom strømmende og sverget troskap til vår mester ‘Othmān ﷺ, og vår velynder ‘Alī ﷺ var den første til å gjøre det. Slik fullførte han en vanskelig oppgave som han hadde fått, men han klarte det, for det var fred i riket og folket var fornøyd med valget.¹

DEN SOM BEFRIDDE SLAVER

Selv om islam tillot slaver på den tiden, da samfunnets økonomi og struktur var bygget opp slik og var avhengig av det, var det fortsatt veldig viktig å behandle sine slaver rettferdig, bespise, belønne og bekle dem. I tillegg til det oppfordret islam hele veien til å løskjøre slaver, og islam ga også slavene rett til å frikjøre seg fra slavekontrakten. Islams mål var hele veien å få slutt på slaveriet gjennom en gradvis prosess så fort som mulig uten at samfunnets økonomi og struktur skulle kollapse. Slaveri begynte å bli forbudt på slutten av 1700-tallet, og i 1960-årene var det ansett som forbudt av alle – selv muslimske land.

Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ var alltid bekymret for rikdommen han hadde opptjent. Han ba en gang da han sirkulerte rundt det hellige huset Kaba: «Gud, bevar meg mot å være grådig!»

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:99; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:144–147; *Ḥilyah al-auliya’*, 1:98; *Siyar a’lām an-nobalā’*, 1:87; *Osd al-ghābah*, 3:480–482.

En dag besøkte han de troendes mor Omm Salamah ﷺ. Han sa til henne: «Kjære mor, jeg frykter at min store formue vil ruinere meg. Jeg er den rikeste av alle i Qoraysh.» De troendes mor Omm Salamah ﷺ svarte: «Kjære sønn, gi almisser!»

Etter denne samtalen ble han veldig ivrig i å gi almisser og befri slaver. Han befridde 30 slaver på én dag, og det sies at han totalt befridde 30 000 slaver. Han ga først 40 000 gullmynter i almisser til de trengende, men så ga han 40 000 gullmynter til. Han avså 500 hester for Guds sak, og i tillegg til det ga han 1500 andre ridedyr for Guds sak.

En gang kom hans handelskaravane fra Levanten. Den bestod av 700 ridedyr. Da denne handelskaravane kom inn i byen Medina, var det som om bakken rystet. De troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ spurte: «Hva er denne rystingen for noe?» «Det er ‘Abd-or-Raḥmān, sønn av ‘Aufs handelskaravane, det er 700 ridedyr som er lesset med mel og andre matvarer», fikk hun til svar. Da sa hun: «Sannelig, jeg hørte profeten ﷺ si: ‘Abd-or-Raḥmān, sønn av ‘Auf, kommer til å gå inn i paradiset krypende.» Han fikk høre det, så han sa til henne at han skulle gjøre alt i sin makt for å gå inn i paradiset gående. «Jeg gjør deg til vitne om at alt som har blitt lesset på ridedyrene, er for Guds sak», sa han til henne.¹

En gang opplevde vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ at han ble syk. Han testamenterte en tredjedel av det han eide, til de fattige og trengende. Da han ble frisk, avså han det selv. Det var 1000 hester og 50 000 gullmynter. Så kunngjorde han: «Guds sendebuds følgesvenner! Hver av dere som er av Badr-folket, jeg skal gi dere 400 gullmynter.» Den dagen ble det delt ut 150 000 gullmynter til Badr-folket. Da natten falt på, satte han seg hjemme og skrev ned at alt han eide, skulle bli delt ut til de trengende. Han skrev til og med hvem som skulle få kjortelen og turbanen han gikk med.

Neste dag forrettet han tidebønnen bak profeten Moḥammad ﷺ, da steg engelen Gabriel ﷺ ned og sa: «Kjære Moḥammad, sannelig, Gud sier til Dem: 'Framså fredshilsenen fra Meg til ‘Abd-or-Raḥmān. Godta testamentet hans, men gi det så tilbake og si: «Gud har godtatt din almisse!» Han er Guds og Guds sendebuds forvalter, han kan gjøre hva han vil med pengene og eiendommen, han kan disponere det som før, det vil ikke bli krevd regnskap av ham. Gi ham det gledelige budskapet.»^{II}

Profeten Moḥammad ﷺ ba for ham: «Måtte Gud velsigne din velstand og lette ditt regnskap på oppstandelsens dag!»^{III}

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:97; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:163–164; *Hilyah al-auliya’*, 1:98–100; *Siyar a’lām an-nobalā’*, 1:86–92; *Osd al-ghābah*, 3:481–483.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:98–101; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:164; *Siyar a’lām an-nobalā’*, 1:88–92; *Osd al-ghābah*, 3:484–485.

^{III} *Ar-Riyād an-naḍīrah fī manāqib al-‘asharah*, 2:380.

I Balqa, Jordan, finnes det et monument som ble reist som bevis på at vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf ﷺ var der. ©CC BY-SA 3.0. 2012

Vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ gikk bort i det 32. året etter utvandringen til Medina (652 e.Kr.). Han ble omtrent 75 år gammel ifølge islamsk tidsregning og ble begravd i al-Baqī‘-gravlund. Det var vår mester ‘Othmān ibn ‘Affān ﷺ som ledet begravelsesbønnen. Vår velynder ‘Alī ﷺ sa noen ord da han ble

begravd: «Av gårde med deg, sønn av ‘Auf! Du opplevde det beste verden hadde å by på.»¹

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:98–101; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:164; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:88–92; *Osd al-ghābah*, 3:484–485.

OPPGAVE 1 – HUSKER DU?

Velg det rette alternativet ved å sette ✓.

1. Islams mål var hele tiden at slaveri	Svar
a) skulle fortsette.	
b) skulle ta slutt.	
c) ikke var noe man trengte å tenke på.	
2. Hvem var de to følgesvennene som profeten Moḥammad ﷺ ba bak?	Svar
a) ‘Alī og Abō Bakr ﷺ.	
b) ‘Othmān og ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ.	
c) Abō Bakr og ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ.	
3. Hva var vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ mest kjent for?	Svar
a) Å kjempe for Guds sak.	
b) Å være muslimenes kalif.	
c) Å befri slaver.	
4. Hva het vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ i uvitenhetstiden?	Svar
a) ‘Abd ‘Amr.	
b) ‘Abd Manāf.	
c) ‘Abdollāh.	

OPPGAVE 2 – HVA KAN DU?

Svar på spørsmålene med fullstendige setninger.

- Hvorfor mente vår mester Ṭalḥah ﷺ at vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ var bedre enn ham?
- Forklar ved å nevne tre punkter om hvorfor du mener profeten Moḥammad ﷺ sa at de beste av muslimene er de som er lik vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ.
- Hvorfor fikk vår mester ‘Abd-or-Raḥmān ﷺ ordre om å berette etter profeten ﷺ av vår mester ‘Omar ﷺ?
- Fortell om rådets mål og hva utfallet og hvordan prosessen var.
- Fortell og forklar om islam og slaveri.
- Finn tre ordtak om å snakke sant fra tre forskjellige land.

OPPGAVE 3 – PRESENTER

Jobb i grupper og lag en PowerPoint-presentasjon om hva det vil si å tjene egne penger, ved hjelp av følgende:

- Hva sier Koranen?
- Hva lærer vi av profetens ﷺ *sonnah* (السنة – livsførsel) om å arbeide?
- Å tjene ærlige penger.
- Å motta trygd/stønad eller å arbeide – riktig eller galt?
- Hvilket forhold har arbeid til tilbedelse?
- Fordeler med å arbeide og tjene egne penger.
- Å være en ressurs i samfunnet du lever i.

Husk å oppgi kilder til både tekst og bilder. Presentasjonen skal ha en innledning og en konklusjon.

VÅR MESTER SA‘D IBN ABĪ WAQQĀS ﷺ (591–674 E.KR.)

Vår mester Sa‘d ibn Abī Waqqās ﷺ ble født 19 år før profetskapet ble offentliggjort.

Navn og ættetavle: Sa‘d ibn Abī Waqqās – hans far het egentlig Mālik ibn Wohayb – ibn ‘Abd Manāf ibn Zohrah ibn Kilāb ibn Morrah al-Qorashī az-Zohrī al-Makkī.

Teknonymet^I hans var *Abō Ishāq* (Ishāqs far).

Moren hans het Ḥammah bint Sofyān ibn Omayyah. Hun var datter til onkel-en til følgesvennen Abō Sofyān ibn Ḥarb ibn Omayyah ﷺ.

Vår mester Sa‘d ibn Abī Waqqās ﷺ giftet seg 10 eller 11 ganger og fikk 35 barn:^{II}

Kone/mor	Barn
Ibnato (datteren til) Shihāb ibn ‘Abdillāh ibn al-Ḥārith ibn Zohrah	Ishāq al-Akbar ^{III} og Omm al-Ḥakam al-Kobrā
Māwiyyah bint Qays ibn Ma‘dī Karib	‘Omar, Moḥammad, Ḥafṣah, Omm al-Qāsim og Omm al-Kolthōm
Omm ‘Āmir bint ‘Amr	‘Āmir, Ishāq al-Aṣghar, Ismā‘il og Omm ‘Imrān
Zabad bint al-Ḥārith ibn Ya‘mar ibn Shorāḥīl	Ibrāhīm, Mōsá, Omm al-Ḥakam aṣ-Ṣoghrá, Omm ‘Amr, Hind, Omm az-Zobayr og Omm Mōsá
Khaulah bint ‘Amr ibn Aus	Moṣ‘ab
Omm Hilāl bint Rabī‘ ibn Morayy	‘Abdollāh al-Aṣghar, Bojayr ^{IV} og Ḥomaydah
Omm Ḥakīm bint Qāriḏ	‘Omayr al-Akbar og Ḥammah
Salmá bint Khaṣafah	‘Omayr al-Aṣghar, ‘Amr, ‘Omrān, Omm ‘Amr, Omm Ayyōb og Omm Ishāq

^I Teknonym (كنية – *konyah*) er et beskrivende tillegg. Det vil si et navn / en tittel gitt til en voksen, avledet av navnet til vedkommendes eldste barn.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:101–110; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 8:72–78; *Osd al-ghābah*, 2:366–370; *Ḥilyah al-auliya’*, 1:92–95, *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:92–124; *Ṣifāh aṣ-ṣafwah*, 1:112–113.

^{III} Det var sønnen han fikk teknonymet «Ishāqs far» etter.

^{IV} Han het egentlig ‘Abd-or-Raḥmān.

Tayyibah bint ‘Āmir ibn ‘Otbah	Ṣālih
Omm Ḥojayr	‘Othmān og Ramlah
Hun var en fange	‘Amrah ¹
Ukjent	‘Ā’ishah

TROEN

Før vår mester Sa‘d ﷺ antok troen, drømte han en dag at han druknet i et mørke, der man ikke kunne se noe som helst, men så skinte en måne, og han begynte å følge den. Foran ham var det en gruppe folk som hadde kommet ham i forkjøpet i å følge månen. Den gruppen var vår velynder ‘Alī og våre mestere Zayd ibn Ḥārithah og Abō Bakr ﷺ.

Da han våknet om morgenen, fikk han høre om at profeten Moḥammad ﷺ kalte folk til islam i det skjulte. Dette var til og med før Hans Hellighet ﷺ holdt hemmelige trossamlinger i huset til vår mester al-Arqam ibn Abī al-Arqam ﷺ. Vår mester Sa‘d ﷺ forstod at Gud ville ham godt ved denne drømmen, og at drømmen betydde at Herren skulle føre ham ut av mørket og inn i lyset. Han skyndte seg å lete etter Hans Hellighet ﷺ. I fjellpasset ved fjellet Ajyad så han profeten Moḥammad ﷺ, som forrettet ettermiddagstidebønnen. Vår mester Sa‘d ﷺ spurte: «Kjære Moḥammad, hva kaller De til?» Hans Hellighet ﷺ svarte: «Bevitn at ingen er tilbedelsesverdig unntatt Gud, og at Moḥammad er Guds sendebud!» Vitnesbyrdet trengte seg inn i hans hjerte og festet seg der for alltid. Han framsa vitnesbyrdet og ble av de troende i en alder av 19 år. Slik ble han en av de første til å anta troen og islams indre kjerne. Profeten Moḥammad ﷺ ble veldig glad over at en ung mann hadde antatt troen. Hans Høyhets ﷺ mor Āminah bint Wahb ﷺ var fra Banō Zohrah, og hun var datter til onkelen til Abō Waqqāṣ, som var far til vår mester Sa‘d ﷺ. På grunn av dette slektsbåndet var vår mester Sa‘d ﷺ godt likt av profeten Moḥammad ﷺ.¹¹

PROBLEMER MED MOREN

Vår mester Sa‘d ﷺ var veldig glad i moren sin og var en pliktoppfyllende sønn, men da moren fikk høre om troen hans, ble hun rasende. Det var tungt for henne å høre at hennes 19-årige sønn hadde forlatt forfedrenes tro og antatt en ny tro.

¹ Hun var blind.

¹¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:102; *As-Sīrah an-nabawiyyah li-Ibn Hishām*, 1:251; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 8:75; *Osd al-ghābah*, 2:367–368.

Hun prøvde på alle mulige måter å få ham til å falle ifra troen, hun ville at han skulle vende om og komme tilbake til forfedrenes tro. Derfor valgte hun å ta en avgjørelse til slutt som hun tenkte at han måtte bøye seg for. Hun sa: «Sa‘d, hva er denne troen som du har funnet på? Du må gi slipp på den, ellers skal jeg slutte å spise og drikke til jeg dør. Du vil få skylden, og folk vil kalle deg 'Han som drepte sin mor!'» Han var fanget i en felle som han ikke kunne komme seg løs fra. Hvis han ikke ga opp troen, ville moren dø. Måtte han vende tilbake til mørket? tenkte han. Men troen hadde tatt bolig i hans hjerte, derfor var det ikke bare å gi opp den heller. «Ikke gjør det, mor, jeg kommer ikke til å gi slipp på troen for noe som helst!» sa han. Moren var sta, så hun begynte med å sulte og tørste. Etter en dag var det tydelig at hun ikke hadde det bra, men hun ga seg ikke. Vår mester Sa‘d ﷺ sa: «Kjære mor, ved Gud, vit at hvis du hadde 100 sjeler og en etter en sjel vandret hen, ville jeg fortsatt ikke ha gitt opp troen! Hvis du vil, så spiser du, og hvis du ikke vil, så lar du være!» Da forstod moren at det var til ingen nytte å prøve å tvinge sønnen til å gi opp troen. Hun ga seg og spiste og drakk. Det var da det ble åpenbart: «Men hvis de strever for at du skal likestille Meg med det du ikke har noen viten om, så adlyd dem ikke. Når det gjelder verdslige ting, vær med dem på en god måte.»^I Det ble gjort tydelig at Gud og profeten Moḥammad ﷺ skulle være foran ens egne foreldre.^{II}

DEN FØRSTE TIL Å STÅ OPP FOR DE TROENDE

Etter at tre år hadde passert siden profetskapet ble offentliggjort, hadde de ikke-troende begynt å plage de troende. Følgesvennene pleide å forrette tidebønnen i fjellpassene, og så mange seg med andre folk uten at noen la merke til at de tilba Herren alene.

En gang drev vår mester Sa‘d ﷺ og andre følgesvenner og forrettet tidebønnen i et av fjellpassene i Mekka, og plutselig gikk en gruppe av de som ikke ville tro, forbi. De begynte å gjøre narr av de troende og komme i veien for deres tilbedelse og begynte å slå dem. Vår mester Sa‘d ﷺ slo dem igjen for å beskytte sine venner. Han tok en kamelknokkel (et lårbein) og slo en av dem som drev og plagde dem. Den mannen ble skadet og begynte å blø. Det var første gangen noen begynte å blø etter at en troende stod opp for troen.

Vår mester Sa‘d ﷺ var også en av dem som måtte gå gjennom mye for å i det hele tatt kunne tro på det han ville tro på. En kveld gikk han ut for å gå på do. Han stod og tisset og hørte noen le av det han tisset på. Han forstod ikke, men da han så hva det var, forstod han fort at det var mat. Han hadde ikke spist på veldig

^I Koranen 31:15.

^{II} *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 8: 74–75; *Osd al-ghābah*, 2:368; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:109–110.

lenge og var sulten. Det var kamelskinn med noe kjøtt på, så han tok det og vasket det. Etter det hang han det over et bål, og til slutt la han det mellom to steiner for å dele det opp i småbiter. Han begynte å spise det og drakk vann til. Det var maten hans i tre dager.

Profeten Moḥammad ﷺ forhandlet en gang med de ikke-troende, og da var seks følgesvenner med Hans Hellighet ﷺ, og en av dem var vår mester Sa'd ﷺ. De ikke-troende sa: «Driv disse ut, de kan ikke våge seg mot oss!» Da ble det åpenbart av Gud: «Driv ikke bort dem som anroper Herren om morgenen og aftenen søkende etter Hans tilfredshet.»^I

Den gang da Guds tillatelse om å forlate Mekka og utvandre til Medina kom, utvandret vår mester Sa'd ﷺ og hans bror vår mester 'Omayr ﷺ. De dro fra Mekka før profeten Moḥammad ﷺ utvandret. Begge brødrene stanset hos vår mester 'Otbah ﷺ, men da Hans Hellighet ﷺ kom, ble det ordnet et eget sted for vår mester Sa'd ﷺ. Profeten ﷺ lagde en brorskapsavtale mellom våre mestere Sa'd og Mo'āz al-Anṣārī ﷺ, som var fra Medina. Hans Hellighet ﷺ lagde også brorskapsavtale mellom våre mestere Sa'd og Moṣ'ab ibn 'Omayr ﷺ, som var fra Mekka.^{II}

RIDDEREN

Vår mester Sa'd ﷺ var den dyktigste bueskytteren og den populæreste på profetens ﷺ tid. Han var alltid blant dem som stod opp for troen og kjempet for den når det var nødvendig. Tittelen hans var «islams ridder» (فارس الإسلام – *fāris al-islām*).

En gang sa Hans Høyhet ﷺ til ham: «Sa'd, du er religionens hjelper uansett hvor du måtte være!» Vår mester Ibn 'Abbās ﷺ berettet at han hørte profeten ﷺ si: «Sa'd, sønn av Abō Waqqāṣ, er verdt 1000 riddere.»^{III}

Vår mester Sa'd ﷺ deltok i flere ekspedisjoner før han var med på å kjempe i slaget ved Badr. En av de ekspedisjonene var den gang han ledet 20 menn sammen med vår mester Ḥamzah ibn 'Abd-il-Moṭṭalib ﷺ til al-Kharrār i Hijaz for å hindre handelskaravanen til Qoraysh, men det hendte ikke noe.

Han deltok i Badr- og Oḥod-slaget, og var av de følgesvennene som tappert stod med profeten ﷺ da det ble kaos i muslimesnes rekker. Vår mester Sa'd ﷺ var også med under skyttergravsslaget og al-Ḥodaybiyah, på det sistnevnte stedet var

^I Koranen 6:52.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:301; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:37, 3:173, 8:74; *Hilyah al-auliyā'*, 1:93; *As-Sīrah an-nabawīyyah li-Ibn Hishām*, 1:263; *Oṣd al-ghābah*, 2:367; *Siyar a'lām an-nobalā'*, 1:109.

^{III} *Ar-Riyād an-naḍirah fī manāqib al-'asharah*, 2:400.

han også med på å sverge tilfredshetens ed. Under Mekka-erobringen var også han til stede, og han bar én av de tre fanene til *al-Mohājirōn*. Han deltok under alle slagene som profeten Moḥammad kjempet.^I

DEN FØRSTE TIL Å SKYTE PIL FOR GUDS SAK

I måneden shawwāl i det første året etter utvandringen til Medina (623 e.Kr.) ble 60 menn sendt ut på en ekspedisjon. Det sies å være første gang en fane ble overrakt til noen i islams historie. Det var vår mester ‘Obaydah ibn al-Ḥārith som fikk æren. Vår mester Sa‘d var også en av dem. Denne troppen hadde fått ordre om å ri ut mot et sted ved kysten, som heter Rabigh. Der traff de på en stor gruppe av Qoraysh – de kjempet ikke mot hverandre, men vår mester Sa‘d skjøt en pil mot fienden. Det var den første pilen som ble skutt mot en fiende i islams historie.

Vår mester Sa‘d var veldig stolt av å ha vært den første til å skyte en pil for Guds sak. Stolt sa han: «Jeg er den første mannen blant araberne som skjøt en pil for Guds sak.»^{II}

SLAGET VED BADR

Han kjempet som en tapper mann under dette slaget og fryktet ikke døden i det hele tatt. En av høvdingene til Qoraysh, som het Sa‘īd ibn al-‘Āṣ, falt på slagmarken denne dagen, og det var vår mester Sa‘d som drepte ham. Han tok med sverdet hans og viste det til profeten. Det var et stort sverd, og Hans Høyhet sa til ham: «Kom deg av gårde, kast det inn blant krigsbyttet.» Hans bror ‘Omayr falt på slagmarken den dagen. Vår mester Sa‘d stanset litt der, og det ble åpenbart noen gudsord for profeten, så Hans Høyhet ba vår mester Sa‘d gå og ta det sverdet.

Vår mester ‘Abdollah ibn Mas‘ūd så ham kjempe den dagen og sa: «Jeg så Sa‘d kjempe som en ridder blant mennene på Badr-dagen.»

Vår mester Sa‘d fikk oppleve noe spesielt på Badr-slagmarken. Han så englene Gabriel og Mikael, de hadde hvite klær. De kjempet hardt ved profetens side, den ene var til høyre for Hans Høyhet, mens den andre var til venstre. Profeten så på den ene engelen og så på den andre. Hans Høyhet var

^I *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:103–105; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:248; *As-Sīrah an-nabawiyyah li-Ibn Hishām*, 1:600, 2:319.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:103–105; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:243–244; *As-Sīrah an-nabawiyyah li-Ibn Hishām*, 1:591–595; *Osd al-ghābah*, 2:366–370.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

glad og tilfreds ved den hjelpen Gud hadde sendt fra oven.¹

SLAGET VED OĤOD

Buen til vår mester Sa' ibn Abī Waqqās رضي الله عنه i Hijaz-jernbanemuseum i Medina, Saudi-Arabia.
Foto: Hasan, 2017. ©Hasan

Da det gikk galt under slaget ved Oĥod og det spredde seg kaos i muslimenes rekker var det bare noen få følgesvenner som visste hvor profeten Moĥammad صلى الله عليه وسلم var. I det vanskelige øyeblikket stod vår mester Sa'd رضي الله عنه stødig ved profetens صلى الله عليه وسلم side og skjøt piler mot fienden for å beskytte Hans Høyhet صلى الله عليه وسلم. Han traff med hver eneste pil, og hver eneste fiende som ble truffet, falt. Da Hans Høyhet صلى الله عليه وسلم så ham skyte så treffsikkert, ga Hans Høyhet صلى الله عليه وسلم ham piler fra koggeret og oppmuntret ham: «Skyt, Sa'd, måtte min far og mor bli ofret for deg!» Profeten صلى الله عليه وسلم fikk øye på en mann blant fienden som gjorde alt han kunne for å drepe de troende. Hans Høyhet صلى الله عليه وسلم tok fram en pil og ga den til vår mester Sa'd رضي الله عنه, men denne pilen manglet hode. Hans Høyhet صلى الله عليه وسلم sa: «Skyt den!» Han skjøt den og traff en fiende i pannen, og fienden falt på bakken. Vår mester Sa'd رضي الله عنه skjøt omtrent 1000 piler

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:104; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:27, 8:73; *Siyar a'lām an-nobalā'*, 1:107–108.

den dagen. Han berettet noe merkelig som hendte: «Jeg så at jeg skjød piler på Oḥod-dagen, men en skinnende hvit mann med et vakkert ansikt som jeg ikke visste hvem var, hentet dem tilbake til meg. Etter at alt hadde hendt, tenkte jeg at det må ha vært en engel.»

Datteren hans som het ‘Ā’ishah, sa stolt at hun var datter til den mannen som utvandret fra Mekka til Medina, og at profeten Moḥammad ﷺ sa til ham: «Måtte min far og mor være ofret for deg!» på Oḥod-dagen.¹

DEN RETTSKAFNE VOKTEREN

Under et av slagene som ble kjempet mellom de troende og ikke-troende, fikk ikke profeten ﷺ sove. Hans Høyhet ﷺ sa til de troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ: «Om det bare er en rettskaffen mann blant mine følgesvenner som kan vokte meg i natt.» Da hørte de en stemme utenfor teltet, så Hans Høyhet ﷺ spurte: «Hvem der?» Stemmen lød: «Jeg er Sa‘d, sønn av Abō Waqqās, kjære Guds sendebud!» «Hva fikk deg til å komme hit?» spurte Hans Høyhet ﷺ. Vår mester Sa‘d ﷺ svarte: «Jeg følte frykt i meg for Guds sendebud, derfor kom jeg for å holde vakt over Hans Høyhet.» Profeten Moḥammad ﷺ ba for ham og la seg til å sove, og de troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ kunne høre Hans Høyhet ﷺ snorke.¹¹

PARADISET

Vår mester Sa‘d ﷺ var en ydmyk mann som gråt veldig mye da han hørte profeten ﷺ formane følgesvennene eller tale til dem. Mange ganger ble det sett at fanget hans ble vått av tårer som rant ned fra kinnene. Han bar ikke på noe negativt om noen andre troende, han skadet ikke noen skapninger og talte bare det som var godt.

En dag satt profeten ﷺ sammen med følgesvennene. Hans Høyhet ﷺ løftet blikket mot horisonten og fulgte nøye med på den som om det var noen som hvisket noe, etter det så Hans Høyhet ﷺ på følgesvennene og sa: «En mann blant paradiset folk kommer til å komme inn til dere gjennom denne døren.» Alles blikk festet seg til døren, og de så fram til å få vite hvem denne heldige mannen var som hadde fått gledesbudet om paradiset. Samtidig ønsket de: Om det bare hadde vært en av dem. Plutselig så de at den som kom inn døren, var vår mester Sa‘d ibn Abī Waqqās ﷺ. Neste dag sa profeten ﷺ det samme, og igjen hendte det samme. Den tredje dagen ble det sagt det samme, og da kom vår mester Sa‘d ﷺ

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:104; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:27; *Ṣifāh aṣ-ṣafwah*, 1:112; *As-Sīrah an-nabawīyyah li-Ibn Hishām*, 2:82; *Oṣd al-ghābah*, 2:367; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:98–101.

¹¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 8:73–74; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:102.

inn igjen. Da profeten ﷺ reiste seg, gikk vår mester ‘Amr ibn al-‘Āṣ ﷺ etter vår mester Sa‘d ﷺ og sa til ham: «Jeg var sint på min far, og jeg sverget at jeg ikke skulle gå hjem til ham på tre dager. Hvis det er greit for deg, kan jeg bo hos deg i tre netter til det jeg har sverget på, tar slutt.» Det var greit for ham, og de bodde sammen i tre netter. Vår mester ‘Amr ﷺ så ham ikke gjøre noe mer enn det som er vanlig. Han så ham ikke utføre noen overdrevent fromme handlinger eller tilbedelser.

Den siste dagen satte han seg hos ham og sa: «Jeg hørte Guds sendebud si tre ganger i tre forsamlinger: 'En mann blant paradisetts folk kommer til å komme inn til dere gjennom denne døren', det var deg det ble opplyst om de tre gangene. Derfor bestemte jeg meg for å bo hos deg, for å se hva du gjør, og følge i dine fotspor for å oppnå det du har oppnådd. Men jeg har ikke sett deg utføre mange handlinger (overskytende tilbedelse)! Hva er det som har fått deg til å oppnå det Guds sendebud sa?» Vår mester Sa‘d ﷺ svarte ydmykt og gudfryktig: «Det er ikke noe annet enn det du så, men i tillegg til det finner jeg aldri noe ondt om en muslim inni meg. Jeg har heller ikke noen hensikt om å skade en muslim, og jeg sier bare det som er godt.» I det øyeblikket utbrøt vår mester ‘Amr ﷺ: «Er det dette som har fått deg til å oppnå det?! Det er ikke noe jeg makter!»¹

TESTAMENTET

Etter Mekka-erobringen da muslimene reiste for å utføre pilegrimsferden – kjent som avskjedspilegrimsferden (حجة الوداع – *ḥajjah al-wadā‘*) – sammen med profeten Moḥammad ﷺ, ble vår mester Sa‘d ﷺ veldig syk. Han var så syk at folk trodde han skulle dø. Profeten ﷺ kom for å besøke ham og la hånden på hans panne og strøk den over ansiktet, brystet og magen hans. Så ba profeten ﷺ for ham: «Gud, helbred Sa‘d! Gud, helbred Sa‘d! Gud, helbred Sa‘d! Gud, fjern vansken fra ham, Du, menneskenes Herre, menneskenes Konge. Du er Den som helbreder, og det finnes ikke noen som helbreder utenom Deg. I Guds navn, jeg påkaller Hans vern over deg mot alt det som kan skade deg av misunnelse og det onde øye. Gud, helbred hans hjerte og kropp, fjern sykdommen og besvar hans bønn.»

Vår mester Sa‘d ﷺ så på profeten Moḥammad ﷺ med et takknemlig blikk. Han sa til profeten ﷺ: «Kjære Guds sendebud, jeg har mye velstand, men jeg har kun en jente som skal arve meg, skal jeg testamentere alt jeg eier til almisse?» Hans Hellighet ﷺ svarte: «Nei!» Vår mester Sa‘d ﷺ spurte: «Skal jeg testamentere to tredjedeler til almisse og etterlate en tredjedel i arv?» Hans Hellighet ﷺ svarte: «Nei!» Vår mester Sa‘d ﷺ spurte: «Skal jeg testamentere

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 8:74; *Siyar a‘lām an-nobalā‘*, 1:108–109.

halvparten til almisse og etterlate halvparten i arv?» Hans Hellighet svarte: «Nei!» Vår mester Sa‘d spurte: «Skal jeg testamentere en tredjedel til almisse og etterlate to tredjedeler i arv?» Profeten godtok det og sa: «En tredjedel er nok, selv om det egentlig er for mye. Sannelig, hvis du etterlater dine arvtakere rike, er det bedre enn å etterlate dem som fattige som strekker hånden ut for å tigge av folk.» Hans Hellighet forklarte ham at det han ville etterlate familien, ville være som almisse det også, og Gud ville belønne ham for det. Vår mester Sa‘d sa: «Kjære Guds sendebud, jeg frykter at jeg skal dø i det landet som jeg utvandret fra.» Hans Hellighet sa: «Uten tvil, du kommer til å overleve, folk vil få nytte av deg, og andre vil få skade. Gud, fullfør mine følgesvenners utvandring, og snu ikke dem på hælene deres!»

Vår mester Sa‘d avsa en tredjedel av sin rikdom for Guds sak. Gud lot hans rikdom doble seg, og Herren ga ham mange barn. Han pleide ofte å nevne det besøket da profeten kom for å besøke ham: «Det er som om jeg fortsatt føler det svalende behaget ved Hans Hellighets hånd på mitt hjerte.»¹

DEN SOM BLE BØNNHØRT

En dag sa vår mester Sa‘d til profeten Moḥammad: «Kjære Guds sendebud, be til Gud at Han skal bønnhøre meg.» Profeten sa: «Sa‘d, sannelig, Gud bønnhører ikke en tjeners skuddbønn før han forbedrer sin forsyning.» Han sa: «Kjære Guds sendebud, be til Gud at Han skal forbedre min forsyning, for jeg makter ikke det uten Deres skuddbønn.» Profeten ba: «Gud, forbedre Sa‘ds forsyning! Gud, gjør hans pil treffsikker, bønnhør ham og gjør ham Dine tjenere kjær.»

Vår mester Sa‘d gjorde som profeten Moḥammad rådet ham til. Det gjorde at han ble en av de rikeste i byen. For at han unngikk alt som ikke var lovlig og alt som ble ansett som mislikt, ga Gud ham rikelig med penger og eiendom. Han fortsatte å avse for Guds sak så mye som han maktet. Ved å adlyde Gud og sendebudet Hans ble han den som alltid ble bønnhørt, for når han enn ba om noe, gikk den skuddbønnen i oppfyllelse. Hele byen visste om det, og vår mester Sa‘d ble kjent for det, folk kom til ham for at han skulle be for dem, men de fryktet også at han skulle forbanne noen.¹¹

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:106–108; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 8:75; *Hilyah al-auliya’*, 1:94; *Siyar a’lām an-nobalā’*, 1:110, 1:121.

¹¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 8:76–77; *Siyar a’lām an-nobalā’*, 1:113–116.

SLAGET MOT PERSERNE (SASANIDERIKET / DET NYPERSISKE RIKET)

Slaget mot det persiske riket pågikk under flere perioder delt opp i flere kamper. Det begynte i år 633 e.Kr. etterfulgt av kamper i 636, 642 og 644 e.Kr. Kampen i 636 e.Kr. ble ledet av vår mester Sa'd ؓ. Kampene pågikk fram til 651 e.Kr. da hele Persia endelig falt for muslimene.

I 636 e.Kr. samlet perserne en stor hær for å kjempe mot muslimene. Året før hadde Yazdagird III av Persia arvet tronen. Han var barnebarn til Khusrou II. Planen var å angripe muslimene i Irak slik at de ikke fikk beveget seg videre og ta over flere områder. Da vår mester 'Omar ؓ, som var kalif på den tiden, fikk vite om planen, samlet han også en hær og red ut med den for å gjøre motstand. Han holdt råd om hva som skulle gjøres, og følgesvennene som levde på den tiden, var alle enige i hans avgjørelse. Men vår mester 'Abd-or-Rahmān ؓ var ikke enig. Han mente at hvis det skjedde noe med kalifen, ville det svekke hele det islamske riket, derfor var det tryggere at kalifen vendte hjem og noen andre ledet de troende videre. Det var et godt råd, så alle ble enige med ham. Vår mester 'Omar ؓ spurte om hvem denne mannen skulle være. Vår mester 'Abd-or-Rahmān ؓ tenkte seg om og sa: «Løven med de spisse klørne, Sa'd, sønn av Mālik (Abō Waqqāṣ) az-Zohrī!» Det var et godt valg, og kalifen ga ham lederskapet. Så ga kalifen ham et siste råd og ba spesielt for bare ham og etter det for de andre i hæren.

Naqsh-e Rostam er en persisk nekropolis – et større gravsted – fra oldtiden i provinsen Fars, Iran. Foto: Matt Werner, 2013. ©Matt Werner

KADESIA (636 E.KR.)

Den muslimske hæren ledet av vår mester Sa‘d ibn Abī Waqqāṣ ﷺ ankom Irak ved Kadesia (القادسية – al-Qādisiyyah). Hæren bestod av 30 000 menn. Vår mester Sa‘d ﷺ sendte ut noen spioner for å finne ut mer om fiendens planer og tilholdssted. Nyheten de kom med, var tung, for perserne hadde samlet en hær på 120 000 menn og var på vei mot muslimene. Deres mest beryktede kommandør var den som hadde fått i oppgave å lede hæren. Han het Rostom ibn al-Farkhazād. Vår mester Sa‘d ﷺ sendte noen budbærere til hersker Yazdagird III og kommandør Rostom. Han ga dem tre valg, for perserne hadde valgt å gå til angrep og var klare:

1. å omfavne islam
2. å inngå allianse og betale beskyttelsesskatt
3. å gjøre seg klar til å kjempe

Hersker Yazdagird III gjorde narr av budbærerne, og det var like før han fikk dem drept. For det hele var underlig for ham, de var fire ganger større enn muslimene, men fortsatt våget de å utfordre ham. Han sa: «Hadde det ikke vært for at vi ikke dreper budbærere, hadde jeg drept dere! Dere får ingenting av meg!» Så ba han sine tjenere om å hente støv og helle det på hodet til den øverste av budbærerne og drive ham ut gjennom byens porter. Han ba dem ta med følgende bud tilbake til den muslimske hærens leder: «Kom dere tilbake til deres leder, la ham vite at jeg er i ferd med å sende Rostom til ham. Rostom kommer til å begrave ham og hæren hans i Kadesias skyttergrav. Han skal gjøre et eksempel ut av ham og dere for de som kommer etter!»

Budbærerne red av sted, og det var kommandør ‘Āṣim ibn ‘Amr ﷺ hos muslimene som måtte bære på støvet som tegn på ydmykelse og hån. Da de kom fram til vår mester Sa‘d ﷺ, sa kommandør ‘Āṣim ﷺ: «Gledesbud til dere! Ved Gud, Gud har gitt oss deres rikets nøkler. Ta det som et godt tegn på at persernes rike vil bli tatt!»

Slaget ved Kadesia var et stort slag, og Iraks folk hadde ikke opplevd maken før. Kadesia var også et tøft område å møte opp på for å kjempe. Da hærene var i ferd med å innlede kampen, ble vår mester Sa‘d ﷺ veldig syk. Han fikk mange åpne sår på kroppen, og klarte ikke lenger å sitte. Derfor kunne han ikke ri på hesten sin. Kampen skulle til å bryte løs, og folk forstod at han ikke kunne kjempe på grunn av den tilstanden han var i.

Ved middagstid forrettet vår mester Sa‘d ﷺ middagstidebønnen sammen med de andre og talte til dem. Han oppildnet dem til å være standhaftige og stå støtt på slagmarken. Han resiterte for dem: «Uten tvil, Vi skrev ned i salmene etter formaningen at jorden vil arves kun av Mine rettskafne tjenere.»¹ Han befalte de som hadde memorert Koranen, å resitere vers som angikk å kjempe for Guds sak

¹ Koranen 21:105.

for de andre slik at de skulle bli oppildnet til å kjempe. Versene ga de troende indre fred og styrke til å ofre alt. Det var en vanskelig kamp i vente, men de satte sin lit til Gud. Så framsa vår mester Sa'd ؓ Guds storhet fire ganger: «Gud er størst! Gud er størst! Gud er størst! Gud er størst!» Han strakte armen som en pil som borer igjennom, og pekte mot fienden. Hæren ble befalt å angripe og at de hele tiden skulle si: «Det finnes bare evne og kraft gjennom Gud!» Da hørte man begge hærene rope og skrike og ri mot hverandre og gi alt de hadde. Vår mester Sa'd ؓ klatret opp til et sted som var lagd for lederen, slik at han kunne følge med på hæren og gi taktiske ordre.

Han overvåket slagmarken og ga taktiske ordre. Stemmen hans var fylt med troen. Det ga de troende som kjempet, håp. Overraskende tok kampen en rask vending, og kommandør Rostom begynte å trekke seg tilbake for å flykte, men han ble tatt igjen av noen av de troende, og de kjempet mot ham der og drepte ham. De drepte også kommandør Jalinus, som var av de øverste i den persiske hæren. Den muslimske hæren på 30 000 beseiret persernes hær som var fire ganger så større – 120 000 menn.

KTESIFON (637 E.KR.)

Vår mester Sa'd ؓ ble frisk etter kampene i Kadesia. Så satte den muslimske hæren kursen mot Ktesifon (المداين – al-Madā'in), hovedstaden i Sasanideriket. Den muslimske hæren avanserte hurtig ved å beseire flere persiske hæravdelinger. Til slutt nådde de strandlinjen, der de igjen møtte den persiske hæren i Ktesifon. Vår mester Sa'd ؓ forsøkte å sikre den muslimske hæren ved å krysse elven med båter, men det maktet de ikke, for perserne hadde tatt båtene under sin kontroll slik at muslimene ikke kunne dra nytte av dem. Det var for å kunne tvinge muslimene til å gjøre noe dristig, og da ville en kontring fra persernes side gjøre store skader på den muslimske hæren. Vår mester Sa'd ؓ hadde ikke noe annet valg enn å beordre hæren å hoppe i elven og gi alt de kunne for å krysse elven. Han ba for hæren at de skulle være trygge og beseire fienden. Han talte til folket: «Vi søker hjelp hos Gud og forlater oss på Ham. Gud er mer enn nok for oss, og Han er den beste Vergen! Det finnes bare evne og kraft gjennom Gud, den Høyeste, den Største! Ved Gud, Han vil la Sin hjertevenn seire og gjøre Hans religion overlegen, og Gud vil knuse fienden!»

De troende hoppet i elven og begynte å krysse den. De stolte på Gud alle mann, de trodde på Guds løfte og seier. Mirakuløst nok kom de seg over elven uten å miste en eneste mann eller et eneste våpen. Perserne kunne se dem svømme over elven, og det motet skremte dem. I stedet for å angripe dem begynte de å si at de hadde overnaturlige krefter. Lufta gikk helt ut av perserne, de kunne ikke tro det de så. De flyktet sin vei.

De troende inntok Ktesifon og samlet krigsbyttet, det var skatter, våpen, juveler og penger. Vår mester Sa'd ؓ gikk inn i Taq-e Kasra (إيوان كسرى – *Īvān*

Kisrá). Det var nemlig Persias herskers palass. Ydmyk og Herren takknemlig resiterte han: «Hvor mange hager og kilder de etterlot seg, og åkrer og praktfulle bygninger og velsignelser som de levde luksuriøst i. Slik hendte det! Vi gjorde det andre folket til alt dette arvtakere.»¹ Han fortsatte innover mot midten av palassets gårdsplass, der forrettet han åtte bønneenheter av seiersbønn (صلاة الفتح – *ṣalāh al-fath*).

Ruiner etter palasset i Ktesifon, Irak. ©Portal Delta Net 2011

DEN GLEDELIGE NYHETEN

Vår mester ‘Omar ﷺ dro fra Medina til Iraks grense for å få vite mer om hva som foregikk. Enhver som kom ridende fra øst, ble spurt om hva han hadde sett eller hørt. En person kom omsider langveisfra og kunne fortelle: «Gud lot de troende seire, og de har fått veldig mye i krigsbytte.» Han overrakte ham et brev fra helten i Kadesia som også hadde erobret Ktesifon. Han hadde for alltid sloknet ilden som ble tilbedt i Persia. Det var nemlig vår mester Sa‘d ibn Abī Waqqās ﷺ.

Vår mester ‘Omar ﷺ steg opp på prekestolen og talte:

Sannelig, Gud har gitt oss seier over Persias hær. Vi tillot dem tradisjonen til dem som var før dem fra deres egen religion, men etter en lang kamp og mange vanskelige situasjoner fikk muslimene det krigsbyttet som ingen har sett maken til. Gud lot ikke fienden dra nytte av det lenger, men tok det heller fra dem og ga det til muslimene. Muslimene fulgte etter fienden til elvene, i trærnes tette skog og gjennom trange fjellpass. Av muslimene var det Sa‘d ibn ‘Obayd al-Qārī og andre muslimer som bare Gud vet om –

¹ Koranen 44:25–28.

Koranen ble resitert gang på gang av dem, og man kunne høre dens gjenklang da natten la seg over dem, slik man hører biene summe. De var løver om dagen, som selv løver ikke kan sammenlignes med. Både de som falt på slagmarken, og de som vendte tilbake, har fått martyrdommens overlegenhet, selv om de som vendte tilbake, ikke hadde fått det nedskrevet i skjebnen.¹

NAHAVAND (642 E.KR.)

Det neste store slaget var ved Nahavand (نہاوند – Nahāwand), for hersker Yazdagird III flyktet østover i det persiske riket og etablerte seg der. Nahavand-slaget er kjent som «erobringenes erobring (فتح الفتوح – *fath al-fotōḥ*)». Igjen samlet hersker Yazdgerd III en stor hær, den var på 150 000 menn. Vår mester Sa‘d ibn Abī Waqqās رضي الله عنه, som var en av generalene i den muslimske hæren, sendte brev til kalif ‘Omar رضي الله عنه og informerte om persernes hær og at det var viktig å fortsette kampen mot dem. Kalifen var enig, men bestemte at anføreren skulle være general an-No‘mān ibn Moqarrin al-Mozanī رضي الله عنه.

Muslimenes hær bestod av 30 000 menn, men deres mot var stort etter å ha lyktes i Kadesia og Ktesifon. Perserne satset igjen på å kontre og tok seg inn i et strengt bevoktet fort som hadde stødige og kraftige vegger. Rundt fortet la de piggråd som felle om natten og hindring om dagen. Muslimenes hær holdt fortet omringet i en måneds tid uten noen framgang. Da bestemte general an-No‘mān رضي الله عنه at vår mester al-Qa‘qā’ ibn ‘Amr at-Tamīmī رضي الله عنه skulle lede en tropp som skulle nærme seg fortet for å provosere perserne. Mens denne troppen skulle provosere perserne, skulle resten av hæren liste seg bak åsene og gjøre seg klar uten å bli oppdaget av persernes spioner.

Planen virket, og persernes hær lot seg provosere. Perserne skjøt piler og kastet spyd. De trodde at denne troppen var hele hæren til muslimene, så de fjernet piggråden og begynte å jage troppen. Troppen trakk seg tilbake slik at resten av hæren kunne kontre overraskende. Da perserne var tett på troppen som hadde ridd bort til fortet, angrep resten av den muslimske hæren. Muslimene fikk overtaket og drepte mange tusen persiske soldater. Vår mester an-No‘mān رضي الله عنه led martyrdøden under dette slaget.

Vår mester Sa‘d رضي الله عنه ble gjort til guvernør i Irak av de troendes leder ‘Omar رضي الله عنه. Hærene til vår mester Sa‘d رضي الله عنه kjempet videre med å erobre flere land og områder. Han lagde Kufa til sin hjemby, og mange muslimer bosatte seg der.

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:54.

Hovedmoskeen i Kufa, Irak, som opprinnelig ble bygget av vår mester Sa‘d ﷺ.

Foto: Mir Ali Jazali, 2009. ©Mir Ali Jazali

GUVERNØR SA‘D IBN ABĪ WAQQĀS ﷺ

De troendes leder ‘Omar ﷺ hadde for vane å spørre folket om hva de mente om sin leder. En dag spurte han vår mester Jarīr ibn ‘Abdillāh al-Bajlī ﷺ om hvordan vår mester Sa‘d ﷺ var som guvernør i Kufa. Han fortalte: «Jeg dro derfra, og han regjerte så god som han kunne være mot folk, han var den mildeste av dem og den mest ærverdige av dem. Sa‘d var som en omsorgsfull mor og samlet for dem selv det minste som man kan samle. Han er den sterkeste av folket imot det som skader samfunnet, og han er den av Qoraysh som er mest elsket av folket.»^I

Vår mester ‘Omar ﷺ stolte fullt og helt på vår mester Sa‘d ﷺ. Han sa til sin sønn: «Hvis Sa‘d sier noe som helst til deg om Guds sendebud, så spør ikke om det fra noen andre!» Han ble også valgt av ham som én av de seks som skulle se hvem som var mest kvalifisert til å være kalif etter vår mester ‘Omar ﷺ.^{II}

^I *Al-Iṣṣābah fī tamyīz aṣ-ṣaḥābah*, 3:64.

^{II} *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:118; *Ṣifāh aṣ-ṣafwah*, 1:113; *Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 2:402.

DEN GUDFRYKTIGE

Etter at vår mester ‘Othmān رضي الله عنه ble utvalgt som den tredje kalifen, var fortsatt vår mester Sa‘d رضي الله عنه guvernør i Kufa. Han var den første guvernøren som fikk ansvaret av ham. Da vår mester ‘Othmān رضي الله عنه ble drept og vår mester Sa‘d رضي الله عنه så uenigheten og splittelsen blant folket, trakk han seg tilbake og forholdt seg til å tilbe Gud. Han ville ikke ha noe med kalifatets regjering å gjøre mer, og han ba sin familie om å heller ikke fortelle ham noe om det som foregikk, før det muslimske fellesskapet samlet seg under én leder. Han ville bare ikke ha en del i uenigheten.

En dag kom sønnen hans ‘Omar til ham, han gjette geitene hans. Han sa: «Far, er du tilfreds med å være en beduin blant geitene dine, mens folk drar lederskapet fram og tilbake mellom dem?» Vår mester Sa‘d رضي الله عنه slo ham på brystet og sa: «Ti stille! Jeg hørte Guds sendebud si: 'Sannelig, Gud den Allmektige og den Allmajestetiske elsker tjeneren som er gudfryktig, selvtilstrekkelig og holder seg unna andre for å bare tilbe Herren.'»¹

Han rådet sønnen: «Hvis du ber om å være selvtilstrekkelig, så be om det med forvissning, for den som ikke er forvissnet, vil ikke hans eiendom gjøre ham selvtilstrekkelig.» Noe senere kom nevøen hans og sa at 100 000 sverd ville støtte ham, for han hadde mest rett til å være kalif. Vår mester Sa‘d رضي الله عنه svarte fullt forvissnet: «Jeg vil bare ha ett sverd: Hvis jeg hogger med det mot en muslim, så skjer det ingen ting, men hvis jeg hogger mot en vantro, så dreper jeg ham.» Nevøen forstod hva han mente, og gikk derfra.

PARADISETS FOLK

Vår mester Sa‘d رضي الله عنه levde et liv fylt med gode handlinger som han utførte hele tiden. Han var av profeten Moḥammads صلى الله عليه وسلم nærstående følgesvenner og hadde høy status under de fem rettlejede kalifene og selv da følgesvennen Mo‘āwiyah ibn Abī Sofyān ble emir.

Da han lå for døden, satt sønnen Moṣ‘ab hos ham med hodet hans i fanget sitt. Sønnen gråt, og faren så på ham og spurte hvorfor han gråt. Sønnen sa at han fryktet hvor faren skulle ende i det kommende livet. Vår mester Sa‘d رضي الله عنه sa: «Ikke gråt over meg! Sannelig, Gud kommer aldri til å straffe meg, for jeg er av paradiset folk. Sannelig, Gud gir de troende for de gode handlingene de utfører for Ham, og for de vantro letter Han på straffen for de gode handlingene de utfører. Enhver som handler godt, vil få belønning for den han har handlet for.» Sønnen sa: «Ved Gud, du snakker sant, gratulerer!»

Vår mester Sa‘d رضي الله عنه innså at tiden var inne. Han pekte på en kiste som han

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:149, 7:283; *Ḥilyah al-auliya'*, 1:94; *Siyar a'lām an-nobalā'*, 1:102, 1:119.

hadde, familien åpnet den, i den var det en slitt kjortel av ull. Han sa: «Svøp den om meg når dere skal begrave meg, for jeg kjempet mot flergudsdyrkerne i den på Badr-dagen. Jeg har gjemt den for denne dagen.»

Da han døde, var han 78 år gammel. Det var det 55. året etter utvandringen til Medina (675 e.Kr.). De adelige i byen bar hans lik i flere kilometer fra en annen by til byen Medina. De la hans kropp ved profetens ﷺ moské. Det var Marwān ibn al-Ḥakam som forrettet hans begravelsesbønn, for det var han som var guvernør i Medina på den tiden. Etter det ble hans kropp lagt ved værelsene til de troendes mødre, og de forrettet også begravelsesbønnen hans. De troendes mor Omm Salamah ﷺ begynte å gråte og uttrykte at det var en høytstående følgesvenn av profeten Moḥammad ﷺ. Det sies at han var den siste av følgesvennene til å dø av de som utvandret fra Mekka til Medina, og den siste av de ti følgesvennene som fikk gledesbudet om paradiset. Han ble begravd i al-Baqī‘-gravlunden.

OPPGAVE 1 – HUSKER DU?

Velg det rette alternativet ved å sette ✓.

1. Hvor gammel var vår mester Sa'd da han antok troen?	Svar
a) 19 år.	
b) 107 år.	
c) 21 år.	
2. Hvordan prøvde vår mester Sa'ds mor å få ham vekk fra troen?	Svar
a) Ved å holde pusten til hun døde.	
b) Ved å slutte å spise og drikke til hun døde.	
c) Ved å drikke gift og ta sitt liv.	
3. Hva var vår mester Sa'ds tittel?	Svar
a) Islams ridder.	
b) Islams løve.	
c) Islams sverd.	
4. Hva var vår mester Sa'd den første til å gjøre for Guds sak?	Svar
a) Den første til å kaste spyd.	
b) Den første til å hogge med sverd.	
c) Den første til å skyte pil.	

OPPGAVE 2 – HVA KAN DU?

Svar på spørsmålene med fullstendige setninger.

- Hva var det mest spesielle vår mester Sa'd opplevde under Oḥod-slaget?
- Hva var den spesielle handlingen som gjorde vår mester Sa'd til en av paradisetts folk?
- Fortell kort om muslimenes taktikk under slaget ved Nahavand.
- Hva forstår du av at man får belønning for den man har handlet for?
- Hvorfor var slaget ved Ktesifon viktig?
- Hva er selvforsvar, og hvorfor er det viktig?

OPPGAVE 3 – PRESENTER

Jobb i grupper og lag en PowerPoint-presentasjon om kjærlighet til profeten Moḥammad ﷺ ved hjelp av følgende:

- Hva sier Koranen?
- Hva lærer vi av *ḥadīth* om det?
- Hva var følgesvennenes vaner?
- Hva har de skriftlærde sagt om det?
- Hva er forholdet mellom kjærlighet til profeten ﷺ og troen?
- Vet du om noen dikt som handler om denne kjærligheten?
- Gjør muslimene noe spesielt for å være knyttet til denne kjærligheten?
- Hva gjør dere for å vise og bevare kjærlighet til profeten ﷺ?

Husk å oppgi kilder til både tekst og bilder. Presentasjonen skal ha en innledning og en konklusjon.

Profeten Moḥammads ﷺ navn i kalligrafi, Hagia Sofia-moskeen i Istanbul, Tyrkia.
Foto: Andrew Lim, 2014. ©Andrew Lim

VÅR MESTER SA‘ĪD IBN ZAYD ﷺ (600–671 E.KR.)

Navn og ættetavle: Sa‘īd ibn Zayd ibn ‘Amr ibn Nofayl ibn ‘Abd-il-‘Ozzá ibn Riyāḥ ibn ‘Abdillāh ibn Qorṭ ibn Razāḥ ibn ‘Adī ibn Ka‘b ibn Lo‘ayy ibn Ghālib al-Qorashī al-‘Adawī.

Stamfaren Ka‘b ibn Lo‘ayy forekommer også i ættetavlen til profeten Moḥammad ﷺ.

Teknonymet¹ hans var *Abō al-A‘war* (al-A‘wars far).

Moren hans het Fāṭimah bint Ba‘jah ibn Omayyah ibn Khowaylid al-Khozā‘ī ﷺ. Hun var av de tidligste til å anta troen.

Vår mester Sa‘īd ﷺ var fetter og svoger til vår mester ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb ﷺ. Hustruen hans var Fāṭimah bint al-Khaṭṭāb, søster til vår mester ‘Omar ﷺ. Søsteren til vår mester Sa‘īd ﷺ var ‘Ātikah bint Zayd ﷺ, hun var gift med vår mester ‘Omar ﷺ.

Vår mester Sa‘īd ﷺ var høy og hadde brun hudfarge og hår på kroppen. Vår mester Sa‘īd ﷺ og hustruen hans Fāṭimah ﷺ antok troen før vår mester ‘Omar ﷺ, og begge to utvandret fra Mekka til Medina. I og med at han antok troen så tidlig, var han av de øverste av følgesvennene, de tidligste til å anta troen og av Badr-folket. Han var en sannferdig, sjenerøs og modig person som ga alt for Gud.

Vår mester Sa‘īd ibn Zayd ﷺ giftet seg ni ganger og hadde 32 barn:^{II}

Kone/mor	Barn
Fāṭimah (Omm Jamīl) bint al-Khaṭṭāb ibn Nofayl	‘Abd-or-Raḥmān al-Akbar
Jalīсах bint Sowayd ibn Ṣāmit	‘Abdollaḥ al-Akbar og ‘Ātikah
Omāmah bint ad-Dojayj al-Ghassānī	‘Abd-or-Raḥmān al-Aṣghar, ‘Omar al-Aṣghar, Omm Mōsá og Omm al-Ḥasan

^I Teknonym (كنية – *konyah*) er et beskrivende tillegg. Det vil si et navn / en tittel gitt til en voksen, avledet av navnet til vedkommendes eldste barn.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:289–295; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 8:57, *Hilyah al-auliya’*, 1:95–97; *Osd al-ghābah*, 2:387–388; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:124–143; *Ṣifah aṣ-ṣafwah*, 1:114.

Hazmah bint Qays	Moḥammad, Ibrāhīm al-Aṣghar, ‘Abdollāh al-Aṣghar, Omm Ḥabīb al-Kobrá, Omm al-Ḥasan aṣ-Ṣoghrá, Omm Zayd al-Kobrá, Omm Salamah, Omm Ḥabīb aṣ-Ṣoghrá, Omm Sa‘īd al-Kobrá og Omm Zayd aṣ-Ṣoghrá
Omm al-Aswad	‘Amr al-Aṣghar og al-Aswad
Domkh bint al-Aṣbagh	‘Amr al-Akbar, Ṭalḥah og Zojlah
Ibnato Qorbah	Ibrāhīm al-Akbar og Ḥafṣah
Omm Khālid som var en slavinne	Khālid, Omm Khālid og Omm an-No‘mān
Omm Bashīr bint Abī Mas‘ūd al-Anṣārī	Omm Zayd aṣ-Ṣoghrá
Hennes mor var fra stammen Ṭay’	Omm Zayd aṣ-Ṣoghrá
Deres mor var en slavinne	‘Ā’ishah, Zaynab, Omm ‘Abd-il-Ḥaulā’ og Omm Ṣāliḥ

MONOTEISTEN ZAYD IBN ‘AMR ﷺ

Vår mester Sa‘īds ﷺ far Zayd ibn ‘Amr ibn Nofayl ﷺ var en mann som ikke tilba avgudsstatuene i Mekka. Noe av det verste han visste, var å se folket sitt gjøre det. Han søkte etter sannheten, derfor dro han til Levanten for å lære mer om Gud hos skriftens folk – jødene og de kristne. Men han følte at de ikke var trofaste mot sin tro, for de endret på ting når de følte for det. Han syntes også at det var merkelig at de tilba andre enn Gud. «Dere likestiller andre med Gud, og de likestiller også andre med Gud. Dere har mottatt formaning fra Gud, men det har ikke Mekka-folket!» sa han til jødene og de kristne. En kristen munk med mye viten om de gamle skriftene sa til ham: «Du søker etter en religion som fortsatt finnes på jorden den dag i dag.» «Hvilken religion er det?» spurte Zayd ibn ‘Amr ﷺ. Munken svarte: «Abrahams religion!» «Hva var det Abraham praktiserte?» spurte Zayd ibn ‘Amr ﷺ. Munken fortsatte: «Abraham var en monoteist som tilba ingen andre enn Gud, som ingen er likestilt. Han bestred enhver som tilba noe som helst utenom Gud, og spiste ikke det som ble ofret for avgudene, og forrettet tidebønn mot Kaba.» Øyne til Zayd ibn ‘Amr ﷺ lyst opp, han sa: «Dette kjenner jeg til, jeg følger denne religionen. Å tilbe steiner eller trær strider jeg mot selv, for det er usannheten!» Disse ordene fikk munken til å se på ham og si: «Kom deg til landet ditt! Sannelig, Gud skal sende en person fra ditt folk som kommer til å ha med seg Abrahams religion – monoteisme. Den personen er den mest ærverdige av alle skapningene i Guds øyne.»

Zayd ibn 'Amr ﷺ vendte hjem til Mekka. Han møtte vår mester 'Āmir ibn Rabī'ah ﷺ og sa til ham: «'Āmir, jeg er uenig med folket og følger heller Abrahams tro og tilber Den Ismael tilba etter ham. De ba rettet mot denne bønnenretningen. Jeg avventer en profet fra Ismaels barn. Han vil bli sendt, men jeg vet ikke om jeg kommer til å møte ham. Jeg tror på ham og stadfester ham og bevitner at han er en profet. Hvis du lever så lenge og ser den profeten, så framsi fredshilsenen fra meg til ham.»

Zayd ibn 'Amr ﷺ fortsatte å leve etter profeten Abrahams ﷺ religion. Han fulgte med på solen, da den gikk ned, rettet han seg mot Kaba og forrettet en bønneenhet og knelte med ansiktet ned to ganger i den bønneenheten. Så sa han: «Dette er Abrahams og Ismaels bønnenretning. Jeg tilber ikke steiner, forretter ikke bønn mot dem, slakter ikke offerdyr for dem, spiser ikke det som blir ofret for dem, og tryller eller spår ikke ved piler. Jeg skal bare forrette bønn mot dette gudshuset helt til jeg dør! Gud, hadde jeg visst om den måten Du elsker mest, hadde jeg tilbedt Deg på den måten, men jeg visste ikke.» Etter det knelte han med ansiktet ned, som han tenkte behaget Gud mest.

Han utførte pilegrimsferden og stanset på Arafat-sletten, som er en del av pilegrimsferden, og framsa pilegrimsformularen ved å rope: «Til stede er jeg for å tjene Deg! Ingen er Deg likestilt eller lik Deg!» Da han gikk videre fra Arafat-sletten, sa han: «I sannhet, i sannhet, til stede er jeg for å tjene Deg i dyp hengivenhet og som en tjener. Jeg søker vern ved det Abraham søkte vern ved.»

Pilegrimer ber til Gud på Arafat-sletten i Mekka, Saudi-Arabia. Foto: Omar Chatriwala, 2009.
©Al Jazeera English

En gang stod han med ryggen lent mot det hellige huset Kaba og sa: «Dere Qoraysh! Ved Han som har Zayd, sønn av 'Amrs sjel i Sin hånd, det er bare jeg som følger Abrahams religion av dere i dag. Ve dere Qoraysh! Ta dere i akt mot å

drive åger, for det fører bare til fattigdom! Det er Gud som skaper sauene og sender ned vann fra oven og lar det gro beite for den fra jorden, men dere slakter den ved å påkalle noen andres navn enn Guds over den.»

Zayd ibn ‘Amr ؓ kjempet også for at pikebarn ikke skulle bli drept, for på den tiden var det en stor skam å få et pikebarn. En vanlig tradisjon var å begrave pikebarn levende. Hvis en person skulle til å begå denne ugjerningen, sa han: «Rolig, ikke drep henne! Jeg skal hjelpe deg med å forsørge henne.» Så tok han det pikebarnet og oppfostret det. Da det ble gammelt nok til å klare seg, sa han til faren: «Hvis du vil, kan jeg sende henne til deg, og hvis du vil, kan jeg fortsette å forsørge henne.»

Denne troende mannen var heldig nok til å se profeten Moḥammad ﷺ, men han døde fem år før profetskapet ble offentliggjort – da den første åpenbaringen kom i hulen Ḥirā’. Han ble begravd ved foten av fjellet an-Nōr, der hulen Ḥirā’ ligger.

Da profetskapet ble offentliggjort, antok vår mester ‘Āmir ibn Rabī‘ah ؓ troen, han var av de tidligste til å anta troen. Vår mester ‘Āmir ؓ opplyste profeten Moḥammad ﷺ om det Zayd ibn ‘Amr ؓ hadde bedt ham gjøre, så han framsa fredshilsenen på vegne av ham. Hans Høyhet ﷺ framsa ferdshilsenen tilbake til Zayd ibn ‘Amr ؓ og ba om nåde for ham og fortalte at Hans Høyhet ﷺ så ham leve i ære og behag i paradiset. Hans Høyhet ﷺ sa også om ham: «På oppstandelsens dag vil han alene gjenoppstå som et helt samfunn.»

Denne historien beviser at det fantes folk i Mekka som fulgte profeten Abrahams ؑ lære og tro.

Hjemme hos vår mester Sa‘īd ibn Zayd ؓ var det vanlig å fornekte måten Qoraysh levde på og deres tro. Han fulgte sin fars tro under oppveksten, og da faren døde, begynte han å søke videre etter det faren hadde lært ham. Derfor var det ikke vanskelig for ham å anta troen da profeten Moḥammad ﷺ offentliggjorde profetskapet. Vår mester Sa‘īd ؓ antok troen før profeten ﷺ begynte å holde hemmelige trossamlinger hos vår mester al-Arqam ibn Abī al-Arqam ؓ. Det vil si at han var av de tidligste til å anta troen.

Da vår mester Sa‘īd ؓ antok troen, sa han til profeten ﷺ: «Kjære Guds sendebud, sannelig, min far var som De så og hørte om ham. Hvis De vet om at han trodde på og fulgte Dem, så be om tilgivelse for ham.» Guds sendebud ﷺ sa: «Gud har tilgitt Zayd ibn ‘Amr og vist ham nåde, for han døde i sannhet som en som følger Abrahams religion.» Etter den dagen begynte muslimene å be om nåde og tilgivelse for ham hver gang de nevnte ham.¹

Gud sier i Koranen: «De som holder seg unna det å tilbe avgudsstatuene,

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:290–292; *As-Sīrah an-nabawīyyah li-Ibn Hishām*, 1:222–232; *Siyar a‘lām an-nobalā*, 1:126–136.

men holder seg konstant vendt til Gud, for dem er det gledesbudet. Bebud Mine tjenere gledesbudet [...]»¹

VÅR MESTER ‘OMAR IBN AL-KHAṬṬĀB ﷺ ANTAR TROEN

Vår mester Sa‘īd ﷺ og hans hustru Fāṭimah bint al-Khaṭṭāb ﷺ – søsteren til vår mester ‘Omar ﷺ – holdt sin tro skjult fordi Qoraysh gjorde livet surt for dem som antok troen. Men mest av alt var det av frykt for vår mester ‘Omar ﷺ, for han var en av dem som straffet de troende mest på den tiden. Vår mester Khabbāb ibn al-Aratt ﷺ pleide å komme til vår mester Sa‘īds ﷺ hjem for å resitere Koranen for ham og hustruen. Men en dag hadde vår mester ‘Omar ﷺ bestemt seg for å drepe profeten Moḥammad ﷺ, sverdet var blottet og blodet kokte. På veien møtte han en mann fra Banō ‘Adī ibn Ka‘b som het No‘aym ibn ‘Abdillāh an-Naḥḥām ﷺ. Han hadde antatt troen, men holdt det skjult for folket sitt. «Hvor skal du, ‘Omar?» spurte han. «Jeg vil ha Moḥammad, den frafalne som har sådd splid i Qorayshs sak, fornedret deres drømmer, vanæret deres tro og spottet deres guder, derfor skal jeg drepe ham!» sa vår mester ‘Omar ﷺ. Vår mester No‘aym ﷺ sa: «Ved Gud, du lurar ingen andre enn deg selv, ‘Omar! Tror du at Banō ‘Abd Manāf vil la deg være vandrende på jorden hvis du dreper Moḥammad?!» Han forsøkte å få vår mester ‘Omar ﷺ til å glemme det han ville, derfor sa han: «Hvorfor vender du ikke tilbake til din familie først og irretsetter deres sak, ‘Omar?» Vår mester ‘Omar ﷺ forstod med det samme hva han mente, og kunne ikke tro det han hørte. Han spurte: «Hvem fra min familie?» Vår mester No‘aym ﷺ svarte: «Svogeren din – din onkels sønn, Sa‘īd ibn Zayd, og din søster Fāṭimah! Ved Gud, de har omfavnet islam og følger Moḥammads religion. Du må først ta deg av de to!» Vår mester ‘Omar ﷺ stanset der og da og snudde mot søsterens hus. Han var illsint.

Hjemme hos søsteren var ektemannen hennes og følgesvennen Khabbāb ibn al-Aratt ﷺ. Plutselig banket noen hardt på døren. Da de hørte stemmen til vår mester ‘Omar ﷺ, gjemte vår mester Khabbāb ﷺ seg i ett av rommene i huset, men glemte å ta med seg skriftrullen som han hadde, på den stod det vers fra kapittel 20 i Koranen, det som heter *Ṭā-hā*. Så kom vår mester ‘Omar ﷺ inn i huset og tordnet: «Jeg har fått høre at dere følger Moḥammads religion!» Etter det tok han tak i svogeren for å slå ham, men søsteren kom i veien for å stoppe ham. Da slo han søsteren så hun begynte å blø. Hun sa til ham: «Vi har overgitt oss til Gud og tror på Gud og sendebudet Hans, gjør hva du vil!» Blodet som rant ned ansiktet til søsteren, fikk vår mester ‘Omar ﷺ til å roe seg ned. Han syntes synd på henne og angret på det han hadde gjort. Han fikk øye på skriftrullen og strakte

¹ Koranen 39:17.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

hånden mot den for å plukke den opp. Han ville se hva som stod på den. Søsteren skyndte seg å si: «Bror, du er uren, det er bare de som har rensset seg, som kan røre den.» Vår mester ‘Omar ؓ rensset seg og tok skriftrullen. Da han begynte å resitere det som stod der, skjedde det noe inni ham, og da han nådde gudsordene: «Sannelig, Jeg er Gud, ingen er tilbedelsesverdig unntatt Meg, tilbe derfor Meg alene og forrett tidebønnen regelmessig for Min ihukommelse»^I, hadde han overgitt seg til Herren Gud. Vår mester Khabbāb ibn al-Aratt ؓ kom ut fra gjemmestedet og sa: «Ved Gud, ‘Omar, jeg håper at Gud har utmerket og utvalgt deg ved profetens ؐ skuddbønn, for jeg hørte Hans Hellighet ؐ si i går: 'Gud, styrk islam ved Abō al-Ḥakam ibn Hishām eller ved ‘Omar ibn al-Khaṭṭāb!」 Gud la rettledningen i vår mester ‘Omars ؓ hjerte, og han sa: «Vis meg veien til Moḥammad så jeg kan gå til ham og overgi meg til Gud.» De viste ham veien, og han dro dit og omfavnet islam.^{II}

PÅ SLAGMARKEN

Følgesvennen Sa‘īd ibn Zayd ؓ ble i Mekka sammen med de andre troende og var standhaftig under prøvelsene de ble utsatt for. Da muslimene fikk tillatelse til å utvandre til Medina, utvandret også vår mester Sa‘īd ؓ og hans hustru sammen med de tidligste til å utvandre til Medina. Profeten Moḥammad ؐ lagde en brorskapsavtale mellom vår mester Obay ibn Ka‘b og vår mester Sa‘īd ؓ.

Hans Hellighet ؐ hadde ikke blitt befalt av Gud om å gjøre motstand, derfor fikk følgesvennene ordre om å vise tålmod og være viljesterke og be skuddbønn til Gud. Den gang Hans Hellighet ؐ ble drevet ut av Taifs pøbler, ba Hans Hellighet ؐ denne skuddbønnen:

Gud, til Deg klager jeg om min svakhet og maktesløshet og om at folk ydmyker meg.

Å, den mest Barmhjertige av alle som er barmhjertige.

Du er de svakes og min Herre!

Hvem skal Du overlate meg til?

Til en person på avstand som vil være fiendtlig mot meg, eller en fiende som Du vil gi makt over meg?

Så lenge Du ikke er vred på meg, bryr jeg meg ikke.

^I Koranen 20:14.

^{II} *As-Sīrah an-nabawiyyah li-Ibn Hishām*, 1:342–346; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:79–82.

Ditt behag er altomfattende for meg.

Jeg søker vern ved Ditt åsyns lys som lyser opp mørket.

Ved det lyset forbedrer både denne verdens og den kommandes saker seg.

Jeg søker vern mot at Du skal være vred på meg eller være den Din vrede tar fatt.

Jeg er Deg underdanig for å oppnå Ditt behag.

All evne og kraft kommer gjennom Deg!

Qoraysh forfulgte de som sluttet seg til profeten Moḥammad ﷺ. De gjorde sitt ytterste for at folk skulle falle fra den nye troen, men følgesvennene var standhaftige, de utvandret fra Mekka til Etiopia og ble der. Noen av dem vendte hjem og utvandret til Medina sammen med de andre. Mekka var deres hjem, men det var ikke mulig for dem å leve der. Hans Hellighet ﷺ fortalte dem at de måtte holde ut, for Gud hadde ikke gitt tillatelse til å gjøre motstand. Qoraysh drev muslimene ut. Den eneste uretten muslimene hadde begått, var å tilbe én Gud og tro på profeten Moḥammad ﷺ. I måneden ʒol-ḥijjah i det første året etter utvandringen til Medina åpenbarte Gud at det var tillatt for de troende å gjøre motstand imot de som hadde forfulgt dem i alle disse årene. Det var for å kunne forsvare seg og få en slutt på nye angrep. Det ble åpenbart:

Det er gitt tillatelse til dem som blir undertrykket, å kjempe imot, fordi det begås ondskap mot dem. Sannelig, Gud er allevnende til å hjelpe dem. De undertrykte er de som blir drevet ut fra sine hjem uten noen rettfærdig grunn, men bare fordi de sier: «Vår Herre er Gud!» Hvis Gud ikke hadde fjernet menneskegrupper, noen av dem ved andre, ville klostrene og kirkene og synagogene og moskeene vært ødelagt, deri Guds navn blir nevnt rikelig. Den som hjelper Gud, ham hjelper i sannhet Gud. Sannelig, Gud er alloverhending, allmektig. De som hvis Vi gir dem autoritet i landet, forretter de tidebønnen regelmessig og betaler det pålagte bidraget og pålegger det rette og forbyr det urette. Alle sakers ende hviler i Guds makt.¹

Gud åpenbarte også for profeten ﷺ: «Fortsett å kjempe mot undertrykkerne helt til det ikke finnes noe mer anstiftning av ufred og forfølgelse og levemåten blir underordnet Gud alene.»^{II} Det var vers som tillot de troende å kjempe imot slik at

¹ Koranen 22:39–41.

^{II} Koranen 2:193.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

undertrykkelsen skulle ta slutt, for nå var de troende sterke nok til å stå imot. Men det var tydelig at det ikke var tillatt å kjempe mot de som ønsket fred. Målet med å kjempe imot var å oppnå fred.

SLAGET VED BADR

Da Qorayshs handelskaravane var på vei tilbake med veldig mye gods og penger, sendte profeten Moḥammad ﷺ våre mestere Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh og Sa‘īd ibn Zayd ﷺ for å spionere på den. Da de to nådde stedet al-Ḥaurā’, stanset de der, og handelskaravane passerte det stedet. Profeten ﷺ fikk kunnskap om det før våre mestere Ṭalḥah og Sa‘īd ﷺ vendte tilbake, så Hans Hellighet ﷺ ga ordre om at de troende måtte ut og stanse denne handelskaravane, for Qorayshs inntekt betydde våpen og rytteri (tropestyrker til hest). Men handelskaravanens leder var klar over at han kom til å støte på problemer, så han la om ruten. Han og handelskaravane trakk seg lenger vestover og tok ruten langs kysten. Handelskaravane tok ikke hovedruten som egentlig gikk forbi Badr-sletten. Slik kom de seg unna hæren til de troende. Lederen, Abō Sofyān, la en plan og sendte av gårde Ḍamḍam ibn ‘Amr al-Ghifārī til Mekka. Ḍamḍam overdrev situasjonen og flerret sine klær og skrek ut til Qoraysh: «Kamelene som er lesset med karavanegodset! Kamelene som er lesset med karavanegodset! Karavanegodset deres er hos Abō Sofyān, men Moḥammad har nærmet seg det sammen med følgesvennene sine! Jeg tror ikke dere kommer til å få karavanegodset. Hjelp! Hjelp!»

Mens dette pågikk i Mekka, var våre mestere Ṭalḥah og Sa‘īd ﷺ på vei til Medina for å fortelle profeten ﷺ det de hadde sett. De kom fram den dagen da Qorayshs hær møtte Medinas hær på Badr-slagmarken. Da de fikk vite om det i Medina, gjorde de alt for å ta igjen de andre slik at de også kunne kjempe sammen med dem, men Gud hjalp de troende, og de seiret på Badr-slagmarken.

Hans Hellighet ﷺ fikk øye på de to følgesvennene komme til Badr-slagmarken. De fikk gledesbudet om at deres belønning hos Gud var like mye som de som vitnet slaget ved Badr. Det var også like mye del for dem i krigsbyttet som de andre som hadde kjempet. Våre mestere Ṭalḥah og Sa‘īd ﷺ regnes for å være av Badr-folket, selv om de fysisk ikke kjempet den dagen, men bare for at profeten Moḥammad ﷺ erklærte dem som det.¹

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:292–293; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 8:75; *As-Sīrah an-nabawiyyah li-Ibn Hishām*, 1:606–607; *Osd al-ghābah*, 2:388.

Badr-sletten i Medina, Saudi-Arabia, der slaget ved Badr ble kjempet. Foto: Aitsam Altaf Tarar, 2020. ©Aitsam Altaf Tarar

SLAGET MOT BANŌ QORAYZAH

Vår mester Sa‘īd ﷺ deltok under Oḥod-slaget og skyttergravsslaget. Han var også blant følgesvennene på al-Ḥodaybiyah, og utenom det deltok han i alle slagene kjempet av profeten Moḥammad ﷺ.

Den gang Banō Qorayzah valgte å forråde Medina og bryte Medina-pakten, ble muslimene befalt om å gjøre seg klare til å straffe Banō Qorayzah. Herolden ropte ut på profetens ﷺ befaling: «Den som hører og adlyder, skal ikke forrette ettermiddagstidebønnen før etter å ha nådd Banō Qorayzah.» Muslimene satte av sted, og vår mester Sa‘īd ﷺ var også en av dem. Banō Qorayzah ble omringet i 25 netter. Det ble for hardt for dem og de ga opp, for Gud la frykt i deres hjerte. De forsøkte å forhandle seg fram til en avtale som med de to andre jødiske stammene fra Medina, men de to andres handling var ikke like grov som Banō Qorayzahs. Til slutt fikk vår mester Sa‘īd ibn Mo‘āz ﷺ retten til å dømme deres sak, for det var det de ønsket. Dommen hans var streng, men på den tiden var det strenge straffer. Han dømte at mennene deres som hadde vært med på å kjempe, skulle henrettes, og de andre skulle tas til fange. Han dømte ifølge jødernes egen lov, og profeten Moḥammad ﷺ sa til ham: «Uten tvil, du har dømt dem ifølge Guds lov fra oven – de syv himler!»¹

¹ *As-Sīrah an-nabawiyyah li-Ibn Hishām*, 2:233–235; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:126; *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:293; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:124–125.

SLAGET VED AL-YARMŌK (JARMUK)

Østromernes hær kom til Jarmuk-elven for å kjempe mot den islamske hæren. Østromerne trodde at det skulle bli en lett kamp og seier. De hadde med seg munk og prest som resiterte Bibelen for dem og oppildnet dem til å kjempe mot fienden. Vår mester Khālīd ibn al-Walīd رضي الله عنه red bort til vår mester Abō ‘Obaydah ibn al-Jarrāh رضي الله عنه og pekte på østromernes hær og sa at det var en enorm hær som stod overfor dem. Han foreslo at de skulle angripe dem med alt de hadde. Han ville dele opp ridetroppen i to flanker slik at den fulgte etter den marsjerende høyre og venstre flanken. Til slutt skulle de komme opp mot fienden bakfra flankene – flankene skulle fungere som skjold. Vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه var enig. Vår mester Sa‘īd رضي الله عنه ledet den ene troppen. Han og troppen hans angrep da begge hærene stod overfor hverandre. Muslimene gikk til angrep på østromerne som en samlet hær. Det gjorde det ekstremt vanskelig for østromerne, som ble angrepet fra alle hold. Til slutt tapte østromerne slaget, takket være strategien til vår mester Khālīd ibn al-Walīd رضي الله عنه.

Østromernes leder sendte en mann fra sin hær, en araber, for å undersøke hva som var muslimenes hemmelighet så de hadde klart å beseire østromerne, som var en stormakt. Mannen dro for å undersøke og kom tilbake til lederen og fortalte at muslimenes soldater var det underligste han hadde sett. Om natten var de munk, og om dagen var de riddere som var eksperter i å skyte piler. Han fortalte at de til enhver tid resiterte Koranen og kom sin Herre i hu. Lederen sa til de andre soldatene at det den muslimske hæren hadde i seg, maktet ikke østromerne å stå imot.

Lederen forstod at hemmeligheten var at de alltid hadde Gud i hjertet, for de var ydmyke som en munk og tapre som en ridder skal være. De ga seg ikke før de oppnådde målet sitt.

DEN ASKETISKE

Etter Jarmuk-slaget, var vår mester Sa‘īd رضي الله عنه med på å omringe Damaskus og erobre den sammen med vår mester Abō ‘Obaydah ibn al-Jarrāh رضي الله عنه. Før vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه vendte tilbake til Jordan, satte han vår mester Sa‘īd رضي الله عنه som guvernør i Damaskus. Men vår mester Sa‘īd رضي الله عنه ble ikke værende der så lenge. Han skrev brev til vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه om at han heller ville kjempe for Guds sak og gjøre det som førte ham nærmere Gud. Derfor ville han at vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه skulle sende noen andre som ønsket å være guvernør.

Da vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه leste brevet, sendte han Yazīd ibn Abī Sofyān.

Vår mester ‘Omar ﷺ, som var kalif på den tiden, sendte brev til vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ for å spørre om hvordan det stod til med folket. Han spurte spesifikt om våre mestere Khālid ibn al-Walīd, Yazīd ibn Abī Sofyān, ‘Amr ibn al-‘Āṣ, Sa‘īd ibn Zayd og Mo‘āz ibn Jabal ﷺ. Han ville vite hva de rådet folk til, og hvordan de var mot dem.

Vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ skrev tilbake at vår mester Khālid ﷺ var tapper og sterk mot fienden på slagmarken. Våre mestere Yazīd og ‘Amr ﷺ var som kalifen ønsket at de skulle være. Mens våre mestere Sa‘īd og Mo‘āz ﷺ var mer interessert i å forsake verden og ønsket helst det hinsidige livet.

Det var også slik vår mester Sa‘īd ﷺ tilbrakte sine dager. Han var mest opptatt av å tilbe Gud så mye som han kunne.¹

RÅDET

Vår mester ‘Omar ﷺ var veldig glad i vår mester Sa‘īd ﷺ, for han var fetteren og svogeren hans og den som førte ham til troen. Derfor respekterte han ham høyt. Ofte kunne han fortelle om hvordan han fant troen hjemme hos vår mester Sa‘īd ﷺ i Mekka. Men da han ble angrepet under daggrytidebønnen og valgte et råd som skulle hjelpe folket med å utvelge den kommende kalifen, var ikke vår mester Sa‘īd ﷺ en av dem. Det var ikke for at han ikke var verdig den stillingen, men kalif ‘Omar ﷺ fryktet at folk skulle si at han ga en slik viktig stilling til sin familie. Da vår mester ‘Omar ﷺ led martyrdøden, gråt vår mester Sa‘īd ﷺ veldig mye. Folk spurte hvorfor han gråt så mye. Han sa: «Jeg gråter for islam! Sannelig, ‘Omars død har fått islam til å briste. Den vil ikke bli sydd sammen igjen før oppstandelsens dag!»^{II}

DEN LØGNAKTIGE KVINNEN

Arwá bint Oways var nabo til vår mester Sa‘īd ibn Zayd ﷺ på et sted som het al-‘Aqīq. Hun tenkte å be om hjelp fra Marwān ibn al-Ḥakam, som var guvernør i Medina på den tiden. Hun kom til ham og sa at vår mester Sa‘īd ﷺ hadde tatt fra henne jorden hennes og innlemmet den i sin. Marwān ibn al-Ḥakam kalte inn vår mester Sa‘īd ﷺ og spurte om det kvinnen hevdet. Vår mester Sa‘īd ﷺ spurte forbauset: «Jeg har vært urettferdig mot Arwá?! Ved Gud, jeg lot henne få 600 armlengder (840 meter) av min egen jord på grunn av det jeg hørte Guds sendebud ﷺ si.» Han hadde hørt Guds sendebud ﷺ si: «Den som tar noe fra en muslim uten

¹ *Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 2:408–409.

^{II} *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:138.

å ha rett til det, vil få jernkrager rundt nakken som måler syv ganger mer på oppstandelsens dag!» Marwān ble sikker på at profetens ﷺ følgesvenn talte sant, så han sa: «Jeg skal ikke be deg forklare noe etter dette!» Vår mester Sa‘īd ﷺ løftet hendene opp mot himmelen og ba Gud om å gjøre tydelig det som var sant. Ikke lenge etter begynte det å regne, og det flommet over i dalen al-‘Aqīq. Det førte til at den opprinnelige grensen ble tydelig, og alle fikk vite om den som snakket sant, og den som løy. Den løgnaktige kvinnen levde heller ikke lenge etter den hendelsen. Hun ble plutselig blind. Hun hadde en slavinne som hjalp henne med å stå opp og gjøre andre ting. En dag glemte slavinnen å vekke henne. Kvinnen reiste seg og gikk ut og ramlet oppi en brønn som ble hennes grav.^I

DE TROENDES MORS SISTE VILJE

Emir Mo‘āwiyah ibn Abī Sofyān skrev til guvernør Marwān ibn al-Ḥakam i Medina at han skulle kreve av folk at de skulle sverge troskap til hans sønn Yazīd. Budet spurte guvernør Marwān om hva som hindret ham i å fullføre oppgaven. Han svarte at for at det skulle skje, måtte vår mester Sa‘īd ﷺ sverge troskap til Yazīd ibn Mo‘āwiyah, for han var folkets mester i Medina. Hvis han sverget troskap, ville også folket gjøre det. Budet sa at han skulle få ham til å gjøre det. Det var greit for guvernør Marwān.

Budet var uhøflig og uten å ta hensyn til at han tross alt talte til en følgesvenn av Guds sendebud ﷺ, sa han: «Kom deg av gårde, jeg har kommet for å hente deg for at du skal sverge troskap!» Vår mester Sa‘īd ﷺ innså hvilken situasjon dette var, for både ham og folket, så han sa: «Gå du, jeg kommer og sverger troskap.» Budet fortsatte: «Kom igjen og sverg troskap, ellers hogger jeg hodet av deg!» Vår mester Sa‘īd ﷺ så på ham og sa fullstendig behersket: «Skal du hogge av mitt hode? Ved Gud, du kaller meg til et folk som jeg kjempet mot for islam!» Budet skammet seg etter å ha hørt de ordene, så han dro tilbake til guvernøren og fortalte om det som hadde skjedd. Det eneste guvernøren kunne si til ham, var: «Bare hold munn! En av de troendes mødre har dødd, og hun har bestemt at Sa‘īd, sønn av Zayd, skal lede hennes begravellesbønn.» Budet spurte ham om hva som hindret ham i å bare lede begravellesbønnen selv. Marwān svarte: «Jeg venter på mannen som skulle hogge av ham hodet, for hun har bestemt at det er Sa‘īd som skal lede begravellesbønnen hennes.» Budet angret på det han hadde sagt og gjort, han sa: «Jeg ber Gud om tilgivelse!»^{II}

^I *Osd al-ghābah*, 2:388; *Ḥilyah al-aulyā’*, 1:96–97; *Ṣifāh aṣ-ṣafwah*, 1:114; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:137.

^{II} *Tahzīb tārikh Ibn ‘Asākir*, 6:130; *Ar-Riyāḍ an-naḍīrah fī manāqib al-‘asharah*, 2:409.

DE TI I PARADISET

Vår mester Sa'īd رضي الله عنه hørte en dag en mann banne til profeten Moḥammads صلى الله عليه وسلم følgesvenner. Ansiktet hans ble rødt, og sint sa han: «Jeg bevitner at Guds sendebud رسول الله sa – og de ordene ble hørt av mine ører og forstått av mitt hjerte, og jeg beretter ikke løgn etter Guds sendebud رسول الله slik at Hans Hellighet صلى الله عليه وسلم skal spørre meg om det den dagen jeg møter Hans Hellighet صلى الله عليه وسلم: 'Ti personer er i paradiset! Abō Bakr er i paradiset! 'Omar er i paradiset! 'Othmān er i paradiset! 'Alī er i paradiset! Ṭalḥah er i paradiset! Az-Zobayr er i paradiset! 'Abd-or-Raḥmān, sønn av 'Auf, er i paradiset! Sa'd, sønn av Abō Waqqāṣ, er i paradiset! Abō 'Obaydah ibn al-Jarrāḥ er i paradiset!' Hvis dere vil at jeg skal nevne den tiende, kan jeg nevne ham for dere!» Folk strømmet til ham og sa: «For Guds skyld, Guds sendebuds رسول الله følgesvenn, fortell oss hvem den tiende er!» Vår mester Sa'īd رضي الله عنه sa: «Dere ba meg å fortelle for Guds skyld, og Gud er størst! Jeg er den tiende!» Så la han til: «Ved Gud, den som har opplevd et slag med Guds sendebud رسول الله og latt ansiktet sitt bli støvete sammen med Guds sendebud رسول الله, det er bedre enn handlingene til enhver av dere selv om vedkommende skulle leve like lenge som profeten Noah!»^I

Vår mester Sa'īd ibn Zayd رضي الله عنه døde i år 50 eller 51 etter utvandringen til Medina (671 e.Kr.). Han døde en fredags formiddag i en alder av omtrent 70 år, hjemme hos seg selv i al-'Aqīq.

Da vår mester 'Abdollāh ibn 'Omar رضي الله عنه fikk høre om det, dro han fra byen selv om det var fredagstidebønn den dagen. Hos vår mester Sa'īd رضي الله عنه møtte han vår mester Sa'd ibn Abī Waqqāṣ رضي الله عنه. De utførte det rituelle badet på liket til vår mester Sa'īd رضي الله عنه. Så bar de ham til Medina, og det var vår mester 'Abdollāh ibn 'Omar رضي الله عنه som ledet begravelsesbønnen hans. Etter det ble han begravd i Medina, og det var våre mestere 'Abdollāh ibn 'Omar og Sa'd رضي الله عنه som gravla ham.^{II}

^I *Ḥilyah al-aulyā'*, 1:95–96; *Osd al-ghābah*, 2:388–389; *Siyar a'lām an-nobalā'*, 1:103–105.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:283–294; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 8:57; *Osd al-ghābah*, 2:389; *Tahzīb tārīkh Ibn 'Asākir*, 6:130–131; *Siyar a'lām an-nobalā'*, 1:139–140.

OPPGAVE 1 – HUSKER DU?

Velg det rette alternativet ved å sette ✓.

1. Hvilken stamfar forekommer i både profeten Moḥammads ﷺ og vår mester Sa‘īds ﷺ ættetavle?

Svar

a)	Hāshim.	
b)	Kilāb ibn Morrah.	
c)	Ka‘b ibn Lo‘ayy.	

2. Hva var Zayd ibn ‘Amr ﷺ?

Svar

a)	En monoteist.	
b)	En flergudsdyrker.	
c)	En ateist.	

3. Hvilken stor følgesvenn antok troen takket være vår mester Sa‘īd ﷺ?

Svar

a)	Vår mester ‘Othmān ﷺ.	
b)	Vår mester Abō Bakr ﷺ.	
c)	Vår mester ‘Omar ﷺ.	

4. Hvilket slag kjempet ikke vår mester Sa‘īd ﷺ, men ble inkludert som en av dem som kjempet det?

Svar

a)	Oḥod-slaget.	
b)	Badr-slaget.	
c)	Erobringen av Mekka.	

OPPGAVE 2 – HVA KAN DU?

Svar på spørsmålene med fullstendige setninger.

- Hvilke ord fikk vår mester ‘Omar ﷺ til å anta troen?
- Hva gjorde at vår mester Sa‘īd ﷺ ikke fikk fysisk kjempet under Badr-slaget?
- Hvordan beskrev mannen fra østromernes hær den muslimske hæren?
- Hvorfor ble ikke vår mester Sa‘īd ﷺ valgt ut for å være en del av rådet som skulle utvelge den kommende kalifen?
- Hvem er de ti følgesvennene som ble bebudet paradiset?

- f) Hvorfor tror du vår mester Sa'īd ؓ ikke ville adlyde emir Mo'āwiyah om å sverge troskap til Yazīd, sønn av emiren?
- g) Fortell kort om Zayd ibn 'Amr ؓ.
- h) Hva var det Zayd ibn 'Amr ؓ ville at vennen hans skulle overrekke til den kommende profeten ﷺ?

OPPGAVE 3 – PRESENTER

Jobb i grupper og lag en PowerPoint-presentasjon om monoteisme ved hjelp av følgende:

- Hva er det arabiske ordet for monoteisme?
- Hva vil det si å være en monoteist?
- Hvilke religioner er monoteistiske?
- Finn noen vers i Koranen som handler om det.
- Hva sier *hadīth*-ene om det?
- Hva er det motsatte av monoteisme?
- Hva er det arabiske ordet for det?
- Forklar kort hva du tror er forskjellen mellom monoteisme og det motsatte av den.

Husk å oppgi kilder til både tekst og bilder. Presentasjonen skal ha en innledning og en konklusjon.

«I Guds navn, den Allbarmhjertige, den evig Nåderike» i arabisk kalligrafi.

©Zaib 2017

VÅR MESTER ABŌ ‘OBAYDAH IBN AL-JARRĀḤ ﷺ (584–639 E.K.R.)

Navn og ættetavle: ‘Āmir ibn ‘Abdillāh ibn al-Jarrāḥ ibn Hilāl ibn Ohayb ibn Dabbah ibn al-Ḥārith ibn Fihr al-Qorashī al-Makkī.

Stamfaren Fihr forekommer også i ættetavlen til profeten Moḥammad ﷺ.

Vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ var kjent ved sin bestefars teknonym^I, som var Abō ‘Obaydah ibn al-Jarrāḥ. Det var ingen uvanlig sak i det arabiske samfunnet, altså å arve sine eldres tittel og teknonym.

Moren hans var Omaymah bint Ghanm fra Banō al-Ḥārith ibn Fihr. Hun antok troen.

Vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ var en av de tidligste til å anta troen, han utvandret til både Etiopia og Medina, var med i Badr-slaget, Oḥod-slaget, tilfredshetens ed og alle de andre slagene som profeten ﷺ kjempet. Han var også kjent som den sterke og troverdige. Vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ var en *ḥadīth*-beretter og var en av dem som var med på å samle Koranens ord.

Under kalifperioden til vår mester Abō Bakr ﷺ ble han gitt ansvaret for å bestyre rikets økonomi. Etter hvert ble han sendt til Levanten, og under kalifperioden til vår mester ‘Omar ﷺ ble han ansatt som general for hæren som kjempet i Levanten. Som general erobret han flere steder i Levanten. Han erobret mange områder, i øst hadde han nådd elven Eufrat^{II} og i nord Anatolia, også kjent som Lilleasia^{III}.

Vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ giftet seg én gang og hadde 2 barn:

Kone/mor	Barn
Hind bint Jābir ibn Wahb	Yazīd og ‘Omayr

Men begge sønnene hans døde, og ingen førte slektslinjen hans videre.

På ringen hadde han fått inngravert: «Den femte delen er for Gud». Folk hadde respekt for ham i uvitenhetstiden, mange fryktet ham også. Rådene hans var gode og nyttige for folk. Han og vår mester Abō Bakr ﷺ ble ansett som «de to

^I Teknonym (كنية – *konyah*) er et beskrivende tillegg. Det vil si et navn / en tittel gitt til en voksen, avledet av navnet til vedkommendes eldste barn.

^{II} Euftrat er en elv som renner fra fjellene i Øst-Tyrkia. Elven er 2800 km lang. Den renner gjennom Syria og Irak. I Irak renner den sammen med elven Tigris og danner Shatt al-Arab.

^{III} Anatolia er en halvøy i sørvestlige Asia – dagens Tyrkia.

med de gode rådene», for de kunne mye og hadde mye erfaring. Vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه beskrives som en vakker mann. Vår mester ‘Abdollāh ibn ‘Omar رضي الله عنه sa: «Tre fra Qoraysh er de vakreste av alle, de har den beste moralen av dem, og de er de mest anstendige av dem. Hvis de snakker med deg, lyver de ikke til deg. Hvis du snakker med dem, vil de ikke kalle deg løgner. De tre er: Abō Bakr, ‘Othmān, sønn av ‘Affān, og Abō ‘Obaydah, sønn av al-Jarrāh.»^I

TROEN

Da profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم forkynte gudsordene, var de tidligste troende raske med å anta troen. En av de tidligste til å anta troen var vår mester Abō Bakr رضي الله عنه, en person som satset alt for islam fra den dagen han antok troen. I det skjulte kalte han folk til troen. Han kalte alltid de han stolte på og så godhet i til å begynne med, for det var farlig å kalle hvem som helst på den tiden. Vår mester Abō Bakr رضي الله عنه så at vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه var en mann han kunne stole på, og at han var godhjertet. Han kalte ham til gudstroen og ba ham tro på profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم som Guds sendebud. Det vår mester Abō Bakr رضي الله عنه fortalte, gjorde inntrykk på vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه. Han godtok og gikk sammen med noen andre for å snakke med Hans Høyhet صلى الله عليه وسلم. Disse mennene var: våre mestere ‘Othmān ibn Maz‘ōn, ‘Obaydah ibn al-Hārith ibn al-Moṭṭalib, ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf, Abō Salamah ibn ‘Abd-il-Asad og Abō ‘Obaydah ibn al-Jarrāh رضي الله عنه. Da de kom fram, kalte Hans Høyhet صلى الله عليه وسلم dem til å tro på én Gud, og på profetskapet sitt og forklarte dem hva Herren ville. De antok troen alle sammen der og da. Dette var kallets begynnelse, og etter hvert holdt de troende hemmelige trossamlinger i huset til vår mester al-Arqam ibn Abī al-Arqam رضي الله عنه.^{II}

UTVANDRINGEN

Vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه var av dem som antok troen ved å ha sett og opplevd profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم. Det var Hans Hellighets صلى الله عليه وسلم personlighet som gjorde at det var lett for vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه å forstå at dette var sannheten. Derfor taklet han alt det de tidligste troende gikk gjennom, med standhaftighet og mot. Men da muslimene utvandret til Etiopia den andre gangen, ble han med, for livet i Mekka var blitt uutholdelig. Etter å ha vært en liten stund i Etiopia vendte han tilbake. Så utvandret han til Medina sammen med de andre troende. Gud priser

^I *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:312–316; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:94; *Hilyah al-aulyā*, 1:100–102; *Tahzīb tāriḫ Ibn ‘Asākir*, 7:160–168; *Osd al-ghābah*, 3:128–130; *Ṣifah aṣ-ṣafwah*, 1:115–116; *Siyar a ‘lām an-nobalā*, 1:5–23.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:313; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:94; *Siyar a ‘lām an-nobalā*, 1:5–6.

disse troende som forlot alt de hadde, for Guds skyld: «[...] De som har utvandret og er blitt drevet ut av sine hjem og er blitt plaget for Min sak og har kjempet og blitt drept, deres synder skal Jeg visselig utviske og føre dem inn i hagene som det flyter elver under. Det er en belønning fra Gud, og hos Gud finnes den vakreste belønningen.»^I

Profeten ﷺ lagde brorskapsavtale mellom vår mester Abō ‘Obaydah og vår mester Sa‘d ibn Mo‘āz al-Anṣārī ﷺ, som var høvding for stammen al-Aus.^{II}

DEN TROVERDIGE

Profeten Moḥammad ﷺ hadde full tillit til vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ. Hans Høyhet ﷺ sa om ham:

«For en god person Abō ‘Obaydah, sønn av al-Jarrāh, er!»^{III}

«Den eneste av mine følgesvenner som jeg ville ha tatt over moralen til, er Abō ‘Obaydah, sønn av al-Jarrāh.»^{IV}

En gang de troendes mor ‘Ā’ishah ﷺ ble spurt om hvem profeten ﷺ elsket mest av følgesvennene, sa hun: «Abō Bakr, så ‘Omar og så Abō ‘Obaydah, sønn av al-Jarrāh.» Den som spurte, fortsatte: «Hvem etter det?» Men hun valgte å være taus.^V

Den gang det kom en delegasjon fra Najran^{VI} til profeten Moḥammad ﷺ, ba de Hans Høyhet ﷺ om å sende med dem en troverdig person som kunne lære dem mer om islam og dømme blant dem.

De sa: «Send med oss en person fra Deres følgesvenner som De er tilfreds med, at han skal være med oss. Han skal dømme blant oss om det vi er uenige om når det gjelder vår eiendom og penger, for vi er tilfreds med Dem.» Hans Høyhet ﷺ svarte: «Jeg sender med dere den sterke og troverdige.» Følgesvennene fikk et håp i seg om å være den personen profeten ﷺ hadde nevnt for delegasjonen, men Hans Høyhet ﷺ så på vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ og sa: «Reis deg, Abō ‘Obaydah, sønn av al-Jarrāh!» Da han reiste seg, tok Hans Høyhet ﷺ hånden hans og sa: «Dette er den troverdige fra det muslimske samfunnet! Ta dere i akt! Sannelig, ethvert samfunn har en troverdig verge, Abō ‘Obaydah, sønn av al-Jarrāh, er det muslimske samfunnets troverdige verge! Gå med dem,

^I Koranen 3:195.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:313; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 3:226–227; *Oṣd al-ghābah*, 3:129; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:8.

^{III} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:315; *Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 2:416.

^{IV} *Al-Iṣābah fī tamyīz aṣ-ṣaḥābah*, 3:477.

^V *Tahzīb tāriḫ Ibn ‘Asākir*, 7:164; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:10.

^{VI} Najran er en oldtidsby som ligger ved Jemens grense sør i Saudi-Arabia.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

Abō ‘Obaydah, døm blant dem med sannheten om det de strides om.» Etter denne dagen ble han kjent som «den sterke og troverdige» (القوي الأمين – *al-Qawī al-Amīn*).¹

Emara-palasset i Najran, Saudi-Arabia. Foto: Linda Polik, 2013. ©Linda Polik

PÅ SLAGMARKEN

Følgesvennene anført av profeten Moḥammad ﷺ gjorde seg klare til å kjempe mot fienden fra Mekka. Gud hadde tillatt de troende å kjempe imot. På denne tiden var de ikke overlegne når det gjaldt hær og våpen, men deres tro og mot ga dem den styrken de trengte til å stå støtt på slagmarken.

SLAGET VED BADR

Følgesvennen Abō ‘Obaydah ﷺ var ivrig etter å kjempe for troen og stå sammen med profeten Moḥammad ﷺ på slagmarken. Under dette slaget opplevde mange av de troende å støte på egne slektninger som stod i fiendens rekker og var klare til å kjempe mot de troende. Vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ så sin far i Mekka-hærens rekker. Han trakk seg unna faren, for han ville ikke kjempe mot ham. Men faren hans søkte etter ham på slagmarken. Fortsatt forsøkte vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:314; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 5:53; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:12; *As-Sīrah an-nabawiyyah li-Ibn Hishām*, 1:584; *Hilyah al-auliya’*, 1:101.

å unngå ham, men faren kom gang på gang mot ham, og til slutt var det ikke lenger noen utvei. Faren angrep sønnen for at han hadde antatt troen på én Gud, og sønnen kjempet imot, for Guds sak var større enn faren. Han var sterkere og raskere enn faren, så etter noen hogg drepte han faren.

Det ble åpenbart gudsord om det vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ hadde opplevd:

Du vil aldri finne et folk som tror på Gud og den ytterste dag, som er allierte med dem som motsetter seg Gud og sendebudet Hans, selv om det skulle være deres fedre, sønner, brødre eller nærmeste slektninger. Gud har skrevet troen i deres hjerte og styrket dem med Sin ånd. Han vil føre dem inn i hager som det flyter elver under, der skal de være for alltid. Gud er tilfreds med dem, og de er tilfreds med Gud. Disse er Guds parti. Ta dere i akt! Sannelig, Guds parti er de som oppnår framgangen.¹

SLAGET VED OĤOD

Året etter møtte de troende Mekka-hæren på nytt. Denne gangen var det på OĤod-slagmarken. Da noen følgesvenner ikke forholdt seg til ordren gitt av profeten Moĥammad ﷺ, oppstod det kaos i muslimenes rekker. Fra å lede kampen og være ovenpå var man plutselig omringet og svekket. På denne kritiske tiden var det noen følgesvenner som tok ansvar og viste hvorfor de stod høyere enn andre følgesvenner. Vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ var av dem som ofret alt for å forsvare profeten ﷺ. Da profeten ﷺ ble angrepet og skadet, løp vår mester Abō Bakr ﷺ mot profeten ﷺ, og fra østsiden så han vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ komme ilende. Han møtte vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ hos profeten ﷺ, som hadde fått to spisser av hjelmen i kinnet, for den var blitt slått inn. Vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ sa: «Jeg ber deg for Guds skyld å la meg være, Abō Bakr, så skal jeg dra den ut av kinnet til Guds sendebud.» Vår mester Abō Bakr ﷺ lot ham gjøre det han ville. Da vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ skulle til å dra ut hjelmens spisser, ville han ikke at Hans Hellighet ﷺ skulle få mer vondt. Han bet fast i den ene kanten og begynte å dra slik at spissen kunne komme ut, og mens han dro skadet han tannen sin. Til slutt klarte han å dra ut den ene spissen, men da falt også den ene fortannen hans ut. Vår mester Abō Bakr ﷺ så på ham. Han gjorde det samme med den andre spissen, og da den kom ut, falt en fortann til.

Vanligvis blir ikke det å ikke ha tenner ansett som tegn på skjønnhet, men vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ ble kjent for å være en vakker mann som manglet to tenner, for han ofret dem for profeten ﷺ.^{II}

^I Koranen 58:22.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:313; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:29–30; *Osd al-ghābah*, 3:128.

ŽOL-QIŠŠAH

Žol-Qiřřah er et sted som ligger 24 mil unna Medina. Banō Moḥārib og Banō Tha‘labah samlet seg for å stjele buskapen til Medina-folket. Det var vanlig at dyrene beitet ved Hayfā’, som ligger fire mil unna Medina. Profeten Moḥammad ﷺ fikk vite om det de hadde gjort, og sendte 40 menn, og vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ ledet dem. Rett etter å ha forrettet solnedgangstidebønnen, dro de til žol-Qiřřah, og var framme før morgenen hadde grydd. Det var fortsatt litt mørkt og vanskelig å se. De begynte å ta dyrene tilbake, mens fienden som hadde stjålet dem, flyktet sin vei. Vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ klarte å ta tilbake dyrene de hadde tatt, og fange en mann fra fienden. Han ble tatt med tilbake til Medina. Dette hendte det sjette året etter utvandringen til Medina (627 e.Kr.).¹

EN ENORM HVAL

En gang sendte profeten Moḥammad ﷺ vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ som leder av en tropp på omtrent 310 menn mot kysten. Deres oppgave var å holde øye med Qorayshs handelskaravane. Mens de fortsatt var på vei mot målet, tok maten deres slutt. Alle mann begynte å skrape sammen det lille de hadde igjen. Vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ fikk til slutt samlet sammen en sekk med dadler. Han ga dem litt og litt hele dagen. Dadlene varte ikke lenge, og mennene var sultne og tørste. For at en daddel skulle vare lengst mulig, valgte de å ikke tygge dem, men suge på dem og drikke litt vann til. Slik klarte de å holde ut den dagen fram til natten. For da tok også dadlene slutt, så de begynte å lete etter mat, men fant ikke noe annet enn blader å spise. De moste bladene og helte vann over og spiste dem. Derfor ble denne ekspedisjonen kjent som «bladekspedisjonen» (الخبط – *al-Khabaṭ*).

Mennene var sultne og utslitte, men det eneste de hadde for øye, var målet. De var bestemte og skulle fullføre oppdraget, derfor fortsatte de. Da de kom fram til kysten, fikk de øye på en enorm sanddyne. De nærmet seg den, og der så de en enorm hval. Den hadde strandet. Det var sannelig en gave fra Gud, for de hadde holdt ut sult og slit. Vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ kom på at man ikke skal spise det selvdøde, så han sa: «Ikke spis den!» Men så tenkte han seg om: «Guds sendebuds hær – ute på tokt for Guds sak, og vi lider nød» og ropte: «Spis!» De spiste av denne enorme hvalen i 20 dager. 13 menn kunne sitte der hvalens øye var. Vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ fikk den høyeste mannen til å ri på den høyeste kamelen under ribbeina til hvalen, og overraskende nok kunne vedkommende gjøre det uten problemer.

Troppen vendte hjem til Medina uten at det hendte noe mellom dem og Qorayshs handelskaravane. «Hva holdt dere igjen?» spurte profeten

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:313; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:178.

Moḥammad ﷺ. Vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ fortalte at de lette etter Qorayshs handelskaravane, og så fortalte han om den enorme hvalen. Hans Hellighet ﷺ sa: «Sannelig, det var en forsyning, det var Gud som forsynte dere med den. Har dere med dere noe av den?» Han svarte: «Ja.» Så fikk han noe av det sendt til profeten ﷺ. Hans Hellighet ﷺ spiste det.¹

En blåhval, Naturhistorisk museum i New York, USA. Foto: Be Fletcher, 2004. ©Be Fletcher

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:313–314; *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:126; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:20.

YDMYKHET

Vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه var en arbeidsom person. Han var høyt respektert takket være tapperheten sin og alle de gangene han hadde vært med på å kjempe for Guds sak. Til tross for at han var så høyt ansett, var han en ydmyk person. Han var en asketisk person som holdt seg unna det verdslige, og særlig holdt han seg unna slike handlinger og steder som kunne gjøre at en ble hovmodig.

Profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم sendte vår mester ‘Amr ibn al-‘Āṣ رضي الله عنه under slaget ved zāt as-Salāsīl, i utkanten av Levanten. Da han og mennene som var med ham nådde fram, ble de redde av fiendens antall. Han fikk sendt bud tilbake til Medina om å få hjelp. Profeten صلى الله عليه وسلم sendte flere menn, og med dem var en gruppe av de øverste av de som utvandrer fra Mekka til Medina. Blant dem var våre mestere Abō Bakr og ‘Omar رضي الله عنه. Hans Høyhet صلى الله عليه وسلم ga vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه ansvaret for å anføre dem alle. Da de kom fram til vår mester ‘Amr ibn al-‘Āṣ رضي الله عنه, sa han til dem: «Jeg er lederen deres, jeg ba Guds sendebud om å støtte meg ved dere.» De svarte: «Nei, du er lederen til dine menn. Det er Abō ‘Obaydah som er vår leder.» «Dere er min støtte!» sa vår mester ‘Amr رضي الله عنه. Vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه ville løse denne floken. Han fortalte vår mester ‘Amr رضي الله عنه at profeten صلى الله عليه وسلم hadde befalt ham å samarbeide og ikke bli uenig. Han la til: «Hvis ikke du adlyder meg, så skal jeg adlyde deg.» Vår mester ‘Amr رضي الله عنه sa: «Jeg er lederen din, og du er støtten min.» Han sa at det var greit, og lot vår mester ‘Amr رضي الله عنه være lederen. Det var for å følge profeten Moḥammads صلى الله عليه وسلم befaling. Så ledet vår mester ‘Amr رضي الله عنه folket i tidebønnen.

Da denne nyheten nådde profeten صلى الله عليه وسلم, sa Hans Høyhet صلى الله عليه وسلم: «Måtte Gud vise Abō ‘Obaydah, sønn av al-Jarrāḥ, nåde.»^I

Den gang vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه ledet hæren som omringet Damaskus, ble det sendt støtte til ham. Den troppen som kom for å støtte, var ledet av vår mester Khālīd ibn al-Walīd رضي الله عنه. Vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه ønsket ham velkommen. Da tiden for tidebønnen var inne, ba han vår mester Khālīd رضي الله عنه om å lede tidebønnen: «Gå fram og led tidebønnen. Du har rett til å være imam, for du kom for å støtte meg.» Men vår mester Khālīd رضي الله عنه kjente godt til hvilken rang vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه besatt, derfor sa han: «Jeg kan ikke gå foran en mann som jeg hørte Guds sendebud صلى الله عليه وسلم si om: 'Ethvert samfunn har en troverdig verge, Abō ‘Obaydah, sønn av al-Jarrāḥ, er det muslimske samfunnets troverdige verge.'»

Han pleide ofte å vandre blant hæren og si til dem at han bare var en mann som stammet fra Qoraysh, og at det at han var deres leder, ikke gjorde ham uavhengig av deres råd, derfor skulle de komme til ham daglig og si sin mening.^{II}

^I *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 4:273–275; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:8–9.

^{II} *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:315; *Siyar a ‘lām an-nobalā’*, 1:11–12.

I BYGNINGEN TIL BANŌ SĀ‘IDAH

Det stedet der Banō Sā‘idahs bygning var i Medina, Saudi-Arabia.

Foto: Ma‘ālim al-Madīnah an-nabawiyyah, 2014. ©Ma‘ālim al-Madīnah an-nabawiyyah

Da Hans Hellighet ﷺ gikk bort, samlet *al-Mohājirōn* og *al-Anṣār* seg i bygningen til Banō Sā‘idah, som var et skur. Der skulle de avgjøre hvem som skulle være lederen (kalifen) for muslimene etter Hans Hellighet ﷺ. En leder som kunne holde folket samlet og fortsette å spre Guds budskap. Vår mester Abō Bakr ﷺ reiste seg og sa: «Jeg er tilfreds med én av disse to mennene for dere: ‘Omar, sønn av al-Khaṭṭāb eller Abō ‘Obaydah, sønn av al-Jarrāh. Sverg troskap til en av dem som dere vil.» Vår mester ‘Omar ﷺ skyndte seg å si: «Abō ‘Obaydah, kom igjen, jeg skal sverge min troskap til deg.» Vår mester Abō Bakr ﷺ bekreftet også det ved å si: «Kom igjen, jeg skal også sverge troskap til deg, for Guds sendebud ﷺ sa at du i sannhet er det muslimske samfunnets troverdige verge.» Men da påminnet vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ av all respekt og ydmykhet om at vår mester Abō Bakr ﷺ var den mest rette for denne oppgaven. Argumentet hans var at det var vår mester Abō Bakr ﷺ som fikk i oppgave å være muslimenes imam mens profeten Moḥammad ﷺ var syk, og det var i den tilstanden Hans Hellighet ﷺ gikk bort, derfor var det naturlig at han var den som ble valgt som kalif. Vår mester ‘Omar ﷺ sa: «Jeg vil heller at min hals blir hogget av enn at jeg skulle bestemme over et folk og Abō Bakr var en av dem. Abō Bakr, strekk din hånd hit!» Han strakte ut sin hånd, og våre mestere ‘Omar og Abō ‘Obaydah ﷺ sverget troskap til ham. Etter

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

dem fulgte alle de andre i deres fotspor og sverget troskap til ham.¹

DEN MILDE

Vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه fortsatte å nyte stor respekt og tillit under kalifperioden til vår mester Abō Bakr رضي الله عنه også. Han ble ansatt til å bestyre rikets økonomi. Grunnen til at vår mester Abō Bakr رضي الله عنه valgte ham til det, var at folket ville ha en person som kunne holde orden og se til folk når de trengte hjelp, og de ba kalifen å velge den personen. Han valgte vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه, for han var en mild person som ikke var ond mot andre hvis de var onde mot ham. Hvis de gjorde ham urett, tilga han dem. Hvis de kuttet bånd til ham, knyttet han heller båndet. Han var nådig mot de troende og streng mot fienden.¹¹

AL-YARMŌK (JARMUK)

Under kalifperioden til vår mester Abō Bakr رضي الله عنه ble det kjempet et slag mot de frafalne og mot den store løgneren Mosaylimah, som hevdet å være en profet etter profeten Moḥammad صلى الله عليه وسلم. Det ble gjort klar en hær på fire tropper som skulle sendes mot Levanten, og vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه ble ansatt som den ene troppens leder. Den troppen gikk til Homs (i dagens Syria). Da østromerne fikk vite om at muslimenes hær var på vei, ble de skrekkslagne. De sendte et brev til keiser Heraklios for å opplyse om hva som var i ferd med å skje. Keiser Heraklios sendte noen av sine generaler til muslimenes generaler. Det var for å møte på generalene hver for seg. Det var en taktikk som skulle hindre troppene i å samarbeide og samtidig svekke dem mot østromerne. Men de muslimske troppene kunne ikke miste denne sjansen for å gå hele veien mot østromerne. De samlet seg ved Jarmuk-elven, der kjempet de under ledelsen til vår mester Khālīd ibn al-Walīd رضي الله عنه. Før begge hærene var i ferd med å gå løs på hverandre, oppildnet vår mester Abō ‘Obaydah رضي الله عنه hæren: «Guds tjener! Støtt Guds sak, og Han vil hjelpe dere og gjøre deres føtter stødige på slagmarken! Muslimers samfunn, vær standhaftige! Standhaftighet frelser mot vantro og leder til Guds glede og redder en fra å bli fornedrelsen verdig. Forlat ikke rekkene deres! Marsjer ikke rett mot dem! Innled ikke kampen! Sikt med spydene og forsvar dere godt med skjoldene! Vær konsentrerte og stille, men husk å nevne Gud inni dere.»

En mann som var bestemt på å oppnå martyrdommen, kom bort til vår

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 5:245–246; *Tahzīb tārīkh Ibn ‘Asākir*, 7:161–163; *Osd al-ghābah*, 3:128; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:8.

¹¹ *Ar-Riyāḍ an-naḍīrah fī manāqib al-‘asharah*, 2:414–415.

mester Abō ‘Obaydah . Han sa: «Jeg er klar for min sak. Er det noe du ønsker å si til Guds sendebud ?» Vår mester Abō ‘Obaydah svarte: «Ja, framsi fredshilsenen fra meg til Hans Høyhet , og si: 'Kjære Guds sendebud, sannelig, vi har opplevd det Herren lovet som sant!」 Mannen stormet mot fienden og kjempet til han led martyrdøden. Han var den første til å bli martyr fra muslimenes side den dagen.

Mens kampene pågikk i Levanten, kom det et brev fra Medina om at vår mester Abō Bakr var død. Vår mester ‘Omar tok over, og han ville ikke stanse kampene. Han ba de troende om å fortsette å kjempe og avansere i Levanten. Vår mester Khālid fikk beskjed om å lede av vår mester Abō ‘Obaydah , men han var usikker. Da sa vår mester Abō ‘Obaydah : «Jeg hørte Guds sendebud si: 'Khālid er ett sverd av sverdene til Gud, og den beste unge mannen fra stammen!」¹

LEDERNES LEDER

Den første til å bli kalt «ledernes leder» i Levanten var vår mester Abō ‘Obaydah . Han utførte sine plikter på en god måte. Han samlet krigsbytte, delte det ut blant sine menn og sendte en femtedel til de troendes leder ‘Omar i Medina. Han hadde stor suksess i Levanten. Han erobret sted for sted, og til slutt hadde han klart å erobre hele Levanten. Østromerne så denne framgangen, og den gjorde dem både nervøse og sinte. De sendte et brev til vår mester Abō ‘Obaydah , der de sa at de kom til å sende en mann til ham som vil tilby ham fred og kalle ham til å være rettferdig. Hvis han godtok, ville det være godt for ham, og hvis han nektet, ville ondskapen ramme ham. Han sa at de kunne sende den de ville.

En høy mann med rødt hår og blå øyne ble sendt av østromerne. Da han kom fram, visste han ikke hvem vår mester Abō ‘Obaydah var, eller om han satt blant dem han kom til. Han ropte: «Arabere, hvor er deres leder?» Folk svarte: «Her er han!» Vår mester Abō ‘Obaydah satt på bakken med rustningen på seg. I den ene hånden holdt han reimen til hesten, og i den andre holdt han en pil som han snurret rundt mellom fingrene. Mannen så rart på ham og sa: «Er du lederen til disse?» Han svarte: «Ja!» Mannen spurte: «Hvorfor sitter du på bakken, da? Hvorfor har du ikke en pute bak deg som du lener deg på eller et teppe under deg?» Vår mester Abō ‘Obaydah svarte: «Jeg eier bare mitt sverd og våpen og min hest. Hvis jeg hadde eid et teppe eller en pute, ville jeg likevel ikke ha sittet lent til den eller på den. Skal jeg sette min muslimske bror på bakken enda jeg

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:2–16, 7:94; *Osd al-ghābah*, 3:128; *Siyar a’lām an-nobalā’*, 1:21–22.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

ikke vet om han har høyere status hos Gud enn meg?! Vi er Guds tjenere, vi går på bakken, sitter på den, spiser på den og ligger på den. Det gjør oss ikke mindre verd hos Gud. Faktisk blir belønningen vår større, og vi stiger i gradene. Kom med det du har kommet for!»

Da de var ferdige med å inngå fredsavtale, hentet østromeren delikat mat og sa: «Dette er en leders måltid!» Vår mester Abō ‘Obaydah ؓ sa: «Gir dere soldatene deres samme mat?» Svaret var at de ikke hadde mulighet til det. Da ble de fortalt at vår mester Abō ‘Obaydah ؓ ikke kunne tillate seg å spise bedre enn det mennene hans spiste. Han gjorde det tydelig, at lederen ikke skulle leve mer luksuriøst enn de andre.¹

VÅR MESTER ‘OMARS ؓ ØNSKE

En dag snakket vår mester ‘Omar ibn al-Khattāb ؓ til de som satt hos ham.

Vår mester ‘Omar ؓ: «Hva hadde dere ønsket dere!»

Den ene: «Jeg skulle ønske jeg hadde et hus fylt med sølvmynter og gull, så jeg kunne ha avsett det for Guds sak.»

Den andre: «Jeg skulle ønske jeg hadde et hus fylt med perler, akvamarin og andre juveler som jeg hadde avsett og gitt som almisse for Guds sak.»

Vår mester ‘Omar ؓ: «Men jeg skulle ha ønsket at jeg hadde menn som Abō ‘Obaydah, sønn av al-Jarrāh, som jeg kunne bruke for Guds lydighet.»

Etter å ha sagt det sendte han 4000 sølvmynter og 400 gullmynter til vår mester Abō ‘Obaydah ؓ, og sa til budet han sendte: «Følg med på hva han gjør!»

Da budet kom fram, delte vår mester Abō ‘Obaydah ؓ pengene ut til de fattige og nødlidende. Budet vendte tilbake og fortalte vår mester ‘Omar ؓ om det han gjorde med pengene. Vår mester ‘Omar ؓ sa: «Akkurat som jeg sa til dere! All lovprisning er for Gud alene, som har skapt en slik person blant muslimer som handler på denne måten.»

Vår mester ‘Omar ؓ sa også en gang: «Hvis jeg er i ferd med å dø og Abō ‘Obaydah lever, skal jeg utvelge ham som kalif etter meg. Hvis Gud den Allmektige og Allmajestetiske spør meg: 'Hvorfor utvalgte du ham for Moḥamv mads ؓ samfunn?' Skal jeg si: 'Jeg hørte Din profet si: «Han er det muslimske

¹ *Al-Bidāyah wan-nihāyah*, 7:16; *Ar-Riyād an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*, 2:419–420.

samfunnets troverdige verge!»¹

TÅLMODIGHET

Kampene i Levanten og erobringen av område etter område i riket var ingen lett oppgave for vår mester Abō ‘Obaydah . Han møtte på vansker underveis. Den ene gangen ble han og hæren faktisk omringet av østromerne, noe som førte til at den muslimske hæren fikk det veldig vanskelig. Da skrev vår mester ‘Omar , som var kalif på den tiden, et brev til ham for å holde motet hans oppe: «Fred være med dere! Når en troende tjener blir rammet av en vanske, lager også Gud en utvei for ham etter at den har rammet ham. En byrde kan ikke overmanne to behag! Gud sier: 'Å, troende! Vær tålmodige og strev standhaftige og vær alltid klare og gudfryktige, slik at dere oppnår framgangen.'ⁱⁱⁱ»

Vår mester Abō ‘Obaydah skrev tilbake: «Fred være med deg, Gud sier i skriften: 'Vit at jordelivet er kun lek og moro og overfladisk stas og skryt og selvros mellom dere, og konkurranse om mer eiendom og flere barn enn de andre. [...] Kappes om Herrens tilgivelse og paradiset, hvis bredde er lik himmels og jords vidde; som er forberedt for dem som antar troen på Gud og sendebudene Hans. Dette er Guds velvilje, Han gir den til hvem Han enn vil. Gud er Herren over den veldige velviljen.'ⁱⁱⁱ»

Vår mester ‘Omar tok brevet og stilte seg på prekestolen og leste det. Han sa til dem at de måtte fylle seg med viljen til å kjempe for Guds sak. Etter det dro han personlig av gårde fra Medina mot Levanten for å hjelpe vår mester Abō ‘Obaydah . På vei dit fikk han høre at vår mester Abō ‘Obaydah hadde beseiret fienden, men at en pest hadde spredd seg i Levanten. Da han nådde stedet Sargh, som lå ved grensen til Hijaz og Levanten, traff han på lederne for de forskjellige troppene, men han spurte bare etter én person: «Hvor er min bror?» Vår mester Abō ‘Obaydah kom ridende til ham på kamelhoppen. Vår mester ‘Omar tok ham i hånden og framsa fredshilsenen, så ba han folk å la dem være alene og klemte ham og kysset hånden hans, så omfavnet de hverandre og gråt. Deretter gikk de sammen til vår mester Abō ‘Obaydahs telt. Der inne var det bare et sverd, et skjold og et spyd. Vår mester ‘Omar ble overrasket og spurte om hvorfor han ikke hadde noe mer, men da svarte han at det var det han trengte under en kamp, og det var det som ville føre ham til hvileplassen. Vår mester ‘Omar spurte: «Har du mat?» Da gikk vår mester Abō ‘Obaydah bort til en

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:315–316; *Tahzīb tārikh Ibn ‘Asākir*, 7:163–165; *Hilyah al-auliya’*, 1:102; *Ṣifah aṣ-ṣafwah*, 1:115–116; *Siyar a’lām an-nobalā’*, 1:9–14.

ⁱⁱ Koranen 3:200.

ⁱⁱⁱ Koranen 57:20–21.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

liten kurv og tok ut litt korn. Vår mester ‘Omar ﷺ gråt av å se det og sa: «Verden har forandret oss alle, men ikke deg, Abō ‘Obaydah!»¹

PESTEN I EMMAUS

St. Kleopas' kirke i Emmaus, Jerusalem. ©Custody of the Holy Land, 2010

Byen Emmaus (عمواس – ‘Imwās) lå ca. 11 km nordvest for dagens Jerusalem. Det sies at det var et sted mellom Ramla og Jerusalem. Det 18. året etter utvandringen til Medina (639 e.Kr.) utbrøt det en pest i Emmaus. Pesten krevde 25 000 liv i Emmaus. Da vår mester ‘Omar ﷺ fikk høre om det, skyndte han seg å skrive et brev til vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ og ba ham komme til Medina slik at han kom seg langt unna pesten. I brevet stod det også: «Når du mottar dette brevet fra meg, har jeg bestemt for deg at hvis du mottar brevet om natten, skal du ikke la morgenen gry, men heller ri ut derfra før det. Hvis du mottar brevet om morgenen, skal du ikke la kvelden mørkne, men heller ri ut derfra før det til meg.»

Da vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ leste brevet, skrev han tilbake: «Jeg er i muslimenes hær, jeg foretrekker ikke meg selv over dem. Hvis du mottar brevet mitt, så fjern din befaling fra meg og tillatt meg å bli værende.»

Vår mester ‘Omar ﷺ fikk brevet i Medina. Han leste det og gråt. De som var rundt ham, trodde at vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ led martyrdøden ved pest.

¹ *Tahzīb tāriḫ Ibn ‘Asākir*, 7:164–165; *Ḥilyah al-auliya*, 1:101–102; *Osd al-ghābah*, 3:129; *Siyar a‘lām an-nobalā*, 1:15–17.

De spurte: «Er han død?» Han svarte: «Nei, men døden er ham nær!» Vår mester Abō ‘Obaydah ؓ var en sann general som kjempet sammen med sine menn og oppnådde mye medgang, derfor kunne han ikke bare forlate dem da motgangen hjemsøkte dem. Han godtok denne døden med glede, for han hadde hørt profeten Moḥammad ؐ si: «Den som dør av pest, er en martyr.»

Etter at vår mester Mo‘āz ibn Jabal ؓ ble valgt som hans stedfortreder, dro vår mester Abō ‘Obaydah ؓ av sted for å forrette bønn i Helligdommens hus i Jerusalem. Derfra fortsatte han mot Jordan og led martyrdøden der. Hans mausoleum er i Al-Balawinah, ved Jordandalen. Han ble 58 år ifølge islamsk tidsregning. Det var vår mester Mo‘āz ibn Jabal ؓ som ledet begravellesbønnen for ham. Så stilte han seg foran folket og sa: «Muslimer, ved Gud, dere har mistet en mann som jeg mener har det reneste hjertet av alle Guds tjenere, den som er lengst ifra å ha hat og ondskap i sitt indre, den som elsker folk mest og formaner dem mest til det rette. Ved Gud, han er den beste av dem på jorden. Be om nåde for ham.»¹

Moskeen der mausoleet til vår mester Abō ‘Obaydah ibn al-Jarrāh ؓ er i Al-Balawinah, Jordan. Foto: Naseer Shahir Homoud, 2013. ©Naseer Shahir Homoud

¹ *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*, 3:316; *Tahzīb tāriḫ Ibn ‘Asākir*, 7:166–168; *Siyar a‘lām an-nobalā’*, 1:16–23.

TESTAMENTET

Da vår mester Abō ‘Obaydah ؓ lå for døden, sa han til dem som var hos ham, at de skulle framsi fredshilsenen til kalif ‘Omar ؓ fra ham, og at alt som noen gang ble betrodd vår mester Abō ‘Obaydah ؓ, skulle bli overrakt til kalifen. Så sa han noen siste ord til de troende som var med ham: «Hvis dere godtar og holder dere til det jeg råder dere ettertrykkelig til, vil dere alltid oppnå det gode: Forrett tidebønnen regelmessig, gi velferdsskatten, fast i måneden ramadan, gi almisser, utfør pilegrimsferden, utfør ‘*omrah*, oppmuntre til å følge lederne deres og vær oppriktige mot dem, og ikke være opprørske mot dem. Måtte ikke verden få dere til å vike bort, for sannelig, selv om en person skulle leve i 1000 år, så må han vandre til den siste hvileplassen (graven) som dere ser. Sannelig, Gud har skrevet døden i Adams barns skjebne, derfor må de dø!» Så ba han folk være rettskafne og gode og handle oppriktig for Herren og være på vakt for den dagen de skal vende tilbake til Herren. Han rådet dem også ettertrykkelig til å følge opp synd med gode handlinger, for gode handlinger sletter synden for den som tror.¹

¹ *Tahzīb tārīkh Ibn ‘Asākir*, 7:166–168; *Hilyah al-auliya’*, 1:102; *Şifah aş-şafwah*, 1:116; *Siyar a’lām an-nobalā’*, 1:18.

OPPGAVE 1 – HUSKER DU?

Velg det rette alternativet ved å sette ✓.

1. Profeten Moḥammad ﷺ lagde brorskapsavtale mellom våre mestere Abō ‘Ōbaydah ﷺ og

Svar

a)	Sa‘d ibn Abī Waqqāṣ ﷺ.	
b)	Sa‘d ibn Mo‘āz al-Anṣārī ﷺ.	
c)	Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh ﷺ.	

2. Vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ drepte

Svar

a)	faren under Badr-slaget.	
b)	sønnen under Badr-slaget.	
c)	broren under Badr-slaget.	

3. Hva mistet vår mester Abō ‘Obaydah ﷺ under Oḥod-slaget?

Svar

a)	To fingre.	
b)	To tenner.	
c)	To tær.	

4. Hva forsynte Gud de troende med under bladekspedisjonen?

Svar

a)	En okse.	
b)	En kamel.	
c)	En hval.	

OPPGAVE 2 – HVA KAN DU?

Svar på spørsmålene med fullstendige setninger.

- Forklar kort hva som skjedde i bygningen til Banō Sā‘idah.
- Hva ønsket vår mester ‘Omar ﷺ?
- Hvor er vår mester Abō ‘Obaydahs ﷺ mausoleum?
- Hva sa vår mester ‘Abdollāh ibn ‘Omar ﷺ om tre personer fra Qoraysh?
- Forklar hva vår mester Abō ‘Obaydahs ﷺ testament var.
- Vet du om en pest som herjet i Norge? Skriv en side om pesten og ta med noen bilder om den.
- Hva lærer vi av delen «Ledernes leder»?

OPPGAVE 3 – PRESENTER

Jobb i grupper og lag en PowerPoint-presentasjon om tålmodighet ved hjelp av følgende:

- Hva er det arabiske ordet for tålmodighet?
- Finn noen vers i Koranen som handler om det.
- Hva sier *hadīth*-ene om det?
- Koranen forteller om profeter som var tålmodige, velg én av dem og fortell om ham.
- Hvorfor er det vanskelig å være tålmodig?
- Kan du et norsk ordtak om tålmodighet?
- Sier andre religioner noe om å være tålmodig?

Husk å oppgi kilder til både tekst og bilder. Presentasjonen skal ha en innledning og en konklusjon.

De troende ber skuddbønn til Herren Gud i tålmodighet og håp. Foto: Abdul Malik al-Isaf, 2010.
©Abdul Malik al-Isaf

ORDLISTE

Abō (أبو): Far. *Abō ‘Omar* (أبو عمر) «‘Omars far».

***Al-Anṣār* (الأنصار – hjelperne):** De følgesvennene som opprinnelig var fra Medina og hjalp de følgesvennene som kom fra Mekka.

***Al-Mohājirōn* (المهاجرون – utvandrere):** De følgesvennene som utvandret fra Mekka.

Banō (بنو): Barn, etterkommere, avkom. *Banō Hāshim* (بنو هاشم) vil si de som var etterkommere av Hāshim.

Bint (بنت): Jente, datter. Mellom to navn betyr det «datter av»: *Hafṣah bint ‘Omar* (حفصة بنت عمر) «Hafṣah, datter av ‘Omar».

Bønneenhet: *Rak‘ah* (ركعة) på arabisk.

Det hinsidige: Det kommende livet, livet etter døden.

Engelen Gabriel (جبريل): *Jibrīl* (جبريل) på arabisk.

Engelen Mikael (ميكائيل): *Mīkā’īl* (ميكائيل) på arabisk.

***Hijrah* (الهجرة):** Utvandring. Ifølge islamsk fagspråk betyr det da profeten Moḥammad ﷺ utvandret fra Mekka til Medina.

Ibn (ابن): Gutt, sønn. Mellom to navn betyr det «sønn av»: *‘Abdollāh ibn ‘Omar* (عبد الله بن عمر), «‘Abdollāh, sønn av ‘Omar».

***Jāhiliyyah* (الجاهلية):** Uvitenhetstiden. Tidsperioden før islam kom til Arabia.

Levanten: Et rike som omfattet Syria, Palestina (Israel), Libanon, Jordan, deler av sør i Tyrkia og vest i Irak.

Mausoleum: Monumentalt gravmæle, et imponerende/fint minnesmerke på graven til en avdød. *Darīḥ* (ضريح) på arabisk.

***Nafl/nawāfil* (نوافل/نفل):** Supplerende eller overskytende bønn eller handlinger som den troende utfører frivillig for å komme nærmere sin Herre.

‘*Omrah* (العمرة): Å besøke det hellige huset Kaba i Mekka.

***Ṣahābī/Ṣahābah* (صحابية/صحابي):** Profeten Moḥammads ﷺ følgesvenn/-er.

***Ṣalāh al-faṭḥ* (صلاة الفتح):** En bønn som bes ved seier.

Sannhetsvitnet (الصديق – aṣ-ṣiddīq): Tittelen til vår mester Abō Bakr ﷺ.

Slag: Kamp, krig.

***Sonnah* (سنة):** Profeten Moḥammads ﷺ livsførsel. Det Hans Hellighet ﷺ gjorde, sa eller tillot.

Statens forråd: بيت المال – *bayt al-māl*.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

Teknonym (كنية – konyah): Et beskrivende tillegg. Det vil si et navn / en tittel gitt til en voksen, avledet av navnet til vedkommendes eldste barn.

Velynder: En venn, verge, beskytter, verner, formynder. Det arabiske ordet *maulá* (مولى – velynder) betyr mester, herre, beskytter, leder, hyrde, verge, formynder.

SYMBOLER

(ﷻ): Guds velsignelser og fred være med Hans Hellighet.

(ﷺ): Fred være med ham.

(ﷺ): Fred være med henne.

(ﷻ): Fred være med dem begge to.

(ﷻ): Fred være med dem.

(ﷻ): Måtte Gud være tilfreds med ham.

(ﷻ): Måtte Gud være tilfreds med henne.

(ﷻ): Måtte Gud være tilfreds med dem begge to.

(ﷻ): Måtte Gud være tilfreds med dem.

TRANSLITTERASJON

Konsonanter

ء – ‘	ب – b	ت – t	ث – th	ج – j	ح – ḥ
خ – kh	د – d	ذ – ḏ	ر – r	ز – z	س – s
ش – sh	ص – ṣ	ض – ḏ	ط – ṭ	ظ – ḏ	ع – ‘
غ – gh	ف – f	ق – q	ك – k	ل – l	م – m
ن – n	ه – h	و – w	ي – y		

Korte vokaler

ا – a	و – o	ي – i
-------	-------	-------

Lange vokaler

آ – ā / إ – á	ؤ – ō	إي – ī
---------------	-------	--------

Diftonger

او – au	اي – ay
---------	---------

DE FEM DAGLIGE TIDEBØNNENE

Daggrytidebønnen	<i>Ṣalāh al-fajr</i> (صلاة الفجر)
Middagstidebønnen	<i>Ṣalāh az-ẓohr</i> (صلاة الظهر)
Ettermiddagstidebønnen	<i>Ṣalāh al-‘aṣr</i> (صلاة العصر)
Solnedgangstidebønnen	<i>Ṣalāh al-maghrib</i> (صلاة المغرب)
Aftentidebønnen	<i>Ṣalāh al-‘ishā</i> (صلاة العشاء)

DE ISLAMSKESKE MÅNEDENE

1. Al-Moḥarram (المحرم)	2. Ṣafar (صفر)
3. Rabī‘ al-awwal (ربيع الأول)	4. Rabī‘ ath-thānī (ربيع الثاني)
5. Jomādā al-ōlá (جمادى الأولى)	6. Jomādā al-ākhirah (جمادى الآخرة)
7. Rajab (رجب)	8. Sha‘bān (شعبان)
9. Ramaḍān (رمضان)	10. Shawwāl (شوال)
11. Żol-qa‘dah (ذو القعدة)	12. Żol-ḥijjah (ذو الحجة)

LITTERATURLISTE

- Ad-Dimashqī, Moḥammad ibn ‘Alā’-id-Dīn ‘Alī ibn Moḥammad ibn Abī al-‘Izz. *Sharḥ al-‘aqīdah at-Ṭahāwiyyah*. Redigert av Sho‘ayb ibn Moḥarram al-Arnā’ōṭ og ‘Abdollaḥ ibn al-Moḥsin at-Torkī. 2 bd. Beirut: Mo’assasah ar-risālah, 1997.
- Al-Aṣbahānī Abō No‘aym, Aḥmad ibn ‘Abdillāh. *Ḥilyah al-auliā’ wa ṭabaqāt al-aṣfiyā’*. 10 bd. Beirut: Dār al-fikr, 1974.
- Al-‘Asqalānī, Aḥmad ibn ‘Alī ibn Ḥajar. *Al-Iṣābah fī tamyīz aṣ-ṣaḥābah*. Redigert av ‘Ādil Aḥmad ‘Abd-ol-Maujōd og ‘Alī Moḥammad Mo‘awwaḍ. 8 bd. Beirut: Dār al-kotob al-‘ilmiyyah, 1994.
- Al-Baṣrī, Moḥammad ibn Sa‘d. *Aṭ-Ṭabaqāt al-kobrā*. Redigert av Moḥammad ‘Abd-ol-Qādir ‘Aṭā. 8 bd. Beirut: Dār al-kotob al-‘ilmiyyah, 1990.
- Al-Bokhārī, Moḥammad ibn Ismā‘īl. *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*. Redigert av Moḥammad Zohayr ibn Nāṣir an-Nāṣir. 9 bd. Beirut: Dār ṭauq an-najāh, 2001.
- Al-Haythamī, ‘Alī ibn Abī Bakr ibn Solaymān. *Majma‘ az-zawā’id wa manba‘ al-fawā’id*. 10 bd. Kairo: Maktabah al-qodsī, 1994.
- Al-Ḥimyarī, ‘Abd-ol-Malik ibn Hishām. *As-Sīrah an-nabawiyyah*. Redigert av Moṣṭafā as-Siqā, Ibrāhīm al-Abyārī og ‘Abd-ol-Ḥafīz ash-Shalabī. 2 bd. 2. utg. Kairo: Sharikah maktabah wa maṭba‘ah Moṣṭafā al-Bābī al-Ḥalabī, 1955.
- _____. *As-Sīrah an-nabawiyyah*. Redigert av ‘Omar ‘Abd-os-Salām Tadmorī. 4 bd. 3. utg. Beirut: Dār al-kitāb al-‘arabī, 1990.
- Al-Jauzī, ‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Alī. *Ṣifāh aṣ-ṣafwah*. 2 bd. Kairo: Dār al-ḥadīth, 2000.

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

Al-Miṣrī, Moṣṭafá ibn al-‘Adawī. *Aṣ-Ṣaḥīḥ al-mosnad min al-aḥādīth al-qodsiyyah*. Tanta: Dār aṣ-ṣaḥābah lit-torāth, uten dato.

Al-Qortobī, Yōsof ibn ‘Abdillāh. *Al-Istī‘āb*. Redigert av ‘Alī Moḥammad al-Bajāwī. 4 bd. Beirut: Dār al-jīl, 1992.

Al-Waḥsh, Ashraf Moḥammad. *al-‘Asharah al-mobashsharōn bil-jannah*. Kairo: Dār al-faḍīlah, 2003.

An-Nadwī, Mo‘īn-od-dīn Aḥmad. *Siyar aṣ-ṣaḥābah*. 9 bd. Lahore: Islāmī kotob khānah, 2004.

An-Nīsābōrī, Moḥammad ibn ‘Abdillāh al-Ḥākim. *Al-Mostadrak ‘alá aṣ-ṣaḥīḥayn*. Redigert av Moṣṭafá ‘Abd-ol-Qādir ‘Aṭā. 5 bd. Beirut: Dār al-kotob al-‘ilmiyyah, 2002.

An-Nīsābōrī, Moslim ibn al-Ḥajjāj. *Al-Mosnad aṣ-ṣaḥīḥ*. Redigert av Moḥammad Fo‘ād ‘Abd-ol-Bāqī. 5 bd. Beirut: Dār iḥyā’ at-torāth al-‘arabī, uten dato.

Ash-Shaybānī, Aḥmad ibn Moḥammad ibn Ḥanbal. *Faḍā’il aṣ-ṣaḥābah li-Aḥmad ibn Ḥanbal*. Redigert av Waṣiyyollāh Moḥammad ‘Abbās. 2 bd. Beirut: Mo’assasah ar-risālah, 1983.

_____. *Mosnad al-imām Aḥmad ibn Ḥanbal*. Redigert av Sho‘ayb ibn Moḥarram al-Arnā’ōṭ. 45 bd. Beirut: Mo’assasah ar-risālah, 2001.

_____. *Mosnad al-imām Aḥmad ibn Ḥanbal*. Redigert av Aḥmad Moḥammad Shākir og Ḥamzah az-Zayn. 20 bd. Kairo: Dār al-ḥadīth, 1995.

Aṭ-Ṭabarī Moḥibb-od-Dīn, Aḥmad ibn ‘Abdillāh. *Ar-Riyāḍ an-naḍirah fī manāqib al-‘asharah*. Beirut: Dār al-kotob al-‘ilmiyyah, uten dato.

Aṭ-Ṭanṭāwī, ‘Alī og Nājī aṭ-Ṭanṭāwī. *Akḥbār ‘Omar wa akḥbār ‘Abdillāh ibn ‘Omar*. Beirut: Al-Maktab al-islāmī, 1983.

At-Tirmizī, Moḥammad ibn ʿĪsá. *Sonan at-Tirmizī*. Redigert av Moḥammad Shākir, M. Foʻād ʿAbd-ol-Bāqī og Ibrāhīm ʿAṭwah ʿAwaḍ. 5 bd. 2. utg. Kairo: Sharikah maktabah wa maṭbaʿah Moṣṭafá al-Bābī al-Ḥalabī, 1975.

Az-Žahabī, Moḥammad ibn Aḥmad ibn ʿOthmān. *Siyar a ʿlām an-nobalāʾ*. Redigert av Shoʻayb ibn Moḥarram al-Arnāʾōṭ. 25 bd. Beirut: Moʻassasah ar-risālah, 1985.

_____. *Tārīkh al-islām liž-Žahabī*. Redigert av ʿOmar ʿAbd-os-Salām Tadmorī. 52 bd. 2. utg. Beirut: Dār al-kitāb al-ʿarabī, 1990.

Ibn al-Athīr al-Jazirī, ʿAlī ibn Abī al-Karam. *Osd al-ghābah*. Redigert av ʿĀdil Aḥmad ʿAbd-ol-Maujōd og ʿAlī Moḥammad Moʻawwaḍ. 8 bd. Beirut: Dār al-kotob al-ʿilmiyyah, 1994.

Ibn ʿAsākir, ʿAlī ibn al-Ḥasan. *Tahzīb tārīkh Ibn ʿAsākir*. Redigert av Ibn Badrān ʿAbd-ol-Qādir ibn Aḥmad ad-Dimashqī. 7 bd. Damaskus: Al-Maktabah al-ʿarabiyyah, uten dato.

_____. *Tārīkh Dimashq*. Redigert av ʿOmar ibn Gharāmah al-ʿAmrawī. 80 bd. Beirut: Dār al-fīkr, 1995.

Ibn Kathīr ad-Dimashqī, Ismāʿīl ibn ʿOmar. *Al-Bidāyah wan-nihāyah*. Redigert av ʿAlī Shīrī. 14 bd. Beirut: Dār iḥyā at-torāth al-ʿarabī, 1988.

_____. *Al-Bidāyah wan-nihāyah*. 15 bd. Beirut: Maktabah al-maʿārif, 1990.

_____. *Tafsīr al-Qorʾān al-ʿazīm*. Redigert av Sāmī ibn Moḥammad Salāmah. 8 bd. 2. utg. Riyadh: Dār ṭaybah lin-nashr wat-tauzīʿ, 1999.

Islam Story. «الكتب التي ألفت في سير الصحابة والخلفاء الراشدين» www.islamstory.com.
<https://www.islamstory.com/ar/artical/20972> (oppsøkt 07.03.2020).

Khaṭṭāb, Maḥmūd Shīt. *Qādah faṭḥ ash-shām wa miṣr*. Beirut: Dār al-faṭḥ, 1965.

KORANREGISTER

Koranen 2:193 · 171
Koranen 2:261–262 · 131
Koranen 2:274 · 84
Koranen 3:144 · 10
Koranen 3:172 · 115
Koranen 3:174 · 115
Koranen 3:195 · 183
Koranen 3:200 · 193
Koranen 5:90–91 · 26
Koranen 6:52 · 148
Koranen 9:33 · 51
Koranen 9:40 · 9
Koranen 9:79 · 131
Koranen 9:100 · XII
Koranen 15:47 · 102
Koranen 18:45–46 · 51
Koranen 20:1–5 · 23
Koranen 20:14 · 24, 170
Koranen 21:105 · 155
Koranen 22:39–41 · 171
Koranen 31:15 · 147
Koranen 33:23 · 94
Koranen 33:33 · 82
Koranen 33:38 · 32
Koranen 39:9 · 60
Koranen 39:17 · 169
Koranen 39:31 · 120
Koranen 39: 33 · 16
Koranen 44:25–28 · 157
Koranen 48:10 · 48
Koranen 48:18 · XII, 48
Koranen 57:10 · 3
Koranen 57:20–21 · 193

De ti som fikk gledesbudet om paradiset

Koranen 58:22 · 185

Koranen 59:9 · 130

GENERELT REGISTER

- ‘Ā’ishah ﷺ · 1, 11, 14, 33, 48, 60, 83, 96, 99, 100, 101, 109, 115, 119, 137, 139, 151, 183
‘Ā’ishahs ﷺ · 34, 101
‘Abdollah ﷺ · 33, 109, 121
‘Abdollah ibn ‘Abbās ﷺ · 51
‘Abdollah ibn az-Zobayr ﷺ · 57, 107, 115, 120
‘Abdollah ibn Mas‘ūd ﷺ · 112, 119, 149
‘Abdollah ibn ‘Omar ﷺ · 177, 182
‘Abdollah ibn Saba’ ﷺ · 55
‘Abdollah ibn Salām ﷺ · 34
‘Abd-ol-Moṭṭalib ﷺ · 89
‘Abd-or-Raḥmān ﷺ · 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 154, 177
‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Auf ﷺ · XIV, 2, 14, 32, 33, 42, 50, 51, 88, 119, 127, 137, 182
‘Abd-or-Raḥmān ibn ‘Aufs ﷺ · 50
‘Abd-or-Raḥmān ibn Moljam al-Morādī · 79
‘Alī ﷺ · XIV, 16, 29, 33, 50, 54, 55, 59, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 108, 113, 116, 121, 122, 137, 138, 140, 146, 177
‘Alī ibn Abī Ṭālib · 2, 88
‘Alīs ﷺ · 65, 67, 76
‘Āmir ibn Fohayrah · 3
Āmir ibn Rabī‘ah ﷺ · 167, 168
‘Amr ibn ‘Abd Wodd · 72
‘Amr ibn al-‘Āṣ ﷺ · 28, 30, 56, 118, 119, 152, 188
‘Amr ibn Hishām · 24
‘Amr ibn Jarmōz · 100
‘Āṣim ibn ‘Amr ﷺ · 155
-
- ### A
- Abessinia · 6, 111
Abō al-Ḥakam ibn Hishām · 170
Abō Bakr ﷺ · XIII, XIV, 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 22, 26, 32, 39, 48, 49, 52, 58, 69, 89, 90, 91, 94, 103, 109, 115, 120, 128, 135, 138, 146, 177, 181, 182, 183, 185, 188, 189, 190, 191
Abō Bakr og ‘Omar ﷺ · 5, 97
Abō Horayrah ﷺ · 54
Abō Lo’lo’ah · 32
Abō ‘Obaydah · 174, 175, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196
Abō ‘Obaydah ibn al-Jarrāḥ · XIV, 94, 174, 177, 181, 182
Abō Sa‘īd al-Khodrī ﷺ · 60
Abō Sofyān · 172
Abō Sofyān ibn Ḥarb ﷺ · 47, 91, 145
Abō Ṭālib ﷺ · 65, 67
Abō Ḍarr al-Ghifārī ﷺ · 49
Abraham · 166, 167
Abrahams · 26, 166, 167, 168

- Abrahams barn · XI
Afghanistan · 39
Afrika · 39
aftentidebønnen · 30
Aḥmad · 75, 89
Aḥmad ibn Ḥanbal · 82
Ajyad · 146
Aksum · 6
al-‘Abbās · 34, 67, 68
al-Anṣār · 11, 26, 33, 59, 75, 92, 112, 129, 130, 189
Al-Anṣār · 11, 12, 130
al-Aqṣá-moskeen · 3
al-Arḳam ibn Abī al-Arḳam ﷺ · 128, 146, 168, 182
al-Arḳam ibn Abī al-Arḳams ﷺ · 25
al-Arḳams · 110
al-Aṣḅagh · 134
al-‘Atīq · 1
al-Aus · 183
al-Baqī‘-gravlunden · 59, 140, 161
al-Fārōq · 25
al-Ḥasan · 57, 65, 79, 80, 81, 83, 100, 136
al-Hāshimī-klanen · 65
al-Ḥaurā’ · 91, 172
al-Ḥodaybiyah · 38, 48, 66, 148, 173
Al-Ḥodaybiyah · 38
al-Ḥodaybiyah-dagen · 57, 108, 133
al-Ḥodaybiyah-fredspakten · 66
al-Ḥodaybiyah-slaget · 88
al-Ḥosayn · 65, 83, 136
Alkoholrikk · 26
al-Lāt · 68, 117
almitter · 131, 139, 196
al-Moghīrah ibn Sho‘bah · 32
al-Mohājirōn · 11, 26, 33, 66, 108, 112, 130, 149, 189
al-Moḅarram · 34, 50
al-Moḅauqis · 119
al-Walīd ibn al-Moghīrah · 7, 24
al-Walīd ibn ‘Otbah · 71
al-Yarmōk-dagen · 113
Āminah · 109, 146
Anas ibn Mālik ﷺ · 102
Anatolia · 181
an-No‘mān ﷺ · 158
an-No‘mān ibn Moḅarrin · 158
apostel · 107, 115
Arabia · 13, 30, 46, 95, 127, 183
Arabias · 69, 90
arabisk · XI, 6, 21, 59, 67
Arafat-dagen · 22
Arafat-sletten · 167
Aron ﷺ · 66
Aus ibn Thābit ﷺ · 42
avgudene · 166
avgudsstatuer · 2, 26
avskjedspilegrimsferden · 152
Avskjedspilegrimsferden · 38
az-Zobayr · XIV, 33, 50, 55, 75, 88, 99, 100, 103, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 123, 128, 137
Az-Zobayr · 177
az-Zobayr ibn al-‘Awwām · 2, 99, 100
-
- B**
- Badr · 1, 22, 91, 113, 148, 172
Badr-dagen · 88, 92, 113, 133, 149, 161

Badr-folket · 133, 136, 139, 165, 172
 Badr-kjemperne · 71
 Badr-slaget · 43, 71, 95, 108, 113, 133, 181
 Badr-slagmarken · 43, 91, 92, 149, 172
 Banō ‘Abd Manāf · 169
 Banō ‘Adī · 47, 169
 Banō al-Ḥārith · 181
 Banō an-Naḍīr · 120
 Banō an-Najjārs · 42
 Banō Hāshim · 67
 Banō Mo‘āwiyah · 109
 Banō Moḥārib · 186
 Banō Qorayzah · 115, 173
 Banō Sa‘d · 66
 Banō Sā‘idah · 11, 12
 Banō Tamīm · 122
 Banō Taym · 87, 96
 Banō Tha‘labah · 186
 Banō Zohrah · 137, 146
 Basra · 52, 55, 87, 98, 99, 100, 101, 122
bay‘ah ar-riḍwān · 22, 47, 71, 88
bayt al-māl · 13, 55
 beduin · 94, 160
 beduinen · 94
 beduinene · 33, 50
 begravelsesbønn · 34, 37, 60, 161, 176
 begravelsesbønnen · 14, 60, 140, 161, 176, 177, 195
 beskyttelsesskatt · 33, 155
 Bibelen · 174
 Bilāl · 3, 11, 133
 bladekspedisjonen · 186
 Bosra · 89, 90

brorskapsbånd · 5, 26, 42, 129
 byggkorn · XIII, 30
 bønnekall · 38
 bønnekallet · 38

D

Damḍam ibn ‘Amr al-Ghifārī · 172

D

daggrytidebønnen · 32, 76, 79, 135, 175
 Damaskus · 174, 188
 den levende martyr · 94
 den osmanske korankopien · 52, 54
 den sterke og troverdige · 181, 183
 det rituelle badet · 67, 177
 disipler · XIII, 66, 115
 Dōmah al-Jandal · 134
 dommens dag · XIII, 27, 31

E

Egypt · XII, 22, 28, 29, 30, 52, 55, 118, 119, 120
 egypterne · 28
 elefantåret · 127
 Emmaus · 194
 Etiopia · XII, 6, 41, 43, 111, 112, 129, 171, 181, 182
 Eufrat · 181

F

Fadak-ekspedisjonen · 66
 Fāṭimah bint al-Khattāb · 165, 169
 Fāṭimah bint Moḥammad ﷺ · 65

Fāṭimah ﷺ · 65, 70, 71, 83, 136, 165
flergudsdyrkerne · 51, 81, 161
fredagspreken · 29
fredagstidebønnen · 29, 38
fredshilsenen · 33, 49, 110, 133, 139,
167, 168, 191, 193, 196
fredspakten · 48, 75, 119
følgesvennene · XI, XII, XIII, XIV,
XVI, 5, 11, 13, 14, 25, 26, 38, 41,
42, 45, 46, 47, 52, 55, 56, 57, 60,
72, 74, 82, 90, 92, 95, 111, 112,
113, 114, 120, 129, 132, 133, 135,
136, 148, 151, 154, 161, 165, 170,
171, 172, 173, 183
Følgesvennene · 6, 13, 24, 33, 34,
41, 46, 60, 68, 73, 94, 111, 131,
147, 183, 184
følgesvenner · XI, XII, XIII, XIV,
XV, 14, 26, 52, 54, 55, 61, 66, 70,
81, 94, 97, 112, 119, 120, 129,
135, 139, 147, 148, 150, 151, 160,
177, 183, 185

G

Gabriel · 4, 24, 68, 72, 80, 94, 103,
110, 113, 132, 133, 139, 149
grammatikk · 67
Guds løve · 71
Guds sak · 3, 5, 11, 26, 27, 32, 45,
46, 51, 57, 81, 82, 87, 90, 95, 97,
107, 108, 109, 110, 113, 118, 119,
129, 131, 132, 133, 134, 139, 149,
153, 155, 174, 185, 186, 188, 190,
192, 193
Guds sendebud ﷺ · XIII, 3, 6, 16,
22, 24, 26, 27, 37, 46, 47, 49, 50,
58, 60, 72, 73, 79, 80, 81, 84, 97,

100, 102, 103, 108, 109, 113, 116,
120, 121, 122, 135, 168, 175, 176,
177, 188, 189, 191
Guds sendebuds apostel · 107
Guds sverd · 136
gudsord · 149, 185
gudsordene · 24, 94, 170, 182
gudstroen · XII, 110, 182

H

Hafṣah ﷺ · 52
Ḥamzah ibn ‘Abd-il-Moṭṭalib ﷺ ·
25
Ḥassān ibn Thābit ﷺ · 42
Ḥāṭib ibn Abī Balta‘ah · 75, 116
Ḥau‘ab · 99
Ḥirā’ · 57, 68, 103, 168

H

Hamadān-klanen · 76
handelskaravane · 91, 132, 139, 172,
186
handelsreisen · 39
Hawāzin · 38, 75, 117
Hayfā’ · 186
Helligdommens hus · 3, 195
Heraklios · 45, 190
Herolden · 138, 173
hester · 139
Hijaz · 37, 148, 193
himmelferden · 3
hjertevenn · 9, 60, 115, 156
Homs · 190
hval · 186
hyklerne · 9, 95, 131

I

Ibn ‘Abbās ؓ · 32, 84, 100, 148
 Ibn ad-Doghonnah · 6, 7
 Ibn Moljam · 80
 Ibn ‘Omar ؓ · XIII
 Irak · XII, 22, 52, 87, 96, 98, 122,
 154, 155, 158, 181
 Iran · 39
 islam · XI, XV, XVI, 2, 11, 12, 13,
 16, 21, 24, 25, 28, 33, 37, 38, 55,
 74, 78, 98, 109, 110, 120, 127,
 129, 136, 138, 146, 155, 169, 170,
 175, 176, 182, 183
 Islam · 21
 islams · XIV, XVI, 1, 41, 55, 58, 98,
 113, 120, 146, 149
 islams ridder · 148
 islamske kalenderen · 34, 67
 Ismael · XI, 167
 Ismaels barn · XI, 167

J

Jābir ؓ · 60, 83
 Ja‘far ؓ · 68
jāhiliyyah · 21, 127
 Jarīr ibn ‘Abdillāh al-Bajlī ؓ · 159
 Jarmuk-elven · 174, 190
 Jarmuk-slaget · 174
 Jemen · 52, 55, 76
 Jerusalem · 3, 194, 195
 jomādā al-ākhīrah · 14, 122
 jomādā al-ōlā · 37
 Jordan · XII, 174, 195
 jødene · 54, 73, 74, 166
 jødisk · 43, 55, 74, 95
 jødiske · 31, 43, 44, 74, 173

K

Ka‘b al-Aḥbār · 31
 Kaba · 7, 25, 26, 47, 138, 166, 167
 Kadesia · 155, 156, 157, 158
 Kairo · 118
 kalif · 1, 12, 13, 14, 15, 22, 26, 30,
 33, 34, 49, 50, 51, 52, 55, 59, 65,
 67, 77, 80, 99, 100, 118, 120, 121,
 154, 158, 159, 160, 175, 189, 192,
 193, 196
 Kalif · 11, 52, 54
 kalifat · 22
 kalifatet · 50, 51, 54, 78
 kalifatets · 77, 88, 160
 kalifen · 5, 12, 13, 26, 30, 33, 48, 55,
 56, 57, 58, 77, 79, 99, 100, 118,
 120, 137, 154, 160, 175, 189, 190,
 196
 Kalifen · 158
 kalifene · XIV, 97, 118, 136, 160
 kalifperiode · 38, 39, 51, 52, 54, 118
 kalifperioden · 28, 39, 99, 181, 190
 kameler · 30, 46
 kamelhoppen · 46, 79, 193
 kamelslaget · 87, 101, 121
 keiseren · 30, 51, 95
 Keiseren · 30
 Khabbāb ibn al-Aratt ؓ · 169
 Khadījah · 68, 109
 Khālid ibn al-Walīd · 136, 174, 175,
 188, 190
 Khaybar · 22, 73, 74
 Khaybar-slaget · 38, 71
 Khobayb ؓ · 112
 Khobayb ibn ‘Adī ؓ · 112
 Khusrou II · 154
 Khusrou II Parvez · 51

kjortel · 32, 77, 161
kjortelen · 24, 77, 139
klanen Hāshim · XI
konge · 30, 41
kongen · 6, 30
Koranen · XII, XIV, 2, 7, 8, 12, 16,
23, 38, 39, 52, 55, 58, 60, 66, 81,
130, 131, 155, 158, 168, 169, 174,
185, 208
Koranens · 52, 66, 68, 107, 181
korankopi · 52
korankopien · 52, 54
korrupte · 55
krigsbytte · 55, 107, 120, 157, 191
krigsbyttet · 43, 88, 91, 92, 101, 134,
149, 156, 157, 172
kristen · 14, 78, 134, 166
kristne · 52, 78, 166
Ktesifon · 128, 156, 157, 158
Kufa · 52, 54, 55, 67, 79, 102, 158,
159, 160

L

Levanten · 22, 30, 39, 52, 55, 58, 89,
90, 91, 118, 119, 133, 139, 166,
181, 188, 190, 191, 193
loven · 13

M

Marḥab · 74, 116
markedsplassen · 89, 129
martyrdom · 99
martyrdommen · 118, 190
martyrdøden · 10, 32, 34, 55, 58, 61,
72, 77, 80, 87, 92, 100, 102, 108,
112, 158, 175, 191, 194, 195

Martyrdøden · 87
martyrene · 72, 108
martyrer · 32, 103
Marwān ibn al-Ḥakam · 161, 175,
176
Medina · 1, 3, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14,
21, 25, 26, 30, 34, 37, 38, 42, 43,
45, 46, 50, 51, 52, 54, 55, 57, 58,
59, 65, 66, 67, 68, 69, 71, 73, 76,
77, 79, 87, 90, 91, 92, 95, 96, 98,
99, 101, 107, 112, 114, 115, 120,
122, 127, 129, 131, 132, 133, 134,
139, 140, 148, 149, 151, 157, 161,
165, 170, 171, 172, 173, 175, 176,
177, 181, 182, 186, 188, 191, 193,
194
Medinas · 5, 26, 58, 96, 172
Mekka · XI, 1, 3, 6, 7, 8, 11, 21, 22,
24, 25, 26, 38, 39, 41, 42, 45, 46,
47, 52, 57, 58, 65, 66, 68, 69, 75,
87, 89, 90, 91, 92, 99, 107, 110,
112, 114, 115, 116, 128, 129, 136,
147, 148, 151, 161, 165, 166, 167,
168, 170, 171, 172, 175, 182, 184,
185, 188
Mekka-erobringen · 22, 66, 71, 75,
108, 149, 152
middagstidebønnen · 59, 155
Mikael · 68, 80, 149
Mo‘āwiyah ibn Abī Sofyān · 160,
176
Mo‘āz al-Anṣārī · 148
Mo‘āz ibn Jabal · 175, 195
Moḥammads ﷺ · XV, 52, 54, 132,
192
monoteisme · 166
monoteist · 166

Moṣ'ab ibn 'Omayr · 72, 108, 148
 Moses ﷺ · 66
 moskeen · 6, 10, 38, 39, 45, 48, 57,
 71, 101, 138
 Mosul · 113
 muldyret · 49, 121
 munk · 89, 166, 174
 muslim · 22, 25, 33, 152, 160, 175
 muslimene · 2, 14, 15, 16, 30, 41,
 43, 44, 45, 46, 48, 51, 52, 53, 55,
 56, 57, 59, 66, 73, 74, 75, 90, 91,
 92, 94, 95, 97, 98, 100, 107, 110,
 111, 113, 118, 135, 152, 154, 155,
 156, 157, 158, 168, 170, 171, 173,
 182, 189
 Muslimene · 7, 12, 25, 26, 30, 76,
 111, 118, 157, 158, 173, 174
 muslimenes · 30, 55, 69, 71, 72, 73,
 91, 95, 116, 135, 148, 150, 174,
 185, 189, 190, 191, 194
 Muslimenes · 46, 51, 76, 158
 muslimer · XV, 41, 45, 52, 99, 100,
 137, 157, 158, 192

N

Nahavand · 32, 158
 Nahavand-dagen · 97
 Najran · 183
 nattereisen · 3, 4
 nedgangstid · 55
 negus · 111
 negus' · 111
 Nilen · 28, 29
 Noah · 177
 No'aym ﷺ · 169
 No'aym ibn 'Abdillāh an-Naḥḥām ·
 22, 169

'
 'Obādah ibn aṣ-Ṣāmit ﷺ · XIII
 'Obaydah ibn al-Ḥārith ﷺ · 149
 'Omar ﷺ · XIV, 5, 9, 10, 11, 14, 15,
 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29,
 30, 31, 32, 33, 34, 39, 47, 48, 49,
 50, 52, 58, 60, 67, 71, 79, 83, 88,
 97, 103, 118, 120, 135, 136, 137,
 138, 154, 157, 158, 159, 160, 165,
 169, 175, 177, 181, 183, 188, 189,
 191, 192, 193, 194, 196
 'Omar ibn al-Khaṭṭāb ﷺ · 14, 15, 97
 'Omayr ibn Jormōz · 122
 'omrah · 38, 46, 47, 196
 'Otbah ibn Rabī'ah · 6
 'Othmān ﷺ · XIV, 14, 15, 32, 33,
 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45,
 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 54, 55,
 56, 57, 58, 59, 60, 61, 77, 98, 99,
 100, 103, 116, 119, 121, 128, 129,
 133, 137, 138, 160, 177, 182
 'Othmān ibn 'Affān ﷺ · 2, 14, 43,
 88, 96, 98, 140
 'Othmān ibn Maz'ōn · 182
 'Othmāns ﷺ · 42, 43, 44, 48, 51, 52,
 54, 56, 58

O

Obay ibn Ka'b · 170
 offerdyr · 46, 167
 Oḥod · XIII, 1, 22, 32, 108, 133, 150
 Oḥod-dagen · 88, 94, 103, 151
 Oḥod-fjellet · 136
 Oḥod-slaget · 38, 66, 71, 88, 148,
 173, 181
 Oḥod-slagmarken · 94, 114, 185

Omm Ḥabībah ؓ · 56
Omm Kolthōm ؓ · 43
Omm Salamah ؓ · 139, 161
opprørerne · 55, 56, 57, 58, 99, 100
Opprørerne · 57, 58
opprørernes · 56
opprørske · 21, 55, 56, 58, 196
oppstandelsens dag · 9, 46, 77, 83,
94, 97, 120, 139, 168, 175, 176
Osayd ibn al-Ḥoḍayr ؓ · 14

P

Pakistan · XII, 39
paradiset · XIII, XIV, 2, 31, 43, 45,
54, 57, 60, 61, 72, 73, 92, 94, 103,
112, 132, 133, 139, 151, 161, 168,
177, 193
pengespill · 26
Persia · 32, 154, 157
Persias · 157
persiske · 128, 154, 156, 158
pikebarn · 168
pilegrimene · 51, 57, 66
pilegrimsdrakten · 46
pilegrimsferden · 1, 29, 32, 51, 99,
137, 152, 167, 196
pilegrimsformularen · 167
prekestol · 29
prekestolen · 10, 27, 50, 55, 94, 138,
157, 193
profeten Moḥammad ؐ · XI, XII,
XIV, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12,
14, 16, 22, 24, 25, 26, 32, 37, 38,
40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 48, 52,
57, 58, 60, 66, 67, 68, 69, 70, 71,
72, 73, 74, 75, 76, 78, 79, 81, 82,
87, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 97,
99, 101, 102, 107, 108, 109, 110,

112, 113, 115, 116, 120, 121, 122,
127, 129, 130, 131, 132, 133, 134,
135, 136, 137, 138, 139, 146, 147,
148, 149, 150, 151, 152, 153, 161,
165, 168, 169, 171, 172, 173, 181,
182, 183, 184, 185, 186, 187, 189,
190, 195
Profeten Moḥammad ؐ · XI, XIII,
2, 7, 8, 21, 24, 32, 41, 42, 43, 45,
47, 54, 68, 70, 73, 74, 75, 76, 87,
90, 91, 92, 95, 103, 109, 112, 113,
114, 115, 116, 129, 131, 132, 133,
135, 136, 139, 146, 148, 151, 170,
183, 186, 188
profeten Moḥammads ؓ · XI, XII,
XV, 1, 9, 11, 12, 13, 21, 42, 52, 58,
59, 65, 66, 68, 76, 90, 97, 107,
120, 136, 160, 177, 188
Profeten Moḥammads ؓ · 70
profeten ؓ · XI, XII, XIII, XV, 8, 9,
12, 46, 47, 50, 60, 65, 68, 70, 71,
76, 78, 83, 84, 88, 90, 92, 93, 94,
110, 115, 134, 135, 136, 138, 139,
148, 149, 151, 152, 153, 168, 171,
172, 181, 183, 185, 187, 188
Profeten ؓ · XIII, XIV, 8, 9, 11, 32,
41, 46, 49, 68, 69, 70, 75, 76, 83,
84, 92, 93, 95, 112, 133, 135, 148,
149, 150, 152, 153, 172, 183, 188
profetens ؓ moské · 34, 38, 77, 113,
138, 161
Profetens moské · 45
profeterte · 32, 58, 79, 100, 122
profetien · 32, 51, 100
profetskapet · 1, 2, 41, 68, 145, 147,
168, 182

Q

Qoraysh · XI, 6, 7, 8, 9, 21, 22, 25, 26, 38, 41, 46, 47, 48, 66, 68, 75, 87, 91, 92, 110, 111, 112, 116, 128, 133, 139, 148, 149, 159, 167, 168, 169, 171, 172, 182, 188
 Qorayshs · 6, 21, 22, 47, 48, 52, 89, 90, 91, 93, 112, 129, 169, 172, 186

R

rabī' al-awwal · 12, 99
 Rabigh · 149
 rajab · 41, 65, 71
 ramadan · 43, 79, 81, 196
 ridedyr · 91, 95, 139
 ridedyret · 30, 112, 116, 118, 122
 Rōmah · 43, 57
 Roqayyah bint Moḥammad ﷺ · 37
 Roqayyah ﷺ · 40, 41, 43
 Rostom · 155, 156

Ş

Şiffīn-slaget · 78

S

Sa'd ﷺ · XIV, 33, 50, 116, 129, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 158, 159, 160, 177
 Sa'd ibn Abī Waqqāş ﷺ · 2, 33, 108, 128, 137, 145, 151, 155, 157, 158, 177
 Sa'd ibn Mālik · 88
 Sa'd ibn Mo'āz al-Anşārī · 183
 Sa'd ibn Mo'āz ﷺ · 173

Sa'īd ﷺ · XIV, 91, 165, 168, 169, 170, 172, 173, 174, 175, 176, 177
 Sa'īd ibn al-'Āş al-Omawī g · 52
 Sa'īd ibn Zayd ﷺ · 91, 165, 168, 169, 170, 172, 175, 177
 Sa'īds ﷺ · 166, 169
 sannhetsvitnet · 3, 4, 16
 sannsigerske · 39
 Sāriyah · 29
 Satan · 26
 sataniske verk · 26
 seiersbønn · 157
 sha'bān · 43, 133
 shawwāl · 41, 149
 skriftrull · 23, 66
 skriftrullen · 23, 169
 skuddbønnen · 137, 153, 170
 skyttergrav · 118, 155
 skyttergravsdagen · 116
 skyttergravsslaget · 1, 71, 88, 95, 148, 173
 Skyttergravsslaget · 38
 slange · 8
 slavekontrakten · 138
 slaver · 2, 3, 26, 45, 81, 102, 119, 138, 139
 solnedgangstidebønnen · 30, 186
 Sowaylim · 95
 spådomspiler · 26
 statens forråd · 13, 55
 Statens forråd · 55
 Syria · XII, 181, 190
 syv kvaliteter · 83

Ṭ

Ṭā-hā · 23, 169

Ṭalḥah ﷺ · XIV, 33, 39, 45, 50, 55, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 99, 100, 102, 103, 108, 114, 128, 135, 137, 172, 177
Ṭalḥah ibn ‘Obaydillāh ﷺ · 2, 87, 88, 89, 92, 97, 99, 100, 102

T

Tabōk · 46, 66, 76, 135
Tabōk-slaget · 38, 71, 95
Taif · 37, 38
Taifs · 170
Taq-e Kasra · 156
Thaur · 1, 8
Tilfredshetens ed · 47
troskapsed · 12, 15, 38, 47, 48, 57, 66, 77, 92, 99, 108, 109, 115, 128
troskapseden · 22, 47, 48
trossamlinger · 146, 168, 182
Tyrkia · XII, 39, 181

U

utsendingen · 66, 100
Utsendingen · 30
uvitenhetstiden · 21, 37, 127, 136, 181
uåret · 30

V

velferdsskatten · 13, 119, 196

vitnesbyrdet · 40, 97, 146
Vitnesbyrdet · 146

Y

Yazdagird III · 154, 155, 158
Yazīd ibn Mo‘āwiyah · 176

Ž

žāt as-Salāsil · 188
žol-‘Ashīrah-slaget · 88
žol-ḥijjah · 31, 50, 59, 71, 77, 171
žol-qa‘dah · 46
Žol-Qiṣṣah · 186
Žon-nōrayn · 37, 43

Z

Zayd ibn ‘Amr · 166, 167, 168
Zayd ibn Ḥārithah · 2, 43, 146
Zayd ibn Thābit · 52
Zayd, sønn av ‘Amrs · 167

Ø

østromerne · 46, 76, 118, 174, 190, 191, 193
østromernes · 118, 119, 174
Østromernes · 174
Østromerriket · 30, 45, 95

